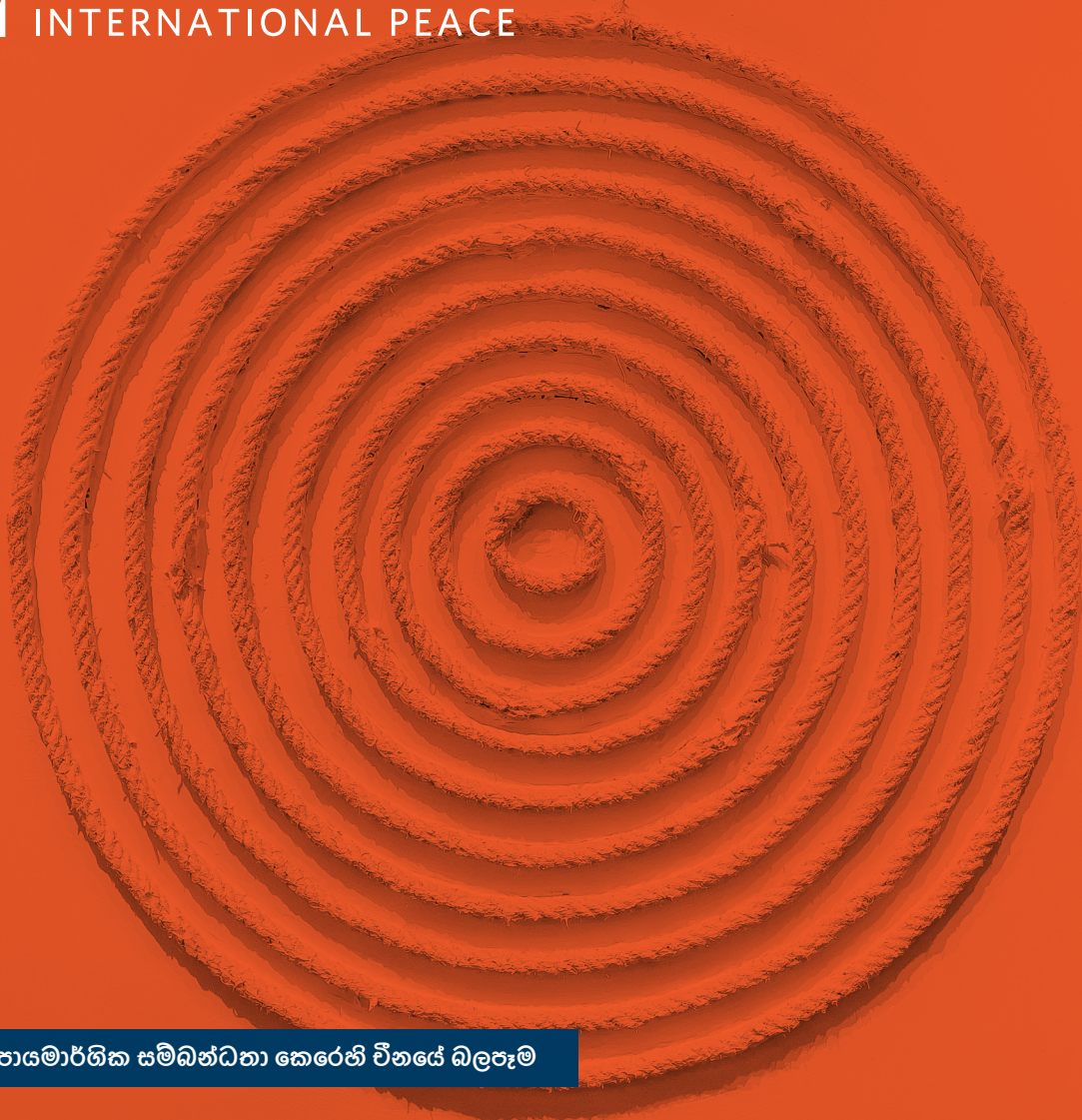

CARNEGIE
ENDOWMENT FOR
INTERNATIONAL PEACE

උපායමාර්ගික සම්බන්ධතා කෙරෙහි විනයයේ බලපෑම

දකුණු ආසියාවේ විනය බලපෑම

රටවල් හතරක මර්මතාවන් සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව

දීර් ආල්

2021 ඔක්තෝබර්

දකුණු ආසියාවේ ජීව බලපෑම

රටවල් හතරක මර්මතාවන් සහ ඔරොත්තු

දීමේ හැකියාව

දීප් කාලේ

විශාලනය

අපගේ අධ්‍යයනය වෙත පුළුල් ලෙස ප්‍රවේශ විය හැකි බව සහතික කිරීම වස්, අප විසින් මෙම ලිපියෙන් අවධානයට ලක් වූ රටවල භාෂා කිහිපයකට මෙය පරිවර්තනය කර තිබේ. මෙම ලිපිය පළමුව ඉංග්‍රීසියෙන් ලියා ඇති බැවින් පරිවර්තනයන්හි නොගැලපීම් ඇතිවිය හැකිය. එවන් පරස්පරයක් ඇති වුවහොත් මුල් ඉංග්‍රීසි ලිපිය බලයලත් පිටපත ලෙස සලකා ගත යුතු වේ.

© 2021 කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් ජීස්. සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි.

කානගී ආයතනය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ගැටලු සම්බන්ධයෙන් ආයතනික ස්ථාවරයන් නොගනී; මෙහි නිරූපනය වන අදහස් කතුවරයාගේ (කතුවරයන්ගේ) අදහස් වන අතර, ඒවා අනිවාර්යයෙන් කානගී, එහි කාර්ය මණ්ඩලයේ හෝ එහි භාරකරුවන්ගේ අදහස් පිළිබිඹු නොකරයි.

කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් ජීස් ආයතනයේ ලිඛිත අවසරයකින් තොරව මෙම ප්‍රකාශනයේ කිසිදු කොටසක් කුමන ආකාරයකින් හෝ කුමන ක්‍රමයකින් හෝ පිටපත් කිරීම හෝ සම්ප්‍රේෂණය කිරීම සපුරා නොගත යුතුය. කරුණාකර සෘජු විමසීම් සඳහා:

කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් ජීස්
ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව
දුරකථනය: + 1 202 483 7600
ෆැක්ස්: + 1 202 483 1840

මෙම ප්‍රකාශනය කිසිදු පිරිවැයකින් තොරව Carnegie Endowment.org වෙතින් ලබාගත හැකිය.

ඡායාරූප credit

පටුන

කෙටි යෙදුම්	vii
පූර්විකාව: මූලෝපායික කලාප කෙරෙහි විනයයේ බලපෑම	xi
සාරාංශය	1
හැඳින්වීම	7
දකුණු ආසියාවේ වින සම්බන්ධතාවය: මේ දක්වා කතාව	12
දකුණු ආසියාවේ මර්මතාවන් නිරාවරණය කිරීම	26
උගත් පාඩම්	51
කතුවරයා ගැන	63
සටහන්	65
Appendix 1: China-South Asia Bilateral High-Level Visits	87

Appendix 2: Chinese Assistance in Focus Countries, 2013–2019	95
Appendix 3: China’s COVID Diplomacy in Focus Countries	99
Appendix 4: Chinese Education Initiatives With Focus Countries	110
Appendix 5: Chinese Training Programs for Focus Countries	115
Appendix 6: Citations for Figure 9, “Top Sources of FDI in Focus Countries”	118
Appendix 7: China–Focus Country Interactions Between Governments and Political Parties	119
Appendix 8: Chinese Projects in Focus Countries	134
Appendix 9: Citations for Figure 2, “Import and Exports With China, by Focus Country”	141
Appendix 10: Chinese Tourists in South Asia	142
Appendix 11: Comparative ODA in Focus Countries	144
කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් ගෝ ඉන්ටනූෂනල් ජීස්	147

කෙටි යෙදුම්

ADB	ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව
AIIB	ආසියානු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන බැංකුව
ALIT	ලොන්ග්මාව් ගුවන් අවකාශ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ සමාගම
APSCL	සීමාසහිත අගුගානි විදුලිබල සමාගම
AVIC-Eng	චීන ජාතික ගුවන් තාක්ෂණික අන්තර්ජාතික ඉංජිනේරු සංස්ථාව
B3W	යනපත් ලොවක් නැවත ගොඩනැගීම
BDT	බංග්ලාදේශ ටකා
BGMEA	බංග්ලාදේශ ඇඟලුම් නිෂ්පාදකයින් සහ අපනයනකරුවන්ගේ සංගමය
BIAD	සීමාසහිත බීජිං ගෘහනිර්මාණ සැලසුම් ආයතන සමූහ සංස්ථාව
BNP	බංග්ලාදේශ ජාතික පක්ෂය
BPC	සීමාසහිත බුට්ටිවල් බලශක්ති සමාගම
BRI	එක් තීරයක් සහ එක් මාවතක් වැඩසටහන
BUCG	සීමාසහිත බීජිං නාගරික ඉදිකිරීම් සමූහ සංස්ථාව
B2B	ව්‍යාපාර චලිත ව්‍යාපාරවලට
CAAN	නේපාලයේ සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය
CAMCE	සීමාසහිත චීන CAMC ඉංජිනේරු සංස්ථාව
CCCC	සීමාසහිත චීන සන්නිවේදන ඉදිකිරීම් සමාගම
CCDI	චීන ඉදිකිරීම් සැලසුම් අන්තර්ජාතිකය
CCP	චීන කොමියුනිස්ට් පක්ෂය

CDB	චීන සංවර්ධන බැංකුව
CEB	ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය
CEEC	චීන බලශක්ති ඉංජිනේරු සංස්ථාව
CEYPETCO	ලංකා බන්ධන තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
CGC	චීන භූ ඉංජිනේරු සංස්ථාව
CGGC	චීන ගෞරව සමූහ සංස්ථාව
CGS	චීන භූ විද්‍යා සමීක්ෂණය
CHEC	සීමාසහිත චීන වරාය ඉංජිනේරු සංස්ථාව
China Eximbank	චීනයේ අපනයන-ආනයන බැංකුව
CICIR	චීනයේ සමකාලීන ජාත්‍යන්තර සබඳතා ආයතනය
CIDCA	චීන ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සහයෝගිතා නියෝජිත ආයතනය
CMC	චීන ජාතික යන්ත්‍ර සූත්‍ර ආනයන හා අපනයන සංස්ථාව
CMEC	චීන යාන්ත්‍රික ඉංජිනේරු සංස්ථාව
CMPort	සීමාසහිත චීන වෙළෙඳ වරාය තෝල්ඩින්ස් සමාගම
CNTIC	චීන ජාතික තාක්ෂණික ආනයන හා අපනයන සංස්ථාව
COMPLANT	චීන ජාතික පූර්ණ බලාගාර ආනයන හා අපනයන සංස්ථාව
COVEC	සීමාසහිත චීන ඔවර්සීස් ඉංජිනේරු සමූහ සංස්ථාව
CPCEC	කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිසම
CPN UML	නේපාලයේ කොමියුනිස්ට් ජක්ෂය
CPPCC	චීන මහජන දේශපාලන උපදේශක සමුළුව
CREC	සීමාසහිත චීන දුම්රිය සමූහය
CREEC	සීමාසහිත චීන ඊරියුවාන් දුම්රිය ඉංජිනේරු සමූහ සංස්ථාව
CRI	චයිනා රේඩියෝ ඉන්ටනැෂනල්
CR5	චීන දුම්රිය සමූහ අංක 5 ඉංජිනේරු සමූහය
CR15G	චීන දුම්රිය බියුරෝ 15 සමූහ සංස්ථාව
CSCEC	චීන රාජ්‍ය ඉදිකිරීම් ඉංජිනේරු සංස්ථාව
CSO	සිවිල් සමාජ සංවිධාන
CSOSI	සිවිල් සමාජ සංවිධාන නිරසර දර්ශකය
CTG	සීමාසහිත චීන ටෙලිකොම් ග්ලෝබල්
CUEC	චීන ජාතික විදුලිබල ආනයන හා අපනයන සංස්ථාව
CWE	අන්තර්ජාතික චීන ජල සහ විදුලි බල සංස්ථාව
DCCI	ඩකා වාණිජ හා කර්මාන්ත මණ්ඩලය
DEC	ඩොංගැං විදුලිබල සංස්ථාව

EIA	පාරිසරික බලපෑම් තක්සේරුව
FDI	සෘජු විදේශ ආයෝජනය
FTA	නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම
GDP	දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය
GHCB	ගුවාංසි ජල විදුලි ඉදිකිරීම් කාර්යාංශය
G2G	රජයකින් රජයට
HADR	මානුෂීය ආධාර සහ ආපදා සහන
HNCEG	නුතන් ඉදිකිරීම් ඉංජිනේරු සමූහය
HIDCL	සීමාසහිත ජල විදුලිබල ආයෝජන හා සංවර්ධන සමාගම
HIPG	නම්බන්තොට පෝට් ඉන්ටර්නැෂනල් ගෘප්
ICT	තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය
IDA	ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය
IOR	ඉන්දියානු සාගර කලාපය
JCTEC	වෙළඳ හා ආර්ථික සහයෝගීතාව පිළිබඳ ඒකාබද්ධ කමිටුව (මාලදිවයින)
JTEG	ජියැන්ග්සු ප්‍රාදේශීය ගමනාගමන ඉංජිනේරු සමූහය
JVP	ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ
JWG	ඒකාබද්ධ වැඩ කණ්ඩායම
KDAW	සීමාසහිත කේ. ඩී. ඒ. වීරසිංහ පුද්ගලික සමාගම
LDC	අවම සංවර්ධිත රටවල්
LKR	ශ්‍රී ලංකා රුපියල්
LTTE	දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය
MBC	මාලදිවයිනේ විකාශන කොමිෂන් සභාව
MBEC	සීමාසහිත චීන ප්‍රධාන වරාය ඉංජිනේරු සමාගම
MCC	සහලු අභියෝග සංස්ථාව
MCC Group	චීන ලෝක ඉංජිනේරු සංස්ථාව
MCTCO	මාලදිවයින චීන වෙළඳ හා සංස්කෘතික සංවිධානය
MDP	මාලදිවයිනේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජක්ෂය
MDRI	බහුපාර්ශ්වික ණය සහන වැඩසටහන
MMC	මාලදිවයිනේ මාධ්‍ය සභාව
MoU	අවබෝධතා ගිවිසුම
MRIA	මන්නල රාජකීය ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල
MVR	මාලදිවයිනේ රුපියල්
MWSDB	මෙලම්බි ජල සම්පාදන සංවර්ධන මණ්ඩලය

NEA	නේපාල විදුලි බල අධිකාරිය
NGO	රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන
NHL	සීමාසහිත නියාදි විදුලිබලය
NOC	සීමාසහිත නේපාල් තෙල් සංස්ථාව
NPR	නේපාල් රුපියල
NT	නේපාල් ටෙලිකොම්
ODA	විදේශ සංවර්ධන ආධාර
PCR	සීමාසහිත චීන බලශක්ති සම්පත
PMBP	පද්මා බහුකාර්ය පාලම් ව්‍යාපෘතිය
POWERCHINA	චීන බලශක්ති ඉදිකිරීම් සංස්ථාව
PPM	මාලදිවයිනේ ප්‍රගතිශීලී පක්ෂය
PRC	මහජන චීන සමූහාණ්ඩුව
RAW	පර්යේෂණ හා විශ්ලේෂණ අංශය
RSF	දේශසීමා නොමැති වාර්තාකරුවන්
SAARC	කලාපීය සහයෝගීතාව සඳහා වන දකුණු ආසියානු සංගමය
SMEDRIC	චීනයේ නිරිතදිග නාගරික ඉංජිනේරු සැලසුම් සහ පර්යේෂණ ආයතනය
SEZ	විශේෂ ආර්ථික කලාපය
SGCG	බීජිං ශෝගන් ඉදිකිරීම් සමූහය
SIPRI	ස්ටොක්හෝම් ජාත්‍යන්තර සාම පර්යේෂණ ආයතනය
SLCFA	ශ්‍රී ලංකා-චීන මිත්‍රත්ව සංගමය
SLCHBC	ශ්‍රී ලංකා-චීන ව්‍යාපාර සභාව
SLCJF	ශ්‍රී ලංකා-චීන මාධ්‍යවේදීන්ගේ සංසදය
SOE	රාජ්‍ය සතු ව්‍යවසාය
STELCO	රාජ්‍ය විදුලි සමාගම (මාලදිවයින)
TAR	ටිබෙට් ස්වයං පාලන කලාපය
UFWD	එක්සත් පෙරමුණු වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව
UN	එක්සත් ජාතීන්
UNHRC	එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය
UPFA	එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය
USAID	ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වූ එක්සත් ජනපද නියෝජිතායතනය
USD	ඇමරිකානු ඩොලර්
WB	ලෝක බැංකුව
WEC	WEC ඉංජිනේරු සහ ඉදිකිරීම් පුද්ගලික සමාගම

පූර්විකාව: මූල්‍යමය කලාප කෙරෙහි විනයයේ බලපෑම

විනයයේ ආර්ථික හා දේශපාලන පියවර සලකුණු කෙතරම් වේගයෙන් පුළුල් වී තිබේද යත් සාපේක්ෂව ශක්තිමත් රාජ්‍යයන් සහ සිවිල් සමාජ ආයතන ඇති රටවල් පවා එහි ගමන් සමඟ පොරබැඳීමට මනත් පරිශ්‍රමයක් දරමින් සිටී. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය තුළ මෙන්ම ජපානය හා බටහිර යුරෝපයේ දියුණු කාර්මික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයන් තුළ ද මෙම ගැටලුව කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමුවී ඇත. නමුත්, එක් අතකින් වින ක්‍රියාකාරකම්වල නිවුනාව සහ විෂය පථය හා අනික් අතට දේශපාලන හා ආර්ථික අවදානම් අඩු කිරීමට සහ ඒවා කළමනාකරණය කිරීමට ඇති දේශීය හැකියාව අතර ඉතා වැඩි පරතරයක් ඇති, මර්මතාවන් සහිත රටවල් මෙහිදී විශේෂ අභියෝගයන්ට මුහුණ දී තිබේ. විනයයේ ක්‍රියාකාරකම් හා බලපෑම් කිරීමට යොදා ගනු ලබන මෙවලම් සහ උපක්‍රම පිළිබඳව මෙම රටවල දේශීය විද්වතුන්ට හා ප්‍රභූන්ට ඇත්තේ අල්ප අවබෝධයකි. ඒ අතර, මෙම රටවල් තුළ මෙන්ම ඉන් ඔබ්බට ද, ප්‍රතිපත්ති බොහෝ විට බටහිර විසඳුම් අතිස්ථාපනය කරන අතර ඒවා දේශීය යනාර්ථයන්ට නොදින අනුගත නොවේ.

අග්නිදිග, මධ්‍යම සහ නැගෙනහිර යුරෝපය හා දකුණු ආසියාව යන මූල්‍යමය කලාප දෙකක මෙය විශේෂයෙන් විද්‍යාමාන වේ. විනයයේ ආර්ථික සහ දේශපාලන පැතිකඩ මෙම කලාප දෙක තුළ අසාමාන්‍ය ලෙස වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වී ඇති නමුත් එම බොහෝ රටවල දේශීය දේශපාලන සහ ආර්ථික බිම් සත්‍යය පරාවර්ථනය වන, ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශයන් උදෙසා වින ක්‍රියාකාරීත්වයේ දේශීය ගමන්ගත වීග්‍රහ කිරීමට සමත් දේශීය විද්වත් පරිභවයන් නොමැත. මෙම විවරය පියවීම සඳහා කානගී එන්ඩෝමන් විසින් මෙම මූල්‍යමය කලාප දෙකෙහි “විවර්ථනය” (Pivot) රටවල් අටක වින ක්‍රියාකාරීත්වය මැනවින් අවබෝධ කරගැනීමට ගෝලීය ව්‍යාපෘතියක් දියත් කරනු ලැබීය.

මෙම ව්‍යාපෘතියේ පළමු අරමුණ වූයේ මෙම රටවල (1) දුර්වල රාජ්‍ය ආයතන (2) බිඳෙනසුළු සිවිල් සමාජ හෝ (3) ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ගැනීම දේශපාලන භූ දර්ශනයේ සංරචකයන් වීම අනුසාරයෙන් වීන ක්‍රියාකාරීත්වයේ ස්වභාවය හා විෂය පථය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීමයි.

දෙවනුව, මෙම රටවල ජාතික සීමාවන් හරහා අත්දැකීම් හා හොඳම භාවිතයන් නුවමාරු කර ගැනීමට පහසුකම් සලසමින් හැකියාවන් ශක්තිමත් කිරීම මෙමඟින් අරමුණු කෙරිණ.

තෙවනුව, දේශපාලන ස්වාධීනත්වයට හෝ සමතුලිත ආර්ථික වර්ධනයට සහ සංවර්ධනයට එරෙහිව යන ක්‍රියාකාරකම් දුර්වල කිරීමට හා ඊට නිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීමට, මෙම රටවල ආණ්ඩුවලට මෙන්ම ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයට සහ එහි මූලෝපායික සගයන් සඳහා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශයන් වර්ධනය කිරීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය යොමු විය.

වීනයේ ක්‍රියාකාරකම් සහ ඒවායේ බලපෑම පිළිබඳව පරිපූර්ණ විනයක් ස්ථාපිත කරගැනීම සඳහා, මෙම ව්‍යාපෘතිය එක් කලාපයක රටවල් හතරක් ක්ෂේත්‍ර රටවල් ලෙස ගෙන, සමස්ත වශයෙන් රටවල් අටක වීන ක්‍රියාකාරීත්වය ගැඹුරින් හදාරා තිබේ.

වැඩිමුළු පැවැත්වීමෙන් අපි එය ආරම්භ කළෙමු. එමඟින්, එම රටවල බලපෑමක් කිරීමට හැකි අයට සිය අත්දැකීම් නුවමාරු කරගැනීමටත් සිය සටහන් සන්සන්දනය කර ගැනීමටත් හැකි විය. එම ආරාධිත සහභාගී වූවන්ට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, විද්වතුන්, මාධ්‍යවේදීන් සහ වෙනත් අය ඇතුළත් වූ අතර ඔවුන් සියලු දෙනාම තම තමන්ගේ දේශපාලන හා ආර්ථික, සිවිල් සමාජවල ගැඹුරු දේශීය දැනුමක් ඇති අයවලුන් විය. යුරෝපයේ එම රටවල් හතර වූයේ ජෝර්ජියාව, ග්‍රීසිය, හංගේරියාව හා රුමේනියාව යි. දකුණු ආසියාව තුළ බංග්ලාදේශය, මාලදිවයින, තේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව ඊට ඇතුළත් විය. කලාපීය සහභාගී වන්නන් අතර වූ රටවල්-හරහා සාකච්ඡා යොමු වී තිබුණේ ඔවුන්ගේ රටවල වැඩෙන වීන ක්‍රියාකාරීත්වයේ ගම්‍යයන් පිළිබඳව මෙන්ම වීන ප්‍රාග් ධනය, වැඩසටහන්, ජනතාව, තාක්ෂණය සහ වෙනත් බලපෑම් කිරීමේ ප්‍රභවයන් වේගයෙන් ගලා ඒම ඒ ඒ රටවල් විසින් කළමනාකරණය කර ඇති විවිධ ආකාරයන් පිළිබඳ වූ සටහන් සන්සන්දනය කිරීම මඟින් ඔවුන්ගේ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීමටයි.

ඒ එක් එක් කලාප සඳහා වැඩිමුළු කිහිපයක් පැවැත්වීමෙන් පසුව, කානගී ආයතනයේ විද්වතුන් පුළුල් සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වා, ඉන් ඉක්බිති බෙංගාලි සහ ජෝර්ජියානු භාෂාවන්ගේ සිට ග්‍රීක භාෂාව දක්වා දේශීය භාෂා මාධ්‍ය පුළුල් විශ්ලේෂණයකට ලක් කරමින් වීන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ විවෘත මූලාශ්‍ර දත්ත (Open Source Data) සහ අදාල අනිකුත් සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර පිළිබඳව පුළුල් සමාලෝචනයක් කළහ. මෙම ගැඹුරු ප්‍රයත්නයේ අරමුණ වූයේ වීන බලපෑම යනෝක්ත මානයන් තුනක් ඔස්සේ තක්සේරු කිරීමට ය:

1. කලාපයේ දේශපාලන හා ආර්ථික ප්‍රභූත්වයේ හෝරාගැනීම් සහ විකල්පයන් හැඩගැස්වීමට හෝ සීමා කිරීමට යොමු වූ වීන ක්‍රියාකාරකම්,
2. කලාපයේ ජනමාධ්‍ය සහ මහජන මතයේ පරාමිතීන් කෙරෙහි බලපෑම් කරන හෝ එය සීමා කරන වීන ක්‍රියාකාරකම්,
3. දේශීය සිවිල් සමාජය හා ශාස්ත්‍රාලීය බුද්ධිමතුන් කෙරෙහි වීනයේ බලපෑම.

මෙම මානයන්ගෙන් පළමුවැන්න වැදගත් වන්නේ වීනයේ විශාලත්වය නිසා මෙම උපායමාර්ගික භූ කලාප දෙක තුළ අනිවාර්යයෙන් ම භූමිකාවක් ඉටුකරන බැවිනි. වීනය ලොව විශාලතම වාණිජකරුවා සහ නිෂ්පාදකයා වන අතර එය සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය සංචිතයක් සහ

ප්‍රාග් ධනයක් අත්කරගෙන සිටින බැවින් කලාප දෙකෙහිම රටවල් අනිවාර්යයෙන්ම එය ලබා ගැනීමට කැමති වනු ඇත. මෙම හේතුව නිසා මෙම සමීක්ෂණය නුදෙක්ම යොමු වූයේ විකල්පයන් සීමා කිරීමට, තෝරාගැනීමේ අවකාශය අඩු කිරීමට සහ පටු උනන්දු කණ්ඩායමකට හෝ ප්‍රභූ පැලෑන්තියකට පමණක් ප්‍රසාද ලබාදෙන නිශ්චිත ක්‍රියාකාරකම් පමණක් වෙන්කොට හඳුනා ගැනීමට සහ විශ්ලේෂණය කිරීමට ය.

මෙම මාන අතර දෙවැන්න ඉතා වැදගත් වන්නේ පුළුල් මනජන සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමට චීනය සිය ආර්ථික හා දේශපාලන කැරටි සහ ලිවර භාවිතය නිතරම එකට මුසුකරන බැවිනි. චීනයේ ආයෝජනයන්ගෙන් පමණක් නොව මනජන මතයට බලපෑම් කිරීම සඳහා සැලසුම්කරන ලද උපායමාර්ගික සන්නිවේදනයන්ගෙන් රටක් උතුරා යන විට, විශේෂයෙන් ම ස්වාධීන ජනමාධ්‍ය නොමැති හෝ දුර්වල සිවිල් සමාජ ඇති රටවල, නිතරම ප්‍රති-ආබ්‍යානනයන් සඳහා ඉතිරි වන්නේ සුළු ඉඩකඩක් පමණි.

මෙම මාන අතරින් තුන්වැන්න තීරණාත්මක වන්නේ මෙම කලාප දෙකේ වඩාත්ම මර්මතා ඇති රටවල සිවිල් සමාජය හා බුද්ධිජීවී ප්‍රජාව බොහෝවිට බාහිර බලවේගයන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව සමබර ආවරණයක් සැපයීමට නොහැකි තරම් දුර්වල හා බිඳෙනසුළු බැවිනි. චීන ප්‍රතිපාදන සහ ඊනියා එක්සත් පෙරමුණු උපක්‍රම සමහර අවස්ථාවන්වලදී දේශීය ආබ්‍යානනයන් හැඩ ගැන්වීය.

අනිකුත් බාහිර බලවතුන් මෙන් බීජිංහය ද, මිත්‍රශීලී හඬ සෑම රටකටම පාහේ ගොඩ නඟයි. නමුත් සමහර රටවල සුළු ප්‍රතිනෝලක ද පවතී.

චීන බලපෑමේ මානයන් තුනම සමගාමීව ගවේශණය කිරීම මඟින් කානගී ප්‍රාරම්භයේ අරමුණ වූයේ සටහන් සන්සන්දනය කිරීම, ජාතික සීමාවන් හරහා ඉගෙනීම මෙන්ම චීනයේ නැඟීම හා එහි දුරදිග විහිදුණු ගමනයන් පිළිබඳ සැබෑ කලාපීය සංවාදයක් සඳහා යොමු කරනු වස් බලපෑම්කරුවන්ගේ ජාලයක් රටවල් අතර ඇතිකරමින්, යුරෝපයේ සහ දකුණු ආසියාවේ චීන ක්‍රියාකාරකම් හා සන්නිවේදනය පිළිබඳ පැහැදිලි හා සමබර විනයක් නිර්මාණය කිරීමය.

එරික් බ්‍රැට්බර්ග්
අධ්‍යක්ෂ, යුරෝපීය වැඩසටහන සහ සාමාජික

ඉවන් ඒ. ගයිගන්බෝම්
අධ්‍යයනය සඳහා උප සභාපති

සාරාංශය

“උපායමාර්ගික කලාප කෙරෙහි විනයයේ බලපෑම” නම් කෘතිය එන්ඩොව්මන්ට් ව්‍යාපෘතිය දියත් වන්නේ ලොව කලාප කිහිපයකම රාජ්‍යයන් වෙත දේශපාලනික, ආර්ථිකමය සහ සමාජයීය වශයෙන් විනයයෙන් විශාල මැදිහත්වීමක් ද ඒ සමඟම ඇතිවූ ප්‍රතිවිපාක ද අත්විඳීමත් සිටින අවස්ථාවක ය. පසුගිය දශකය පුරා, යුරෝපයේ සහ දකුණු ආසියාවේ ඇතැම් රටවල් ද ඇතුළුව ලොව බොහෝ රටවල් සමඟ වෙන කවරදාටත් වඩා විශාල විවිධත්වයකින් යුතු ලැදියාවන් සහ සම්බන්ධතාවයන් විනය වර්ධනය කරගෙන ගෙන තිබේ. බලපෑම් ඇති කළ හැකි නව මාවන් හිමිව සිටින විනය, සිය වුවමනාවන් සඳහා සුවිශේෂී සැලකිලි ලබාගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් ඒ වෙනුවෙන් ජීවිතය යෙදීමට ද බලාපොරොත්තුව සිටී.

බග්ලාදේශය, මාලදිවයින, නේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව යන දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් නතරක කේන්ද්‍රගත කණ්ඩායම් සමඟ කළ පුළුල් සම්මුඛ සාකච්ඡා තුළින් මෙන්ම සවිස්තරාත්මක ප්‍රලේඛන විශ්ලේෂණය සහ මාධ්‍ය කියවීමට ලක් කිරීම මගින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ තුළින් විනය සමඟ එම රටවල සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන සබඳතාවන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම හා එම රාජ්‍යන් තුළ මෙන්ම එම රටවල් අතර විනයේ බලපෑම සංසන්දනාත්මකව ගවේෂණය කිරීම මත මෙම ලිපිය පදනම් වේ. මෙම රටවල් නතරව සුවිශේෂී වූ මර්මතාවන් තිබේ. ඒවායින් ඇතැම් රටවල රාජ්‍ය ආයතන බිඳෙන සුලභය. තවත් රටවල රාජ්‍යයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ බලතල පිළිබඳව සිවිල් සමාජය මඟින් ප්‍රමාණවත් සංවරණයක් සිදු නොකෙරේ. තවත් රටවල ප්‍රභූත් විනයයේ සහ විනයේ බාහිර අනුවරණ පාත්‍රයන්ගේ ග්‍රහණයට හසුවීමේ ඉඩකඩ තිබේ. එම රටවල් තුළ පවතින මෙම මර්මතාවන්ට විනය දක්වන බලපෑම අනුසාරයෙන් විනයේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිවැරදිව පිළිබඳව හැඟීමක් ඇති කර ගැනීමට මෙම අධ්‍යයනය මඟින් උත්සාහ කරයි.

මේ ලිපියේ අරමුණ වන්නේ මෙම රාජ්‍යයන් නතරව සුවිශේෂී මර්මතාවන් විනය සිය අවශ්‍යතා සඳහා උපයෝගීකර ගනු ලබන ආකාරය වටහා ගැනීම, මෙම මර්මතාවයන්ට පිළියම් යෙදිය හැකි ආකාරය සහ මෙම රාජ්‍යයන් එකිනෙකාගේ කේවල මෙන්ම සාමූහික ශක්තිය ශක්තිමත්

කරගැනීම වෙනුවෙන් එකිනෙකාගේ අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීම හා ඒවායින් ඉගෙන ගැනීමට හැකි ආකාරය වටහා ගැනීමයි. අවසානයේ දී, අවශ්‍ය සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමට සහ ඵලදායී නොවන චීන ක්‍රියාකාරීත්වයන් සහ බලපෑම් අධෛර්යමත් කිරීමට එම රටවලට උපකාරීවන ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම මෙම ලේඛනය මගින් බලාපොරොත්තු වේ. මෙම රාජ්‍යයන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ ස්වාධීනත්වය, කේවල් කිරීමේ බලය සහ සංවර්ධනය ශක්තිමත් කිරීම වෙනුවෙන් එම නිර්දේශ එක්සත් ජනපදය සහ එහි මූලෝපායික නවුල් කරුවන් වෙත ද යොමු කෙරෙනු ඇත.

චීනයේ අරමුණු

චීනයේ ප්‍රධාන වත්කම එහි ආර්ථික බලපෑම් වන අතර, එය භාවිතයට ගැනීමට චීන පාත්‍රයින් ක්‍රියාශීලීය.

චීනය බොහෝ අවස්ථාවල කලාපයේ සෑම රටකම මනාපරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ගොඩනැංවීමට ණයට මුදල් ලබාදීමෙන් උපකාර කරයි. ඔවුන් 2020 දී ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ඩොලර් බිලියන 4.6 ක් වූ අතර, මාලදිවයින සඳහා ලබා දී ඇති සමස්ත ණය ප්‍රමාණය ඩොලර් බිලියන 1.1 ක් ඩොලර් බිලියන 1.4 ක් අතර අගයක් වනු ඇතැයි ද විශ්වාස කෙරේ. ආර්ථිකමය වශයෙන් වූ මෙම සම්බන්ධවීම් චීනයේ මූලෝපායික අරමුණු සඳහා උපකාරීවන අතර, කලාපය තුළ චීනයේ බලපෑම පුළුල් කිරීමට ද ඒවා උපකාරී වේ. මෙම කලාපය සම්ප්‍රදායිකව ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික වපසරිය ලෙස සැලකුණි. චීන පාත්‍ර අවස්ථාවන් සෙවීමේ දී ඉතාම ක්‍රියාශීලී වන අතර, බොහෝ විට රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික පාර්ශවකරුවන්ට යෝජනා ඉදිරිපත් කරමින්, ඉදිරි මැතිවරණයන්ට සමගාමීව ව්‍යාපෘති නිම කිරීමේ කටයුතු ද සිදු කරයි. එමගින් චීනය හොඳ හිත දිනා ගන්නා අතරම, ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව ද වැඩි කර ගනී.

චීනයේ බලපෑම් කිරීමේ මෙවලම් විශාල ලෙස විවිධාංගීකරණය වෙමින් තිබේ.

චීනයේ බලපෑම් කිරීමේ මෙවලම් විවිධකාරීය. රටක් තුළ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීමේ ප්‍රමාණය, එම රටේ ආයතනවල ශක්තිමත්භාවය සහ ප්‍රධාන පාලන තන්තූයන් සමඟ චීනයේ ඇති පෞද්ගලික සබඳතා අනුව ක්‍රියාවට නැංවේ. ඉලක්කගත රටවල රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන කාරකයින් යම් යම් දේ වෙනුවෙන් වැළැක්වීම හෝ බලකිරීම සඳහා යොදා ගන්නා දිරි ගැන්වීම් හෝ තර්ජනවල ස්වභාවයෙන් එම බලපෑම් ක්‍රියාත්මක විය හැකිය. සමහර විට මාධ්‍යවේදීන් වැනි දේශීය පාත්‍රයන් ස්වයං-වාරණයකට යොමු කෙරෙන බලහත්කාරී තර්ජනයන් සිදුවේ. තවත් අවස්ථාවල දී, අනුකූලතාවය ලබා ගැනීම සඳහා වෙළෙඳ දැන්වීම් ලබාදීම, මාධ්‍ය ආයතන සඳහා තානාපති කාර්යාලය සමඟ සහයෝගීතාවයක් ලබාදීම ආදී දිරිගැන්වීම් භාවිතා කෙරේ.

රටවල් හතරේ “ණය උගුලක්” නැත.

චීනය විසින් ණය උගුල් රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකභාවයක් (Debt Diplomacy), එනම් රටවල්වල වත්කම් පාලනය අත්පත් කරගැනීමේ චේතනාවෙන් යථාර්ථවත් නොවන ව්‍යාපෘති සඳහා පහසුවෙන් මුදල් ලබා දීමේ භාවිතයක්, අනුගමනය කරනු ලබන බවට පොදුවේ අසන්නට ලැබෙන කතාව මෙම අධ්‍යයනයට ලක් වූ රටවල් හතරට අදාල නැත. ණය උගුල් රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකත්වයේ උදාහරණයක්

ලෙස බොහෝ විට සඳහන් කරන, ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත ණය කළමනාකරණය පිළිබඳ ගැටලුවක් ඇත. 2020 දී සිදුකළ අධ්‍යයනයන් අනුව චීනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ණය ප්‍රමාණය එහි දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් (GDP) සියයට 6 ක් පමණකි. බොහෝ අවස්ථාවන් හි දී සම්ප්‍රදායික බහුපාර්ශ්වික ආයතන හෝ වෙනත් ද්විපාර්ශ්වික ණය ලබා දෙන්නන් සිය ණය නවුල්කරුවන් ලෙස තෝරා ගැනීම මගින් හේතූලය සහ බංගලාදේශය වැනි අනෙක් රටවල් අරමුදල් සපයන්නන් හා මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රම තෝරා ගැනීමේ දී විවක්ෂණශීලී වී තිබේ.

රටවල් එකිනෙකාගෙන් ඉගෙන ගනිමින් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සබඳතා පවත්වන ආකාරය වෙනස්කර ගනිමින් සිටී.

සම්බන්ධ වී සිටින පාර්ශවකරුවන් විසින් චීනයේ මැදිහත් වීමෙන් ඇති විය හැකි අහිතකර ප්‍රතිඵල පිළිබඳව තමන්ගේ දැනුවත්භාවය හා විශේෂයෙන්ම ඒවා වළක්වා ගැනීමට ඇති සිය කැමැත්ත අවධාරණය කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ වැදගත්ම සොයා ගැනීම විය හැකිය. ඊට අනුරූපීයව, අවධානය යොමු වූ රටවල රාජ්‍ය පාත්‍රයන් චීනය සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී තම ජාතික අවශ්‍යතාවයන් සිතියේ තබාගෙන සිය සම්බන්ධතාවය පවත්වාගෙන ගොස් තිබේ. යථාර්ථවාදී යැයි නොපෙනෙන නිශ්චිත ව්‍යාපෘති ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ද ඊට ඇතුළත් ය. තවත් අවස්ථාවන් හි දී, චීනය තමන් සමඟ සම්බන්ධතා වර්ධනයකර ගැනීමට උත්සාහ කිරීමේ දී දේශපාලන පක්ෂ ඒවාට යටත් වීමට විරුද්ධත්වය පලකොට තිබේ. බොහෝ අවස්ථාවන්හි දී, සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමේ දී පැහැදිලි ප්‍රතිලාභ දකින විට අධ්‍යයනයට භාජනය වී ඇති රජයන් හි ආණ්ඩු චීනය සමීප කරගෙන තිබේ. මැතිවරණයට පෙර දේශීය දේශපාලන වාසි ලබා දීමට මෙන්ම රජයේ කාර්යන් ඉටු කිරීමට සහ ඡන්ද දායකයින්ට අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ ලබා දීමට ද චීනයට හැකියාව තිබේ.

චීනය සහ එහි පාර්ශවකරුවන් මේ වන විට අර්බුදයන්ට මුහුණ දී සිටී.

චීනය දකුණු ආසියාවට පිවිස ඇත්තේ සාපේක්ෂව මෑතක දී වන නිසා අවධානය යොමු වී ඇති රටවල පවතින ආයතන සහ ඒවායේ සංස්කෘතීන් පිළිබඳව තවදුරටත් පැහැදිලිව අවබෝධ කරගත යුතුව ඇත. එසේම අධ්‍යයනයට ලක්වන රටවල් බීජිං පාලනය සිතන ආකාරය ද තවමත් හඳුනාගනිමින් සිටී. මෙය බොහෝ විට මේ රටවල දැකිය හැකි විසංවාදයන්ට සහ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික අත්වැරදීම්වලට හේතු කාරක වේ. කෙසේ වෙතත්, දෙපාර්ශවයම එකිනෙකා තම තමාට අර්ථවත්වන ආකාරය පිළිබඳව නිවැරදි අවබෝධයකින් පසුවන අතර, පුළුල් සම්බන්ධතාවය වෙනුවෙන් වැඩ කිරීමට ඉගෙනීම කෙරෙහි උනන්දුවෙන් පසුවේ.

ඉන්දියාව තවමත් චීනයට වඩා සැලකිය යුතු උපාය මාර්ගික පාත්‍රයෙකි.

අධ්‍යයනයට බඳුන්වන රටවල තෝරාගැනීම්, රුචිකත්වයන් සහ හැසිරීම් කෙරෙහි තවදුරටත් ඉහළම බලපෑමක් සිදුකරන්නේ ඉන්දියාවයි. මෙම රටවල් සමඟ ඉන්දියාවේ පවතින ඓතිහාසික, දේශපාලනික හා සමාජයීය සම්බන්ධතා හේතුවෙන් චීනයට කෙතරම් ගැඹුරින් මුල්බැස ගත හැකිද යන්න පිළිබඳ සීමාවන් පවතින බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත්, සමතුලිතතාවය ක්‍රමයෙන් චීනය දෙසට මාරුවෙමින් තිබේ. සංවර්ධන නවුල්කරුවෙකු වශයෙන් කලාපීය බලවතා ලෙස ඉන්දියාවට එරෙහිව සමබර කිරීමේ සාධකයක් වශයෙන් ඉටු කළ හැකි කාර්යභාරයට ද චීනයට දායක වීමේ අවකාශය තිබේ. එපමණක් නොව, මේ රටවල ජනතාවගේ සමාජයීය, දේශපාලන හා ආර්ථික ජීවිතය තුළ

ඉන්දියාවේ පවතින සමීපතාවය නිසා අනවශ්‍ය මැදිහත් වීම් පිළිබඳ වෝදනාවන් ඇතුළු ඉහළ මට්ටමේ විවේචන ද ඉන්දියාවට එරෙහිව පවතී.

එක්සත් ජනපදය සහ එහි උපායමාර්ගික නවුල්කරුවන් සඳහා නිර්දේශ

චීනයේ කලාපීය මැදිහත්වීම් සඳහා මූලිකම ප්‍රවේශ මාවත වන්නේ අනුකූලතාවයි; එය එක්සත් ජනපදයේ ද ප්‍රධාන යතුර විය යුතුය.

එක්සත් ජනපදය සහ එහි නවුල්කරුවන් ස්ථාවරව සම්බන්ධ වීම මෙම දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් තනරම තවමත් බෙහෙවින් අපේක්ෂා කරයි. වර්තමානයේ පවතින කඩිත්කඩ හා අස්ථාවරව සිදුවන සම්බන්ධවීම්වලට වෙනස්ව කලාපය තුළ ස්ථාවර පෙනීසිටීමක් හා දිගු කාලීන ප්‍රතිපත්තියක් හරහා මෙම අපේක්ෂාවන් සපුරාලීම සහ චීනයේ අනියෝගයන්ට මුහුණදීම කළ හැකිය. චීනය දකුණු ආසියාවට ආධාර කරනු පිණිස විශාල ලෙස යොදාගනු ලබන ක්ෂේත්‍ර තුනක් වන එන්නත්, නැගී එන තාක්ෂණය (Emerging Technologies) සහ දේශගුණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ පළමු ක්වාඩ් සමුළු තීරණය මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

රාජ්‍යයන් තනරට අවශ්‍ය යැයි නැඟෙන දේ සඳහා චීන ව්‍යාපෘති මගින් අවධානය යොමු කරයි - ඇමරිකාව ද ඒ ආකාරයෙන් සම්බන්ධ විය යුතුය.

චීනය මෙන් ඇමරිකාව ද තම ශබ්දතාවයන් සහ යෝජනා දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් හතරේ සංවර්ධන ප්‍රමුඛතා සහ දේශීය අවශ්‍යතා සමඟ අනුකූල කරගැනීම අවශ්‍යය. සන්නිවේදන සම්බන්ධතා සහ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති දකුණු ආසියාවේ සියලුම රජයන් නි අපේක්ෂා ලැයිස්තුවේ ඉහළින්ම ඇති අතර, එය චීනය සමඟ පවතින සහයෝගීතාවයේ ප්‍රධාන අංශයක් බවට පත් වී තිබේ. කලාපය තුළ තම පුනිරූපය ඉහළ නංවා ගැනීම වෙනුවෙන්, එක්සත් ජනපදය සහ එහි නවුල්කරුවන් විසින් එම රටවල් ඉල්ලා සිටින දේ පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය. 2021 ජුනි මාසයේ දී ජී 7 නායකයින්ගේ රැස්වීමේ දී නිවේදනය කරන ලද යහපත් ලොවක් නැවත ගොඩනැගීම (Build back better world) වැඩසටහන මෙම දිශාව කෙරෙහි යොමු වූ ඵලදායී පියවරකි. මේ කලාපයේ රටවල් මධ්‍ය ආදායම් තත්වයට මාරුවීම හේතු කොටගෙන සහනදායී ආධාර බොහොමයකට නුසුදුස්සත් බවට පත්වීම නිසා ඔවුන්ට වුවමනා සංවර්ධන ආධාරවලට අවශ්‍ය විකල්ප මාවන් සකසා ගැනීමට සිදුවන අතර ඒ සඳහා එක්සත් ජනපදය සතුව පවතින බටහිර බහුපාර්ශ්වීය සංවිධාන කෙරෙහිවන තම අනුබලය භාවිතා කළ හැකිය.

කලාපය තුළ ඇමරිකානු සම්බන්ධතාවය චීන ගැටලුව වශයෙන් සුවිශේෂීකරණය කිරීමෙන් ඉවත් වීම.

ඇමරිකාව තම ගුණාංග සහ සහජ වටිනාකම් මත පදනම් වී ඇමරිකානු ආධාර ලබා දීම වඩාත් ප්‍රඥාගෝචර ය. පුළුල් චීන විරෝධී තෙරපුමෙන් ඇමරිකාව ඉවත් විය යුතු අතර, චීනය සමඟ සබඳතා වර්ධනය කරගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකර ඇති රටවල් ප්‍රාණ ඇපයට නොගත යුතුය. කුඩා රටවල් වශයෙන්, බංගලාදේශයට, මාලදිවයිනට, නේපාලයට හෝ ශ්‍රී ලංකාවට විශාල බලවතුන් සමඟ පවත්නා සබඳතා තුළ පැහැදිලිව තම තෝරා ගැනීම් සිදුකළ හැකි යැයි සිතිය නොහැකිය. ඕනෑම ආකාරයක කොන්දේසි සහිතවීමක්, සහයෝගීතාවය සඳහා ඇති මාර්ග අඩු කරනු ඇත.

සෘණාත්මක නොවන ධනාත්මක න්‍යාය පත්‍රයක් සන්නිවේදනය කිරීම මගින් රජයන්, ව්‍යාපාර සහ මහජනතාව අතර වැඩි ප්‍රසාදයක් දිනා ගනු ඇත.

වීනයට ඇති අවකාශය අඩු කිරීම වෙනුවෙන් දේශීය ගාමකයින් පිළිගැනීම සහ ඔවුන්ගේ හැකියාවන් හැරවීම.

වීනයේ මැදිහත් නොවීමේ ප්‍රතිපත්තිය තමන්ට වාසිදායක යැයි මෙම අවධානයට යොමු වී ඇති රටවල් සලකයි. පාලන කොන්දේසි (Governance Conditionality) සහිතව සිය ආධාර සකවීම මේසය වෙත ගෙන ඒම ඔවුන් විසින් මැදිහත් වීමක් ලෙස දැකීමෙන් වැළකීමට එක්සත් ජනපදයට හැකි එක් මාර්ගයක් වන්නේ මෙම අවධානයට යොමු වී ඇති රටවල දේශීය ධාරිතාවය ගොඩනැගීම සහ සිවිල් සමාජ ශක්තිමත් කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනයට ලක්වන රටවල් තනරේම යනපාලනය පිළිබඳ හැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන මාධ්‍ය ආයතන සහ සිවිල් සංවිධාන නිබේ. ඔවුන්ට සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රේක්ෂකයින්ට දැඩිව ප්‍රශ්න කිරීමටත්, විනිවිදභාවය ඉල්ලා සිටීමටත් හැකිවන පරිදි ප්‍රදානයන් සහ පුනුණුවීම්වලින් ඔවුන් හඳුනා ගැනීමට හා සන්නද්ධ කිරීමට එක්සත් ජනපදයට හැකියාව නිබේ. එමගින් වඩා හොඳින් කටයුතු කරන ලෙස රජයන්ට සිදුකරන බලපෑම බාහිරින් නොව රට තුළින්ම පැමිණේ.

හැඳින්වීම

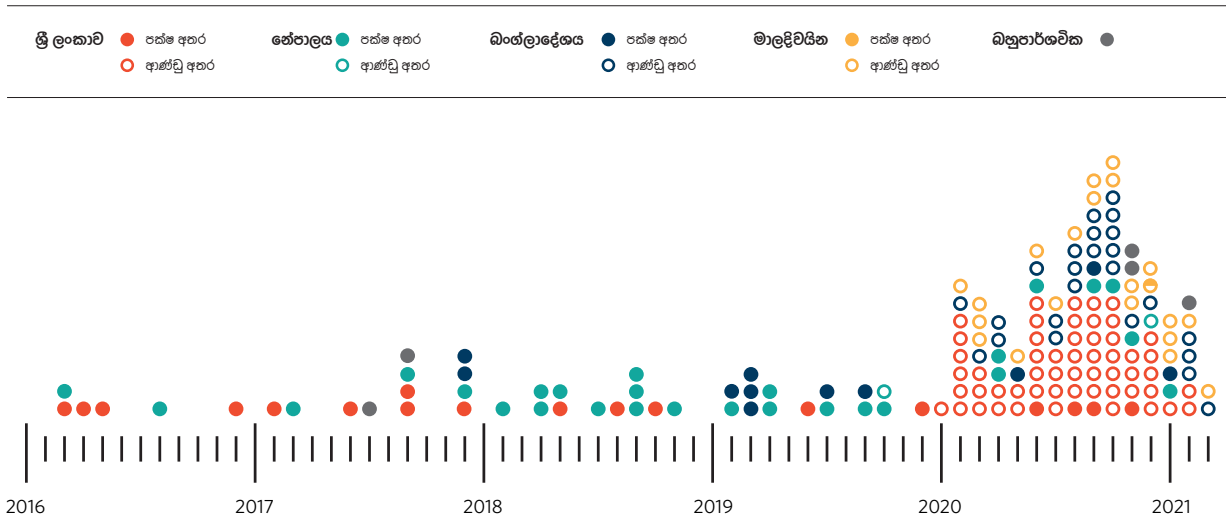
බීජිං හි ඇතැම් අය අනාගත වීන විරෝධී සන්ධානයක් ලෙස සලකනු ලබන ඔස්ට්‍රේලියාව, ඉන්දියාව, ජපානය සහ එක්සත් ජනපදය අවධිමත් ලෙස කණ්ඩායම්ගත වීමෙන් සැකසී ඇති චතුර්තාර්ථවේදී ආරක්ෂක සංවාදය හෙවත් “ක්වාඩ්” සමඟ බංගලාදේශය සම්බන්ධවීමට එරෙහිව එරටට අනතුරු ඇඟවීම සඳහා 2021 මැයි මාසයේ දී බංගලාදේශයේ වීන නානාපති ශ්‍රී ජිමි මාධ්‍යවේදීන් සමඟ පැවැත් වූ සාකච්ඡාවක් යොදා ගත්තේ ය. එහිදී ඔහු “බංගලාදේශය ක්වාඩ් සමඟ එකතු වුවහොත් වීනය සමඟ පවතින ඔවුන්ගේ සබඳතාවලට හානි සිදුවනු ඇත” යයි අනතුරු ඇඟවීය¹. විදේශ ඇමති ජී. අබ්දුල් මෝමන් දිනක් ඇතුළත එයට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, බංගලාදේශයට තමන්ගේම විදේශ ප්‍රතිපත්ති තෝරා ගැනීමේ සහ එහි අවශ්‍යතා සඳහා පෙළ ගැසීම් හා සබඳතා පවත්වා ගැනීමේ නිදහස තිබෙන බව වීනයට සිහිපත් කළේය. බීජිං පාලනය තවත් රටක අත්‍යන්තර තීරණ කෙරෙහි බලපෑම් කිරීම තමන්ව යම් ආකාරයකින් විශ්මයට පත් කළ බවට ද ඔහු තවදුරටත් අවධාරණය කළේය.²

බංගලාදේශය එතරම් පුදුම විය යුතු නැත. කලාපයේ රාජ්‍යයන් සමඟ වීනයේ සම්බන්ධතාවයන් හි ගැඹුරු වෙනස්කම් ඇති වී ඇති නිසා ඔවුන් දකුණු ආසියාවේ සිය උවමනාවන් වඩාත් සෘජු ලෙස තහවුරු කිරීමට ධෛර්යමත් වී සිටීම යථාර්ථය යි. පසුගිය දශකය තුළ ඔවුන් වෙත කවරදාටත් වඩා බහුච්ඡ චතුර්තාර්ථවේදී හා සම්බන්ධතාවයන් වර්ධනය කරගෙන තිබේ. ඒ හා සමාන්තරව, වීනය විසින් ඉහළ බලපෑම් සහගත මාර්ග වර්ධනයකර ඇති අතර, තම අරමුණු වෙනුවෙන් ඉහළ පීඩනයක් යොදන අතරම තම අභිලාශයන් සැලකිල්ලට ගැනීම ගැන ඉහළ අපේක්ෂාවක් හා දැඩි කැමැත්තක් දක්වයි.

වාණිජ හා සංවර්ධන කටයුතුවලින් ඔබ්බට ගොස් වඩාත් ගැඹුරු දේශපාලන හා ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයන් දෙසට ගමන් කරමින්, වීනය පසුගිය දශකය තුළ සිය දකුණු ආසියානු පරිවාරය වෙත වැඩි අවධානයක් යොමුකර තිබේ.³ කෙසේ වෙතත්, මෙම වෙනස්වන පරාමිතීන් පිළිබඳ බොහෝ විශ්ලේෂණයන් හි දී මෙම සම්බන්ධතාවල වීන අන්තය කෙරෙහි අවධානය

1 වන රූපය. චීනය - අවධානයට ලක් වූ රටවල ආණ්ඩු සහ දේශපාලන පක්ෂ අතර අන්තර් සම්බන්ධතා

මූලාශ්‍ර: 7 වන ඇමිණුම බලන්න

යොමුකොට තිබේ. විශේෂිත යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති හෝ බීජිං හි එක් තීරයක් එක් මාවතක් (BRI) වැඩසටහන යටතේ සිදුකරන ආයෝජන පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම වෙත පමණක් බොහෝ විට විශ්ලේෂණාත්මක අවධානය යොමු වී තිබේ. චීන පාත්‍රයන් සමඟ දේශපාලන, මිලිටරි සහ, විශේෂයෙන්ම වාණිජමය සබඳතා අඛණ්ඩව වර්ධනය කර ගැනීම තම අවශ්‍යතාවන්ට සතුරු නොවන බව සලකනු ලැබුව ද, චීන බලපෑම් කළමනාකරණය කිරීමට හා ඒවා අවම කරගැනීමට දකුණු ආසියානු රාජ්‍යන් විසින් ගන්නා උත්සාහයන් එම විශ්ලේෂණයන් හි දී මඟ හැරී තිබේ. එනිසා මෙම විශ්ලේෂණයන් මගින් චීන මැදිහත්වීම සම්බන්ධව ලබාදී ඇත්තේ අසම්පූර්ණ විනයකි.

මෙම ලිපිය “උපායමාර්ගික කලාප කෙරෙහි චීනයේ බලපෑම” නම් බහුකලාපීය කානගී එන්ඩෝවමන් ව්‍යාපෘතියක කොටසකි. දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් සමඟ චීනයේ සබඳතාවල ගතික සමෝච්ඡයන් පරීක්ෂා කිරීම පමණක් නොව ජාතීන් තුළ සහ ජාතීන් අතර සංසන්දනාත්මකව චීනයේ බලපෑම ගවේෂණය කිරීමට මෙහි දී බංගලාදේශය, මාලදිවයින, තේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව යන උදාහරණ හතර යොදා ගනු ලැබේ. මෙම රටවල් හතරටම සුවිශේෂිත වූ මර්මතාවයන් තිබේ. මේ ඇතැම් රටවල රාජ්‍ය ආයතන බිඳෙන සුලුය. එහි අනෙකුත් රටවල රාජ්‍යයේ ක්‍රියා සහ බලතල පිළිබඳව සිවිල් සමාජය විසින් කරනු ලබන සංවරණය දුර්වලය. තවත් රටවල දී චීනය සහ එහි අනුවරයන් ඇතුළු බාහිර පාත්‍රයන්ට එහි ප්‍රභූ කොටස් හසුවීමේ ප්‍රවණතාවක් ද තිබේ.

මේ ලිපියේ අරමුණ තුන් ආකාර වේ: චීනය සිය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම වෙනුවෙන් මෙම දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් හතරේ පවතින සුවිශේෂී මර්මතාවයන් උපයෝගී කරගන්නා ආකාරය හේරුම් ගැනීම; එම මර්මතාවයන්ට පිළියම් යෙදිය හැකි ආකාරය විමසීම; එම රටවලට එලදායී නොවන චීන ක්‍රියාකාරීත්වයන් හා බලපෑම් අධෛර්යමත් කරවමින් හෝ අවම කරවමින් ඔවුන්ට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන එලදායී චීන මැදිහත්වීම් සහතික කිරීම සඳහා මෙම රාජ්‍යයන් එකිනෙකාගේ කේවල හා සාමූහික හස්තයන් ශක්තිමත් කරගැනීම වෙනුවෙන් අත්දැකීම් නුවමාරු කරගන්නා ආකාරය ගවේෂණය කිරීම.

විනයේ ශක්තිය තම අවශ්‍යතා සඳහා ආධාර වන දිශාවන්ට යොමු කරවා ගනිමින් වින මැදිහත්වීම් නිසා සිදුවන අස්ථාවරකරණ අංශ අවම කරගනිමින් ඒවාට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනයකර ගැනීමටත් ඉඩ ලැබෙන පරිදි, ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශ මඟින් දේශීය හැකියාවන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම රටවල් නතරව උපකාර කිරීම මෙම ලිපියේ අවසාන අරමුණ වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශය මේ රටවල් නතර සඳහා පමණක් නොව මෙම රාජ්‍යයන්ගේ ස්වාධීනත්ව ක්‍රියාකාරීත්වයේ, කේවල් කිරීම සහ සංවර්ධනය ශක්තිමත් කිරීමට උදවු කිරීම සඳහා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය හා එහි උපායමාර්ගික සහයන් වෙත ද යොමු කර තිබේ.

දකුණු ආසියානු සැකැස්ම විශ්ලේෂණය කිරීම

මෙම ලිපියේ සලකාබැලීමට ලක්වන රටවල් එකිනෙකට සමාන නොවේ. ඒවා සමඟ විනයේ සම්බන්ධතාවය ද සමාන නැත. උදාහරණය වශයෙන්, මාලදිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් වින ණය ලබා ගැනීම පිළිබඳව දැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. ඊට වෙනස්ව බංගලාදේශය සහ තේපාලය තම සංවර්ධන අවශ්‍යතා සඳහා මුදල් යෙදවීමේ දී විකල්ප ආකෘතීන්ට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වයි. විනය බංගලාදේශයේ තුළදී මිලිටරි දෘඩාංග සඳහා ප්‍රධානම සැපයුම්කරු බවට පත්ව තිබේ - එය අනෙකුත් රටවල් තුනේ දී ඒ හා සමානව දැකිය නොහැකි සම්බන්ධතාවයකි. මාලදිවයින, තේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පැහැදිලිවම විනයට පක්ෂ නැඹුරුවක් සහිත දේශපාලන පාත්‍රයන් මතු වී ඇතත් බංගලාදේශයේ එසේ සිදු වී නැත. එම නිසා කලාපය ගැන අධි-සාමාන්‍යකරණය නොකිරීම වැදගත් ය. එහෙත්, රටවල් නතර එකිනෙකට වෙනස් වුවත්, සෑම රටකම යම් ආකාරයක මර්මතාවයක් පෙන්නුම් කරයි. තවද, ඒ සියල්ලටත් වඩා, මෙතරම් හැකියා පරතරයක් ඇති රටවල් විනය සමඟ කටයුතු කරන විට ඒවා නිරන්තරව ම අභියෝගයන්ට මුහුණදීමට සිදුවේ.

මේ සන්දර්භය තුළ, මෙම රටවල් විනය සමඟ ඇති සබඳතාවයන් කෙරෙහි එම රටවල් පිළිබඳව තනි තනිව හෝ යටිතල පහසුකම් මූල්‍යකරණය වැනි විශේෂිත තේමාත්මක කෝණයකින් අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් ය. කෙසේ වෙතත්, මේ රටවල් පිළිබඳව සංසන්දනාත්මකව හා සවිස්තරාත්මකව පරීක්ෂා කිරීම තුළින් වඩාත් පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබාගත හැකි වේ. මෙම ලිපියේ දී, පළමුව, සෑම රටක්ම ඒවායේ මර්මතාවන් මූලික අක්ෂ තුනක්-රාජ්‍ය ආයතන වල සංසන්දනාත්මක ශක්තිය, සිවිල් සමාජයේ ශක්තිමත්තාවය සහ අනාගත පුහුන් ග්‍රහණයට ගැනීමේ ගතිකතාවයන් මඟින් ගවේෂණය කරයි. රාජ්‍ය ආයතන පරීක්ෂා කිරීමේ දී, අධ්‍යයනය මගින් එක් එක් රාජ්‍යය විසින් වින ආර්ථික හෝ දේශපාලන කටයුතු අධීක්ෂණය හා නිරීක්ෂණය සිදුකරනු ලබන ආකාරය විමසා බලනු ලැබේ. අධ්‍යයනය තුළ සිවිල් සමාජය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයන් මගින් මාධ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන (NGO) කෙතරම් දුරට අක්‍රමිකතාවයන් හඳුනාගෙන හෙළිදරව් කරන්නේද යන්න පිළිබඳව විශේෂයෙන්ම අවධානය යොමු කෙරේ. අධ්‍යයනය එක් එක් රාජ්‍යයේ ජාතික පුතු පැලැන්තියට විදේශීය බලවේග කෙතරම් ඇතුළු වී තිබේ ද සහ බලපෑමක් ඇතිකර තිබේ ද යන්න නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් පුහු ග්‍රහණ ශක්‍යතාවය ගවේෂණය කරයි.

දෙවනුව, අධ්‍යයනය මගින් රටවල් නතර පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් මඟින් හඳුනාගන්නා හිඳැස් පිළිබඳව විමසා බලයි.⁴ කලාපය පුරා සිදු කෙරෙන වින මෙහෙයුම්වල නිවුතාවය සහ සංකීර්ණතාව පිළිබඳව එක් එක් රටවල ප්‍රධාන දේශපාලන, වාණිජ හා සමාජ පාත්‍රයන් දැනුවත් බවටත් එමෙන්ම එකිනෙකාගේ අන්දැකීම්වලින් ඉගෙන ගන්නා බවටත් වන ඇඟවීම් තිබේ. ඒ කෙසේ වෙතත්, මෙම ඉගෙනීම බොහෝමයක් නිශ්ක්‍රීයව සිදුවේ. එනම් අසල්වැසි රටක සිදු වී ඇති දේ හොඳින් නිරීක්ෂණය කිරීම, පාඩම් ඉගෙනීම සහ එම වැරදි නැවතත් සිදු

නොවීමට උත්සාහ කිරීම මීට ඇතුළත් වේ. බංගලාදේශ අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ උපදේශකයෙකු සඳහන් කරන පරිදි, “අපි ශ්‍රී ලංකාවේ [වින අපනයන ආයෝජන සමඟ ලැබූ අත්දැකීම් වලින්] ඉගෙන ගත්තෙමු, අපි ජිබුතියට දී ද [එයම] ඉගෙන ගත්තෙමු.”⁵ මෙම රටවල පාර්ශවකරුවන්ගේ වඩාත් ක්‍රියාකාරී අත්දැකීම් නුවමාරු කරගැනීමි තරතා තවත් බොහෝ දේ ඉගෙන ගත හැකිය. මෙම ලේඛනයේ දෙවන කොටස මඟින් එය කෙසේ සිදු කළ යුතු ද යන්න පිළිබඳව යෝජනා ඉදිරිපත් කරයි.

තෙවනුව, මෙම ලිපිය දේශපාලන, ආර්ථික, මිලිටරි, අධ්‍යාපනික සහ සමාජයීය ගැටලු පරාශයක් තරතා මෙම රටවල් සමඟ විනයයේ සබඳතාවල ඇත්ත වශයෙන්ම සිදුවන දේ විස්තර කරයි. අධ්‍යයනයේ මේ කොටස තුළින් විශේෂයෙන්ම රටවල් තනරේ බලපෑම්කරුවන්ගේ හා ප්‍රවීණයන් ජාලයක් තරතා මෙන්ම පුළුල් සම්මුඛ සාකච්ඡා, ඉලක්කගත කණ්ඩායම් සහ වෙනත් ආකාරයේ පාර්ශවකරුවන්ගේ සම්බන්ධතා තරතා තොරතුරු හා දැක්ම ලබා ගනී. වසරක් පුරා ව්‍යාප්ත වූ මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළ දී, රජය, දේශපාලන පක්ෂ, රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සේවාවන්, මාධ්‍ය, වාණිජ මණ්ඩල, කාර්මික අවශ්‍යතා, ශාස්ත්‍රාලීය අවකාශය, බුද්ධි මණ්ඩල, සිවිල් සේවය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ඇතුළු ප්‍රධාන අංශවල සාමාජිකයින්ගේ ජාලයක් කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් විසින් එකලස් කොට තිබේ. විනය කෙරෙහි මෙන්ම රටවල් තුළ හා පිටත ද පවතින ගතික ආකල්ප පිළිබඳ සමස්ත සමාජ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම එහි අරමුණ විය. අවසාන ඉලක්කය වෙනුවෙන් කානගී එන්ඩෝව්මන්ට් විසින් විවිධ රටවලින් පැමිණි පාර්ශවකරුවන් එක්තැන් කොට සංසන්දනාත්මක සාකච්ඡාවක් සහ අත්දැකීම් හා අදහස් නුවමාරු කර ගැනීමක් සඳහා පහසුකම් සලසා තිබේ.

සිව්වනුව, ප්‍රාර්මික හා ද්විතීයික පර්යේෂණ, මාධ්‍ය නිරීක්ෂණ සහ විනය සමඟ ඔවුන්ගේ සබඳතාවල සෑම අංශයක් ගැනම ගැඹුරු විශ්ලේෂණාත්මක ගවේශනයක් තරතා මෙම ජාලයේ අදහස් සමඟ විවිධ තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රම ඒකාබද්ධව භාවිතා කිරීම මඟින් මෙම ලිපිය එම රටවල සිදුවෙමින් පවතින දේ සංසන්දනය කරයි.

මෙම ලිපිය රටවල් තනරේ එක් එක් රට සඳහා ප්‍රශ්න හයක් ඉදිරිපත් කරයි:

1. විනය ක්‍රියාකාරකම් මෙහෙයවන මූලෝපායික තර්කනය සහ අරමුණු මොනවාද?
2. එක් එක් රාජ්‍යයන්ගේ කුමන දුර්වලතාවයන් සහ අඩුපාඩු විනයට තම වාසිය සඳහා යොදාගැනීමට හැකි වී තිබේද? ඒ කුමන මෙවලම් කුමන ආකාරයට භාවිතා කිරීමෙන් ද?
3. බලපෑම් සහගත විවිධ විනය ක්‍රියාකාරකම් කෙතරම් සාර්ථකද, ඒවා දේශීය ආයතන කෙරෙහි සහ විනය කෙරෙහි වූ මහජන හා ප්‍රභූ දෘෂ්ඨිකෝණයන් කෙරෙහි ඇති කරවන බලපෑම කුමක්ද?
4. එක්සත් පනපදයේ සහ එහි මූලෝපායික හවුල්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතාවන්ට එරෙහිව මේ වන විට පවතින හෝ අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි තර්ජන කවරේද?
5. කොරෝනා වසංගතය විනය බලපෑම ශක්තිමත් කරන හෝ දුර්වල කරන හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් බවට පත් වී තිබේද?
6. රටවල් තනර තම මර්මතාවයන් කළමනාකරණය සහ අවම කරගෙන ඇත්තේ කෙසේද, එසේම අසල්වැසියන්ට ඔවුන්ගේ සුවිශේෂී අත්දැකීම් වලින් ඉගෙන ගත හැකි පාඩම් කවරේද?

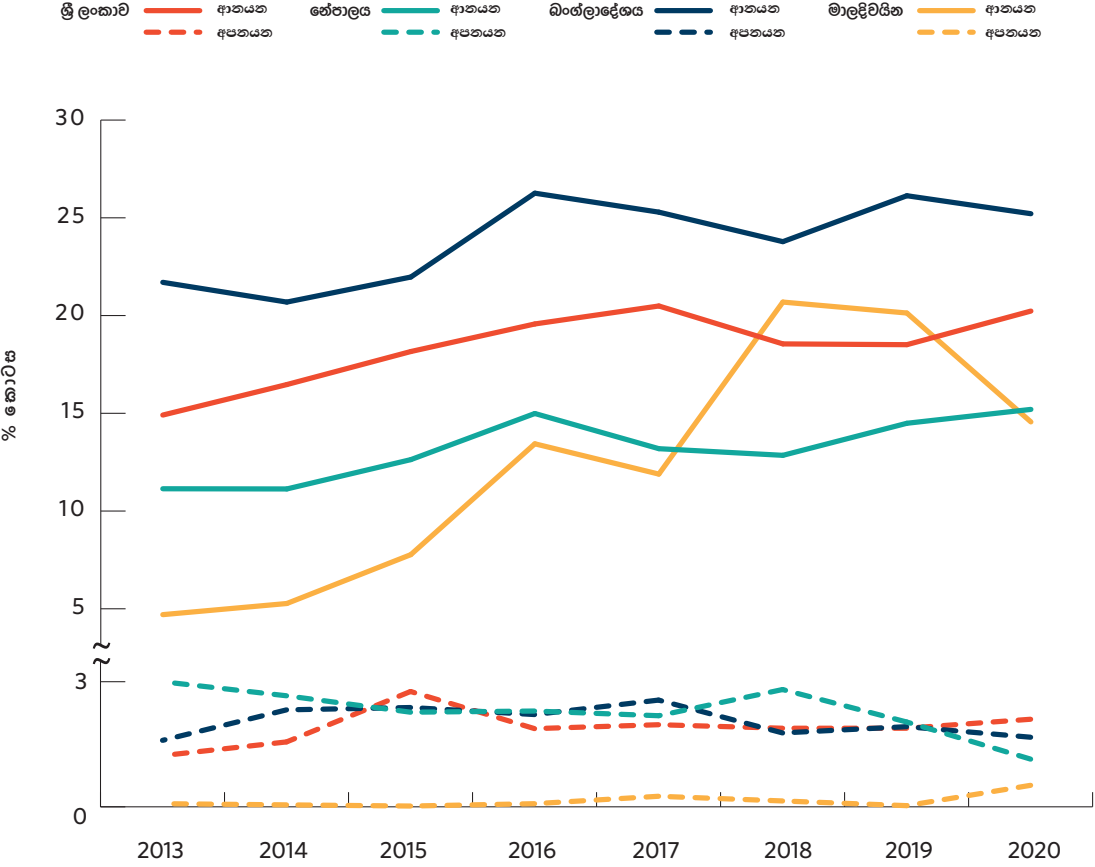
කානගී එන්ඩෝවීමන්ට් 2020 ඔක්තෝබර් සිට දෙසැම්බර් දක්වා කාලය තුළ අවධානය යොමු වූ රටවල විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් හි විශේෂඥයින් සමඟ සංවෘත වැඩමුළු පැවැත් වූ අතර, පසුව එම ජාලය සමඟ තවදුරටත් කටයුතු කරමින් සිටී. විධිමත් සැසි තේමානුකූලව සංවිධානය කළ අතර, ඒ සඳහා තනළිස් දෙනෙකු පමණ සහභාගී විය.

කතුවරයා විසින් 2021 ජනවාරි සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ ඩිජිටල් හා දුරකථන සම්මුඛ සාකච්ඡා හතළිහක් සහ ප්‍රාථමික පර්යේෂණයක් ද සිදු කරන ලදී. වැඩමුළු සාකච්ඡාවලින් ලබාගත් දත්ත එක්තැන් කොට සංසන්දනාත්මක සාකච්ඡා කිරීමට සහ රටවල් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයන් සකස් කිරීමට ද ඒවා උපකාරී විය. මෙම අධ්‍යයනට බංගලාදේශයේ, ඉන්දියාවේ, තේපාලයේ, චීනයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ, මාලදිවයිනේ සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රතිපත්ති ලේඛන, අධ්‍යයන පර්යේෂණ, පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය සමාගම් වෙබ් අඩවි, සමාජ මාධ්‍ය පලකිරීම්, රජයේ නිල ලිපි ලේඛන සහ ප්‍රකාශ ඇතුළත් විවෘත මූලාශ්‍ර තොරතුරු පිළිබඳව වූ ගැඹුරු ගවේශනයක් අන්තර්ගත විය. 2013 සිට 2020 දක්වා වූ බංග්ලා, චීන, ඉංග්‍රීසි, තේපාලී, සිංහල සහ දෙමළ යන භාෂා වල ප්‍රවෘත්ති පිළිබඳ වූ ප්‍රලේඛන පර්යේෂණ ද ඊට ඇතුළත් විය. ඉංග්‍රීසි භාෂා මූලාශ්‍රවලින් පමණක් ගොඩනැගෙන විනයට වඩා මේ භාෂා සියල්ලම මගින් චීනයේ නැගී එන බලපෑම පිළිබඳ වඩාත් සම්පූර්ණ විනයක් ලැබේ.

දකුණු ආසියාවේ චීන සම්බන්ධතාවය: මේ දක්වා කතාව

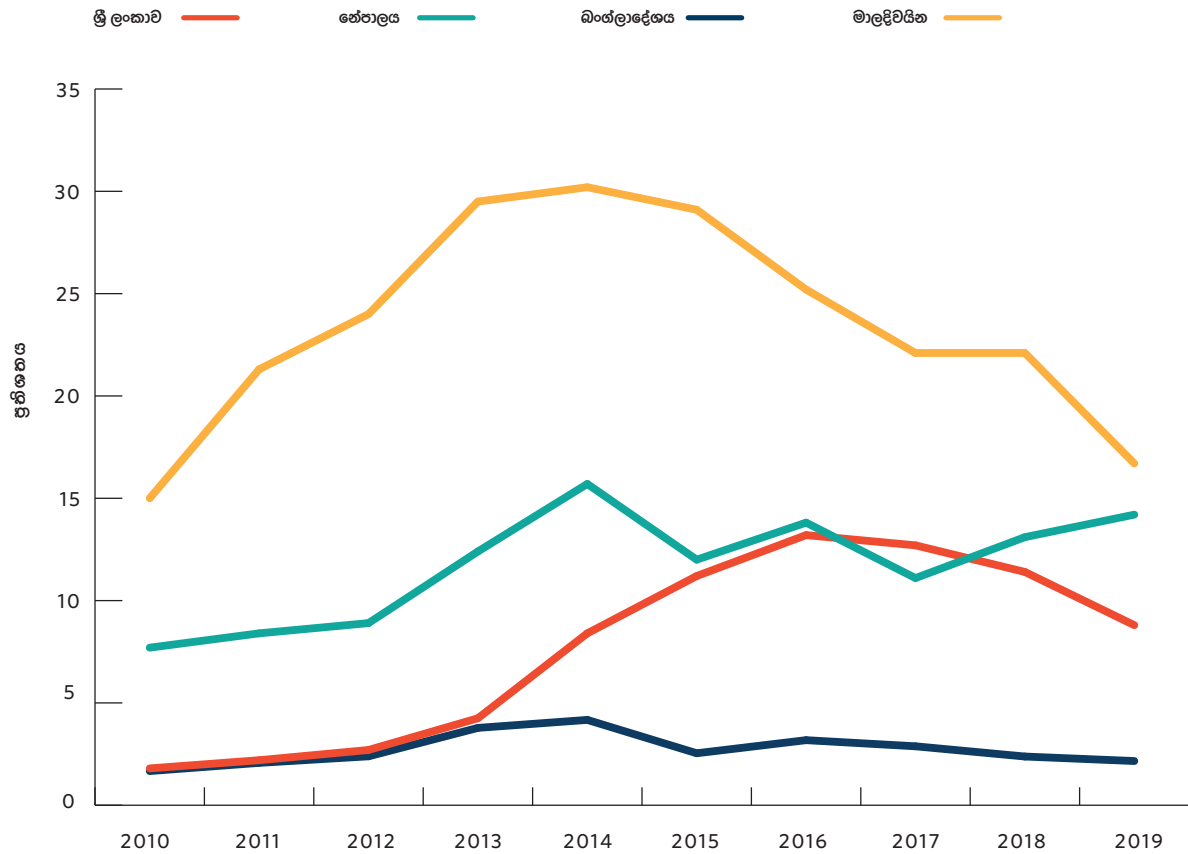
සමීක්ෂණයට භාජනය වූ දකුණු ආසියානු රටවල් හතර තුළ මෑත වසරවල දී චීන බලපෑම පිළිබඳව වූ වඩාත් බලවත්ම මූලාශ්‍රයන් වාණිජමය හා මූල්‍යමය ඒවාය.⁶ මෙය අවම වශයෙන් ලංකාවේ හම්බන්තොට හා කොළඹ වරාය ව්‍යාපෘති, සහ බංගලාදේශයේ පද්මා බහුකාර්ය පාලම් ව්‍යාපෘතිය සඳහා පමණක් නොව ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් ව්‍යාපෘති මූල්‍යකරණයන් හා මෙහෙයුම් හවුල්කාරිත්වයන් තුළින් පිළිබිඹු වේ. අරමුදල් සපයන්නෙකු වශයෙන් හෝ තාක්ෂණික හා සැපයුම් ආධාර සැපයීමේ දී නීරණාත්මක සංවර්ධන හවුල්කරුවෙකු වශයෙන් වෙනසකින් තොරව රටවල් හතරේම රජයන් විසින් චීනය හඳුනාගෙන තිබේ.⁷ ඊට අමතරව, චීනය බංගලාදේශය සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා භාණ්ඩ වෙනුවෙන් විශාලතම වෙළඳ හවුල්කරුවා වන අතර, හේපාලය සහ මාලදිවයින වෙනුවෙන් දෙවන විශාලතම වෙළඳ හවුල්කරුවා ද වේ. 2018–2019 මූල්‍ය වර්ෂයේ දී හේපාලයේ

2 වන රූපය. අවධානයට යොමු වූ රටවල චීනය සමඟ පවතින ආනයන හා අපනයන

මූලාශ්‍ර: 9 වන ඇමුණුම බලන්න

3 වන රූපය. දකුණු ආසියාවේ චීන සංචාරකයින්

මූලාශ්‍ර: 10 වන ඇමුණුම බලන්න

සමස්ත විදේශ ආයෝජනයෙන් අඩකටත් වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකට ද, 2020–2021 දක්වා අඛණ්ඩව වසර හයක් නේපාලයට පොරොන්දු වූ සෘජු විදේශ ආයෝජනවලට (FDI) ද විශාලතම මූලාශ්‍රය චීනයේ ආයෝජකයින් විය.⁸ කෙසේ වෙතත්, මෙම සබඳතාවල ආර්ථිකමය අංගය වඩ වඩාත් දේශපාලන, රාජ්‍ය සහ මිනිසුන්ගෙන් මිනිසුන්ට යන අංශ සමඟ එකිනෙකට වෙලී තිබේ.

චීනයේ බලධාරීන්ගේ ක්‍රියාකාරී දිරිගැන්වීමත් සමඟ චීන සංචාරකයින් රටවල් හතරේම වර්ධනයේ වැදගත් ධාවකයක් බවට පත්ව තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස, 2019 දී කෝවිඩ් -19 ට ප්‍රතිචාර වශයෙන් රජයන් විසින් ජාත්‍යන්තර සංචාර නවතා දැමීමට පෙර නේපාලයට පැමිණී චීන සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව වසරින් වසර සියයට 11 කටත් වඩා ඉහළ නැගුණි. චීන නානාපතිවරිය ඔවුන්ව දිරිමත් කළ බව නිසැකය. ඇය තමන් විසින් රටේ සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථාන නැරඹීම පිළිබඳව වෘත්තීයමය වශයෙන් රූගත කළ නමුත් ජායාරූප එකතුවක් ද නිකුත් කළාය.⁹ අනෙක් අතට, කොරෝනා වසංගතය මධ්‍යයේ වුව ද 2020 මැද භාගයේ සිට ජාත්‍යන්තර සංචාරකයින් සඳහා විවෘතව තිබූ ද චීන රජයේ පිටුබලයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් චීන සංචාරකයින් ගලා ඒම අඩාල වූ බව මාලදිවයිනේ සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රධානීන් විශ්වාස කරයි.¹⁰

අධ්‍යාපනික නවුල්කාරිත්වය ද පුළුල් වී තිබේ. කොන්ග්‍රසියස් ආයතන කිහිපයක් බංගලාදේශයේ කඩිනමින් විවෘත කර තිබේ. නේපාලයේ, පාසැල් කිහිපයක අදාල ගුරුවරුන්ගේ වැටුප් ලබාදීමට වීන රජය ඉදිරිපත් වීමෙන් පසුව ඒවායේ වීන නාෂා පාඨමාලා අනිවාර්ය කර තිබේ.¹¹ බංගලාදේශයේ මාධ්‍යවේදීන්ට වීන ආයතන තුළ වසරක, සියලු වියදම් ගෙවා ලබා දුන් අධිශෂ්‍යත්ව පිරිනමා ඇති අතර, BRI තුළින් රටට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ වට මෙස සාකච්ඡා සම්බන්ධීකරණය කිරීමට වීන නාෂාපති කාර්යාලය විවිධ පුවත්පත් සමඟ කටයුතු කර තිබේ.

වීන කොමියුනිස්ට් පක්ෂයේ (CCP) ජාත්‍යන්තර දෙපාර්තමේන්තුව කලාපයේ දේශපාලන පක්ෂ සමඟ අනලස්ව සන්ධාන ගොඩනගාගෙන තිබේ. ඔවුන් පාර්ශව අතර සම්බන්ධතාවයන් සහ සහයෝගීතා මාවත් පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා නේපාලයේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පාලක පක්ෂ සාමාජිකයින් සමඟ අන්තර්ජාලය හරහා සම්මන්ත්‍රණ සහ වැඩමුළු සංවිධානය කර තිබේ.¹² බංගලාදේශයේ පාලක අවම ලීගයේ පක්ෂ සභාපතිනී අගමැතිනී ජයසිංහ නසීනා මහත්මිය විසින් ඉදිරියේ දී CCP සමඟ සහයෝගීතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් අවබෝධතා ගිවිසුමක් ද අත්සන් කරන ලදී.¹³

මෑත වසරවල දී කලාපය තුළ සිය බලපෑම ගොඩනැගීම වෙනුවෙන් වීන කොමියුනිස්ට් පක්ෂය (CCP) තමන්ගේ තවත් නස්තයක් බලමුලු ගන්වා තිබේ. දකුණු ආසියාව සඳහා පත්කර ඇති නාෂාපතිවරුන් කිහිප දෙනෙකුම CCP හි එක්සත් පෙරමුණු වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ (UFWD) පුළුල් ලෙස සේවය කර ඇති අයවන අතර, ඔවුන් අනිවාර්යයෙන්ම රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික බලගණයට අයත් වුවන් නොවීය. UFWD වෙනත් රටවල දේශපාලන, ආර්ථික හා බුද්ධිමය ප්‍රගුන්ට බලපෑම් කිරීමට ක්‍රියා කරයි; වර්තමාන සන්දර්භය තුළ, ගෝලීය සැකැස්ම තුළ වීනය අනාගතය සඳහා නවුල් කරුවෙකු වශයෙන් නිරූපණය කෙරෙන ව්‍යාප්ත අබ්‍යන්තයක් ගොඩනැංවීමට ඔවුන් සම්බන්ධ වී තිබේ. බංගලාදේශ නාෂාපති ලී ජිමිංගේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නිටපු නියෝජිත වෙං ඡුයුචාන්ගේ වෘත්තීය ජීවිත UFWD වෙතින් ආරම්භ වී තිබේ. කලාපයේ සෙසු අය අතර පාකිස්ථානයේ නාෂාපති නොං රොං ද දෙපාර්තමේන්තුවේ පසුබිමක් සහිත අයෙකු බව බොහෝ දෙනා දන්නා කරුණකි.

කොරෝනා වයිරසය ආශ්‍රිත අවශ්‍යතා සඳහා වෛද්‍ය උපකරණ, ජෛව වෛද්‍ය විශේෂඥතාවය සහ ප්‍රාග්ධනය සැපයීම මඟින් වීනයට මෙම රටවල් හතර සමඟ නවමු ආකාරවලින් සෘජුවම වැඩ කිරීමේ අවස්ථා නිර්මාණය වී තිබේ.¹⁴ 2020 දී වීනය මෙම රටවල් හතර සඳහා පරීක්ෂණ කට්ටල, පුද්ගලික ආරක්ෂක උපාංග සහ වෛද්‍ය සැපයුම් ලබා දී තිබේ. ඩොලර් මිලියන 500 ක ණයක් ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දීම සහ රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම හා වෛද්‍ය වෘත්තිකයින් පුහුණු කිරීම සඳහා විශේෂඥ කණ්ඩායමක් බංගලාදේශයට යැවීම දක්වා එය තවදුරටත් පුළුල් වී තිබේ. 2021 දී වීනය රටවල් හතර සඳහාම සයිනොෆාර්ම් එන්නත ලබා දී තිබේ.¹⁵ පොදු සෞඛ්‍ය සේවාවන්ගේ ධාරිතාවයේ අඩුපාඩු අර්බුදය විසින් හෙළිදරව් කිරීමත් සමඟ, පශ්චාත් COVID-19 ලෝකයක, දකුණු ආසියානු රටවල් යටිතල පහසුකම් ගැන කතා කරන විට, ඔවුන් වරාය සහ මහාමාර්ග මෙන්ම රෝහල් සහ විද්‍යාගාර පිළිබඳව ද අදහස් කිරීමට ඉඩ තිබේ. වීනය එම මැදිහත්වීම් සඳහා ඉතාම උනන්දු වනු ඇත. වීනයේ තාක්ෂණික හා විද්‍යාත්මක සහයෝගීතාවයන් තවමත් ආරම්භක අවස්ථාවේ තිබුණත් සෞඛ්‍ය සේද මාවත හරහා ඔවුන් විසින් විකල්ප ලබා දෙනු ඇත.¹⁶ ටෙලි වෛද්‍ය සේවාවන් ගොඩනැගීම සඳහා උසස් 5G තාක්ෂණයන් අවශ්‍ය වනු ඇති අතර, ඒ මඟින් වීනයේ ජාතික විදුලි සංදේශ කටයුතුවල ගුරුයාවන නුවාවේ ඇතුළු වීන සමාගම් සඳහා අවස්ථා විවෘත වනු ඇත.

දකුණු ආසියාව තුළ වීනය පෙනී සිටීම තවදුරටත් ආර්ථිකමය වශයෙන් අතිප්‍රමුඛ නොවන බවත්, කලාපය තුළ එහි ස්ථාවරතාවය සහ දිගුකාලීන උපාය මාර්ගික අවශ්‍යතා වැඩිදියුණු කිරීම වෙනුවෙන් විශාල, බහුමානීය උත්සාහයන් සමඟ එය සම්බන්ධ බවත් මෙම වර්ධනයන්

තුළින් පෙන්වූම කෙරේ. නමුත් මෙම වැඩිවන චීන මැදිහත්වීම් සහ බලපෑම් නිසා බොහෝ විට රජයන් හතරේම දේශීය බෙදීම් උග්‍රවීමේ හැකියාවක් ඇත. එමඟින් දේශපාලන හා වාණිජ ප්‍රභූත් එකිනෙකට එරෙහිව යොමු කිරීමේ හැකියාව ඇති, චීනය සමඟ සමීප සබඳතා සහිත පාර්ශවකරුවන් නිර්මාණය වනු ඇත. එමඟින් බිඳෙනසුලු ආයතන ඇති, නොදියුණු සිවිල් සමාජයක් හෝ ග්‍රහණයට ගැනීමට හැකියාවක් ඇති ප්‍රභූ පැලැන්තියක් සිටින මෙම රටවල රාජ්‍යය ම අවසානයේ දී දුර්වල විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, මේ වන විටත්, රාජ්‍යයන් හතරෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක දී චීනය සංවර්ධන අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් සහය විය හැකි නවුල්කරුවෙකු ලෙස බොහෝ දුරට සැලකේ. තවද එක්සත් ජනපදයට මේ සමඟ තරඟ කිරීම පහසු නොවනු ඇත. එක්සත් ජනපදය කුඩා දකුණු ආසියානු රටවල් කෙරෙහි දක්වන උනන්දුව හා සම්බන්ධවීම කඩින් කඩ සිදුවන්නක් බව කලාපයේ බහුතර පිරිසකගේ මතය යි. අනෙක් අතට චීනය සැලැස්මක් සහිත ක්‍රීඩකයෙකු ලෙස සැලකේ. එජමණක් නොව, චීනයේ පෙනී සිටීම පිළිබඳව ප්‍රශ්න සහ විවේචන නිබ්බියදීත්, චීන පාත්‍රයින් අධිෂ්ඨාන සහගතව බලය පවත්වා ගැනීමේ සහ විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීමේ දැනෙන පියවර ගෙන තිබේ.

බංග්ලාදේශය

බංග්ලාදේශය සහ චීනය අතර සබඳතා ශක්තිමත්වීමට වසර කිහිපයක් ගත වූ අතර, දෙරට අතර තානාපති සබඳතා ආරම්භ වූයේ 1976 දී පමණි. කෙසේ වෙතත්, 2016 දී චීන ජනාධිපති ෂී ජින්පින්ගේ ඩකා සංචාරයේ දී බංග්ලාදේශය BRI ට අත්සන් කරන විට ආර්ථික, ආරක්‍ෂක සහ භූදේශපාලනික අවශ්‍යතා අනුව ඔවුන් අතර සෑම අතකින්ම සම්බන්ධතා තහවුරු වී තිබුණි. දකුණු ආසියාව තුළ චීනයේ ආධාරයෙන් වැඩි දියුණු කළ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ඉහළම සංඛ්‍යාවක් පවතින්නේ බංග්ලාදේශයේ ය. ඒ අතරම, සම්බන්ධතාවය තුළට ශක්තිමත් ආරක්‍ෂක නවුල්කාරිත්වයක අංග ද ඇතුළත් කරගෙන තිබුණි. ස්ටොක්හෝම් ජාත්‍යන්තර සාම පර්යේෂණ ආයතනයේ 2020 වාර්තාවට අනුව, බංග්ලාදේශය ගෝලීය වශයෙන් චීනයේ දෙවන විශාලතම මිලිටරි දෘඩාංග ගැනුම්කරු වන අතර, 2016 සහ 2020 අතර කාලය තුළ සිදු කළ චීනයේ මුළු අපනයන වලින් පහෙන් එකක් පමණ බංග්ලාදේශයට අපනයනය කළ මිලිටරි දෘඩාංග වේ. බංග්ලාදේශයේ ප්‍රධාන ආයුධ මිල දී ගැනීම්වලින් සියයට 70 කටත් වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් චීන ආයුධ වේ.¹⁷ 2009 සහ 2011 අතර කාලයේ දී, යුධ ටැංකි, ගලවා ගැනීමේ වාහන, රේඩාර්, නැව්, මිසයිල සහ ආරක්‍ෂක පද්ධති සඳහා ඩොලර් මිලියන 546 කට ආසන්න මුදලක් ඇතුළත් වී තිබේ.¹⁸ 2016 දී බංග්ලාදේශය විසින් ඩොලර් මිලියන 186 කට චීනයෙන් ඩීසල් විදුලි සබ්මැරීන් දෙකක් මිල දී ගෙන තිබේ.¹⁹

බටහිර හෝ රුසියාව ආදී ස්ථාපිත ආයුධ අපනයනය කරන රටවලට වඩා ලාභදායී මෙන්ම එම මිල දී ගැනීම් සඳහා මෘදු ණය ද ලබාදෙන බැවින් චීනයෙන් ආයුධ මිල දී ගැනීමට බංග්ලාදේශය වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි.²⁰ ආරක්‍ෂාව හා සම්බන්ධ සහයෝගීතාවය පොලිසිය දක්වා ද ව්‍යාප්ත වී තිබේ. 2018 දී දෙරට විසින් නීතිය බලාත්මක කිරීමේ පුහුණු සහය සහ ජාතික පොලිසියට ආයුධ සහ පනොරම් ලබා දීම පිළිබඳ ගිවිසුම් අත්සන් කරන ලදී.²¹ බංග්ලාදේශයට ලැබෙන තාක්‍ෂණික ප්‍රතිලාභවලින් ඔබ්බට ගිය මෙම ආරක්‍ෂක සම්බන්ධතාවය ඉන්දියාව සිය සෘජු බලපෑම් අවකාශය ලෙස සලකන කලාපය තුළ වීම සුවිශේෂී වන අතර එමඟින් චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සබඳතා සමබර කර ගැනීමේ ඩකා පාලනයේ දක්ෂතාව පෙන්වා දෙයි.

මෙම සමබර කිරීමේ භූමිකාව ආරක්‍ෂාව පිළිබඳව ක්ෂේත්‍රයෙන් ඔබ්බට විහිදේ. චීන වෙළඳපොල ද ඇතුළුව විවිධ වූ අපනයන වෙළඳපොලවල් සඳහා බංග්ලාදේශයට සිය නිෂ්පාදන පදනම පුළුල්

කිරීමට සහ ව්‍යාපෘති මූල්‍යකරණය හා ඉදිකිරීම් තුළින් යටිතල පහසුකම් අඩුපාඩු මඟහරවා ගැනීමට විනය කදිම සහකරුවෙකු වී තිබේ. ආර්ථික මැදිහත් වීම මූලික වශයෙන්ම වෙළඳාම, යටිතල පහසුකම් සහ ව්‍යාපාර අතර හවුල්කාරිත්වයන් වේ.

විනය බංගලාදේශයේ ඉහළම අපනයන හවුල්කරුවන් දහ දෙනා²² අතර නොමැති නමුත්, එහි අපනයන අපේක්ෂාවන් ශක්තිමත් කරගැනීම වෙනුවෙන් ප්‍රතිපත්තිමය සහ වර්ණීය වශයෙන් පිළියම් යෙදීම විනයේ අපේක්ෂාවයි. උදාහරණ වශයෙන්, 2020 ජුනි මාසයේ සිට විනය බංගලාදේශ භාණ්ඩ වලින් සියයට 97 ක් සඳහා සිය දේශීය වෙළෙඳපොළට තීරුබදු රහිතව ප්‍රවේශ වීමට අවසර දී තිබේ.²³ වඩාත් වැදගත්ම දෙය නම්, එමගින් එරට අපනයන පදනම විවිධාංගීකරණය කිරීමට සහ කර්මාන්ත වටිනාකම් දාමය ඉහළට ගෙන යාමට බංගලාදේශයට උපකාරී වීමයි.²⁴ බංගලාදේශයේ ව්‍යවසායකයින්ට විනයේ නිෂ්පාදන යන්ත්‍රෝපකරණ අවම පොලී අනුපාතයක් සහ සැලකිය යුතු සහන කාලයක් සහිතව මිල දී ගත හැකිය.²⁵ ෂීගේ 2016 ඩකා සංවාරයේ දී දෙරට විසින් ගිවිසුම් විසි හතකට අත්සන් තැබූ අතර, ඒ යටතේ වෙරළබඩ ආපදා කළමනාකරණය, කර්තෘග්‍රලී ගඟ යටින් දිවෙන උමං මාර්ගයක් සැදීම මෙන්ම බංගලාදේශයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වූ ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් විනය බංගලාදේශයට ඩොලර් බිලියන 24 ක් ණය ලබාදෙනු ඇත.²⁶ චිනයෙහි විනය ආර්ථික හා කාර්මික කලාපය-2 වැනි විශේෂිත ආර්ථික කලාපයන් (SEZ) හරහා විනය බංගලාදේශයේ සෘජුවම නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ආරම්භ කරමින් සිටී.²⁷ ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීමට සහ රැකියා සඳහා මුදල් යෙදවීමට අමතරව එහි දී විශේෂඥතාව සහ තාක්ෂණය මාරු කිරීමට ද උපකාරී වන බැවින්, බංගලාදේශ සමාගම් වින සමාගම් සමඟ හවුල් ව්‍යාපාර සඳහා ඉහළ කැමැත්තක් දක්වා තිබේ.²⁸ බංගලාදේශයේ ව්‍යවසායකයින්ට අනුව, මූලික ආයෝජන මගින් සාමාන්‍යයෙන් හවුල් ව්‍යාපාර ක්‍රමිකව ගොඩනැගෙන නිසා අවසානයේ සමස්ත පරිසර පද්ධතියක් ස්ථාපිත වීමත් සමඟ විනයේ ආයෝජන පොකුරු ලැබෙනු ඇත.²⁹

බංගලාදේශ සමාගම් වින සමාගම් සමඟ හවුල් ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමත් සමඟ, බලශක්ති අංශය එවැනි ආයෝජන වැඩිවශයෙන්ම ලබන ක්ෂේත්‍රය බවට පත් වී තිබේ. 2020 දී ප්‍රධාන ජාලයට එක්වුණු මෙගා වොට් 1320 ක් ජනනය කරනු ලබන එරට විශාලතම බලාගාරය වන පායිරා ගල් අඟුරු බලාගාරය මෙම මාදිලියේ සාර්ථකත්වයට උදාහරණය වශයෙන් බොහෝවිට ගෙන එනු ලබයි. වින ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආනයන සහ අපනයන සමාගම සහ බංගලාදේශයේ උතුරු විදුලිබල උත්පාදන සමාගම අතර සමාන කොටස් සහිත හවුල් ව්‍යාපාරයක් ලෙස නිර්මාණයකර ඇති බංගලාදේශ වින බලශක්ති සමාගම මගින් එම බලාගාරය ගොඩනගා තිබේ.³⁰ විදුලිය උත්පාදනය කිරීම හැරුණු විට, එම ස්ථානයේ සැලකිය යුතු ප්‍රවාහන මෙහෙයුම් සහ යටිතල පහසුකම්, දුම්රිය මාර්ග සහ ජාලම් තැනීම මෙන්ම පයිරා වරාය සංවර්ධනය කිරීම හා එහි ධාරිතාවය වැඩි කිරීම ද මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ. අතිරේකව, වින සමාගම සමඟ අත්සන්කරනු ලැබූ නඩත්තු කිරීමේ ගිවිසුමක් යටතේ, මෙහෙයුම් ආරම්භකර වසර පහක් ඇතුළත බංගලාදේශ කම්කරුවන් පුහුණු කිරීම සහ බලාගාරය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තාක්ෂණය මාරු කිරීම ද සිදු කෙරෙනු ඇත³¹. බලශක්තියෙන් ඕබ්බට, බංගලාදේශයේ සිදුවන පොකුරු ආකාර කාර්මීකරණ ප්‍රවේශය තුළ, එරටේ ප්‍රථම සුනුරු නගරය මෙන්ම නිෂ්පාදන සමාගම් සහ ඒ ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා චිනයෙන් කාර්මික කලාපයක් වශයෙන් ඩකා නගරය ආසන්නයේ සංවර්ධනය වෙමින් ඇති පුර්බාවල් හි විවිධ ව්‍යාපෘතිවල වූ හවුල් ව්‍යාපාර තුළ විනයේ භූමිකාව දැකිය හැකිය.³²

පද්මා බහුකාර්ය ජාලම් ව්‍යාපෘතිය, අධිවේගී මාර්ග කිහිපයක් සහ බලාගාර වැනි බංගලාදේශයේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ඉදිකිරීමේ දී සහ අරමුදල් සැපයීමේ දී විනය ප්‍රධාන හවුල්කරුවෙකු වී සිටී.³³ 2021 ජනවාරි වනවිට විනය ණය සහ ඩොලර් බිලියන 7.1 ක ණය සහිතව, කර්තෘග්‍රලී ගඟ යටින් දිවෙන බහු මංකීරු උමං මාර්ගය වැනි තීරණාත්මක සංවර්ධන ව්‍යාපෘති 9 ක්

රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී.³⁴ උපාය මාර්ගික හවුල්කරුවන් ලෙස වෙළඳාම ඩිජිටල්කරණය කිරීම සඳහා නවීකරණයට අනුබලදීම වෙනුවෙන් 2018 දී ඩකා කොටස් වෙළඳපොළ විසින් ළංහයි සහ ජෙන්සෙන් කොටස් වෙළඳපොළ ලයිස්තුගත කරන ලදී. ඒන හුවමාරුව මගින් ලැයිස්තුගත සමාගම් පිළිබඳ තොරතුරු වේදිකාවක් සැකසීමට, කාර්ය සාධනය විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා මෙවලම් ලබා දීමට මෙන්ම ජාල ආරක්ෂාව ඉහළ නැංවීමට හා ඩිජිටල් නිරීක්ෂණ මෘදුකාංග ලබා දීමට ද බලාපොරොත්තු වේ.³⁵

කලාපය පුරා ඒනගේ මැදිහත්වීම අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට පත්වීමේ නැඹුරුව පිළිබිඹු කරමින්, බංගලාදේශ-චීන වාණිජ හා කර්මාන්ත මණ්ඩලය වැනි වෙළඳ ආයතන හරහා දෙරට ව්‍යාපාර ගැලපීම අත්‍යාවශ්‍ය නිරන්තරයෙන් පවත්වයි. මෙම සුපුරුදු පියවරයන්ගෙන් ඔබ්බට විනිදෙන සංකීර්ණ සම්බන්ධීකරණ මට්ටමක් චීනය විසින් පෙන්වා තිබේ. නව ව්‍යාපාරික අවස්ථාවන් වෙනුවෙන් ප්‍රදේශය විමසා බැලීමට චීන ව්‍යාපාර ඔවුන්ගේ බංගලාදේශ සගයන් වෙත ප්‍රභා වන විට, ඩකා තානාපති කාර්යාලය සහ අනෙකුත් චීන පාර්ශවකරුවන් සියල්ලම එක්ව ගමන් කරමින් තොරතුරු සම්මන්ත්‍රණ පවත්වා ප්‍රාග්ධනය ලබාදීම වෙනුවෙන් වෙන් වෙන්ව ඉදිරිපත්වීම් සිදු වේ. ගවේෂණය සඳහා සම්බන්ධ වීමේ සිට, කොන්ත්‍රාත්තුව දක්වා කාර්යයන් මාස කිහිපයක වේගවත් කාල සටහනකින් සියල්ල සිදු කිරීමට ඔවුන් සූදානම් ය.³⁶

ආර්ථික මැදිහත් වීම් ඉහළයාමත් සමඟ අත්වැල් බැඳ ඉහළ දේශපාලනික සම්බන්ධීකරණයක් ද පැමිණ තිබේ. පාලක අවම ලීගය සහ එහි ප්‍රධාන විරුද්ධවාදියා වන බංගලාදේශ ජාතික පක්ෂය (BNP) සමඟ අවම වශයෙන් 2015 සිට CCP හමුවීම් සහ සාකච්ඡා පවත්වා තිබේ.³⁷ BNP සභාපති බලීඩා සියා 2016 දී චීනයේ සංචාරය කළ අතර, ඇයව හමු වූ ජී, චීන-බංගලාදේශ සබඳතා වර්ධනය කර ගැනීමට සක්‍රියව උදව් කිරීම පිළිබඳව ඇයගේ පක්ෂයට ස්තූති කළේය.³⁸ CCP ගේ ආරාධනයෙන් එරට දෙපක්ෂයේම සාමාජිකයින් චීනයේ සංචාරය කර තිබේ.³⁹ දෙපාර්ශවයට එකිනෙකාගෙන් ඉගෙන ගැනීමට හා සහයෝගයෙන් කටයුතු කළ හැකි ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා 2019 දී අවම ලීගය CCP සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමක් ද අත්සන් කරන ලදී.⁴⁰

මෙම පුතු කොටස් හා ආයතන සමඟ වන සබඳතා ශීඝ්‍ර දියුණුවක් ලබා ඇතත්, බංගලාදේශයේ පුරවැසියන්ට තවමත් චීනය පිළිබඳව අර්ථවත් අදහසක් නැත. බීජිං නියෝජිතයින් බුද්ධි මණ්ඩල, ව්‍යාපාරික ආයතන සහ පුවත්පත් සමඟ හවුල් වී මෙය වෙනස් කිරීමට උත්සාහ කර තිබේ. 2015 දී, තානාපති මා මිංකියැං, ඩොලර් බිලියන 4.5 ක වියදමින් බංගලාදේශයට විශේෂ ආර්ථික කලාප දෙකක් පිහිටුවීමට පොරොත්තු වෙමින් රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල චීන ආර්ථික කටයුතු පුළුල් කිරීමට උත්සාහ කළේය.⁴¹ මේ වන විට චීනය සිය කටයුතු රට පුරා විමධ්‍යගත කරමින් අනාවාර, චිතගොං සහ ගසාරියා, මුන්ෂිගන්ජ් යන ප්‍රදේශවල සංවර්ධන කටයුතුවල නියැලෙමින් සිටී. බංගලාදේශ සමාගම් එකතුවකින් සෑදී ඇති කොස්මොස් සමූහය විසින් 2018 දී සංවිධානය කරන ලද උත්සවයක දී, තානාපති සුම් ළං විසින් නැගෙනහිර බංගලාදේශයේ මියන්මාර දේශසීමාවේ ජීවත්වන ජනතාවට පමණක් නොව ජාතික මට්ටමින් ද වැදගත් වන ගැටලුවක් වූ රෝනිත්ගසා අර්බුදය විසඳීම සඳහා චීනය ගෙන තිබූ උත්සාහයන් පිළිබඳව විස්තර කළේය.⁴²

මෑත වසරවල දී, ඔවුන් “මෘදු බලපෑම්” (Soft Influence) යැයි හඳුන්වන දෙය සංවර්ධනය කිරීම වෙනුවෙන් විවිධාකාර වැඩසටහන් දියත්කොට තිබේ.⁴³ මිත්‍රත්ව මධ්‍යස්ථාන, සංස්කෘතික වැඩසටහන් සහ බුද්ධි මණ්ඩල, පුවත්පත් සහ රට පුරා පළාත් පාලන ආයතන සමඟ සම්බන්ධවීම චීනය විසින් ඒ සඳහා තෝරාගෙන ඇති මාධ්‍යන් වේ. දෙරට අතර වසර හතළිහක රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතා 2015 දී චීන ජීවිතයේ හා සමාජයේ පැතිකඩ පිළිබඳ හෙදින සංස්කෘතික වැඩ සටහනකින් සහිටුනන් විය.⁴⁴ එම වසරේම ඩොලර් මිලියන 80 ක වියදමින් බංගලාදේශ-චීන

මිනුත්ව ප්‍රදර්ශන මධ්‍යස්ථානය පිහිටුවීමට බීජිං පාලනය යෝජනා කළේය.⁴⁵ කෙසේ වෙතත්, එක් දේශීය පාර්ශවකරුවෙකු පෙන්වා දුන් පරිදි, නාවකාලිකව රට හරහා යන අමුත්තකු මෙන් නොව බංගලාදේශයේ “ධනය නිර්මාණය කරන්නෙකු” වශයෙන් ආර්ථික බලවතෙකු ලෙස චීනයේ ප්‍රතිරූපය මහජනතාවට වඩාත් ආකර්ෂණීය වී තිබේ.⁴⁶

චීනය බංගලාදේශ ජාතිකයින්, විශේෂයෙන් තරුණ තරුණියන් වෙත ලඟාවීම සඳහා ශිෂ්‍යත්ව සහ අධ්‍යාපන නුවමාරු භාවිතා කරමින් සිටී. චීනය බංගලාදේශ සිසුන් වඩාත්ම කැමති විදේශීය ගමනාන්තයක් ලෙස මතු වී තිබේ. ඡෛ 2016 සංචාරයේ දී සිසුන් 600 කට ශිෂ්‍යත්ව ලබා දෙන බවට අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් කරන ලදී.⁴⁷ කොන්ගියුසියස් ආයතන විවෘත කළ දේශීය විශ්ව විද්‍යාල සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් ඔබ්බට යමින් බීජිංහි බංගලාදේශ සිසුන්ට චීනය ගිම්හාන පාඨමාලා හැදෑරීමට සහ කොන්ගියුසියස් ආයතනයේ ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙත පැමිණීමට ද ඉඩ සලසා තිබේ.⁴⁸ චීන ව්‍යාපාර ද එවැනි ව්‍යාප්ත වැඩ සටහන්වලට සම්බන්ධ කරගෙන තිබේ. දකුණු ආසියාව පුරා ව්‍යාප්තව ඇති චීන රාජ්‍ය ව්‍යවසායක් (SOE) වන චීන වරාය ඉංජිනේරු සංස්ථාව (CHEC), චීනගොං හි පිහිටි එහි වැඩබිමක් අසල උසස් පාසැල් සිසුන්ට ශිෂ්‍යත්ව, නව පනසුකම් සහ පාසල් සැපයුම් ලබා දී තිබේ.⁴⁹

කෝවිඩ්-19 වසංගතයටත් පෙර සිටම සහයෝගිතාවයේ ක්ෂේත්‍රයක් වූයේ මහජන සෞඛ්‍යය යි. චීන නාවික නමුදා නෞකාවක් 2013 දී චීනගොං හි වරාය සංචාරයක නිරත වූ අතර එහි දී වෛද්‍ය සේවාවන් සපයන ලදී.⁵⁰ 2015 දී චීනය සෞඛ්‍ය හා පවුල් සැලසුම් අමාත්‍යාංශයට ඩොලර් මිලියන 4.1 ක උපකරණ ලබා දෙන ලදී.⁵¹ වසංගතය ආරම්භයේ සිටම, පරීක්ෂණ කට්ටල, ආරක්ෂක ඇඳුම් කට්ටල සහ වෙනත් උපකරණ සඳහා රජයට මෙන්ම පෞද්ගලික ආයතනවලට ද ඔවුන් සහය ලබා දෙමින් සිටී.⁵² වසංගත ප්‍රතිචාර සහ වෛරස ව්‍යාප්තිය අවම කිරීමේ පියවරයන් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වෛද්‍ය විශේෂඥයින් කණ්ඩායමක් 2020 ජුනි මාසයේ දී බංගලාදේශයට යවන ලදී.⁵³ චීන පෞද්ගලික අංශයෙන් ද උදව් ලැබී ඇති අතර උදාහරණයක් ලෙස අලිබාබා සමාගම 2020 අප්‍රේල් මාසයේ දී බංගලාදේශයට පරීක්ෂණ කට්ටල සහ මුඛ ආවරණ යවා තිබීම පෙන්විය හැකිය.⁵⁴ වසංගතයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා චීනයේ සහය ලබන ආසියානු යටිතල පනසුකම් ආයෝජන බැංකුව මේ වන විටත් ඩොලර් මිලියන 350 ක ණය මුදලක් බංගලාදේශයට ලබා දී තිබේ.⁵⁵ 2020 දී චීනයේ සිනොවැක් එන්නත සඳහා වූ සායනික අත්හදා බැලීම් සඳහා සම අරමුදල් සැපයීම⁵⁶ මේ සම්බන්ධයෙන් වූ විරසක දෙරට අතර එන්නත් සම්බන්ධතාවයට බාධකයක් එල්ල කළ නමුත් බීජිං පාලනය විසින් අදියර දෙකකින් සයිනොෆාම් එන්නත මාත්‍රා මිලියන 1.1 ක් ලබා දීමත් සමඟ දැන් එය අමතක වී ඇති සෙයක් පෙනේ.⁵⁷ බංගලාදේශය මේවන විට සිනොවැක් සම නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳව ගවේෂණය කරමින් සිටින අතර, එමඟින් ධනය නිපදවන රටක් ලෙස චීනයේ වර්ධනයවන ප්‍රතිරූපය සමඟ සමපාත වෙමින් බංගලාදේශයට සිය කර්මාන්ත වටිනාකම් දාමයෙන් ඉහළ නව ප්‍රදේශ කරා ගෙන යාමට උපකාරීවන බවක් පෙනේ.⁵⁸

ශීක්ෂයෙන් වර්ධනය වන මේ සියලු කටයුතු තිබියදීත් බංගලාදේශයේ චීන ප්‍රවේශයේ ගැටලු තිබේ. මියන්මාරයේ රෝහින්ග්‍යා ගැටුම, රෝහින්ග්‍යා මුස්ලිම්වරුන් සහ රබයින් බෞද්ධ ප්‍රජාවන් අතර පැවති වාර්ගික ගැටුම නිසා බංගලාදේශයට සරණාගතයින් ගලා ඒමට පටන්ගෙන ඇති අතර එය ඩකා පාලනයේ දැඩි කනස්සල්ලට හේතු වී තිබේ. ඔවුන් චීනය මියන්මාරයට බලපෑම් කිරීමේ හැකියාවක් ඇති රටක් ලෙස සලකන අතර, චීන විදේශ අමාත්‍යාංශයේ ආසියානු කටයුතු පිළිබඳ විශේෂ නියෝජිත සන් ගුවොක්සියැං 2017 අප්‍රේල් මාසයේ දී බංගලාදේශ විදේශ ඇමතිවරයා හමු වූ අවස්ථාවේ දී දෙපාර්ශවයම මෙම ගැටලුව පිළිබඳව ඉහළ මට්ටමින් සාකච්ඡා කර තිබේ.⁵⁹ චීනය අවස්ථා කිහිපයකදීම රෝහින්ග්‍යා ආශ්‍රිත ආධාර ලබා දීමෙන් බංගලාදේශය සිය ස්ථාවරය කෙරෙහි දක්වන සාමාන්‍ය ප්‍රතිචාරය අවම කර ගැනීමට උත්සාහ කර තිබේ. උදාහරණයක් වශයෙන්,

2019 ජුනි මාසයේ දී සරණාගතයින් සඳහා සනල් ලබාදීම පිළිබඳව දෙපාර්ශවය විසින්ම ලිපි හුවමාරු කර ගන්නා ලදී.⁶⁰ නමුත් පොරොන්දු කෙසේ වෙතත්, ගැටලුව විසඳීම සඳහා චීනයේ වැඩි මැදිහත්වීම භූදේශපාලනය විසින් අවහිර කරන බව බංගලාදේශය විශ්වාස කරයි.⁶¹

නේපාලය

අධ්‍යයනයට ලක් වූ රටවල් නතර අතරින් නේපාලය සුවිශේෂී වේ. එය ටිබෙට් ස්වයං පාලන කලාපයට (TAR) මායිම් වී තිබේ. නේපාල ජනතාව සියවස් ගණනාවක් තිස්සේ වෙළඳාම, සංස්කෘතිය සහ පවුල් සම්බන්ධතාවයන් හරහා ටිබෙට් ජාතිකයින් සමඟ බැඳී සිටී. ටිබෙටය සහ දූශක ගණනාවක් තිස්සේ එයින් පිටවී ගිය ටිබෙට් ඩයස්පෝරා ප්‍රජාවන් සමඟ නිබෙන සබඳතාවයන් තමන්ගේම අරමුණු වෙනුවෙන් කන්මණ්ඩු පාලනය සමඟ ඇති සබඳතා වැඩි දියුණු කරගැනීමට බීජිං පාලනය උනන්දු වී තිබේ. සැලකිය යුතු ටිබෙට් සරණාගත ජනගහනයක් සිටින නේපාලයේ 2008 බීජිං ඔලිම්පික් උළෙලට පෙර පැවති විරෝධතාවල දී TAR විරෝධතා පිළිබිඹු විය. එකල නේපාලයේ ටිබෙට් ප්‍රජාව විසින් සංවිධානය කළ දෛනික විරෝධතාවයන් පිළිබඳව බීජිං පාලනය අසතුටින් සිටි බව නේපාලයේ එක් පාර්ශවකරුවකු තහවුරු කළේය.⁶² එතැන් පටන්, ටිබෙට් සරණාගතයින් සඳහා නිකුත් කරන ලද ගමන් බලපත්‍ර සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කරන ලෙස චීනය කන්මණ්ඩු පාලනය වෙත බලපෑම් කරන ලදී. එරටට දූශක දෙකක පමණ කාලයක් තුළ පැමිණී පළමු චීන නායකයා වූ ෂී, 2019 දී අනොන්‍ය නීති ආධාර ගිවිසුමක්, දේශසීමා කළමනාකරණය පිළිබඳ ගිවිසුම් සහ වූදිනගින් සියරටට භාරදීමේ ගිවිසුමක් ගැන පවා සාකච්ඡා පැවැත්වීය.⁶³

චීනය සමඟ නේපාලයේ සම්බන්ධතාවයේ නවතම විවර්ධනය සිදුවූයේ 2015 දී එරට නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පුරවැසි විධිවිධානයන් පිළිබඳව අප්‍රසාදය පළ කිරීමට ඉන්දියාව නිල නොවන ලෙසින් මාස ගනනාවක් පුරා ආර්ථික අවහිර කිරීමක් ක්‍රියාත්මක කළ අවස්ථාවේදී ය. මෙය ඉතා බරපතල ඉන්ධන නිඟයකට හේතු වූ අතර, වර්ෂයේ මුල් භාගයේ ඇති වූ භූමිකම්පාවට ප්‍රතිචාර වශයෙන් පැමිණී සහන දුටු පැමිණීම පවා එමඟින් අවහිර විය. වඩාත්ම තීරණාත්මක ලෙස, මෙම අවහිරය එක් ප්‍රමුඛ වෙළඳපොලක් සහ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධකයක් මත යැපීමේ අවදානම ඉහළ දැමුණු අතර, එමනිසා විකල්ප අවස්ථා වැඩි කරගැනීමට චීනය සමඟ සම්බන්ධකම් වර්ධනයකර ගැනීම රටට අවශ්‍ය බවට නේපාලයේ ප්‍රභූ පැලැන්තිය අතර වූ හැඟීම තහවුරු විය.⁶⁴ 2020 පෙබරවාරි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි දෙරට අතර පුළුල් ගමනාගමන හා ප්‍රවාහන ගිවිසුමකට ඒ මඟින් මඟ පෑදුණි. ඉන්දියාවට දේශපාලන සංඥාවක් යැවීමට අමතරව ගොඩබිමට සීමා වූ නේපාලයට චීන වරායන් වෙත ප්‍රවේශය ලබා දීමෙන් භාණ්ඩ හා වෙළෙඳාම සඳහා ඉන්දියාව මත වූ යැපීම අවම වශයෙන් න්‍යායාත්මකව අවසන් කිරීමට මෙම ගිවිසුම මඟින් හැකි විය.⁶⁵ නේපාලයට සහ ඉන් පිටතට භාණ්ඩ ගණුදෙනු සඳහා ඉන්දියානු වරායන්ට විකල්පයක් වශයෙන් චීන පහසුකම්වල පවතින ආර්ථික ශක්‍යතාවය පිළිබඳව ගැටලු තිබුණ ද, එකල අගමැති කේ පී ෂර්මා ඔලි නායකත්වය දුන් නේපාල කොමියුනිස්ට් පක්ෂය-එක්සත් මාක්ස් ලෙනින්වාදී (CPN-UML) පක්ෂයේ නේපාල නායකයින්- සහ CCP අතර ඉහළ දේශපාලන සමීප සබඳතාවයක ආරම්භය ද මෙම ගිවිසුම මඟින් සනිටුහන් විය.

දේශපාලන හා මතවාදී කරුණු පිළිබඳව දෙපාර්ශවය සමීපව සම්බන්ධීකරණය වී සිටී. මෙයට 2016 දී ඔලි සහ චීන මහජන දේශපාලන උපදේශක සම්මේලනයේ සභාපති යු ෂෙන්ෂෙන්ග් අතර පැවති ඉහළ පෙළේ නමුත්වීම් ද ඇතුළත් ය.⁶⁶ 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී “ෂී පින්පින්ග් චින්තනය” වැනි සම්මන්ත්‍රණ CPN-UML විසින් නීතිපතා සංවිධානය කරනු ලැබූ අතර, ඉහළ පෙළේ නේපාල සහ චීන නායකයින් ද ඒවාට සහභාගී වී තිබේ. නායකයින්ගේ සිට බිම් මට්ටමේ සාමාජිකයින් දක්වා

පුළුල් පරාසයක දේශපාලන පක්ෂ සාමාජිකයින්ගේ සංචාරයන් සඳහා CCP නීතිපතා අරමුදල් සැපයීම සිදුවේ.⁶⁷ 2021 මැයි මාසයේ ප්‍රධාන තේපල දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයින් සහභාගී වූ රැස්වීමක දී CCP මධ්‍යම කාරක සභාවේ ජාත්‍යන්තර දෙපාර්තමේන්තුව ඒරට දේශපාලන පක්ෂ තරතා කොවිඩ් -19 ආධාර ලබා දීමට යෝජනා කර තිබේ.⁶⁸

තේපලයේ බල ව්‍යුහය තුළ මතවාදීව අනුගත සහයෙකු ලෙස සිටීමට චීනය පැහැදිලිවම සැලකිය යුතු වැදගත්කමක් ලබා දී ඇති අතර, තේපලයේ සිටින වර්තමාන තානාපති නූ යැන්කී විශේෂයෙන්ම ඒරට පක්ෂ දේශපාලනය තුළ ක්‍රියාකාරී වී තිබේ. 2020 මුල් භාගයේ දී CPN-UML පක්ෂය තුළ මහ නේදුකාරී තත්වයක් ඇති වූ විට, නූ ඉහළ පෙළේ නායකයින් මුණගැසී වෙන් නොවන ලෙස ඉල්ලා තිබුණි.⁶⁹ වසර අගදී, පක්ෂය අවසානයේ බෙදී ගිය විට, CCP නී ජාත්‍යන්තර දෙපාර්තමේන්තුවේ උප ඇමති ගුවා යෙෂෝගේ නායකත්වයෙන් යුත් කණ්ඩායමක් ජනාධිපති බිදුනා දේවි බණ්ඩාර සහ CPN-UML නායකයින් නමුච්චි දේශපාලන අර්බුදය සහ පක්ෂය බෙදීම වැළැක්වීම සඳහා වූ තානාපතිවරයාගේ ප්‍රයත්නය සාක්ෂාත්කර ගැනීමට උත්සාහ කර තිබේ.⁷⁰

තේපලය සහ චීනය අතර බොහෝ කලාපයන් තුළ සහයෝගීතාවය වර්ධනයවීම දෙරටේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂ අතර පවතින මතවාදී සමානාත්මතාවය පමණක් නේතු නොවේ. ආර්ථික අවහිරතාවයන්ට පසු අවධියේ දී එම සම්බන්ධතාවය සඳහා මහජන සහයෝගය ලැබීමේ යථාර්ථය ද එයට බලපා තිබේ. විශේෂයෙන්ම තේපලය 2017 දී BRI සඳහා අත්සන් තැබීමෙන් පසුව, චීනය බලාපොරොත්තු තැබිය හැකි සංවර්ධන සහකරුවෙකු වශයෙන් ඉහළ තත්වයට පත්වීම ද ඊට නේතු වී තිබේ. චීනයේ සංවර්ධනය පිළිබඳ කථාන්දරයට සහ දේශපාලන හා ආර්ථික පාලනයේ ආදර්ශයක් ලෙස චීනය පිළිබඳව ආකර්ෂණය හා ප්‍රශංසාව ඉහළ යමින් තිබේ. දේශ සීමා පාලනය, අපරාධ ගැටලු සම්බන්ධව අනෙකුත් නෛතික සහය සහ නීතිපති මට්ටමින් සහයෝගීතාවය සම්බන්ධව රටවල් දෙක නීතිමය කරුණු සම්බන්ධව ගිවිසුම් කිහිපයක් අත්සන්කර තිබේ.

දෙරට අතර සම්බන්ධතාවය තුළ යටිතල පහසුකම් විශාල ලෙස නිරූපනය වේ. එක්සත් ජනපද මිලේනියම් වැලෙන්ස් කෝපරේෂන් (MCC) සමඟ තේපලය ඇතිකරගත් ගිවිසුම අනුමත කිරීම පාර්ලිමේන්තුවේ දී ගැටලුවලට තුඩු දී ඇතත්,⁷¹ පොකාරා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාදේශීය ගුවන් තොටුපල, දේශසීමා හරහා දෘෂ්‍ය තන්තු සම්බන්ධතාවය සහ ඉහළ මාර්සියන්ඩ් ජල විදුලි බලාගාරය වැනි ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති සඳහා තේපලය චීනයේ ආධාර ඉල්ලා තිබේ. කෙරුන්-කන්මණ්ඩු මායිම හරහා දිවෙන දුම්රිය ව්‍යාපෘතිය දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ඉතා වැදගත් ව්‍යාපෘතියකි. එය අවසන් වූ පසුව චීනයේ මාර්ග පද්ධතිය හරහා තේපලයට සෙසු ලෝකය සමඟ සම්බන්ධ වීමට පහසුකම් සැලසෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2014 දී ලාසා හි දී තේපලයේ කොන්සල් ජනරාල්වරයා වූ හරි ප්‍රසාද් බණ්ඩාර සඳහන් කළ පරිදි, “දුම්රිය පාල පුළුල් කිරීම හරහා දෙරට ජනතාවට එකිනෙකා සමඟ සබඳතා ගොඩනඟා ගැනීමත් සමඟ වෙළඳාම, ව්‍යාපාර සහ සංචාරක ව්‍යාපාරය දියුණු වීමටත් උපකාරී වනු ඇත. තේපලය දක්වා දුම්රිය මාර්ග පාලය පුළුල් කරන ලෙස අප කළ ඉල්ලීම පිළිබඳව සලකා බලමින් සිටි බව චීනය පවසා තිබේ.”⁷²

බංගලාදේශයට මෙන්ම තේපලයට ද චීනය තාක්ෂණය හුවමාරු කිරීමේ පහසුකම් සලසා දී ඇති අතර, ධනය උත්පාදනය කිරීමට සහ රැකියා පුළුල් කිරීමට ආධාර කිරීමේ සංජානනය සහ යථාර්ථය එමඟින් නිර්මාණය කර තිබේ. නොංෂි ශිවම් සීමෙන්ති වැනි නවුල් ව්‍යාපාර සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම මේ සම්බන්ධව සංකේතාත්මකය. එය දිනපතා සීමෙන්ති ටොන් 12,000 ක් නිෂ්පාදනය කිරීම සහ තේපල කම්කරුවන් 2,000 ක් සේවයේ යෙදවීම අරමුණු කරගත් සීමෙන්ති කර්මාන්ත ශාලාවක් වූ අතර, ඩොලර් මිලියන 333.6 ක ආයෝජනයක් ද විය.⁷³ පසුගිය දශකය තුළ වෙළඳ සබඳතා

වඩාත් ගැඹුරු වී ඇති අතර, 2019 වන විට නේපාලයේ ආනයන වලින් සියයට 15.2 ක් වීනයෙන් ලැබුණු අතර, එය 2012 දී වූ සියයට 11.1 ක අගයක සිට වර්ධනය වී තිබුණි.⁷⁴

නේපාලය සමඟ පවතින හමුදා සබඳතා සහ ආරක්ෂක නුවමාරුව කලාපය තුළ වීනයේ ඇති ඒ ආකාරයේ දුර්වලම සබඳතාවන්ය. කෙසේ වෙතත්, 2017 සිට වාර්ෂිකව සිදු කෙරෙන ඒකාබද්ධ යුද අන්තරාය වන සාගර්මානා මිත්‍රත්වය ඇතුළුව නව පියවරයන් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබේ. ඒකාබද්ධ විධාන යාන්ත්‍රණ ගිවිසුම යටතේ දෙරට අතර දේශසීමාවේ ඒකාබද්ධ මුර සංචාර පිළිබඳව ද සාකච්ඡා කර තිබේ.⁷⁵ ෂීගේ 2019 සංචාරයේ දී නේපාලයට දේශසීමා ආරක්ෂක උපකරණ සැපයීම පිළිබඳව ද ඔවුහු ලිපි නුවමාරු කර ගන්නා ලදී.⁷⁶

කෝවිඩ්-19 වසංගතය නිසා නේපාලය සෞඛ්‍ය සේද මාවතක් පිළිබඳ වීනයේ දැක්ම ඉදිරියට ගෙන යාමට ද ඉඩ දී තිබේ. 2020 මාර්තු වන විට කන්මණ්ඩු පාලනය “කෝවිඩ් -19 ට එරෙහි වීන මාදිලිය” ට අත්සන් තබා වීනයේ පරීක්ෂණ කට්ටල සහ අනෙකුත් උපකරණ උපයෝගී කරගනිමින් වසංගතය පාලනය කිරීම සඳහා නොඳම භාවිතයන් වෙනුවෙන් වීනය සමඟ වැඩ කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.⁷⁷ පසුගිය මාස කිහිපය තුළ වීනය විසින් සයිනොලාමි එන්නත මාත්‍රාවන් මිලියන 1.6 ක් නේපාලයට ලබා දී ඇති අතර ඊට අමතරව ඔක්සිජන් සිලින්ඩර 1500 ක් ද ලබා දී තිබේ.⁷⁸ සම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා නේපාලය වීනය සමඟ කටයුතු කර ඇති අතර, වීන වෘත්තිකයින් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට වෛද්‍යවරුන් ද යවා තිබේ.⁷⁹ ෂීගේ 2019 සංචාරයේ දී නේපාලයේ ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීමේ කර්මාන්ත ශාලාවක් පිහිටුවීම වෙනුවෙන් සහයෝගීතාවයෙන් කටයුතු කිරීමට ද දෙරට එකඟ වී තිබේ.⁸⁰

වීනයට පොදු මහජනතාව සමඟ සබඳතා ගොඩනගාගැනීමේ අරමුණ ද තිබේ. 2018 දී නේපාලයේ සමාජ සුනසාධන මණ්ඩලය සහ ජාත්‍යන්තර නුවමාරු සඳහා වූ වීන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ජාලය අතර අත්සන් කරන ලද වැඩරාමු ගිවිසුමකට අනුව වීනයේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන 30 ක් නේපාලයේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් තිබේ. 2017 සිට බීජිං පාලනය ගුරුවරුන් සේවයේ යෙදවීමේ පිරිවැය දරමින් මැන්ඩරින් පාඨමාලා පාසල් සඳහා වඩාත් ආකර්ෂණීය කරවා තිබේ. නේපාලයේ ප්‍රමුඛ පෙළේ උසස් අධ්‍යාපන ආයතනය වන ත්‍රිඛුවන් විශ්ව විද්‍යාලය කොන්රියුසියස් ආයතන පිහිටුවීම සඳහා ගිවිසුම අත්සන් කර තිබේ.⁸¹ විදේශයන්හි උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා සොයන නේපාල සිසුන්ට ඉන්දියාව සම්ප්‍රදායික ගමනාන්තය වූ නමුත්, මූල්‍ය ආධාර සහ ශිෂ්‍යත්ව තුළින් විශේෂයෙන්ම තාක්ෂණික කුසලතා සහ උපාධි අපේක්ෂකයින් සඳහා වීනය වැඩි වැඩියෙන් තෝරා ගන්නා ගමනාන්තය බවට පත්කර තිබේ.⁸² උදාහරණයක් වශයෙන්, නේපාලයේ නිපුණතා සහිත මානව සම්පත් නිෂ්පාදනයට පහසුකම් සැපයීම වෙනුවෙන් වීනය 2015 අප්‍රේල් මාසයේ දී වසර 5 ක් සඳහා ශිෂ්‍යත්ව 1500 ක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.⁸³ ඇස්තමේන්තු කර ඇති පරිදි 2019 වන විට නේපාල සිසුන් 6,400 ක් පමණ වීනයේ ඉගෙනුම ලබමින් සිටියහ.⁸⁴ මෙය නේපාල බලධරය තුළ වීනයේ පුහුණුව ලැබූ තාක්ෂණවේදීන් හා ප්‍රවීණයන්ගේ ස්ථාවර ස්ථාපිතවීමකට තුඩු දී ඇති අතර, ඇතැම්විට එය පරම්පරාවකට රටාවක් සකසනු ඇත.⁸⁵

මාධ්‍ය සහයෝගීතාව සහ අන්තර්ගත සම්බන්ධීකරණය ද ක්‍රමයෙන් ඉහළ යමින් පවතී. දැනුම නුවමාරු කර ගැනීම සහ සහසම්මන්ත්‍රණය සඳහා දෙරටේම මාධ්‍යවේදීන්ගේ කණ්ඩායම් නීතිපතා එකිනෙකා වෙත පැමිණේ.⁸⁶ 2014 තරම් ඈත කාලයක දී වීන මාධ්‍යවේදීන් කණ්ඩායමක් නේපාලයට පැමිණ ඇති අතර එරට විශාලතම මාධ්‍ය සමාගමක් වන කාන්තිපුර් මාධ්‍ය කණ්ඩායමේ නියෝජිතයින් විසින් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් කර තිබේ. වයිනා ඊට්ටියෝ ඉන්ටනැෂනල් විශේෂ නේපාල වැඩසටහන් මෙන්ම වීන නාෂා පත්ති ද පවත්වයි.⁸⁷

2014 දී විදේශ ඇමති වැන්ග් ශීගේ සංචාරයට මදක් පෙර රාජ්‍ය ආරක්‍ෂක අමාත්‍යාංශය යටතේ පැවති බුද්ධි මණ්ඩලයක් වූ චීනයේ සමකාලීන ජාත්‍යන්තර සබඳතා ආයතනය (CICIR) විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ ආයතනික හවුල්කාරිත්වයන් පුළුල් කිරීම ආදිය වෙනුවෙන් චීනය සංචාර සහ උපදේශන භාවිතා කර තිබේ.⁸⁸ 2016 දී, හිටපු මාම්බාදී ගරිල්ලා නායක එවකට අගමැති පුෂ්ප කමල් දහල්; CPN-UML හි සභාපති සහ හිටපු අගමැති කේ ජී ෂර්මා ඔලි; පස්වන වරටත් නේපාලයේ අගමැතිවරයා ලෙස කටයුතු කරමින් සිටින නේපාල කොංග්‍රසයේ සභාපතිනි ෂර් බහදූර් ඩියුබා, ඇතුළු දේශපාලන නායකයින් පිරිසක් එම වසර අවසානයේ දී ෂී ජින්පින්ගේ සංචාරය සඳහා සුදානම් වීම සඳහා CICIR නියෝජිතයින් හමු විය.⁸⁹ ජනතාව අතර පුළුල් ලෙස කියවීමට ලක්වන පුවත්පතක් එය මෙසේ අනුමාන කළේය; “චීනය නේපාලයේ දේශපාලන වර්ධනයන්, දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරකම් සහ ජාත්‍යන්තර සබඳතා සිය ‘බුද්ධි මණ්ඩල’ හරහා නිරීක්ෂණය කරමින් සිටී.”⁹⁰

චීනය වසර ගණනාවක් පුරා නේපාලය සමඟ සබඳතා වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා පාරිසරික සහයෝගීතාව සහ මානුෂීය ආධාර සහ ආපදා සහන (HADR) උපයෝගී කර ගෙන තිබේ. චීනය 2015 අප්‍රේල් විනාශකාරී භූමිකම්පාවෙන් පැය 24 ක් ඇතුළත ගලවා ගැනීමේ කණ්ඩායමක් යවා තිබේ.⁹¹ දිගු කාලීන පියවර තක්සේරු කිරීම සඳහා භූ විද්‍යාඥයින් සහ භූ කම්පන විද්‍යාඥයින් ද ඉන්පසුව ඒ සමඟ පැමිණ තිබුණි.⁹² නිල සංචාරයේ දී විදේශ ඇමති වැන්ග් භූමිකම්පාවෙන් අවතැන් වූ ජනතාව බැලීමට යාමත් සමඟ එම සහයෝගීතා දැක්වීම එහි ඉහළම මට්ටමට පැමිණියේය.⁹³ අරමුදල නා මානව සම්පත් ලබාදීමටද මඛිබට ගොස් නැවත ගොඩනැංවීම සඳහා ද චීනය සෘජුවම සහනාභී වී තිබේ. එයට එක් නිදසුනක් ලෙස 2020 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී වැඩ නිමකර නැවත භාර දුන් කත්මණ්ඩු ඩර්බාර් උසස් පාසල දැක්විය හැකිය. 2018 දී චීනය නේපාලයට HADR උපකරණ ලබා දුන් අතර, භූමිකම්පා නිරීක්ෂණ ව්‍යාපෘතියක් පිහිටුවීමට ආධාර කරන ගිවිසුමක් ද අත්සන් කළේය.⁹⁴

ශ්‍රී ලංකාව

වසර 2013 දී BRI හඳුන්වා දීමට පෙර සිටම ශ්‍රී ලංකාව දකුණු ආසියාවේ චීනයේ ආර්ථික කටයුතු වල ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගෙන තිබුණි. සෘජු ආයෝජන සහ රාජ්‍ය අනුග්‍රහය සහිත ණය සමඟ මෙය ක්‍රමයෙන් පුළුල් වී තිබේ.⁹⁵ සාමාන්‍යයෙන් පුවත්පත් ශීර්ෂපාඨ වන නම්බන්තොට වරාය සහ කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය (CHEC වරාය නගරය ලෙසද හැඳින්වෙන) වැනි මනා පරිමාණ ව්‍යාපෘති පිළිබඳව සඳහන් කරමින් පුළුල්ව ව්‍යාප්තව ඇති චීනයේ “ණය උගුලේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකතාවය” (Debt Trap Diplomacy) හා සබැඳි ආබ්‍යානයන් තුළ ශ්‍රී ලංකාව කැපී පෙනෙන ලෙස නිරූපණය වේ. ඩොලර් බිලියන 1.4 ක ආයෝජනයක් සහිත කොළඹ වරාය නගරය මේ දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම සෘජු විදේශ ආයෝජනය වන අතර, එය නිම කිරීමෙන් පසුව ස්ථිර රැකියා 100,000 ක් උත්පාදනය කිරීමට පොරොන්දු වී තිබේ.⁹⁶ නමුත් චීනය සමඟ ඇති සම්බන්ධතාවය මෙම ආබ්‍යානයට වඩා බහුච්ඡිදා හා තල ගණනාවකින් යුත් එකක් වන අතර, ශ්‍රී ලංකාව එහි නියෝජිතත්වය හා අනිලාභය ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී.

2005 සිට 2015 දක්වා බලයේ සිටි රාජපක්ෂ පවුල සමඟ සබඳතා වර්ධනය කර ගැනීම හරහා චීනය සමඟ පවතින ආර්ථික සම්බන්ධතාවය බෙහෙවින් පුද්ගලිකරණය වී ඇති අතර, 2019 න් පසු ගෝඨාභය සහ මහින්ද සනෝදරයින් නැවත පිළිවෙලින් ජනාධිපති හා අගමැති වශයෙන් කටයුතු කරමින් සිටී. මෙම කාලය පුරාම ව්‍යාපෘතිවල ශක්‍යතාව සහ නුසුදුසුකම පිළිබඳව ගැටලු මතු වී තිබේ.⁹⁷ එහෙත් මේ කිසිවක් දේශපාලන හා මූල්‍යමය ප්‍රවෘත්තීන්ගේ පදනමක් මත ගොඩනගන ලද සම්බන්ධතාවක් බිඳ දමා නැත. විවිධ දේශපාලන ධාරාවන් තුළ සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට චීනය

ප්‍රයෝජනවත් සහයෙකු වී තිබේ. මෙය රාජ්‍යක්ෂවරුන්ට විශේෂයෙන් වැදගත් වන්නේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේ බොහෝ දෙනෙකුට අනුව දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය සමඟ නිඛි සිවිල් යුද්ධයේ දී, විශේෂයෙන්ම 2008 වසරේ මහින්ද රාජපක්ෂ රටේ ජනාධිපතිවරයා ලෙස කටයුතු කරමින් සිටිය දී, ගැටුමේ අවසන් අදියරේ දී සිදු වූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් වග කිව යුතු යැයි කියවෙන බැවිණි.⁹⁸ දකුණු ආසියාවේ සිය පැවැත්ම පුළුල්කර ගැනීම වෙනුවෙන් චීනයට ශ්‍රී ලංකාව මිත්‍රශීලී අවකාශයක් ලබා දී තිබේ. මැදපෙරදිග සිට පැමිණෙන චීනයේ බලශක්ති සැපයුම් ගමන් කරන මුහුදු තීරයන් අසල පිහිටා ඇති උපායමාර්ගික වත්කමක් ද ශ්‍රී ලංකාව සතුවේ.⁹⁹

චීනය සමීප වී ඇත්තේ රාජ්‍යක්ෂවරුන්ට පමණක් නොවේ. ඔවුන්ගේ දරුණු විරුද්ධවාදියා වූ මෙහිජාල සිරිසේන 2015 දී ජනාධිපතිවරණයේ දී මහින්ද රාජපක්ෂ පරාජය කළ අවස්ථාවේ දී, බීජිං පාලනය ඔහුගේ නව රජයේ ඇමතිවරුන් කණ්ඩායමක් චීනයට පැමිණීම ඉතාමත් ඉක්මනින් පිළිගැනීමට ලක්විය.¹⁰⁰ සිරිසේනගේ රජය විසින් විවේචනය කළ සහ නැවැත්වූ රාජ්‍යක්ෂවරුන්ගේ චීන අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘති කාලයාගේ ඇවෑමෙන් අනුමත කිරීම සිදුවිය.¹⁰¹ 2017 දී ෂී චෙන් පණිවිඩයක් නිකුත් කරමින් සිරිසේන ද්විපාර්ශ්වික සබඳතාවල නව යුගයක් උදා කරනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු පළ කරමින් BRI අනුමත කළේය.¹⁰² කොළඹ ආණ්ඩුවේ දේශපාලන වර්ණය කුමක් වුවත් චීනය තමන්ව ශ්‍රී ලංකාවේ මිතුරෙකු ලෙස සලකන බව ඔවුහු දිගින් දිගටම අවධාරණය කරයි. වඩාත් මෑතක දී, චීන තානාපති කාර්යාලය විසින් CCP නී සියවස් සැමරුම සඳහා වූ සැමරුම් උත්සවයකට සහභාගී වීම වෙනුවෙන් පක්ෂ සහ නායකයින්ට වෙන් වෙන්ව නමිකර ස්තූති කළ ආකාරය අනුව එය තවදුරටත් පිළිබිඹු විය.¹⁰³

රාජ්‍යක්ෂවරුන් නැවතත් බලයට පත් වීමෙන් පසුව, මෙරට චීන මැදිහත් වීම සම්බන්ධව සිදු වූ වැදගත්ම තීරණය වන්නේ 2021 මැයි මාසයේ දී CHEC වරාය නගරය අනුමත කිරීමේ පනතක් සම්මත කිරීම යි. පනතේ වගන්ති රටේ ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි බවත්, ඒ සඳහා ජනමත විචාරණයක් අවශ්‍ය බවත් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් පෙන්වා දී දින කිහිපයකට පසුව පනත සම්මත කෙරුණි.¹⁰⁴ පනත් කෙටුම්පත සම්මත වූ වහාම වරාය නගරයට ව්‍යවස්ථාව ඉක්මවා ගිය තත්වයක් ලබා දීම පිළිබඳව සහ එම ව්‍යාපෘතිය මඟින් රටට ගෙනෙන ආයෝජන අවස්ථාවන් පිළිබඳව සහතික වෙමින් ඇමතිවරුන් ප්‍රකාශ නිකුත් කරන ලදී.¹⁰⁵

ණය ලබා දෙන්නෙකු, ආයෝජකයෙකු, වෙළෙඳුදෙකු, ඉදිකරන්නෙකු සහ හවුල්කරුවෙකු වශයෙන් චීනයේ වැදගත්කමට අර්ධ වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ 2017 දී පහළ මධ්‍යම ආදායම් මට්ටම දක්වා ඉහළට ඔසවා තැබූ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික දියුණුව හේතුවෙන් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) සහ ලෝක බැංකුව ආදීන්ගේ සහනදායක ආධාර වලින් බොහෝමයක් ලබාගැනීමට රට සුදුසු නොවන තත්වයට පත්වීමය.¹⁰⁶ මේ නිසා, සිය ප්‍රාග්ධන ප්‍රභවයන් විවිධාංගීකරණය කිරීමට, සැලකිය යුතු ලෙස ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ දෙසට හැරීමට ශ්‍රී ලංකාවට බලකෙරිණි. වර්ධනය වෙමින් පවතින චීන ණය වල ප්‍රමාණය තවමත් සමස්ත විදේශ ණයවලින් සියයට 15 ටත් අඩු ය.¹⁰⁷ නමුත් ගමන් පථය පැහැදිලිය: 2019 දී ඩොලර් බිලියන 1.1 ක ද්විපාර්ශ්වික ණය වලින් ඩොලර් මිලියන 684 ක් චීනයෙන් ලැබුණි. සංසන්දනය කිරීමේ දී, ජපානය ඩොලර් මිලියන 178 ක ණය සහ ඩොලර් මිලියන 9.4 ක ප්‍රදාන ලබා දී තිබේ.¹⁰⁸ 2020 දී ණය ඩොලර් මිලියන 720 දක්වා පහත වැටී ඇති අතර ඉන් චීනය ඩොලර් මිලියන 324 ක් සහ ජපානය ඩොලර් මිලියන 161 ක් ද දරයි.¹⁰⁹

චීනය සම්බන්ධයෙන් පමණක් නොව සමස්තයක් වශයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව සිය ණය කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කළ යුතු බව විශේෂඥයින් පවසයි.¹¹⁰ කෙසේ වෙතත්, දැනට බීජිං පාලනය ප්‍රයෝජනවත් අරමුදල් සපයන මූලාශ්‍රයක්වන අතර, ප්‍රාග්ධන සැපයුම්කරුවෙකු වශයෙන් එහි භූමිකාව ද පුළුල් පිළිගැනීමට ලක්ව තිබේ. එයට එක් හේතුවක් නම්, චීනය තමන්ගේම සාර්ථකත්වයේ කතාව ප්‍රචාරය

කිරීමයි. චීනයේ සංචාරය කළ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ වඩාත් සිත්ගත් නිගමනය වූයේ පිටස්තරයින්ගේ “නින්දා අපහාස සියවස” පිළිබඳ ඉතිහාසයක් සහිත සංවර්ධනය වෙමින් පැවති ජාතියක් වශයෙන් චීනයට මෙම සමෘද්ධිය සාක්ෂාත් කර ගත හැකි නම්, පශ්චාත් යටත් විජිත රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ද එය සාක්ෂාත් කරගත හැකිය යන්නයි.¹¹¹ නවද, ජනප්‍රිය පරිකල්පනය තුළ චීනය දකින්නේ ස්ථිර නවුල්කරුවෙකු වශයෙන් මිස, දුෂ්කර කාලවල දී මිනුත්වය මත විශ්වාසය නැබිය නොහැකි අයෙකු ලෙස නොවේ. හම්බන්තොට වරාය වැනි සෘණාත්මක ප්‍රචාර නොතකා රටේ ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව සංවර්ධනය කිරීමට බීජිං පාලනය ගත් තීරණය මෙම හැඟීම ශක්තිමත් කර තිබේ.¹¹²

රාජ්‍යක්ෂවරුන් සඳහාම නොසිටිනු ඇති නිසා, චීනය ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය ජනතාව වෙත සමීපවන ආකාරය අනුව ඔවුන්ගේ දිගු කාලීන උපාය මාර්ගයක් පැහැදිලිව ම පෙනේ.¹¹³ මෑත වසර කිහිපය තුළ ඔවුන් උත්සව සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා-චීන මිත්‍රත්ව සංගමය හා ශ්‍රී ලංකා-චීන තරුණ මිත්‍රත්ව සංගමය වැනි සංවිධාන හරහා ජනතාවගෙන් ජනතාවට අරමුදල් සැපයීම ආරම්භ කර තිබේ. 2016 දී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි විදේශ සංචාරකයින්ගෙන් සියයට 13.2 ක උපරිමයක් චීනයෙන් වාර්තා කළ අතර, චීනයේ සංචාරකයින් තුළ ශ්‍රී ලංකාව වඩ වඩාත් ජනප්‍රිය වෙමින් තිබේ. චීනයෙන් පැමිණෙන සංචාරකයින් ප්‍රමාණය 2019 දී සියයට 8.8 කින් ජනන වැටීමට පෙර, 2010 දී සියයට 1.8 කින් ඉහළ නැගීමක් සිදු විය.¹¹⁴ දෙරටේම පොදු බෞද්ධ උරුමය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා, චීනය බහුතර බෞද්ධ ආගමික ජනතාව සමඟ සම්බන්ධයක් වර්ධනයකරගෙන ඇති අතර, 2015 දී ශ්‍රී ලංකා චීන බෞද්ධ මිත්‍රත්ව සංගමය පිහිටුවා බෞද්ධ රූපවාහිනී ආයතනයකට අරමුදල් සපයා තිබේ.¹¹⁵

චීනය ශ්‍රී ලාංකික මාධ්‍යවේදීන්, විද්වතුන් සහ ප්‍රතිපත්ති වෘත්තිකයින්ට ඵලදායී ආරාධනා කිරීම සිදුවන අතර, ශ්‍රී ලංකා-චීන මාධ්‍යවේදීන්ගේ සංසදය වැනි වේදිකා හරහා ඔවුන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය සිදු කෙරේ.¹¹⁶ CCP හා සම්බන්ධ ශාස්ත්‍රීය ආයතන සහ බුද්ධි මණ්ඩල රාජ්‍යක්ෂවරුන්ට සමීප යැයි සැලකෙන පර්යේෂණ ආයතන සමඟ සබඳතා පැවැත්වීම සිදුවේ.¹¹⁷ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට චීනයේ සංචාරය සඳහා විශාල ලෙස ආරාධනා ලැබෙන බවත්, ඔවුන් ඒ සඳහා එකඟවන තුරු ආරාධනා කිරීම සිදුවන බවත් එක්තරා දේශීය පාර්ශවකරුවකු පෙන්වා දුන්නේ ය.¹¹⁸

වඩාත් විවේචනශීලී දෘෂ්ටි කෝණයකින් ඇමරිකාව සහ ඉන්දියාව දෙස බලන ජනතාව අතර මෙම උත්සාහයන් මගින් චීනය මානව ප්‍රාග්ධන ප්‍රලාශයක් සාර්ථකව නිර්මාණය කරගෙන තිබේ.¹¹⁹ චීනය සමඟ සබඳතාවල විෂය පථය සීමා කිරීමට සහ නිවුනාවය අඩු කිරීමට එක්සත් ජනපදය වසංගතයට සම්බන්ධ ආධාර ලබා දෙමින් සිටින බව ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන හැඟීම බව ඇතැම් පාර්ශවකරුවන් විසින් පවසන ලදී -මහජන සෞඛ්‍ය හේතු සම්බන්ධය කුමක් වුවත්, ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ගික හේතූන් මත එක්සත් ජනපද එන්නත්වලට ප්‍රවේශවීමේ විකල්පයේ අඩු ආකර්ෂණීයත්වයක් තිබේ.¹²⁰ වසංගතයට දක්වන ප්‍රතිචාර වලින් ඔබ්බට අවිශ්වාසය ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර, එක්සත් ජනපදය වෙතින් ලැබෙන ඕනෑම ආකාරයක ආධාරයක් පිටුපස පවතින අනිප්‍රායන් පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව පරීක්ෂාකාරී වේ. මේ අතර, බීජිං පාලනය මෙම සම්බන්ධතා රික්තයේ වාසිය ලබාගෙන ඇති අතර, කොළඹ පාලනයේ අනෙකුත් නදිසි අවශ්‍යතා ඔවුන් විසින් නඳුනාගෙන ඩොලර් මිලියන 500 ක ණයක් ලබා දෙමින් 2020 මාර්තු මාසයේ දී රටේ විදේශ සංචිත සඳහා වූ පීඩනය ලිහිල් කරගැනීමට ද උපකාර කළ අතර, පසුව 2021 අප්‍රේල් මාසයේ දී නවත් ඩොලර් මිලියන 500 ක් ලබා දී තිබේ.¹²¹ මේ වසරේ දී දෙරට අතර ඩොලර් බිලියන 1.5 ක මුදල් නුවමාරු ගිවිසුමකට ද අත්සන් තැබුණි.¹²² චීනය ද එන්නත් සහ වෛද්‍ය ආධාර සමඟ ඉදිරියට ගොස් තිබේ: 2020 දී පරීක්ෂණ කට්ටල සහ වෛද්‍ය උපකරණ ලබා දීමෙන් පසුව, සයිනොෆාර්ම් එන්නත් මානුෂ්‍ය මිලියන 1.1 ක් ද ශ්‍රී ලංකාවට එවා තිබේ.¹²³

දකුණු ආසියාවේ මර්මතාවන් නිරාවරණය කිරීම

දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් මුහුණ දෙන අභියෝගයේ කොටසක් නම් පැහැදිලිව හා නිශ්චිතව පෙනෙන මර්මතාවන් තුනක පසුබිම තුළ ශීඝ්‍රව වීන මුදල් ගලා ඒම සහ වීන බලපෑමේ සීඝ්‍ර වර්ධනයක් පසුගිය දශක දෙක තුළ පෙන්නුම් කිරීමයි. රාජ්‍ය ආයතන රටාවේ බිඳෙන සුලු බව දුර්වල සිවිල් සමාජය හා ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ලක්වීමට හා දූෂිතවීමට පවතින ඉහළ හැකියාව මෙම මර්මතා ත්‍රිත්වය යි.

අධ්‍යයනය කළ රටවල් හතරේම මේ සියලුම මර්මතා නැත. සමහර රටවල ශක්තිමත් රාජ්‍යයන් තිබේ. සමහර රටවල ශක්තිමත් සිවිල් සමාජ තිබේ. තවත් රටවල “ග්‍රහණයට ගතහැකි” ප්‍රභූ කොටස් අඩු ය. ඒ අනුව එක හා සමාන එකම ආකාරයේ මර්මතාවන් සෑම තැනම දකින්නට නැත. නමුත් සියල්ලන්ට ම අවම වශයෙන් මෙම එක් ආකාරයක හෝ මර්මතාවයක් තිබේ. තම ජාතික උපාය මාර්ග, ප්‍රමුඛතා සහ සංවර්ධන අරමුණු වෙනුවෙන් වීනයේ ශක්තිය යොදා ගැනීමට සීග්‍ර විදේශීය මුදල් ගලනයේ සහායක බලපෑම් කළමනාකරණය කිරීමට හා අවම කරගැනීමට ඔවුන්ට අපහසුවන අතරම, එමඟින් ඔවුන්ට ඒ සම්බන්ධව ලැබෙන්නේ අවම පාලනයකි.

සාපේක්ෂ දේශීය හැකියාවන්ගේ සිට දේශපාලන පද්ධති හා ස්වාධීන සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් අඩු වැඩි වශයෙන් මෑත ඉතිහාසය තුළ පරිණාමය වූ ආකාරය දක්වා වූ සාධක මෙම රාජ්‍යන් හතරේ මර්මතාවයන් නිශ්චය කරයි. මර්මතාවයන් තිබීම අනුව ඒවායේ ආයතන නොතිබීම හෝ යම් ආකාරයක ස්වාධීන සිවිල් සමාජයක් නොතිබීම අනිවාර්යෙන්ම යෝජනා නොකෙරේ. මෙම ආයතනවල සහ සිවිල් කණ්ඩායම්වල වීන බලය හැඩ ගැස්වීම හා මෙහෙයවීම සඳහා පවතින හැකියාව රටවල් අතර පුළුල් ලෙස වෙනස් වන බව මෙයින් ඇඟවේ.

නිදසුනක් වශයෙන්, ග්‍රහණයට ගත් හෝ ග්‍රහණයට ගතහැකි ප්‍රභූ පැලැන්තියේ ගැටලුව බංගලාදේශයට වඩා ලංකාවට අදාළ වන අතර, හේපාලයේ සිවිල් සමාජයට බංගලාදේශයට වඩා වීන බලපෑම මෙහෙයවීමේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීමේ හැකියාව තිබේ. මාලදිවයිනේ, 2018 දී ආණ්ඩුව වෙනස් වීමත් සමඟ ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ගැනීමේ අවදානම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇතත්, 2023 හෝ 2024 දී රාජ්‍ය බලය යළිත් වෙනස් වුවහොත් එම තත්වය වෙනස් විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, කවුරුත් බලයේ සිටියත්, මාලදිවයිනේ ප්‍රභූ දේශපාලන ව්‍යුහය සහ එහි දේශපාලන ආර්ථිකය හේතුවෙන් එහි ප්‍රභූ කොටස් ශ්‍රී ලංකාවට වඩා විදේශීය ග්‍රහණයට හසුවීමේ අවදානම අඩුය. කලාපය තුළ වීනයේ භූමිකාව අඛණ්ඩව වර්ධනය වන හෙයින් -සමහර විට යහපත සඳහා සහ සමහර විට අයහපත සඳහා- දකුණු ආසියානු පාර්ශවකරුවන් තම පද්ධතීන් ශක්තිමත්කර ගැනීමට සහ එකිනෙකාගේ අත්දැකීම්වලින් ඉගෙනීමෙන් මර්මතාවයන්ට පිළියම් කිරීමට උත්සාහ කිරීම වැදගත් ය.

4 වන රූපය. දුර්වලතාවයන් නිරාවරණය කිරීම: දකුණු ආසියාව

1 වන මර්මතාවය බිඳෙන සුළු රාජ්‍ය ආයතන

- ආණ්ඩුවේ ස්ථාවරතාවය**
- ව්‍යවස්ථාවේ පරිණතතාවය
  - පාලන තන්ත්‍රයේ ස්ථාවරතාවය
  - නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ

දේශීය දූෂණය

- සංවරණ හා තුලන**
- ප්‍රශ්න කිරීම, විමර්ශනය, සහ අධීක්ෂණය

නිලබලධර ධාරිතාවය

- දේශපාලන ජීවිතයෙන් ස්වාධීනත්වය
- තාක්ෂණික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදක නිපුණතාවයන්

නීති බලාත්මක කිරීමේ

පද්ධතීන්ගේ ධාරිතාවය

- නීති බලාත්මක කිරීමේ පද්ධතීන්ගේ ස්වධීනත්වය
- සංකීර්ණ අපරාධ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ නීති
- සංකීර්ණ අපරාධ බලාත්මක කිරීම සඳහා පුහුණුව

ක්‍රියා පටිපාටිවල නීතින්ට අනුගත වීම

රාජ්‍ය ප්‍රසම්පාදන විනිවිදතාවය

2 වන මර්මතාවය දුර්වල සිවිල් සාමාජය

නිදහස් මාධ්‍ය

- වාරණය
- මධ්‍ය බහුත්වවාදය
- මාධ්‍ය නිමිකාරීත්වයේ විනිවිද පෙනෙන සුලු බව

- සංවිධානයවීමේ, රැස්වීමේ, උද්ඝෝෂණයේ, කතනයේ නිදහස**
- අධිකාරීන් ප්‍රශ්න කිරීමේ නිදහස
  - විරෝධය දැක්වීමේ නිදහස

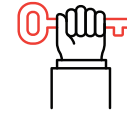
සිවිල් සමාජ සංවිධාන සහ අනෙකුත්

පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ශක්තිය

- නෛතික පරිසරය
- සංවිධානමය ධාරිතාවය
- මූල්‍ය ශබ්‍යතාවය
- උද්දේශනය
- සේවාවන් ලබාදීම
- ආංශික යටිතල පහසුකම්
- මහජන ප්‍රතිරූපය

අන්තර්ජාලයේ නිදහස

- ප්‍රවේශ සඳහා ඇති බාධක
- අන්තර්ගතයේ සීමාවන්
- නාවිකා කරන්නන්ගේ අයිතීන් උල්ලංඝනය

3 වන මර්මතාවය ග්‍රහණයට ගතහැකි රාජ්‍ය හා පද්ධතීන්

විදේශීය මැදිහත්වීම්

- දේශපාලන පාත්‍රයන්/පක්ෂ ගැන
- ව්‍යවස්ථාදායකය ගැන
- අධිකරණය ගැන
- පාලන ආයතන ගැන
- ආරක්ෂක ආයතන/හමුදා බලකායන් ගැන
- සිවිල් සමාජය/මාධ්‍ය ගැන
- කාර්මික ආයතන/පුද්ගලික සමාගම් ගැන
- වෙනත් පාර්ශ්වකරුවන් ගැන
- විදේශීය මැදිහත්වීම් පිළිබඳ තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශය

විදේශීය බලපෑම් යටතේ පුහුණු දූෂණ

- දේශපාලන පන්තිය/ව්‍යවස්ථාදායකය/අධිකරණය/නිලබලධර තන්ත්‍රය ගැන
- මාධ්‍ය ගැන
- කර්මාන්ත ගැන
- සිවිල් සමාජ නායකයින්/සමාජ ක්‍රියාකාරීන් ගැන
- පුරා/ආගමික/ගෝත්‍ර නායකයින් ගැන
- විදේශීය මැදිහත්වීම් යටතේ දූෂණය පිළිබඳ තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශය

විදේශීය බලපෑම් යටතේ ගප්මතුරු ධනවාදය

- විදේශීය බලපෑම් නිසා කර්මාන්ත කෙරෙහි අනිසි ප්‍රතිලාභ
- විදේශීය බලපෑම් නිසා ඇතිවන අනිසි ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශය

ගාස්තුවල/ පර්යේෂණ පරිසරයේ නිදහස

- පැසුරු/විශ්වවිද්‍යාල ගැන
- පර්යේෂණ සංවිධාන/බුද්ධි මණ්ඩල ගැන

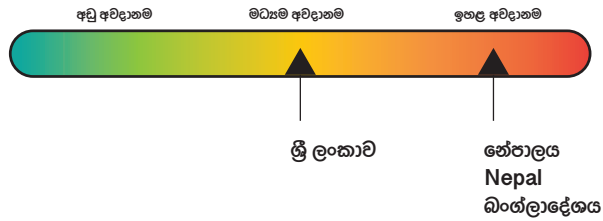
මූලාශ්‍රය: කර්තෘගේ විස්තර කිරීම

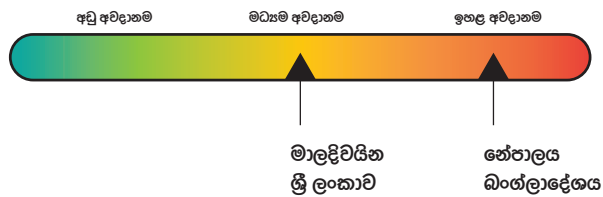
5 වන රූපය. අවධානයට යොමු වූ රටවල මර්මතාවයන්ගේ පරිමාණ

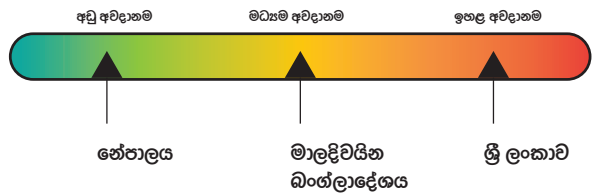
1 වන මර්මතාවය
බිඳෙනසුළු රාජ්‍ය ආයතන

2 වන මර්මතාවය
දුර්වල සිවිල් සමාජය

3 වන මර්මතාවය
ග්‍රහණයට ලක්විය හැකි රාජ්‍යන් සහ පද්ධතීන්

මූලාශ්‍රය: කර්තෘගේ විස්තර කිරීම

රාජ්‍ය ආයතනවල බිඳෙනසුළු බව

බිඳෙන සුළු හෝ දුර්වල රාජ්‍ය ආයතන සඳහා උදාහරණ ලෙස ශක්තිමත් නිසි උද්යෝගය රහිත සහ නිසි ආයෝජන පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට නොහැකි තරම් දුර්වල ආයතන පැවතීම; දුර්වල නියාමන ආයතන පැවතීම; නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අසමාන හැකියාවන් සහිත හෝ දුර්වල දූෂණ විරෝධී පද්ධතීන් සහිත ආයතන; සහ විධායක හෝ ව්‍යවස්ථාදායක තීරණ නිසි පරිදි අධිකරණ සමාලෝචනයකට ලක් කිරීමට නොහැකි තරම් දුර්වල හෝ බලපෑම්වලට හසු වූ අධිකරණ ආයතන පැවතීම දැක්විය හැකිය.

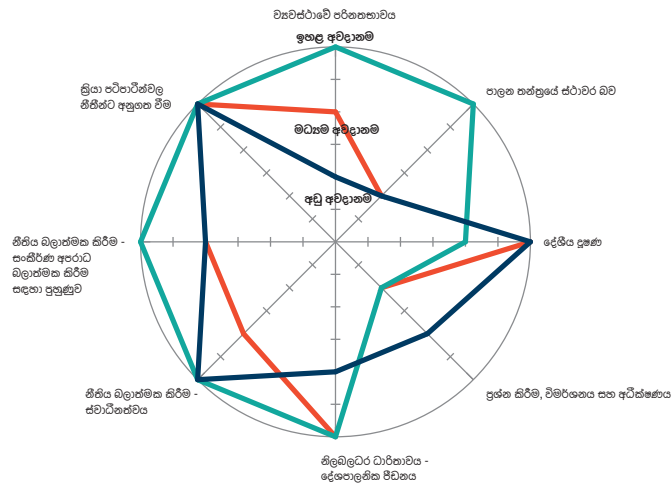
බංග්ලාදේශය, මාලදිවයින සහ නේපාලය සතුව දුර්වල රාජ්‍ය ආයතන පවතින අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ශක්තිමත් රාජ්‍ය ආයතන තිබේ. අවධානයට ලක් වූ රටවල් අතරින් ශක්තිමත්ම පරිපාලන නන්ත්‍රයන් සහ හැකියාවන් සහිත ආයතන ශ්‍රී ලංකාව සතුව අතර, බංග්ලාදේශය සිය ආයතන වල ස්ථාවර බවක් සැලකිය යුතු ලෙස ඇඟවුම්කර තිබුණ ද ඔවුන් ශ්‍රී ලංකාවට පිටුපසින් සිටී. කෙසේ වෙතත්, මේ රටවල් දෙකම තවමත් ක්‍රියා කරන ආකාරය අනුව මතුවන බාධකවලට මුහුණ දෙමින් සිටින අතර, එමඟින් ඒන පාත්‍රයන් ඇතුළු බාහිර ජීවිතයන් වලක්වා ගැනීම දුෂ්කර වී තිබේ. තරමක් රළු පශ්චාත්

6 වන රූපය. අවධානයට ලක් වූ රටවල මර්මතාවයන් - බිඳෙන සුළු රාජ්‍ය ආයතන

1 වන මර්මතාවය
බිඳෙන සුළු රාජ්‍ය ආයතන

- ශ්‍රී ලංකාව
- මාලදිවයින
- තේජාලය

මූලාශ්‍රය: කර්තෘගේ විස්තර කිරීම

රාජාණ්ඩු ප්‍රජාතන්ත්‍රීයකරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් ගලා එන දිගු කාලීන ආයතනික දුර්වලතා හේතුවෙන් තේජාලය අවදානමට ලක්ව තිබේ. මාලදිවයින ද ප්‍රමාණවත් නොවන ආයතනික හැකියාවන් හේතුවෙන් පීඩා විඳිමින් සිටී.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ ආණ්ඩුකරන ආයතන කෙරෙහි දේශපාලන බලපෑම

විශේෂයෙන්ම පාලක දේශපාලන පක්ෂයට ශක්තිමත් නායකයෙකු හෝ ජාතික ව්‍යවස්ථාදායකයේ විශාල බහුතරයක් සිටින අවස්ථාවේ දී සීමිත පුහුණු කොටස් වලට වාසි ලබාදෙන නීති සම්මත කිරීමට හෝ වෙනත් ආයතන කෙරෙහි නිල නොවන දේශපාලන පීඩනයක් එල්ල කිරීමට ඉඩ සැලසීම මගින් දේශපාලන ක්‍රමය තුළ පවතින බිඳෙන සුළු බව ප්‍රකාශයට පත්වේ. එවැනි බිඳෙන සුළු භාවය හේතුවෙන් දූෂණය, නිලධාරිවාදයේ සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණවල අකාර්යක්ෂමතාව මෙන්ම විනිවිදභාවය සහ ක්‍රියා පටිපාටියට අනුකූල වීම සහතික වීම නොවීම ද සිදු වේ.

අතිශය පුද්ගලාරෝපිත දේශපාලන පද්ධතියක් ඇති බංගලාදේශයේ බලය මාරුවීම පවුල් දෙකක් අතර සිදු වේ. බංගලාදේශයේ “ජාතියේ පියා” වන ජේෂ්ව් මුජිබර් රත්නාන් සැමරීමට මෑතක දී පැවති උත්සවයක දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සමෘද්ධිමත් වීමට එලදායි විරුද්ධ පක්ෂයක් අවශ්‍ය බව ඔහුගේ දියණිය සහ අගමැතිනි ජේෂ්ව් නසීනා කියා සිටියාය.¹²⁴ කෙසේ වෙතත්, බංගලාදේශයේ අවාමි ලීගය ප්‍රමුඛ රජය අඛණ්ඩව තුන්වනවරටත් පාලනය කරන ඔවුන්ගේ මේ පාලන කාලය තුළ විපක්ෂය විසිරී ගොස් ඇති අතර ඉතාමත්ම වැදගත් විපක්ෂ නායකයා නම දේශපාලන අධිකාරිය පෞද්ගලික වාසි තකා අවිචාරවත් ලෙස භාවිතා කිරීමේ වරදට වරදකරු වී සිටී.¹²⁵ අවම වශයෙන් මේ වන විට, වසංගතයේ බලපෑමට ආර්ථිකය හසු වී නැති අතර, ඉන්දියාව හැරෙන්නට අසල්වැසියෙකුට ණය ලබා දීමෙන් උපකාර කර ඇති එකම රට බවට පත් වෙමින් බංගලාදේශය මෑතක දී සිය ආර්ථික ශක්තිය විදනා දක්වා තිබේ.¹²⁶

මෙයින් අදහස් වන්නේ බංගලාදේශයේ පාලන රීතිය ස්ථාවර බවයි. නමුත් එහි මැතිවරණ නිදහස් හා සාධාරණ ද යන්න ප්‍රශ්න කිරීමට ලක් වී ඇති අතර, එම ක්‍රියාවලිය ආරක්ෂා කරන ලෙස අගමැතිවරයාට බල කරන විදේශීය බලවතුන්ගේ මැදිහත්වීම්වලට එරට ගොදුරු විය හැකිය.¹²⁷ 2023 ඊලඟ මැතිවරණයේ දී ද එම තත්ත්වයන් මතු වීමට ඉඩ තිබේ.¹²⁸

බංගලාදේශයේ මෙන් නොව, නේපාලයේ, මාලදිවයිනේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතක දී පැවති මැතිවරණ තුළ සාමකාමී ලෙස බලය මාරුවීම් සිදු වී තිබේ - 2018 දී මාලදිවයිනේ අබ්දුල්ලා යමීන්ගේ සිට ඊබ්‍රාහිම් මොනොමඩ් සෝලි දක්වා, නේපාලයේ 2018 දී ෂේර් බහදූර් ඩියුබා සිට කේ.ඊ. ෂර්මා ඔලි දක්වා සහ පසුව 2021 දී නැවතත් ඩියුබා දක්වා, මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ 2019 දී මෛත්‍රීපාල සිරිසේනගේ සිට ගෝඨාභය රාජපක්ෂ දක්වා. මෙයින් ඇඟවෙන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය තුළ යම් මට්ටමක ස්ථාවරතාවයක් පවතින බවයි. නමුත් මෙම රාජ්‍යයන් තවමත් බාහිර බලපෑම් වලට ගොදුරු විය හැකිය. ඊට හේතුව ඒවායේ ආණ්ඩු නම වාසිය සඳහා දේශපාලන අභියෝගයන් මඟ හැරීම හෝ ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයන්ට උත්සාහයන් ගෙන තිබීමයි.

චීනය අභියෝගයන් ක්‍රියාකාරී වූ මෙන්ම රාජපක්ෂ පවුල දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පාලනය කළ සහ ජනාධිපති ධුරය අසාමාන්‍ය ලෙස බලවත් කිරීම සඳහා දිගු කාලීන උත්සාහයක යෙදී සිටින ශ්‍රී ලංකාවේ මෙය විශාල වශයෙන් කැපී පෙනේ.¹²⁹ මෙම උත්සාහයන් 2010 දී මහින්ද රාජපක්ෂ විසින් හඳුන්වා දුන් 18 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් ආරම්භ විය. එහි දී ස්වාධීන කොමිෂන් සභාවලට ජනාධිපතිවරයාගේ පත්කිරීම් පිළිබඳව නිඛි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල අධීක්ෂණය ඉවත් කරමින් ව්‍යවස්ථාදායක සභාවක් වෙනුවට විශාල වශයෙන් විධායකයේ පාලනයට යටත් පාර්ලිමේන්තු සභාවක් පත්කිරීම, සහ ජනාධිපතිවරයාගේ ධුරකාලය සඳහා වූ වාර දෙකේ සීමාව ඉවත් කිරීම සිදුවිය. 2015 දී එවකට ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා යටතේ මෙම සංශෝධනය අවලංගු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, වර්තමාන රාජපක්ෂ රජය විසිට සංශෝධනය නරනා එම අවලංගු කිරීම අවලංගු කර තිබේ. එමඟින් අනෝසි කරන ලද දහඅටවන සංශෝධනයේ බලවත් බලතල බොහොමයක් මූලික අයිතිවාසිකම් පදනම් කරගෙන වුවත් මෙම ක්‍රියාවන් අභියෝග කළ නොහැකි අයුරින් ජනාධිපතිවරයා වෙත ආපසු පවරාගෙන තිබේ. එමඟින් ව්‍යවස්ථාවේ පරිණතතාවය සහ රාජපක්ෂ පවුලට ලබා දෙන අසාමාන්‍ය බල ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව සැලකිල්ලට භාජනය විය යුතු කාරණා මතු වේ.¹³⁰

මාලදිවයිනේ සහ නේපාලයේ ද ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිපාදන එලෙසම ප්‍රශ්නකර තිබේ. 2007 දී වත්මන් ව්‍යවස්ථාව යටතේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීයකරණයට ලක් වූ මාලදිවයිනේ, පාලක මාලදිවයිනේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂයේ බලවත් නායකයින් රට ජනාධිපති ක්‍රමයකින් පාර්ලිමේන්තු ක්‍රමයක් දක්වා මාරු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙනස් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටී. කෙසේ වෙතත්, ජනාධිපති සොලීට ඒ සම්බන්ධව ඊට වෙනස් අදහසක් ඇතැයි විශ්වාස කෙරේ.¹³¹ නේපාලයේ, පශ්චාත් රාජාණ්ඩු ජාතික ව්‍යවස්ථා සභා දෙකකින් සහ වසර ගණනාවක දේශපාලන සාකච්ඡාවලින් පසුව 2015 දී බලාත්මක වූ නව ව්‍යවස්ථාව, මාදේසී ජනයා එනම් දකුණු ධරණී කලාපයේ පදිංචි ඉන්දියානු මුතුන් මිත්තන්ගෙන් පැවත එන ජනතාව සහ වෙනත් ආන්තීකරණය වූ ප්‍රජාවන්ගේ විරෝධතා හා සංශෝධන ඉල්ලීම්වල කේන්ද්‍රස්ථානය වී තිබේ.¹³² ගැටලුව තවදුරටත් සංකීර්ණ කරවමින් 2018 සිට බලයේ සිටි CPN-UML පක්ෂය පිළිවෙලින් කේ ඊ ඔලි සහ පුෂ්ප කමල් දහල් ගේ නායකත්වයෙන් යුතු කණ්ඩායම් දෙකකට බෙදී වෙන්විය. පාර්ලිමේන්තුවේ විශ්වාසභංගය පරාජය වූවත් සභාග රජයක් සඳහා වූ අවශ්‍ය ආසන සංඛ්‍යාව ලබාගැනීමට විරුද්ධ පක්ෂ අසමත් වූ නිසා 2021 ජූලි මාසයේ දී බලයෙන් පහ කරන තුරුම ඔලි අගමැතිවරයා ලෙස කටයුතු කළේය.¹³³

නිලධාරීන් තත්ත්වයේ නිපුණතාවයන් සහ දූෂණය

මැතිවරණ සහ විශේෂයෙන් ව්‍යවස්ථාමය ක්‍රියාවලීන් අවශ්‍ය පරිදි නමාගැනීමේ හැකියාව මෙම රටවල පවතින එකම මර්මතාවය නොවේ. නිදසුනක් වශයෙන්, ලංකාව සහ බංගලාදේශය ඔවුන්ගේ දියුණු ආයතන සමඟ නොදින ක්‍රියාත්මක වූවත්, සැක සහිත වර්ගවත් සහ පීඩනය හේතුවෙන් ඒවායේ නිලධාරීන් තත්ත්වය අකාර්යක්ෂම විය හැකිය. උදාහරණයක් වශයෙන්, 2015 දී බලයට පත් වූ සිරිසේන රජය විසින් කලින් ගත් තීරණ සමාලෝචනය කිරීමෙන් පසු ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවයේ ආණ්ඩුවේ සැක සහිත ක්‍රියාවන් හෙළිදරව් කිරීම ආරම්භ කෙරුණි. ඒනය විසින් අරමුදල් සපයනලද ව්‍යාපෘතිවල සිදු වී තිබූ විනිවිදතාවයකින් තොර තීරණ ගැනීම සහ දූෂණය පිළිබඳ වෝදනා සම්බන්ධ පරීක්ෂණ ද ඊට ඇතුළත් විය.¹³⁴ මහා භාණ්ඩාගාරයට පාඩු ඇතිකරවමින් ඒන සංචාරකයින් ඇතුළු විදේශිකයින්ට අසාධාරණ වාසියක් සැලසීම සඳහා නිලධාරීන් විසින් ක්‍රියා පටිපාටි නොසලකා හැර ඇති බව එනි දී සොයා ගන්නා ලදී.¹³⁵ තම පූර්වගාමියා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ හම්බන්තොට වරාය, හම්බන්තොට හෙල් ටැංකි සංකීර්ණය, සුරියවැව ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගණය සහ මත්තල රාජ්‍ය සේවයේ ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල (MRIA) ඇතුළු ව්‍යාපෘතිවල වාණිජ භවිෂ්‍යතාවයන් සහ ඒවා නිවැරදි පුද්ගලයින් සහ/හෝ ඇතැම් සමීප කණ්ඩායම් සඳහා වූ වාසි ලැබෙන අයුරින් සිදුකළ ගණුදෙනු වන්නේ ද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ඒන රජය අරමුදල් සපයන ලද ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විගණනයක් සිරිසේන රජය විසින් ආරම්භ කරන ලදී.¹³⁶ ඒනයේ ශක්තිය රටක ධනාත්මක දිශානතියකට යොමු කිරීමට ඇති හැකියාව අඩුකිරීම සහ ඒන බලපෑම්වල බෙලහිනකාරී ස්වරූපයන්ට ඔරොත්තු දීම දුෂ්කර කරවීම සඳහා රාජ්‍යයේ පද්ධතිමය දුර්වලතා බලපාන ආකාරය පිළිබඳව ප්‍රධානම උදාහරණය මෙයයි.

විවිධ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු වල වැරදි කළමනාකරණය දැඩි පාඩු වලට තුඩු දෙන බවට ද ශ්‍රී ලංකාවේ වෝදනා එල්ල වී තිබේ. දේශපාලනඥයින් සහ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු අතර හවුල්කාරිත්වයන් ඇති වී ඇති බවත්, එමඟින් පිරිවැය ඉහළ යාම සහ අරමුදල් වැරදි ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සිදු වී ඇති බවත් පාර්ශවකරුවන් විශ්වාස කරයි. කොන්ත්‍රාත්කරුවන් නිලධාරීන්ට අල්ලස් දීමට කැමති නිසා ඒන ව්‍යාපෘති ඉදිරියට යමින් ඇති බව ද සමහරුන් ඉඟි කරන ලදී.¹³⁷ මෙම වෝදනා වලින් බරපතලම වෝදනාව කොළඹ වරාය නගරය ඉදිකිරීම භාරව සිටින CHEC සමාගමට එල්ල වී තිබේ. මනිනද රාජ්‍ය සේවයේ මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා ඩොලර් මිලියනයකට අධික මුදලක් විවිධ අනුවරයින් හරහා ලබාදුන් බවට එම සමාගමට වෝදනා එල්ල විය.¹³⁸ කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය සේවයේ පවුල් විවිධ සාමාජිකයින්ට එරෙහිව නැගුණු දූෂණ වෝදනා මෙහිපිටි සිරිසේනගේ පාලන කාලය තුළ සැලකිය යුතු ලෙස ඉදිරියට ගෙනයාමට නොහැකි වූ අතර, ඒවා අවසානයේ දී අමතක වී ගියේය. සමහර අවස්ථාවල දී, ගෝඨාභය රාජ්‍ය සේවයේ නැවතත් බලයට බලයට පැමිණීමත් සමඟම දූෂණ වෝදනාවලට එරෙහිව වූ දඬුවම්වලට මුක්තිය ලබාදීම ද දක්නට ලැබුණි.¹³⁹

දේශපාලන පීඩනය හේතුවෙන් රජයේ දෙපාර්තමේන්තු අඩුපාඩුකම් සැඟවීමට කටයුතු කර තිබූ අතර, විගණනය කරන ලද මූල්‍ය වාර්තා නිකුත් නොකිරීම ආදිය ඇතුළුව ක්‍රියාකාරිත්වය වඩාත් විනිවිද බවකින් තොරව සකස්කර තිබූ අතර, එමඟින් ද රජයේ ආයතනවල කාර්යක්ෂමතාවයන් අඩු විය.¹⁴⁰ ලංකාව වැනි දූපත් රාජ්‍යයක් සඳහා ඉහාම තීරණාත්මක යැයි සැලකෙන පාරිසරික කාරණා ද නොසලකා හැර තිබුණි -එබැවින් සමාලෝචන ආයතනවල කාර්ය මණ්ඩලය හා අයවැය ශක්තිමත් වූවත් මහජන භෞරවය හා විශ්වසනීයත්වය ඇතිවන ආකාරයට සිය රාජකාරී ඉටු කිරීමට ඒවා අසමත් වී තිබේ. 2011 කොළඹ වරාය නගරය සඳහා වූ පාරිසරික බලපෑම් තක්සේරු වාර්තාව වෙරළ බාදනය හා ධීවර කර්මාන්තයට හානි වීමේ හැකියාව පිළිගැනීමට අසමත් විය. ව්‍යාපෘතිය

සඳහා ගොඩ කරන ලද ඉඩම කුමක් සඳහා භාවිතා කරන්නේද යන්න පිළිබඳවත් පැහැදිලි බවක් නොතිබුණි.¹⁴¹ ඇත්ත වශයෙන්ම, ව්‍යාපෘතියේ මුල් එකඟතාවයේ දී, අනාගත ස්වාභාවික විපතක් සිදු වුවහොත් චීනයට වන හානි සඳහා වන්දි ගෙවීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකාව සතුව තිබුණි. එය අනෙක් පසට සිදු නොවේ.¹⁴² දකුණු පිටත වට රවුම් මාර්ගය සහ කොළඹ-කටුනායක අධිවේගී මාර්ග සම්බන්ධයෙන් ගංවතුර තත්වය පිළිබඳව විවේචන ඉදිරිපත් වූ නමුත් ඒවා නොසලකා හරින ලදී.¹⁴³

මාලදිවයිනේ රාජ්‍ය බලය මාරු වීමත් සමඟ පෙර පැවති රජයේ දේශීය දූෂණ පිළිබඳ චෝදනා අවධානයට ගෙන එන ලදී. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා චීනය සමඟ සිදුකළ සාකච්ඡාවල දී කොන්ත්‍රාත් මිල ඉහළ මට්ටමක තබා ගැනීමට පසුගිය රජය කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගෙන් අනිසි ප්‍රතිලාභ ලබා ගත් බවට මුදල් ඇමති ඉබිරාහිමි අමීර් චෝදනා කළේය.¹⁴⁴ “ආණ්ඩුවේ විවිධ මට්ටම්වල සිදු වූ වංචා සහ දූෂණ හේතුවෙන් රජයේ භාණ්ඩාගාරයට රුරියා බිලියන ගණනක් අහිමි වී ඇති බව සොලිස් පැවසුවේය.”¹⁴⁵ පාරිසරික නායනය සහ සමුද්‍ර ජීවීන්ට ඇති හර්පන පිළිබඳ විවිධාකාර ගැටලුවලට මුහුණ දී සිටින චීන-මාලදිවයින මිත්‍රත්ව පාලම ව්‍යාපෘතිය තුළ මෙය ප්‍රධාන වශයෙන්ම පිළිබිඹු වේ.¹⁴⁶ පාලම ඉදිකිරීම අවසන් වූ පසුවත්, ඉදිකිරීම් ගිවිසුම යටතේ අනුමත බව කියමින් චීන උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් නීති විරෝධී ලෙස වැලි කැණීම සිදු කරන බව දැන ගන්නට ලැබුණි -රාජ්‍ය මැදිහත් වීමේ දුර්වලතාවයන් එලඳායී නොවන චීන මැදිහත්වීම් සක්‍රීය කරවන ආකාරය පිළිබඳව මෙය පැහැදිලි උදාහරණයකි.¹⁴⁷ යමින්ගේ සමයේ දී අත්සන් කරන ලද මාලදිවයින-චීන නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම (FTA) තවත් ප්‍රසිද්ධියට පත් වූ තවත් ගනුදෙනුවක් වන අතර, නව රජය එහි කොන්දේසි වාසිදායක නොවන බැවින් එය ඉවත දමා තිබේ.¹⁴⁸ බීජිං පාලනයට ගිවිසුම් සඳහා පාලනය සම්බන්ධ අවශ්‍යතාවයන් වුවමනා නොවීම සහ අධීක්ෂණයට ලබා දී ඇති අඩු වැදගත්කම සමඟ මාලදිවයින රජයේ සීමිත හැකියාවන් ද දූෂිත ක්‍රියාවන් අවධානයට ලක් නොවීමට උපකාරී වූ බව පෙනේ.¹⁴⁹

වඩාත් පුළුල්ව කිවහොත්, සිවිල් සේවය තුළ ආයතනික හැකියාවන් සහ නිපුණතාවයන් නොපැවති මාලදිවයිනට වඩා වෙනස් ලෙස වඩාත් ශක්තිමත් ආයතන සහිත ශක්තිමත් රාජ්‍යයක් ඊට වඩා වෙනස් ලෙස චීන ණය පරීක්ෂා කිරීමට ඉඩ තිබුණි. චීන මූල්‍ය ආයතන අනෙක් සියලුම ණය දෙන ආයතන වලින් වෙනස් වන්නේ ණය ලබා දෙන වේගය අනුව පමණක් නොව, මූල්‍ය ගිවිසුම්වල “සංකීර්ණ පසුබිම” ආරක්ෂා කිරීමට ඔවුන් ඉදිරිපත්වීමේ පවතින සුවිශේෂී බව නිසා යැයි ද පාර්ශවකරුවන් විසින් තර්ක කරන ලදී. මේ හේතුවෙන් යමින්ගේ පාලන කාලය තුළ මාලදිවයිනේ පුද්ගලයින්ට හෝ සමාගම්වලට මාලදිවයිනේ රාජ්‍ය ස්වෛරී ඇපකර හරනා ණය ආධාර ලබාදීමට චීන මූල්‍ය ආයතන ඉදිරිපත්වීම නිසා ණය ලබාදීම අනෙකුත් ණය ලබාදීමේ ආයතනවලට වඩා අසාමාන්‍ය ලෙස වෙනස් විධිවිධානයන් යටතේ සිදුවිය. ලබාගත් එවැනි සමස්ත ණය ප්‍රමාණය තමන් නොදන්නා බව සොලිස් රජය බලයට පත් වූ පසු පිළිගත්තේය.¹⁵⁰ චීන හවුල්කරුවන් සමඟ වැඩ කරන හොඳින් සම්බන්ධිත එක් පුද්ගලයෙකු රජය සමඟ කුමන්ත්‍රණ කිරීමක් පිළිබඳව අඟවමින් ස්වෛරී ඇපකර ප්‍රමාණය ඩොලර් මිලියන 900 ක් වන බවත්, රජය චීනයට සෘජුවම ණය වී ඇති ප්‍රමාණයට වඩා එය ඩොලර් මිලියන 300 ක් වැඩි බවත් මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී.¹⁵¹ 2020 දී, පුද්ගලික ණය ගැනියෙකු වූ අනමඩි සියාම්ට ණය ගෙවීමට නොහැකි වීම නිසා චීන අපනයන-ආනයන බැංකුව (චයිනා එක්සිම්බැන්ක්) ඩොලර් මිලියන 125 ක ණයක් ආපසු ගෙවන ලෙස රජයෙන් ඉල්ලා සිටියේ ය. යමින්ගේ සමීපතම දේශපාලන සගයා සහ ඔහු ජනාධිපති සමයේ ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ සාමාජිකයෙකු වූ සියාම් අවසානයේ ණය ගෙවා ඇති බව වාර්තා විය.¹⁵² දැඩි කාර්යක්ෂම අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයකින් සහිත ශක්තිමත් රාජ්‍යයක නම් මෙවැනි විධිවිධානයක් සිදුවිය නොහැක්කකි.

අනෙකුත් රටවල් තුනට සාපේක්ෂව බංගලාදේශයේ රාජ්‍ය ආයතන ඉතාම ශක්තිමත් නමුත්, චීන අනුග්‍රහය ලබන ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීමේ දී දූෂණ හා දේශපාලන බලපෑම් පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන්

අනතුරු අඟවා තිබේ. සමහර පැහැදිලි කිරීම්වලට අනුව, එවැනි ව්‍යාපෘතිවලින් තුනෙන් එකක් පමණ වාණිජමය වශයෙන් සහ/හෝ මූල්‍යමය වශයෙන් සඵල නොවන නමුත්, ප්‍රතිලාභ ලබන දේශපාලන වශයෙන් සම්බන්ධිත පුද්ගලයින්ගේ බලපෑම්වලට එරෙහි වීමට රාජ්‍ය ආයතන වලට නොහැකි වීම නිසා ඒ සඳහා අවසර දී තිබේ.¹⁵³

2012 දී පද්මා බහුකාර්ය පාලම් ව්‍යාපෘතියේ දූෂණ විමර්ශනය කරන ලෙස කරන ලද ඉල්ලීම් රාජ්‍ය ආයතන විසින් නොසලකා හරින ලද බැවින්, ලෝක බැංකුව එම ව්‍යාපෘතියෙන් ඉවත් විය.¹⁵⁴ මේ වන විට රජය සහ වයනා එක්සිම්බෑන්ස් අරමුදල් සපයනු ලබන මෙම ව්‍යාපෘතිය බංගලාදේශ-චීන සබඳතාව විදනා දැක්වෙන ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස සැලකේ. චෝදනා පිළිබඳව ක්‍රමානුකූල සමාලෝචනයන් හෝ පිළිතුරු ලබා දීම සිදුකර නැත. ව්‍යාපෘතියේ කොටසක් සඳහා වීන රාජ්‍ය සමාගමක් වූ සිනොනයිට්ස් සමාගමට 2014 දී ඩොලර් මිලියන 680 ක කොන්ත්‍රාත්තුවක් ලබා දීමෙන් එය බිඳෙන සුළු රාජ්‍ය ආයතන ගැටලුවක් බවට පත්වන ආකාරය පෙන්නුම් කරයි. ලෝක බැංකුව නාවකාලිකව තනනම් කර තිබුණ ද එම සමාගම විසින් ලංසුව දිනා ගන්නා ලදී.¹⁵⁵ සිනොනයිට්ස් තනනම පිළිබඳව තමන් රජයට දැනුම් දුන් නමුත්, බලධාරීන් විසින් එය ප්‍රතික්ෂේප කළ බව ලංසුව අනිමි වූ සමාගම පවසන ලදී. නිටපු සන්නිවේදන ඇමතිවරයෙක් වීන සමාගම සමඟ වැඩ කරමින් සිටි බවත් ඔවුන්ට කොන්ත්‍රාත්තුව දිනා ගැනීම සඳහා ඔහු බලපෑම් කළ බවත් දේශීය පුවත්පත්වල වාර්තා විය. බංගලාදේශයේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතියක් සම්බන්ධයෙන් සිනොනයිට්ස් මතභේදයට තුඩු දුන් පළමු අවස්ථාව මෙය නොවේ. මීට පෙර ඩකා-චිනගොං අධිවේගී ව්‍යාප්ති ව්‍යාපෘතියේ මෙම සමාගම වැඩ කර ඇති අතර, වසර දෙකක් තිස්සේ එම ව්‍යාපෘතිය ඇනනිට්ම පිළිබඳව චෝදනා එල්ල වී තිබුණි.¹⁵⁶ ඒ හා සමාන තවත් අවස්ථාවක දී, දේශීය මූල්‍යආයතන සමූහයකට සම්බන්ධ වීමෙන් පසුව, 2019 දී මර්සරායි ආර්ථික කලාප ව්‍යාපෘතිය සඳහා CHEC වෙත කොන්ත්‍රාත්තුවක් ලබා දෙන ලදී.¹⁵⁷ බංගලාදේශ රජය වසරකට පෙර දී එම සමාගම අසාදු ලේඛනයට ඇතුළත් කර තිබූ අතර ඔවුන් නිලධාරීන්ට අල්ලස් දීමට උත්සාහ කළ බව මතු වීමෙන් පසු නව ව්‍යාපෘතිවල වැඩ කිරීම තාක්ෂණික වශයෙන් වළක්වාලනු ලැබීණි.¹⁵⁸

අවම වශයෙන් වීන සහ බංගලාදේශ හවුල්කරුවන් සමඟ වඩාත් විනිවිදභාවයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීමට සහ ශක්තිමත් ක්‍රියා පටිපාටි හා බැඳී නීති රීති පිළිපැදීමට පොළඹවන පරිදි අවශ්‍ය නිලධාරී අධීක්ෂණය, ආයෝජන පරීක්ෂා කිරීම සහ කොන්ත්‍රාත් සමාලෝචනය සඳහා වඩාත් කාර්යක්ෂම ක්‍රියාවලියක් යොදා ගත්තේ නම්, මෙම ව්‍යාපෘති වල මුල් අවධියේදීම ප්‍රශ්න මතු වීමට ඉඩ තිබුණි. මෙම ගැටලුව රටවල් හතර තුළම තිබේ. ටෙන්ඩර් පටිපාටියක් නොතිබෙනු ඇතැයි හෝ වීන කොන්ත්‍රාත්තුවේදී වාසිදායක වීමට ටෙන්ඩරය පිළියෙල කරනු ඇතැයි යන නිසඟ අපේක්ෂාවකින් යුතුව වීන ණය පැමිණෙන බවක් පෙනෙන්නට ඇතැයි පාර්ශවකරුවන් වාර්තා කරයි. එම භාවිතය රටේ විධිමත් විනිවිදභාවයට සහ ගිවිසුම් නීතියට පටහැනි බව පවසමින් මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් 2015 දී නිකුත් කළ වාර්තාවක් මඟින් එය අවධාරණය කර තිබුණි. වඩා බලවත් රාජ්‍යයක නම් එම සමාලෝචනයන් බලාත්මක කරන්නට ඉඩ තිබුණි. SEZ වල වීන ආයෝජන අපේක්ෂාවන් ගැන කතා කරමින්, වීනයේ කැමැත්ත ඇති කොන්ත්‍රාත්තුවන් සමඟ කටයුතු කිරීමේ භාවිතය පිළිබඳව වාණිජ ඇමති පවා පිළිගෙන තිබේ.¹⁵⁹

වෙනත් රටවල් වෙත ව්‍යාපෘති ප්‍රදානය කිරීම වඩාත් විනිවිද පෙනෙන ක්‍රියාවලියක් විය යුතුව තිබූ බව පවසමින්, මාලදිවයිනේ නිටපු පනාධිපති මොනොමඩි නමිඩි ද ඒ කාරණය පිළිබඳව තම සැලකිල්ල ප්‍රකාශකර තිබුණි - “ටෙන්ඩර් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය එරට සිදු වේ, ප්‍රදානය (කොන්ත්‍රාත්) කිරීම එරට සිදු වේ, අධීක්ෂණය එරට සිදු වේ, ශ්‍රමය ද එරටින් පැමිණිය හැකිය”.¹⁶⁰ මේ දක්වා රටට තිබුණු, “මාලදිවයිනේ මිලදී ගැනීමේ සහ සේවකයින් බඳවා ගැනීමේ” ප්‍රතිපත්ති බලාත්මක කිරීම සඳහා වඩා ශක්තිමත් ආයතන සමූහයක් අවශ්‍ය යි ද ඇත්තෙන්ම පසුගිය රජය යටතේ තරඟකාරී ලංසු

මඟ හැරීම සඳහා නීති සංශෝධනය කිරීම සිදු වන්නේ යයි ද මනු තවදුරටත් පැවසීය.¹⁶¹ 2015 දී නදිසි ව්‍යවස්ථාදායක සැසිවාරයක් තුළ ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කරන ලද අතර, එමඟින් චීන ව්‍යාපෘතිවලට වාසිදායක යැයි සැලකෙන පරිදි ඉඩම් වල විදේශීය අයිතියට ඉඩ සලස්වා තිබේ.¹⁶²

මාර්ග සංවර්ධන කාර්යයන්ගේ සිට ක්‍රීඩාංගන දක්වා චීනය අරමුදල් සපයන බහු ව්‍යාපෘති සඳහා රජය විසින් මෙහෙයවන ටෙන්ඩර් පටිපාටිය අනන්‍ය ඇතැයි ශ්‍රී ලංකාවේ කලින් පැවති රාජකෘත ආණ්ඩුවට චෝදනා එල්ල විය.¹⁶³ නීතියට හා නීති නිලධාරීන් ක්‍රියාවලියට අනුකූලව නියම කර තිබූ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය නොකොට තිබූ නිසා සිරිසේන රජය බලයට පත්වීමත් සමඟ චීන සමාගම් ඇතුළු සමාගම් කිහිපයක් සමඟ පැවති තෙල් ගිවිසුම් අවලංගු කරන ලදී.¹⁶⁴ වඩාත්ම බරපතල චෝදනා CHEC වරාය නගරය සඳහා ඉදිරිපත් වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය සඳහා CHEC සමඟ වූ ගිවිසුම රහසිගතව වසා දමා ඇති බවත්, රාජකෘත රජය ඒ පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවට හෝ විපක්ෂ නායකවරයාට දැනුම්දීම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇති බවටත් නීති සම්පාදකයින් විසින් චෝදනා කරන ලදී.¹⁶⁵ හේතුවක් නොදක්වා සහ තීරණය ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශයට පත් නොකර ව්‍යාපෘතියේ තුම් ප්‍රදේශය හෙක්ටයාර 200 සිට හෙක්ටයාර 269 දක්වා වැඩි කර තිබුණි.¹⁶⁶ මේ අනුව, චීනය සමඟ වේගයෙන් වර්ධනය වන සම්බන්ධතාවය, රජයේ සීමිත නිලධාරීන් අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියේ ධාරිතාවය ඉක්මවා ගොස් තිබේ. මේ නිසා චීනය සමඟ ඇති සම්බන්ධතාවයේ සෑම අංශයකම තරඟකාරී අවශ්‍යතා සහ ගිණුම් සමබර කරන සාකච්ඡාමය මැදිහත් වීමේ ක්‍රියාවලියක් පැවැත්වීමට මේ නිසා වඩාත් අපහසු වී තිබේ.

හේතුවෙන් චීනය අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා සංවර්ධනයට අදාළ රජයේ අමාත්‍යාංශ තුළ සිටින නිල නොවන චීන නිරීක්ෂකයින් සඳහා හේතුව රජය අවසර ලබා දී තිබුණි. මේ අනුව අධීක්ෂණය, ජාතික නිලධාරීන්ගේ සිට විදේශීය පාත්‍රයන් දක්වා උප කොන්ත්‍රාත්කරණයකට ලක් වී තිබේ.¹⁶⁷ පොකාරා හි ගුවන් තොටුපලක් ඉදිකිරීමේ ගිවිසුම අත්සන් කිරීමට පෙර, හේතුවෙන් සියලුම ගුවන් තොටුපලවලින් ලැබෙන ආදායම තමන් සමඟ ඒකාබද්ධ ගිණුමක තබා ගන්නා බවට සහතිකයක් වශයෙන් වයනා එක්සිම්බෑන්ක් සමාගම ඉල්ලා සිටි බව සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරියේ නිලධාරීන්ට දැනගන්නට ලැබුණි.¹⁶⁸ වෙනත් තවත් උදාහරණයක දී, ලාභ නොලැබීම සහ මෙහෙයුම් ගැටලු හේතුවෙන් චීනයෙන් මිලදී ගත් ගුවන් යානා ගුවන්ගත නොකිරීමට රජයට අයත් ගුවන් සමාගමට සිදු වී තිබුණි.¹⁶⁹ රජයේ අධීක්ෂණය යටතේ හේතුවෙන් අවශ්‍යතා සහ ගුවන්යානාවල යෝග්‍යතාවය තහවුරු වීමටත් පෙර එම ගුවන් යානා, හේතුවෙන් ගුවන් යානා එකතුවට ගෙනවිත් ඇති බව පසුව තහවුරු විය.¹⁷⁰ තවත් අවස්ථාවක දී, ශක්තිමත් රාජ්‍යයක නම් සිදු නොවන අයුරින්, තම සේව්‍යෝජකයා නීත්‍යානුකූල අවම වැටුප නොගෙ වූ බවට චෝදනා කිරීමෙන් පසුව, මාර්ග ව්‍යාපෘතියක චීන කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ දේශීය කම්කරුවන් අතර සාමය ඇති කිරීමට දේශීය නිලධාරීන්ට සිදු විය.¹⁷¹ එසේම පාසල් විෂය මාලාවක් සැකසීම භාරව සිටි රජයේ ආයතනය දැනුවත් කිරීමකින් තොරව පාසල් සහ චීන රජය අතර ඇති වූ සෘජු ගනුදෙනුවක කොටසක් ලෙස රට පුරා පාසල්වල මැන්ඩරින් චීන භාෂා පන්ති අනිවාර්ය කළේය.¹⁷²

නීතිය බලාත්මක කිරීම

දුර්වල ආයතන නිසා මතුවන මර්මතාවයන් නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ද දැකිය හැකිය. චීනය සමඟ වූ සබඳතා බහුවිධ දිශාවන්ට පුළුල් වීමත් සමඟ රාජ්‍ය ආයතනයන්ට ද වෙනස් වන තත්වයන්ට මුහුණ දී තම මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටි වෙනස් කර ගැනීමට අවශ්‍ය විය. ලෝක යුක්තිය (World Justice) ව්‍යාපෘතියේ 2020 නීති රීති දර්ශකයට අනුව, මේ මොහොතේ රටවල් හතරේම දේශපාලන තන්ත්‍රය නාමමාත්‍රිකව ස්වාධීන නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතන කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරයි. 0 සිට 1 දක්වා වූ පරිමාණයක් තුළ (අවම වශයෙන් දේශපාලනීකරණය

වූ අපරාධ යුක්ති විනිශ්චය පද්ධතිය 1 මගින් නිරූපණයවන අතර, 0 මගින් වැඩියෙන්ම දේශපාලනීකරණයවීම (පෙන්වයි) 0.26 ක් වශයෙන් අවම අගය බංගලාදේශය සඳහා ද, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා 0.49 ක අගයක් ද, නේපාලය සඳහා 0.04ක අගයක් ද එහි සඳහන් වේ.¹⁷³ ඒනයෙන් බලපෑම් වූ විට දේශපාලනඥයින් හෝ රජයන් එම ඉල්ලීම් හා නියෝග රාජ්‍ය ආයතන වෙත ලබා දීමට පෙළඹෙන බව එයින් කියවේ. තවද, ඒනය විදේශයන්හි දී නමන්ව නිරූපනය වන ආකාරය පිළිබඳව වඩ වඩාත් සංවේදී වෙමින් පවතින හෙයින්, විදේශයන්හි නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවල සම්පත්දායකයින් සඳහා ඔවුන් ඉල්ලීම් කිරීම ආරම්භ කර තිබේ.

උදාහරණයක් වශයෙන් 2020 දී චීන ජාතිකයින් 122 දෙනෙකු නේපාලයේ දී අත්අඩංගුවට පත්වීමෙන් පසුව දේශීය ආයතනවලට ඔවුන්ට එරෙහිව නඩු පැවරීමට නොහැකිවීම හේතුවෙන් ඔවුන්ව ආපසු චීනයට යවන ලදී. එම මෙහෙයුමේ ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් නේපාල සහ චීන බලධාරීන්ගේ මතය එකිනෙකාට පටහැනි විය. නේපාලය, ඔවුන් චීන බලධාරීන්ගෙන් ලැබුණු තොරතුරු අනුව, තනිවම කටයුතු කර ඇති බව ප්‍රකාශ කළ අතර, බීජිං පාලනය එය ඒකාබද්ධ මෙහෙයුමක් බව කියා සිටියේය.¹⁷⁴ පාර්ශවකරුවන්ට අනුව, නේපාලයේ පොලීසිය වෙත චීන ඉල්ලීම් ආරම්භ වී ඇත්තේ 2008 ඔලිම්පික් උළෙලට පෙර ටිබෙට් හිනවාදී විරෝධතා කරුවන් අත්අඩංගුවට ගැනීමත් සමඟ ය.¹⁷⁵ රජයේ මුලපිරීම් නිසා පමණක් නොව, බීජිං පාලනයේ ඉල්ලීම් ද හේතුවෙන් මිගේ 2019 සංචාරයේ දී එම ඉහළ පරීක්ෂාකාරීත්ව මට්ටම නැවතත් ඇතිවිය.¹⁷⁶

පොලීසියට සහ අනෙකුත් නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවලට දේශපාලන බලපෑම් කිරීම පිළිබඳ වාර්තා බංගලාදේශයට ද අලුත් දෙයක් නොවේ. පැවති දේශපාලන විරුද්ධවාදීකම් මැඩපැවැත්වීමට පොලීසිය නාවිකා කළ ආකාරය සහ ආණ්ඩු විරෝධී ක්‍රියාවන් හේතුවෙන් පුරවැසියන් අත්අඩංගුවට ගැනීමේ අවස්ථාවන් ද ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් සංවිධාන විසින් ඉස්මතු කර තිබේ.¹⁷⁷ චීන ආයතන විසින් අරමුදල් සපයන හෝ ඔවුන් විසින් ඉදිකරන ව්‍යාපෘතිවල පොලීසියේ ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධ සිදුවීම් පාර්ශවකරුවන් සමඟ සංවාදයේ දී ඉදිරියට පැමිණි නමුත්, ඒවා ප්‍රච්ඡේදන වල දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතා කලාතුරකිනි.¹⁷⁸ අවම වශයෙන් එක් ව්‍යාපෘතියක්, එනම් බංගලාදේශය සහ චීන සමාගමක් අතර නවුල් ව්‍යාපාරයක කොටසක් ලෙස ඉදිකරන ලද විනගොනි බලාගාරයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නිසා වසර ගණනාවක් පුරා නොසන්සුන්තාවයන් ඇති වී තිබේ. 2016 වසරේ දී බලාගාරය ඉදි කිරීමට විරෝධය පළ කරමින් පැවති විරෝධතාවයේ දී පොලීසිය විසින් විරෝධතාකරුවන්ට වෙඩි තැබූ නිසා සිව් දෙනෙකු ජීවිතක්ෂයට පත් විය.¹⁷⁹ චීන උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විරෝධය පළ කරමින් සිටි පෙළපාලිකරුවන් පොලීසිය සමඟ ගැටීම් නිසා 2021 අප්‍රේල් මාසයේ දී ද එම ව්‍යාපෘතියටම සම්බන්ධව පුද්ගලයින් 5 දෙනෙකු මිය ගියේය.¹⁸⁰

සමාජිකී වදන

රාජ්‍යයන් හතර අතරින්, බංගලාදේශය සහ ශ්‍රී ලංකාව සතුව ශක්තිමත්ම පරිපාලන පද්ධතීන් තිබේ. කෙසේ වෙතත්, රටවල් දෙකම දේශීය පද්ධතිමය අඩුපාඩු නිසා බාධාවන්ට මුහුණ දෙමින් සිටින අතර ඒ නිසා ඔවුන් විදේශීය මැදිහත්වීම්වලට ගොදුරු වේ. ආයතනවලට නියමිත භූමිකාවන් ඉටුකිරීම අනුරමින්, ආයතන සහ පරිපාලන යාන්ත්‍රණය මත එල්ලවන පාලකයින්ගේ පීඩනය ද මෙයට ඇතුළත් ය. බංගලාදේශයේ දූෂණ හා ප්‍රභූ කොටස්වල ඇඟිලි ගැසීම් නිසා චීන නවුල්කරුවන් සමඟ විනිවිදභාවයකින් තොරව ගිවිසුම් ඇති කරමින් ආයෝජන පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රමය සහ කොන්ත්‍රාත් සමාලෝචනය කිරීමේ පද්ධතිය දුර්වල වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ද එවැනිම ඇඟිලි ගැසීම් නිසා මුල් බැසගත් ප්‍රභූන්ට ප්‍රතිලාභ ලැබී ඇති අතර, එමඟින් අකාර්යක්ෂමතාව, පිරිවැය ඉහළ යාම සහ අරමුදල් වැරදි ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සිදුවී තිබේ.

නේපාලය සහ මාලදිවයින දුර්වල ආයතනික හැකියාවන් විදහා දක්වන අතර එය ඔවුන් අත්දකින මර්මතාවයන්ට හේතු විය. නේපාලය තවමත් තම පද්ධතීන් ආයතනගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ යෙදී සිටී. බීජිං සිය හවුල්කරුවෙකු ලෙස සලකන නේපාල පාලන තන්ත්‍රයේ කැමැත්ත ආදී වෙනත් හේතූන් නිසා ද එරට චීන බලපෑමට විශේෂයෙන්ම ගොදුරු වී තිබේ. නොයෙකුත් පැතිවලින් වර්ධනය වන චීනය සමඟ කඩිනම් සම්බන්ධතාවයකට මුහුණ දීමේදී, ක්‍රියා පටිපාටි නීති සැකසීමේ සිට අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණ සහ නීතිය බලාත්මක කිරීම දක්වාම වූ නිලධාරී ධාරිතාවය තුළ මෙය විද්‍යාමාන වේ. 2007 දී ප්‍රජාතන්ත්‍රීයකරණයට ලක් වූ මාලදිවයිනට තිබෙන අනියෝග සීමිත ආයතනික හැකියාව හා නිපුණතාවයන් සම්බන්ධ වේ. ප්‍රමාණවත් පරීක්ෂා කිරීම් හා සමබර කිරීම් සහිත ඕනෑම පද්ධතියක දී අනතුරු ඇඟවීමට ඉඩ ඇති කොන්දේසි යටතේ මාලදිවයින ලබාගෙන ඇති ණය හරහා මෙය ඉතාම කැපී පෙනෙන ලෙස පිළිබිඹු වී තිබේ. එහෙත්, ශ්‍රී ලංකාව සහ බංගලාදේශය මුහුණ දෙන ගැටලු මෙන් නොව, මේවා මූලික වශයෙන් දේශපාලන කැමැත්ත මත නිවැරදි කළ හැකි දුර්වලතාවයන් නොවේ. නේපාලයට සහ මාලදිවයිනට වසර ගණනාවක් පුරාවට බිම්මටීමේ සිට ශක්තිමත් ආයතන දියුණු කර, ධාරිතාව සහ පළපුරුද්ද ගොඩනැගීමට සිදුවෙනු ඇත. එහෙත් මෙම අකාර්යක්ෂමතාවයන් පවතින අතර ඒ සමඟ ආයතනික මර්මතාවන් නිසා චීනයේ අත්පත් කර ගැනීමේ ප්‍රමාණය බොහෝදුරට අනාවරණය නොවනු ඇත.

විදේශීය පීඩනය පිළිබඳ පරීක්ෂකයක් ලෙස සිවිල් සමාජයේ ස්වාධීනත්වය

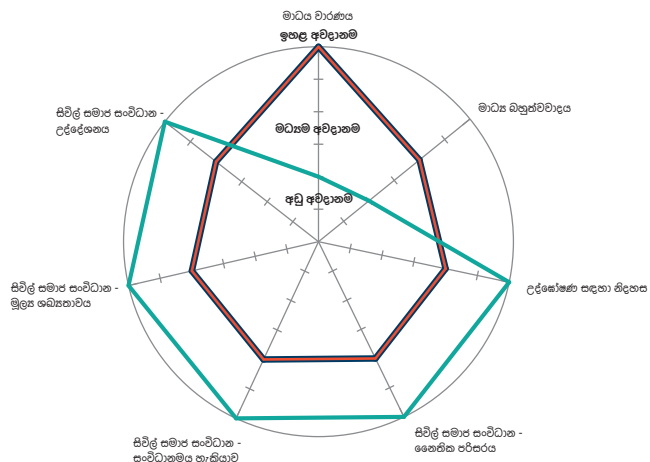
හොඳින් ක්‍රියාත්මක වන දේශපාලන ක්‍රමයක් තුළ සිවිල් සමාජය මගින් රාජ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ස්වාධීනව පිරික්සීමක් කෙරේ. අධ්‍යයනය කළ රටවල් හතර තුළ චීන බලපෑම ක්‍රියාත්මක වන විට ඒවා නිරීක්ෂණය කිරීමට හා ඒවාට එරෙහිව මහජනතාව බලමුලු ගැන්වීමට ශක්තිමත් සිවිල් සමාජයට හැකි විය යුතුය. තනි සිවිල් පාත්‍රයන් සහ කණ්ඩායම් චීන පාත්‍රයන්ගේ හෝ දේශීය දේශපාලන හෝ නිලබලධාරී ආයතනවල අකටයුතු පිළිබඳව හඬනඟා කරුණු වාර්තා කිරීම සිදුකරයි. විවිධ හේතු නිසා නේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව මෙම කාණ්ඩය තුළ හොඳින් කටයුතු කරන

7 වන රූපය. අවධානයට ලක් වූ රටවල මර්මතාවයන් - දුර්වල සිවිල් සමාජය

2 වන මර්මතාවය
දුර්වල සිවිල් සමාජය

- ශ්‍රී ලංකාව
- මාලදිවයින
- නේපාලය

මූලාශ්‍රය: කර්තෘගේ විස්තර කිරීම

අතර මාලදිවයින සහ බංගලාදේශය මෙහිදී සැලකිය යුතු මර්මතාවයක් පෙන්නුම් කරයි. සිවිල් කථනය නියාමනය කිරීමට සහ සීමා කිරීමට රජයන් ගන්නා උත්සාහය හා ප්‍රතිපත්තිමය පියවර හේතුවෙන් රටවල් හතරේම මෙය වඩාත් අභියෝගාත්මක වෙමින් පවතී.

දුර්වල හෝ ශක්තිමත් වුවද, රටවල් හතරේ රජයන් විසින් සිවිල් සමාජයේ චිත්‍ය හෝ චිත්‍ය ක්‍රියාකාරකම් විවේචනය කිරීමේ හැකියාව ආකාර දෙකකින් සීමා කිරීමට උත්සාහ කිරීමේ ප්‍රවණතාවයක් තිබේ. ආණ්ඩුවක් සමඟ බිඳීගිය සබඳතා ශක්තිමත් වූ විට, ඔවුන් විවේචන යටපත් කිරීමට උත්සාහ කරයි. එවිට, විකල්ප වශයෙන්, රාජ්‍ය පීඩනය නමුඛව සිවිල් සමාජය නමයශීලී වී නම පණිවිඩය වෙතස් කිරීම ද සිදුවිය හැකිය. බොහෝ විට, සිවිල් සමාජය ශක්තිමත්ව සිටින විට චිත්‍ය විවේචනය කිරීමට එරෙහිව රජය දැඩි ලෙස බලපෑම ඇති කරයි. හේතූන් මීට නිදසුන් සපයයි. ඊට වෙනස්ව, දුර්වල සිවිල් සමාජයක් සහ සුළු මාධ්‍ය නිදහසක් ඇති බංගලාදේශයේ, සිවිල් සංවිධාන පීඩනයට ගොදුරු වීම හෝ පෙළඹවීමේ මර්මතාවයන් නිසා චිත්‍ය හා සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් විවේචනය අඩු කරන ලෙස කෙරෙන ඉල්ලීම්වලට ඔවුන් බොහෝ විට අනුගත වී තිබේ.

හේතූන් සිවිල් සමාජය නමුඛව ඇති අභියෝග

රාජ්‍ය සහ චිත්‍ය ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව ස්වාධීන අධීක්ෂණයක් ලබා දීමට පනමාධ්‍ය සතු හැකියාව අනුව හේතූන් රටවල් හතර අතරින් බලවත්ම රට විය හැකිය. දේශසීමා නොමැති වාර්තාකරුවන්ගේ (RSF) මාධ්‍ය නිදහස පිළිබඳ දර්ශකයට අනුව, මෑත වසර කිහිපය තුළ දී රටේ මාධ්‍යවල තත්වයන් සුළු වශයෙන් වැඩිදියුණු වී තිබේ.¹⁸¹ පනමාධ්‍යවේදීන් බිය ගැන්වීම සහ කර්කඟ ප්‍රකාශනවලට දඬුවම් වශයෙන් රජයේ දැන්වීම් ලබා නොදීම වැනි ගැටලු තවමත් පවතී. කෙසේ වෙතත්, එරට මාධ්‍ය විවිධාකාරය, විචිත්‍රවත්ය. චිත්‍ය සමඟ ඇති සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව විවිධ දෘෂ්ටිකෝණයන් බලා ඇති අතර, ප්‍රශ්න මතු වන විට රජයට හෝ බිඳී පාලනයට විරුද්ධව හඬ නගයි. මෙම දෙපාර්ශවයෙන් ම එන පස්සට ඇදීම්වලට මුහුණ දීමට මාධ්‍යයට සිදු වී ඇති නමුත් ඒ තරතා ගමන් කිරීමට තරම් ඔවුන් පුබල වී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, මාධ්‍ය නිදහස අධීක්ෂණය කරන ස්වාධීන ආයතනය රජයේ පාලනය යටතේ පවතින සංවිධානයක් මඟින් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම ද ඇතුළුව මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතු විවිධ නීති පිළිබඳව රජය සලකා බලමින් සිටී.¹⁸² දෙවන නීතියක් මඟින් රාජ්‍ය රූපවාහිනී සහ ගුවන් විදුලි මධ්‍යස්ථාන කෙරෙහි රජයට වැඩි පාලනයක් ලබා ගත හැකිය.¹⁸³ සයිබර් අපරාධ විරෝධී ජාතික ගනුදෙනු පනත මාධ්‍යවේදීන් රඳවා තබා ගැනීම සඳහා භාවිතා කර තිබේ.¹⁸⁴

තම කතු වැකිවල විවේචනාත්මක මට්ටම පවත්වා ගැනීමට තම උපුටාපත්තනාවය ඉහළ නැංවීම නිසා හේතූන් ප්‍රවත්තන් ද චිත්‍ය කෝපයට හසු වී තිබේ. චිත්‍ය කොරෝනා වසංගතයේ මූලාරම්භයේ රහස්‍යභාවය පිළිබඳව එක් ප්‍රවත්තන් ලිපියක් පළ කළ විට, චිත්‍ය නානාපති කාර්යාලය සංස්කාරකවරයාගේ නමින්ම ඔහුව දැඩි ලෙස විවේචනය කරන ලදී.¹⁸⁵ විශාල වශයෙන්ම චිත්‍ය පීඩනය එල්ල වූයේ ටිබෙට් ගැටලුව පිළිබඳව වාර්තා කරන මාධ්‍ය වෙතය. රජයට අයත් ජාතික ප්‍රවෘත්ති ඒජන්සියවන රාස්ට්‍රියා සමාවර් සමිතිය චිත්‍යයෙන් අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති පිළිබඳව, ටිබෙට් සරණාගත ගැටලුවේ ජාත්‍යන්තර පැතිකඩ පිළිබඳව හෝ දලයිලාමා පිළිබඳව වාර්තා නොකරයි. මෙය චිත්‍ය පීඩනයේ සෘජු ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු වී තිබේ. එම ආයතනය 2019 දී දලයිලාමා පිළිබඳ වාර්තාවක් ගෙන ආ විට එය චිත්‍ය නානාපති කාර්යාලයේ විවේචනයට ලක් විය. “අපේ අසල්වැසිත්ගේ සැළකිලිමත්වීම් පිළිබඳව අපි සංවේදී විය යුතු” බව ප්‍රකාශ කළ සන්නිවේදන ඇමතිවරයා මාධ්‍යවේදීන් නිදහසකට පිළිබඳව පරීක්ෂණයක් සඳහා නියෝග කර ඇති බව තහවුරු කරන ලදී.¹⁸⁶

මෙම දේශපාලන ජීවිතය නොතකා, තවමත් දේශීයව හා ජාත්‍යන්තරව ටිබෙට් ගැටලුවලට පෞද්ගලික මාධ්‍ය ප්‍රමාණවත් ඉඩක් ලබා දෙන බව 2012 මාධ්‍ය අධ්‍යයනයකින් හෙළි විය. ඕනෑම ඉහළ මට්ටමේ ද්විපාර්ශ්වික සංචාරයකට පෙර පෞද්ගලික මාධ්‍ය තුළ ටිබෙට් ගැටලු වැඩි වශයෙන් වාර්තා වීමේ ප්‍රවණතාවයක් තිබේ.¹⁸⁷ කෙසේ වෙතත්, පෞද්ගලික මාධ්‍ය තුළ පවා ටිබෙට් ගැටලු පිළිබඳ ලිපි සඳහා කර්තෘගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම වඩ වඩාත් දුෂ්කර වෙමින් පවතින බව මාධ්‍යවේදීන් පවසයි.¹⁸⁸ එක් ජ්‍යෙෂ්ඨ මාධ්‍යවේදියෙකුට අනුව, චීනය හා සම්බන්ධ සිදුවීම් පිළිබඳ සිය මතය ඉල්ලා සිටින වාර්තාකරුවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ දී රජයේ නිලධාරීන් පසුබට වේ.¹⁸⁹

නේපාලයේ සිවිල් සංවිධානවලට ද ටිබෙට් ගැටලු සම්බන්ධයෙන් මෙම අනියෝග තිබේ. 2008 බීජිං ඔලිම්පික් උළෙලේ සිට සරණාගතයින්ගේ ගැටලුවට සම්බන්ධ වීමේ අවකාශය සියලුම සිවිල් සංවිධාන සඳහා ද සැලකිය යුතු ලෙස හැකිලී ගොස් තිබේ. බලධාරීන්ගේ උපදෙස් සහ බීජිං පාලනයේ ඉල්ලීම් පරිදි, සිවිල් ක්‍රියාකාරීකයින් කරනු ලබන ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශන, අත්අඩංගුවට ගැනීමේ අවදානම ඉදිරිපත් කරමින්, පොලීසිය විසින් වළක්වා තිබේ. මෙය දලයිලාමාගේ උපන් දිනය සැමරීම වැනි සිදුවීම්වල සිට ටිබෙට් අකුරු සහිත ඇඳුම් ඇඳීම ද ඇතුළුව සාපේක්ෂව සුළු වශයෙන් ටිබෙටිය සමඟ සහයෝගිතාව ප්‍රකාශ කිරීමක් දක්වා එය ව්‍යාප්ත වන බව ඇතමුන් පවසයි. ඒ සම්බන්ධව විරෝධතා හෝ සහයෝගිතාව ප්‍රකාශ කිරීම ඉක්මනින්ම යටපත් කෙරුණි.¹⁹⁰ ෂීගේ 2019 සංචාරයට පෙර දැඩි පියවර ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, ඒ නිසා රඳවා තබා ගැනීම පවා සිදු විය. ඔහුගේ සංචාරයේ දී මහජන විරෝධයක් ඇතිවීම වැළැක්වීම සඳහා එවැනි සිදුවීම් රහසිගතව තබා ගන්නා ලදී.¹⁹¹ එම වසරේම, ටිබෙටිය පිළිබඳව ලැට්වියාවේ පැවති සමුළුවකට සහභාගිවීම නිසා සමාජබාදි පක්ෂය විසින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකුගේ වැඩ තහනම් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ඔහුත් සමඟ ඒ සඳහා සහභාගි වූ තවත් සගයෙකු වූ නේපාලයේ රාත්‍රියා ජනතා පක්ෂයේ නීති සම්පාදකයෙකු දඬුවම් පියවරවලින් ගැලවුණි.¹⁹²

ටිබෙට් සරණාගතයින්ට නේපාල විදේශ ගමන් බලපත්‍ර නිකුත් නොකරනු ලබන අතර, අනන්‍යතාවය සනාථ කිරීම සංවරණ බලපත්‍ර මත රඳා පවතී. මෑත වසරවල දී ඒවා නිකුත් කිරීම ද බොහෝ දුරට නැවතී ඇති අතර එමඟින් සාර්ථකව ඔවුන් එකතැනකට සීමා කොට තිබේ. ටිබෙට් ජාතිකයින් සමඟ වැඩ කරන සිවිල් සංවිධාන සමඟ වැඩ කිරීමට රජයේ ආයතන අකමැති හෙයින් නේපාලයේ ක්‍රියාත්මක වීම බොහෝ දුෂ්කර වී ඇති බව ප්‍රජා සංවිධායකයින් පවසයි.¹⁹³ මෙයට නව සිවිල් සංවිධාන ලියාපදිංචියට හා පවතින සංවිධානවල ක්‍රියාකාරීත්වයට ඇති නිලධර බාධාවන් ද ඇතුළත් වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, ටිබෙට් සරණාගතයින් බොහොමයකට හඳුනා ගැනීමේ ලේඛන නොමැති නිසා පසුගිය මාස කිහිපය තුළ ඔවුන්ට කොවිඩ් -19 එන්නත් ලබා දීම ප්‍රජා සංවිධායකයින්ට අසීරු වී තිබේ.

බංගලාදේශයේ මාධ්‍ය කෙරෙහි වන ජීවිතය

අනෙක් රටවල් තුනට වඩා වැඩි ජීවිතයේ ස්වභාවය මෙහි දී වෙනස් හා වීන නානාපති කාර්යාලය සුවිශේෂී උපාය මාර්ගයක් අනුගමනය කිරීම නිසා බංගලාදේශ මාධ්‍ය සුවිශේෂී අනියෝගයන්ට මුහුණ පා සිටී. ටෙන්ඩර් වල නුසුදුසුකම් සහ ව්‍යාපෘති සඳහා වීන සමාගම්වල බලපෑම් හෝ ඔවුන්ට උදව් කරන දේශීය හවුල්කරුවන්ට එරෙහි චෝදනා ඇතුළුව වීන ව්‍යාපෘති හා සම්බන්ධ කරුණු නීතිපතා වාර්තා කිරීමට බොහෝ දුරට මාධ්‍යවලට නිදහස තිබුණි. ඒ අතරම, චීනය මෙහෙයවනු ලබන වැඩසටහන් විවේචනය කිරීමේ දී දැඩි ලෙස කටයුතු නොකරන ලෙස නිලධාරීන් විසින් වරින් වර ඉල්ලීම් සහ නිල නොවන උපදෙස් ලබා දෙන බවත්, ඇතැම් අවස්ථාවලදී චීනයේ ප්‍රතිරූපය සඳහා ධනාත්මක වාර්තා ගෙන එන ලෙස යෝජනා කරන බවත් පාර්ශ්වකරුවන් පවසයි.¹⁹⁴

බංගලාදේශය සම්බන්ධයෙන් ගත්විට ඒන පුරාමිතයන් ප්‍රමාණය සහ ඒ පිළිබඳව මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය හෝ මතය අතර පරතරය ඉතාම විශාලය. රටවල් හතර අතරින්, ඒනයේ ආධාරය ඇතිව වැඩි දියුණු කරන ලද යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති වැඩිම සංඛ්‍යාවක් තිබෙන්නේ බංගලාදේශයේ ය. ඒනයෙන් මිලිටරි දෘඩාංග මිලදී ගැනීම මත පදනම්ව බංගලාදේශයට ඒනය සමඟ සාපේක්ෂව හොඳින් තනවුරු වී ඇති ආරක්ෂක සබඳතාවක් ද තිබේ. කෙසේ වෙතත්, ඒනය මහජනතාවගේ පරිකල්පනය තුළ දක්නට ලැබෙන්නේ කළාතුරකිනි. මෙයට මුහුණ දීම සඳහා ඒන තානාපති කාර්යාලය කතුවරුන්ට හා ලිපිවලට විවේචන එල්ල කිරීම වෙනුවට මාධ්‍ය වෙත ප්‍රවේශ වීම ප්‍රමුඛ කර තිබේ. පණිවිඩය යටපත් කිරීම වෙනුවට එය නැගිහැස්වීම බොහෝ දුරට ඔවුන්ගේ ඉලක්කය වී තිබේ. මාධ්‍යවේදීන්ට වසරක් ඒනයේ ගත කිරීමට ඉඩ සලසන ශිෂ්‍යත්ව නිතර නිතර පිරිනැමේ. ඊට සමබන්ධ සමහර මාධ්‍යවේදීන් ඒන රජයට අයත් මාධ්‍ය මඟින් පවා බඳවාගෙන තිබේ. දේශීය පුවත්පත් සමඟ නවුල් වෙමින් බංගලාදේශය BRI සමඟ සම්බන්ධ වීමේ විවිධ පැතිකඩ පිළිබඳව තානාපති කාර්යාලය විසින් වැඩමුළු ද සංවිධානය කරයි. තානාපතිවරයා ඇතුළුව තානාපති කාර්යාල නිලධාරීන් නීතිපතා මෙම පුවත්පත් කාර්යාල වෙත පැමිණෙන අතර, ඔවුන්ගේ කාර්ය මණ්ඩලයන් සුනදව නමුචේ.¹⁹⁵ ඒන තානාපති කාර්යාලය BRI විවේචනයට වඩා ටිබෙටයට බලපාන ගැටලුවලට සංවේදී ය. නිදසුනක් වශයෙන්, 2016 දී, ඩකා කලා සමුළුවේ දී ගිනි තබාගෙන සියදිවි නසාගත් ටිබෙටි විරෝධතාකරුවන් විසින් ලියන ලද ලිපි ඇතුළත් ප්‍රදර්ශන අංගයක් පැවති අතර එයට ඔවුන් විරෝධය දැක්වීය. හේතලයේ සිවිල් සංවිධානවලට එරෙහිව දක්නට ලැබෙන ටිබෙටි ගැටලු හා සම්බන්ධ ජීවිතයේ දෝංකාරයක් ලෙස සංවිධායකයින්ට අවසානයේ දී කලා කෘතිය වසන් කිරීමට සිදු විය.¹⁹⁶

බංගලාදේශයේ සිවිල් සමාජයට ඇති බරපතලම අභියෝග පැන නගින්නේ ඒනය ගැන වාර්තා කිරීමෙන් නොව, ඒනය සමඟ රජයේ සහයෝගිතාවය නරක ලෙස පෙන්වා දීමෙන් බව පාර්ශවකරුවන් තර්ක කරයි. මාධ්‍ය නිමිකාරත්වය නොපැහැදිලි අතර, සමීප ව්‍යාපාර හෝ දේශපාලන සම්බන්ධතා සහිත පවුල් කිහිපයක් අතර ඒවා රැඳී තිබේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන කලාතුරකින් ප්‍රසිද්ධ කරන අතර, මාධ්‍ය නිමිකරුවන් හෝ ඔවුන්ගේ වෙනත් ව්‍යාපාරික උනන්දුන් පිළිබඳව නිල තොරතුරු ඇත්තේ මද වශයෙනි.¹⁹⁷ දුර්වල මාධ්‍ය නිදහස යනු බංගලාදේශයේ පද්ධතිමය මර්මතාවක් වන අතර, එය තවත් ගැඹුරු වෙමින් පවතී. විවේචනාත්මක මාධ්‍යවේදීන් බිය ගැන්වීමේ හා රඳවා ගැනීමේ සිදුවීම් පිළිබඳව දේශසීමා විරහිත වාර්ථාකරුවන් (RSF) සඳහන් කර තිබේ.¹⁹⁸ වරෙන්තුවක් නොමැතිව අත්අඩංගුවට ගැනීමට පොලීසියට ඉඩ සලසන ඩිජිටල් ආරක්ෂක පනත මාර්ගගත (Online) වේදිකාවල දී රජය විවේචනය කළ බව කියන මාධ්‍ය සේවකයින් අත්අඩංගුවට ගැනීම සඳහා බහුලව භාවිතා වේ. මෙය කාටුන් ශිල්පීන්, ඡායාරූප මාධ්‍යවේදීන් සහ වාර්තාකරුවන් දක්වා ව්‍යාප්ත වී තිබේ.¹⁹⁹ ස්වයං වාරණයක ස්වරූපයෙන් ඉස්මතුවන මාධ්‍ය දුර්වලතා ද පෙන්නුම් කළ යුතුය. නිදසුනක් වශයෙන්, ඒන අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘතිවල කම්කරු ගැටලු හේතුවෙන් වරින් වර නොසන්සුන්තා ඇති වන විට ඒවා පුවත්පත්වලින් ඇත් කර තැබීම සඳහා රජයේ නීති සමඟ අවිධිමත් නියෝග භාවිතා කිරීමට ඉඩ ඇති බව සම්මුඛ පරීක්ෂණවලදී හෙළි විය. USAID හි 2019 සිවිල් සමාජ සංවිධාන තිරසර දර්ශකය (CSOSI) මෙම ගැටලු ගැන සඳහන් කරන අතර, බංගලාදේශයේ සිවිල් සමාජ අවකාශය නැතිලවීමට මෙම ස්වයං වාරණය, බිය ගැන්වීම් සහ විරෝධතා මැඩපැවැත්වීම හේතු වන බව සඳහන් කරයි.²⁰⁰

මාලදිවයිනේ අංකුර හා ප්‍රතිප්‍රාප්තික ජනමාධ්‍ය

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ මාලදිවයිනේ මාධ්‍ය තත්වය වැඩිදියුණු වීමේ ප්‍රබල ලකුණු පෙන්නුම් කළ අතර ලෝක ජනමාධ්‍ය නිදහස පිළිබඳ දර්ශකයේ ශ්‍රේණිගත කිරීම් තුළ එරට ක්‍රමයෙන් වැඩිදියුණු

වෙමින් පවතී.²⁰¹ ජනාධිපති සොලිස්ගේ මාධ්‍ය නිදහස සහතික කිරීමේ මැතිවරණ පොරොන්දුවේ කොටසක් ලෙස, දරුණු අපහාස නීතිය නැතිව ගැනීම මෙම තත්වයට බොහෝ දුරට හේතු විය. 2016 දී සම්මත කරන ලද නීතිය මගින් අපහාස කළ බවට චෝදනා එල්ල වන මාධ්‍යවේදීන් සඳහා සිර දඬුවම් ලබාදීමට හා අධික දඩ මුදල් අය කිරීමට තර්ජනය කෙරුණි.²⁰² හිටපු ජනාධිපති අබ්දුල්ලා යමින්ගේ පාලන තන්ත්‍රය ජනමාධ්‍ය කෙරෙහි දැක් වූ සතුරු ප්‍රවේශය සම්බන්ධව ප්‍රසිද්ධ වී සිටි අතර, වැදගත් දේශපාලන වර්ධනයන් පිළිබඳව ආවරණය කිරීම හේතුවෙන් ජනමාධ්‍ය ආයතන වසා දැමීම ද සිදුවිය. මාධ්‍යවේදීන් අත්අඩංගුවට ගැනීම නීතිපතා සිදු විය. උදාහරණයක් වශයෙන්, 2018 දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය සහ ජනාධිපතිවරයා අතර ඇති වූ නොසන්සුන්තාවයක් ආවරණය කිරීම නිසා බ්‍රිතාන්‍ය සහ ඉන්දියානු වාර්තාකරුවන් ද පොලිස් අත්අඩංගුවට පත් වූ අය අතර විය.²⁰³ 2017 දී ජනප්‍රිය බ්‍රොග් කරුවෙකුට පිනියෙන් ඇත ඝාතනය කළ අවස්ථාවේ ඔහුගේ පවුලේ අය මෙසේ පැවසීය: “පාලන තන්ත්‍රය විවේචනය කිරීම හෝ සමාජයේ තත්වය ගැන අදහස් ප්‍රකාශ කරන ඕනෑම අයෙකුට මාලදිවයින කියන්නේ නයානක ස්ථානයක්.”²⁰⁴

කෙසේ වෙතත්, මෑතක දී, චීනය හා සම්බන්ධ ගැටලු දෙස නොබැලීම හෝ වාරණය සම්බන්ධ වාර්තා සීමාකිරීම පිළිබඳව වාර්තාවීම් අඩු විය. චීන අරමුදල් ලබන ව්‍යාපෘති සහ කොන්ත්‍රාත් ලබාදීමේ දුෂණ හෝ නුසුදුසුකම් පිළිබඳව සොලිස් යටතේ ප්‍රවෘත්ති මගින් නීතිපතාම වාර්තා කරයි. කෙසේ වෙතත්, මාධ්‍ය කටයුතුවල කතු වැකිය සහ ආයතනික අංශ පිළිබඳ සීමිත ප්‍රවීණතාවයකින් යුත් මාධ්‍ය භූ දර්ශනය තවමත් අංකුර අවස්ථාවේ පසුවේ.²⁰⁵ ජනමාධ්‍යයට විරුද්ධ නොවන රජයක් යටතේ වුවත් ජනප්‍රිය ප්‍රවෘත්ති වසා දමා තිබෙන අතර,²⁰⁶ මාධ්‍ය ස්වාධීනත්වය සහ ස්වයං නියාමනය පූර්ණත්වයට ආසන්න වී නොමැත. මාලදිවයිනේ විකාශන කොමිෂන් සභාව (MBC) සහ මාලදිවයිනේ මාධ්‍ය සභාව (MMC) වැනි නියාමන සංවිධානවලට රජයේ ප්‍රකීය මැදිහත්වීම සිදු වී තිබේ. මාලදිවයිනේ විකාශන කොමිෂන් සභාවට ජනාධිපතිවරයා විසින් සාමාජිකයින් නම් කරන අතර, MMC සඳහා අපේක්ෂකයින් ලෙස මහජන අපේක්ෂකයින් නම් කරන්නේ තොරතුරු අමාත්‍යවරයා විසිනි. රජයට සහ පාර්ලිමේන්තුවට මාධ්‍ය ආයතන කෙරෙහි නියාමන බලය ලබා දීමේ අවසාන අරමුණින් MBC සහ MMC ඒකාබද්ධ කිරීමට රජය සැලසුම් කරමින් සිටින බව ද වාර්තා පෙන්වා දෙයි.²⁰⁷ මාධ්‍ය කෙරෙහි විරුද්ධවාදීවන අනාගත රජයක් සඳහා මෙය ආයුධයක් බවට පත්විය හැකිය. විවේචනාත්මක වාර්තාකරණය මැඩපැවැත්වීම සඳහා මෙම බලය භාවිතා කරන ලෙස චීනය හෝ වෙනත් කාරකයින් රජයට බලපෑම් කළහොත් එය ද මර්මතාවක් විය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාලන රීතියේ දිගු නස්නය

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ධාරාවේ මාධ්‍ය සම්ප්‍රදායිකව රජයට පක්ෂපාතී ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මාධ්‍යයේ චීන-නිවැරදිවීමේ හෝ විරෝධීවීමේ නැඹුරුවේ ප්‍රමාණය පවතින රජයේ දැක්ම මත රඳා පවතී.²⁰⁸ මුද්‍රිත ජන මාධ්‍ය පාඨකයින්ගෙන් සියයට 75 ක් පමණ රජය ඇතුළු ආයතන නතරකට පමණක් නිමිව ඇති නිසා රටේ මාධ්‍ය නිමිකාරීත්ව රටාවන් දේශසීමාවිරහිත වාර්ථාකරුවන් (RSF) විස්තර කරන්නේ “සැලකිලිමත් විය යුතු” තත්වයක් වශයෙනි. බොහෝ දෙනා දැනුවත්වන බොහෝ රාජ්‍ය නොවන මාධ්‍ය නිමිකරුවන් දේශපාලනය හා සම්බන්ධ වී ඇති අතර එමඟින් ඒවායේ ස්වාධීනත්වය සහ පක්ෂග්‍රාහීතාවය පිළිබඳ ගැටලු මතු වේ.²⁰⁹ CSOSI ට අනුව, මාධ්‍ය ඇතුළු සිවිල් සමාජයේ තත්වයන් 2015 සිට වැඩි දියුණු වූ නමුත්, 2019 සිට නැවත පහත වැටීම ආරම්භ වී තිබේ. රජයේ පරීක්ෂා කිරීමේ සහ නිරීතැර කිරීමේ අවස්ථා ඉහළ යාම ඊට හේතුවයි.²¹⁰

සිවිල් යුද්ධයේ අවසන් අදියර සහ එල්ටීටීඊයේ අවසන් පරාජය මගින් සනිටුහන් වූ මහින්ද රාජපක්ෂ ජනාධිපති ධුරයේ සිටි මුල් වකවානුවේ දී රජය විවේචනය කළ මාධ්‍ය වාර්තා පැවතුණි. එම කාලය

තුළ මාධ්‍යවේදීන් පැහැරගෙන ගොස් ඝාතනය කිරීමේ ඉතාම ප්‍රසිද්ධියට පත් වූ සිද්ධීන් කිහිපයක් වාර්තා විය.²¹¹ ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් සංවිධාන විසින් මාධ්‍යවේදීන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටලුව ඉස්මතු කළ අතර, නඩු විභාගවලට බාධා කිරීමේ රාජ්‍යක්ෂවරුන්ගේ භූමිකාව ද ප්‍රශ්න කෙරුණි. 2019 දී මහින්ද රාජපක්ෂ අගමැති ධුරයට පත්වීමෙන් පසු සැඟවී සිටි එක් මාධ්‍යවේදියෙක් 2008 දී හා නැවත 2019 දී නමන් ඉලක්ක වූ බව කියා සිටියේ ය. “රාජ්‍යක්ෂවරුන් බලයට පත් වන සෑම අවස්ථාවකදීම මාධ්‍යවේදීන්ට නර්ජන එල්ල වෙන” බව ඔහු නියුමන් රයිට්ස් වොච් සංවිධානයට පවසා තිබේ.²¹² රාජ්‍යක්ෂ රෙජීමයට බලපෑම මිලදී ගැනීම පිළිබඳ චෝදනා ද එල්ල වී තිබේ. එක් විමර්ශනයකට අනුව, ජනමාධ්‍යවේදීන් 500 කට වැඩි පිරිසක් සඳහා රජය නොමිලේ ලැප්ටොප් පරිගණක සහ පොලී රහිත මෝටර් රථ ණය ලබා දී ඇති අතර, මෙම ණය සඳහා පොලී ගෙවීමට භාණ්ඩාගාරය විසින් බදු ගෙවන්නන්ගේ අරමුදල් භාවිතා කර තිබේ.²¹³

2015 වසරේ සිට සිරිසේන රජය බලයට පත් වීමෙන් පසුව චීන-ශ්‍රී ලංකා සබඳතා මාධ්‍ය තුළ දැඩි විමර්ශනයන්ට භාජනය විය. කෙසේ වෙතත්, එයින් බොහෝ දුරට අදහස් කළේ කලින් පැවති රාජ්‍යක්ෂ පාලනය විසින් ගත් තීරණ ප්‍රශ්න කිරීම පිළිබඳ වාර්තා මිස චීනයේ ක්‍රියාවන් ප්‍රශ්න කිරීම පිළිබඳව වූ වාර්තා කිරීම නොවේ. සිය අදහස් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සියුම් ව්‍යංගාර්තයන් භාවිතා කළත් සිංහල මාධ්‍යවලට වඩා දෙමළ භාෂා මාධ්‍ය විවෘතව කථා කර තිබේ. නිදසුනක් වශයෙන්, මෙරට සමඟ චීනය සම්බන්ධවීමේ දී ඔවුන් සැමවිටම චීනයේ යහපත මිස ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව නොසිතන බව ඔවුන් ප්‍රකාශ කර තිබේ.²¹⁴

රට තුළ නිබන්ධන මාධ්‍යන්ට වඩා, විදේශ මාධ්‍ය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුවක් චීනයට පක්ෂව හෝ චීන විරෝධී ලෙස හැඳින්වීමේ භාවිතය බහුලව දක්නට ලැබේ. දේශීයව චීනය සමඟ සමීප සබඳතා වර්ධනය කරගන්නා රජයක් සම්බන්ධව සාමාන්‍යයෙන් වාර්ථා කරනුයේ වඩාත් උපායශීලීවය. ආණ්ඩු නොබැඳි බව තඹා යන බවත්, බීජිං පාලනය දෙසට නැඹුරු නොවන බවත් නිරූපණය කිරීමට මාධ්‍යයන් යොමු වේ. උදාහරණ වශයෙන්, රාජ්‍යක්ෂ සමයේ, චීන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සහ ණය අබණ්ඩව කරගෙන යාමට සිරිසේන රජය ගත් තීරණය බොහෝ දුරට මෙම රාමුවට අනුකූලව ඉදිරිපත් කෙරිණ. කෙසේ වෙතත්, මෑතක දී කොළඹ වරාය නගර පනත් කෙටුම්පත සම්මත වීම සහ ඒ තුළ අන්තර්ගත ව්‍යාතිරේක (Exceptions) හෙළිදරව් කිරීම මගින් විවාදයක් ඇති විය. චීනය සමඟ පවතින මිත්‍රත්වයේ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව දක්වන උනන්දුව විසින් සෙසු රටවල් සමඟ වූ සබඳතාවලට මඟ පෙන් වූ මූලධර්මයන්ගෙන් ශ්‍රී ලංකාව අත් කරවනු ලබන බව දේශපාලන හා පරිපාලන ප්‍රභූ පැලැන්තියේ කොටසක් විශ්වාස කරන බව පෙනේ.²¹⁵

තමන්ට අවාසිදායක වාර්තා ඉවත් කරවා ගැනීමට චීන නානාපති කාර්යාලය සෘජුවම හෝ රජය හරහා මාධ්‍ය වෙත බලපෑම් කිරීමට උත්සාහ කර තිබේ. වාර්තා ඉවත් කරවා ගැනීමට හෝ “පැහැදිලි කිරීම ලබා දීමට” මාධ්‍ය ආයතන සමඟ ඔවුන් නිතරම සම්බන්ධ වේ.²¹⁶ ශ්‍රී ලංකාවේ චීන විරෝධී අදහස් විවේචනය කිරීම සඳහා දැඩි වචන යොදා ගැනීම හේතුවෙන් 2020 දී චීන නානාපති කාර්යාලයේ ටීවීටර් හසුරුව කෙටි කාලයකට අත්හිටුවන ලදී.²¹⁷ මාධ්‍ය සංවිධාන සඳහා විදේශීය අරමුදල් තහනම් කරන නීති නොමැති නිසා, මෙම චෝදනාව විමර්ශනය කිරීමට හෝ ඔප්පු කිරීමට නොහැකි වුවත්, බෞද්ධ රූපවාහිනී ආයතනයක් පිහිටුවීමට ආධාර කිරීම ඇතුළුව දේශීය මාධ්‍ය සංවිධාන සඳහා චීනය විසින් ආයෝජනයන් කර ඇති බව සම්මුඛ පරීක්ෂණයේදී එක් අයෙක් පෙන්වා දුන්නේය.²¹⁸ චීනය විසින් මෙහෙයවනු ලබන වයිනා රේඩියෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සේවය හරහා 1963 සිට චීන රජය සිය දෙමළ සේවාව කොළඹ සිට පවත්වාගෙන යන අතර, එය එහි වඩාත්ම ජනප්‍රිය ජාත්‍යන්තර සේවාවන් වේ.²¹⁹ එහි සිංහල භාෂා සේවාව 1975 සිට ක්‍රියාත්මක වේ.²²⁰

සමාජික වදන

වින පෙලඹවීම් සහ පීඩනය ස්වාධීනව නිරීක්ෂණය කිරීමට ඇති හැකියාව අනුව රාජ්‍යයන් තනරේ සිවිල් සමාජයන් එකිනෙකට වෙනස් වේ. නේපාලයේ හා ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජය හොඳින් ක්‍රියාත්මක නමුත් ඒ වෙනස් ආකාර වලින්. නේපාලයේ මාධ්‍ය සංවිධාන විවිධාකාර මතවදායන් සහිත ඒවා වන අතර, ඔවුන් ටිබෙටය සම්බන්ධයෙන් දැඩි පීඩනයකට මුහුණ පා සිටී. එම ගැටලුව පිළිබඳව වාර්තා කිරීම අධෛර්යමත් කර ඇති අතර, ඇතැම් අවස්ථාවල දී දඬුවම් ද ලබා දී තිබේ. ටිබෙට සරණාගතයින් සමඟ වැඩ කරන සංවිධාන සහ පුද්ගලයින්ට කළ හැකි දේ සහ ප්‍රකාශ කළ හැකි දේ සීමා කර තිබේ. සිරිසේන ජනාධිපති ලෙස තේරී පත් වූ 2015 සිට රාජ්‍යක්ෂවරුන් සහ විනය අතර සබඳතා පිළිබඳව ප්‍රශ්න වැඩි ගණනාවක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉස්මතු වනු දක්නට ලැබුණි. සැලකිය යුතු වන්නේ, මේ අවස්ථා දෙකේදීම, විනය කෙරෙහි විවේචනාත්මක යැයි සැලකෙන ක්‍රියාවන් අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා ඵරට සිටින වින පාර්ශවකරුවන් විසින් රජය තුළ පවතින ඔවුන්ගේ සම්බන්ධකම් භාවිතා කිරීම ය.

බංගලාදේශයේ සහ මාලදිවයිනේ ගැටලුව වන්නේ මාධ්‍යවල සීමිත හැකියාව සහ මාධ්‍ය මෙහෙයවීමේදී රජයේ භූමිකාව යි. විනය මෙහෙයවනු ලබන ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රමාදයන් වාර්තා කිරීමේ දී හෝ වින සමාගම් සමඟ අත්සන් කරන ලද ගිවිසුම් වල කොන්දේසි ප්‍රශ්න කිරීමේ දී බංගලාදේශයේ මාධ්‍ය ඉතාම ඵලදායීය. කෙසේ වෙතත්, විනය සමඟ සම්බන්ධවීම පිළිබඳ රජයේ තීරණ සෘජුවම ප්‍රශ්න කරන ලිපි ඇත්තේ මද වශයෙනි. බංගලාදේශයේ අසල්වැසියන් පිළිබඳ ගැටලු සාකච්ඡා කිරීමේ ස්වරය පිළිබඳව රජයේ විවිධ පාර්ශවයන් විසින් ලබා දෙන නිල නොවන උපදෙස් පිළිබඳව සම්මුඛ සාකච්ඡාවන් සඳහා සහනාභිවන්තන් විසින් සඳහන් කරනු ලැබීය. සිවිල් සමාජ අවකාශය අංකුර අවස්ථාවේ පවතින මාලදිවයිනේ, නියාමන ආයතන සමඟ ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතාවයට අනුකූලව රජයේ මාධ්‍ය මඟ පෙන්වීම වඩාත් සෘජු ය. මෙම දෙරටේම ආබන්ධනයට බලපෑම් කරමින් විරුද්ධත්වය අනුකූලතාවට පත්කර ගැනීම සඳහා පීඩනය යෙදීමට රජයට සමීප වින හා වෙනත් විදේශීය පාත්‍රයන්ට හැකියාව තිබේ.

ප්‍රභූත් බලපෑමට සහ ග්‍රහණයට හසුවිය හැකි බව

ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ගොදුරු වීමේ මර්මතාවයට උදාහරණයන්ට පද්ධතිමය දුර්වලතා හේතු හෝ මුල් බැසගත් ප්‍රභූ දූෂණ හා නිදහ්න ගප්මිතුරු ධනවාදය ඇතුළත් වේ. මේවා බාහිර බලයන්ට හෝ උනන්දු කණ්ඩායම්වලට බලපෑම් මිලදී ගැනීමට කදිම අවස්ථාවන් ලබාදෙයි. දේශීය පර්යේෂණ ආයතනවල සොයා ගැනීම්වලට ද විදේශීය අරමුදල්වලට බලපෑම් කළ හැකිය.

අධ්‍යයනය කළ රටවල් හතරෙන් ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ගැනීම පිළිබඳ අවම ඇඟවීම් සහිත ශක්තිමත්ම රාජ්‍යය බංගලාදේශය යි. බංගලාදේශයේ දේශපාලන ක්‍රමය පදනම් වී තිබෙන්නේ බලයේ සිටින ප්‍රබල දේශපාලන පක්ෂයක් මත වන අතර එහි දේශීය තත්වය ශක්තිමත් කරගැනීම වෙනුවෙන් විදේශ බලපෑම් හෝ ආධාරකරුවන් වෙත හැරීමට අවශ්‍ය නොවේ. පාලක ප්‍රභූ පැලැන්තිය විසින් ඉන්දියාව සහ විනය සමඟ වන සම්බන්ධතා වඩාත්ම දක්ෂ ලෙස තුලනය කොට දිශාගත කර ඇති රට වන්නේ ද බංගලාදේශයයි. එක් පැත්තකට නැඹුරු වීමෙන් පාලක ප්‍රභූ පැලැන්තියේ හා රටේ නම්‍යශීලීතාවය සීමා කරවනු ඇතැයි සිතා කටයුතු කරන බව නායකත්වයේ ක්‍රියාවන්ගෙන් ගම්‍ය වේ. මේ අනුව, දේශපාලන සහයෝගය සඳහා වින බලපෑම් මත දැඩි ලෙස නැඹුරු වීමේ අවශ්‍යතාවක් නැත. ශ්‍රී ලංකාව මෙහි ප්‍රතිවිරුද්ධ අන්තය වන අතර, එහි දී සිය දේශීය උවමනාවන් සපුරා ගැනීමට යාම නිසා ප්‍රභූ පැලැන්තිය විදේශ බලපෑම් වලට ගොදුරු වී ග්‍රහණයට හසුවීමට පවා ඉඩ තිබේ.

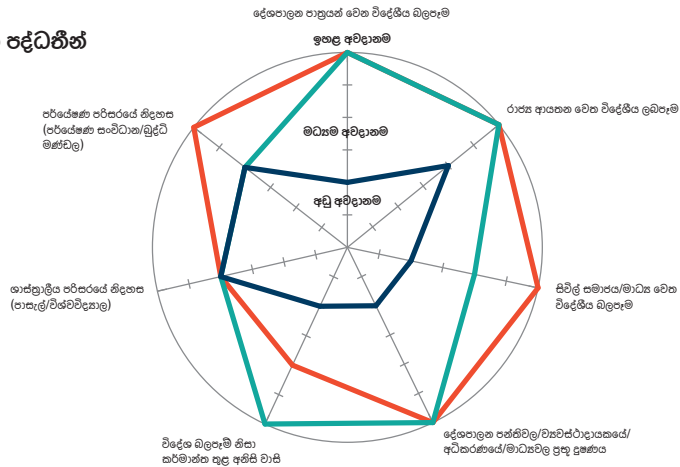
8 වන රූපය. අවධානයට ලක් වූ රටවල දුර්වලතාවයන් - ග්‍රහණයට හසුවිය හැකි රාජ්‍යයන් සහ පද්ධතීන්

3 වන මර්මතාව

ග්‍රහණයට හසුවියහැකි රාජ්‍යයන් සහ පද්ධතීන්

- ශ්‍රී ලංකාව
- මාලදිවයින
- නේපාලය

මූලාශ්‍රය: කර්තෘගේ විස්තර කිරීම

විදේශ මුදල් හා ආකර්ෂණයට ගොදුරුවීම හමුවේ තම ප්‍රභූ පැලැන්තියේ සාපේක්ෂ ශක්තිය අනුව නේපාලය සහ මාලදිවයින බහුලවිදේශයට සහ ශ්‍රී ලංකාවට අතර මැදින් පිහිටයි. මාලදිවයිනේ යමින් රජයේ ප්‍රමුඛතාවයන් තුළ වූ සැලකිය යුතු වීන බලපෑම සොලිත් රජය ප්‍රතික්ෂේප කර ඇති නමුත් නැවත බලය මාරු වුවහොත් මෙම තත්වය වෙනස් විය හැකිය. නේපාලයේ පසුගිය රජයන් කිහිපය යටතේ නේපාල-චීන සබඳතා ශීඝ්‍රයෙන් පරිණාමය වූ අතර, මෑත කොමියුනිස්ට්වාදී රජය බීජිං පාලනයේ සෘජු බලපෑමට වඩාත්ම විවෘත විය. නේපාල කොංග්‍රසය නැවත බලයට පැමිණ නිබ්ම නිසා මෙය කෙතරම් කල් පවතී දැයි ප්‍රශ්න මතු වේ. ඉදිරි වසර කිහිපය තුළ දී පාලනය කරනු ලබන ප්‍රභූ පැලැන්තියේ දේශපාලන දුර්වලතා හෝ මූල්‍යමය වාතාවරණය අනුව ඔවුන් ග්‍රහණයට ගැනීමට වැඩි හෝ අඩු ඉඩක් ඇති අය විය හැකි ද යන්න දෙරටේම අනාගත මැතිවරණ මගින් බොහෝ දුරට පෙන්වුම් කරනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජකක්ෂවරුන් රෝපණය කිරීම

දේශීය ආයතන සහ සිවිල් සමාජය සාපේක්ෂව ශක්තිමත්වන අවස්ථාවන් නි දී, චීන අවශ්‍යතා හඹා යාම සහ අනුග්‍රහය ලබාගැනීම වෙනුවෙන් චීන කාරකයන් ඉතාම පෞද්ගලික ආකාරයකින් දේශපාලන හා ව්‍යාපාරික ප්‍රභූවරුන් වෙත යොමු වී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රභූ පැලැන්තිය හා විදේශීය පාර්ශවකරුවන් අතර සබඳතා නිශ්චිතව තහවුරු කිරීම දුෂ්කර ය.

රාජ්‍ය ආයතන සංසන්දනාත්මකව බලවත් ශ්‍රී ලංකාවේ රාජකක්ෂ පවුල රෝපණයට කදිම අවස්ථාවක් වීනයට 2000 දශකය අගභාගයේ දී ලැබුණි. රට ධූර්විකරණය වූ අවුරුදු විසිපහක සිවිල් යුද්ධය නිමා වීමත් සමඟම රට දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දෙමින් සිටි අතර, මානව නිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම ගැන පාලන නත්තූය ජාත්‍යන්තර පරීක්ෂණයට භාජනය වෙමින් තිබුණි. ආර්ථිකය කෙටිකාලීන

බාහිර මූල්‍යකරණය මත දැඩි ලෙස රඳා තබා තිබූ අතර, ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රාග්ධනය ගලා ඒම පහත වැටීමත් සමඟ විකල්ප ප්‍රාග්ධන ප්‍රභවයන් වෙත ප්‍රභූ පැලැන්තිය තුළ ඉල්ලුමක් ඇති වී තිබුණි.²²¹

2000 දශකය අවසානය වන විට චීනය ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම ආධාර ලබා දෙන්නා බවට පත් වී තිබුණි. චීනය 2008 වසරේ සිට අන්‍යන්තර පාලනයේ වැඩිදියුණු කිරීම් සඳහා වූ කොන්දේසි වරහිතව වාර්ෂිකව ඩොලර් බිලියන 1 කට වඩා ආධාර ලබා දී තිබේ.²²² ජාත්‍යන්තර සමුළුවලදී, විශේෂයෙන්ම එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ දී (UNHRC), මානව හිමිකම් ගැටලු සඳහා මුහුණදීමට රාජ්‍යක්ෂ ආණ්ඩුවට ලබාදුන් චීනයේ ස්ථිර සහයෝගය නිසා එම පවුල සමඟ ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් තහවුරු විය. මහින්ද රාජපක්ෂගේ ඡන්ද කොට්ඨාසය තුළ 2008 දී ආරම්භ වූ හම්බන්තොට වරාය, 2009 දී ආරම්භ වූ මන්නල මහින්ද රාජපක්ෂ ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල (MRIA) ඇතුළු විශාල ව්‍යාපෘති කිහිපයක චීන ආයෝජන නිසා ආර්ථික සම්බන්ධතාවය වඩාත් සමෘද්ධිමත් විය. කොළඹ වරාය නගරය සඳහා වූ යෝජනාව 2012 දී රජයට ඉදිරිපත් කෙරිණි. 2011 වන විට ශ්‍රී ලංකාවට ගලා එන සෘජු විදේශ ආයෝජන වලින් වැඩිම කොටසක් ලැබුණේ චීනයෙනි. ඒ සමගම චීනය ශ්‍රී ලංකාව සඳහා විශාලතම සංවර්ධන ආධාර සපයන්නා ලෙස සිටි ජපානය අහිබවා ගියේය.²²³

චීනය සහ රාජ්‍යක්ෂවරුන් අතර සමීප සම්බන්ධතාවය සැබවින්ම ප්‍රසිද්ධියට පත් වූයේ 2015 දී මෙහිපාල සිරිසේන ජනාධිපති විමෙන් පසුව ය. කෙසේ වෙතත්, මේ කාලය වන විට චීන කාරකයින් ලංකාව තුළ කෙතරම් ගැඹුරින් සම්බන්ධ වී සිටියද යත් කිසිදු රජයකට එම ප්‍රවණතාව සරලව ආපසු හැරවීමට නොහැකි විය. එරට 2014 දී BRI සමඟ සම්බන්ධ වී තිබූ අතර, චීන මූල්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය සමාගම් ණය ලබාදීමට හා ආයෝජනයට, හවුල්කරුවන් බවට පත්වීමට සහ ගොඩනැගීම් සඳහා ඊටත් වඩා වැඩි අවස්ථා සොයමින් සිටියේය. සිරිසේන සහ ඔහුගේ අගමැති රනිල් වික්‍රමසිංහ ද ඉක්මනින්ම බීජිං වෙත හැරුණි. ශක්‍යතා අධ්‍යයන හා පාරිසරික තක්සේරුවකින් තොරව ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේ හදිසිය විමර්ශන මඟින් හෙළිදරව් විය.²²⁴ සමහර චීන ණය වල විනිවිදතාවය පිළිබඳ වගන්තියක් නොමැතිවීම නිසා තීරණ ගන්නන් බොහෝ විට ටෙන්ඩර් පටිපාටියක් අනුගමනය නොකර චීන කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත ව්‍යාපෘති යොමු කර ඇති බව පෙනේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය CHEC වෙත තරඟකාරී ලංසුකින් තොරව ප්‍රදානය කරන ලද අතර, මහින්ද රාජපක්ෂ අපේක්ෂිත තුම් භාගයට පැමිණී පසු සමාගම විසින් යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කර තිබේ.²²⁵ සම්මුඛ සාකච්ඡාවට සම්බන්ධ වූ අයෙකු පැවසූ පරිදි, ලංකාව වැඩි වැඩියෙන් මිලදී ගන්නා තරමට දේශපාලනඥයින් වැඩි වැඩියෙන් දූෂිත වී තිබේ.

චීන සමාගම් කෙරෙහි රාජ්‍යක්ෂලා දක්වන අනිසි අනුග්‍රහය නිරන්තර විවේචනයන්ට ලක් වී තිබේ. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ හෝ ලෝක බැංකුවේ ණයවලට සාපේක්ෂව චීන ආයතන වලින් ලබා ගන්නා ණය සඳහා පොලී අනුපාත සන්සන්දනය කිරීමේ අධ්‍යයනයන්හි දී සාපේක්ෂව එම අනුපාත අධික බව සොයාගෙන ඇති අතර, එමඟින් චීනයෙන් ණය ගැනීමේ තර්කනය සහ පිරිවැය පිළිබඳ ප්‍රශ්න මතු වී තිබේ.²²⁶ 2005–2015 අතර කාලය තුළ සමාගම් සහ ව්‍යාපෘති හරහා චීනය පාලනය අල්ලාගෙන තිබූ ආකාරය ගිවිසුම් යෝජනා කර ඇති ආකාරයෙන් මෙන්ම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ උපාය විධිකුම අනුව ද පැහැදිලි වේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, කොළඹ වරාය නගරය සඳහා වූ මූලික ගිවිසුමේ දී ස්වභාවික විපතකින් හානි වූ විට CHEC සමාගම වෙත වන්දි ගෙවීමට රජය එකඟ වී තිබේ. ව්‍යාපෘතියට ඉහළින් ඇති ගුවන් අවකාශය චීන ගුවන් අවකාශය ලෙස සැලකිය යුතු බවට ද ගිවිසුමේ සඳහන් වී තිබුණි.²²⁷ සිරිසේන රජය විසින් ගිවිසුම පිළිබඳව නැවත සාකච්ඡා කළ විට මෙම පොරොන්දු සංශෝධනය විය.

කෙසේ වෙතත්, වත්මන් රාජ්‍ය සේවය 2021 මැයි මාසයේදී කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත සම්මත කළේය. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැමුන් සැලැකිලිමත්විය යුතු බවට අදහස් පළ කළත්, කොළඹ වරාය නගර SEZ සහ කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිසම ඉදිරියට ගෙන යාම මෙමගින් සිදුවිය. මෙම පනත් කෙටුම්පතට එරෙහිව දේශපාලන විරෝධය සහ පුළුල් විවේචන එල්ල වී තිබේ.²²⁸ ඇත්ත වශයෙන්ම වරාය නගරය “චීනයේ පළාතක්” ලෙස ස්ථාපිත කර ඇති බව පවසමින්, එමගින් ශ්‍රී ලාංකිකයින් විදේශිකයින්ට “මෙහෙකාරයින්” බවට පත් කරන බව පවසමින්, සහ පාර්ලිමේන්තුව සම්මත කරගත් පනත් විසි පනක් එමගින් උල්ලංඝනයවන බවත් සඳහන් කරමින් විපක්ෂ දේශපාලනඥයින් විවිධ හේතු මත ඒ සඳහා විරෝධය දැක්වීය.²²⁹ මෙම විවේචන වලින් සමහරක් අතිශයෝක්තියක් වුවද, පනත් කෙටුම්පතට එරෙහි පෙන්වීමක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සලකා බැලෙමින් තිබියදීත් එය සම්මත කර ගන්නා ලදී. පනත් කෙටුම්පතේ කොටස් ව්‍යවස්ථා විරෝධී බව සොයා ගත් අධිකරණය ඒ සඳහා ජනමත විචාරණයක් ඉල්ලා සිටි නමුත්, යෝජනා කළ සංශෝධන පිළිගෙන අවසානයේ දී පාර්ලිමේන්තුව එය සම්මත කළේය.²³⁰ සිය තීරණ නැවත සංශෝධනය කිරීමට විවෘතව සිටින අනෙකුත් හවුල්කරුවන්ගේ ආධාර මත ක්‍රියාත්මක කළ වෙනත් යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා ශ්‍රී ලංකාව අනුගමනය කළ ප්‍රවේශය මෙයට වඩා හාත්පසින්ම වෙනස් ය. එක්සත් ජනපදයෙන් MCC ප්‍රදානය අනුමත කිරීම හා පසුව ප්‍රතික්ෂේප කිරීම මෙන්ම දේශීය විරෝධතා මධ්‍යයේ ඉන්දියාව සහ ජපානය සමඟ නැගෙනහිර කොළඹ බහාලුම් පර්යන්තය සංවර්ධනය කිරීමට එරෙහිව තීරණයක් ගැනීම මීට උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකිය.²³¹

මහින්ද රාජපක්ෂ ජනාධිපති ධුරයට පත් වූ පළමු වාරයේ සිටම චීන අවශ්‍යතා මගින් රාජ්‍යක්ෂලා ග්‍රහණයට ගෙන ඇති බවට චෝදනා එල්ල විය. සිරිසේන සහ වික්‍රමසිංහ බලයට පත් වූ 2015 මැතිවරණයෙන් පසුව, මහින්ද රාජපක්ෂගේ මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා අරමුදල් සැපයීමට ඩොලර් මිලියනයකට වැඩි මුදලක් CHEC විසින් ගෙවා ඇති බවට වූ චෝදනාවන්ට අදාළ ආයතන විමර්ශනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. CHEC සමාගමේ මව් සමාගම මෙම චෝදනා ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. සමාගමේ නිර්දෝෂිභාවය පිළිබඳව සහතික වෙමින් චීන නානාපති කාර්යාලය ද මෙම මතභේදයට මැදිහත් විය.²³² අක්කර දහසයක ඉඩමක් මිලදී ගෙන එහි නිවසක් තැනීමට තමාට විශාල මුදලක් ලබා දුන් බව 2016 දී මහින්ද රාජපක්ෂගේ සහෝදරයෙකු වූ බැසිල් රාජපක්ෂගේ සහයකයෙක් පිළිගත්තේ ය. මෙම ඉඩමේ සහ නිවසේ නියම නිමකරු බැසිල් රාජපක්ෂම බවට චෝදනා එල්ල විය. අවසානයේදී දේපල වෙන්දේසි කිරීමට බලධාරීන් තීරණය කරන ලදී.²³³ මහින්ද රාජපක්ෂගේ පුත් නාමල් රාජපක්ෂ සහ ඔහුගේ සහෝදරයා වන හිටපු ආරක්ෂක ඇමති සහ වත්මන් ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ ඇතුළු පවුලේ අනෙකුත් අයට මුදල් වංචා කිරීම සහ මුදල් විශුද්ධිකරණය සම්බන්ධයෙන් චෝදනා එල්ල විය.²³⁴ 2019 දී රාජපක්ෂවරුන් විසින් නමුදාවට අයත් ප්‍රධාන පෙලේ ඉඩමක් ජාත්‍යන්තර හෝටල් දාමයකට විකිණූ බවට චෝදනා එල්ල විය.²³⁵ කෙසේ වෙතත්, බොහෝ චෝදනා ඉවත දමන ලද අතර 2019 දී ගෝඨාභය ජනාධිපතිවරයා ලෙස පත් වූ විට ඔහුට මුක්තිය හිමි විය.²³⁶

මෙහිපිටිම සිරිසේන 2015 මැතිවරණ සටන දියත් කළේ පැහැදිලිවම “විදේශිකයන්ගෙන්” රට ආපසු ගැනීම සඳහා තැනූ වේදිකාවක ය. රාජපක්ෂවරුන් සහ චීනය අතර ඇතැයි පැවසූ සමීපතාවය පිළිබඳව සඳහන් කරමින් ඔහු “මෙම කොල්ලු සෑම කෙනෙකුම ඉදිරියේ සහ මන දවාලේ සිදු වෙමින් පැවති බවත් . . . . මෙම ප්‍රවනතාවය තවත් වසර හයක් පැවතුනහොත් අපේ රට යටත් විජිතයක් බවට පත් වී අපි වහලුන් බවට පත් වනු ඇති” බවත් පැවසුවේය.²³⁷ ධුරයට පත් වූ වනාම පසුගිය රජය අත්සන් කරන ලද ඩොලර් බිලියන 5.3 කට වැඩි ගනුදෙනු නැවත සාකච්ඡා කිරීම සඳහා සිරිසේන බීජිං නුවරට ගියේය.²³⁸ චීනය අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති සියුම්ව පරීක්ෂා කරන

බවට සපථ වූ අතර චීනය මත රජය යැපීම අඩු කරන පියවර තුළ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ දී සංක්‍රාන්ති-යුක්ති යාන්ත්‍රණයන් හරහා සිවිල් යුද්ධයේ දී රජයේ භූමිකාව නැවත සලකා බැලීමේ යෝජනාවකට ඔහු අත්සන් කළේය.

චීන ණය ලබා ගැනීමෙන් පසු “ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීභාවය ආරක්ෂා කරගන්නා බවට” පොරොන්දු වීම කෙසේ වෙතත්, ආර්ථිකයේ දුර්වල තත්වය හේතුවෙන් සිරිසේනගේ රජයට නැවතත් වරක් බීජිං වෙත යාමට සිදු විය.²³⁹ සමාලෝචනයට භාජනය කර තිබූ චීන ව්‍යාපෘතීන් ද නිදහස් කෙරිණ. තමන් සියලුම ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ මිතුරෙකු ලෙස හඳුන්වා ගත් චීනය මෙම නව රජය පිළිගත්තේ ය.²⁴⁰ ප්‍රදානයන්, ණය සහ ව්‍යාපෘති පිළිබඳ සුපුරුදු ක්‍රියාවලිය නැවත වරක් ආරම්භ විය.²⁴¹ හම්බන්තොට වරාය අවුරුදු අනූ නවයක කල්බදු යටතේ කළමනාකරණය කිරීමේ පාලනය චීන රාජ්‍ය ව්‍යවසායකයන්ට (SOEs) ලබාදීමට ඉඩ දීමට සිරිසේන රජය එකඟ විය. මේ වකවානුවේදී ද ඇතැම් සංවර්ධන කටයුතු චීන සමාගම්වලට වාසිදායක ලෙස ක්‍රියාත්මක විය. උදාහරණයක් වශයෙන්, හම්බන්තොට වරාය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වූ පළමු යෝජනා මාලාව චීන සමාගම් වලින් ලබා ගත යුතු බවට වූ බීජිං පාලනයේ ඉල්ලීමට රජය එකඟ වූ බව වික්‍රමසිංහ පිළිගත්තේ ය.²⁴²

2019 දී රාජ්‍යක්ෂවරුන් නැවතත් බලයට පැමිණීම චීනය මෙන්ම පැරැණි රජයනය (Ancient Regime) ද පැරණි හවුල්කාරිත්වය නැවත පණ ගැන්වීමේ අවස්ථාවක් ලෙස දුටුවේ ය. සිරිසේන පාලනය විසින් චීන ආධාර ඉල්ලා පිළිගන්න ද, චීනය හා සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති විවේචනයට ලක් කළ ප්‍රවෘත්ති වෙබ් අඩවි වල තහනම ඉවත් කිරීම ද ඇතුළුව කටයුතු නිදහස ඉහළ දැමීමක් ද දක්නට ලැබුණි. චීන-ශ්‍රී ලංකා සබඳතා බොහෝ පැත්තිවලින් ඉදිරියට ගියද, ඒවා ජනප්‍රිය කතිකාව තුළ ප්‍රශ්න කිරීමට ඉඩ සැලසීය. එය රාජ්‍යක්ෂවරුන්ට එරෙහිව මහජන විරෝධතාවයන්ට ද ඉඩ ලබා දුන්නේ ය.²⁴³ මෙය චීන පාත්‍රයන්ගේ මෙහෙයුම් පරිසරයේ වෙනසක් ඇති කළේය. “ලබා දී ඇති දේ ගෙන ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව සහ රජය යම් කෘතඥතාවක් දැක්විය යුතු” බව එක් අවස්ථාවකදී චීන තානාපති කාර්යාලය ප්‍රකාශ කළේය.²⁴⁴ සිරිසේන පාලනය යටතේ පැවති මෙම විවෘතභාවය බීජිං පාලනය සහ රාජ්‍යක්ෂවරුන්ට කලින් තිබූ සැලැස්ම බාධාවකින් තොරව නැවත ආරම්භ කිරීමේ හැකියාවට බලපා තිබේ. කෙසේ වෙතත්, චීනය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන පරාශයේ චීනය විවිධ දේශපාලන සංකටක වෙත ප්‍රභවීම නතර කර නැත. ඉතා මෑතකදී CCP යේ සියවෙනි සංවත්සරය නිමිත්තෙන්, 2021 ජුනි මාසයේදී පැවැත්වූණු සමරු සමුළුවකට සහභාගී වන ලෙස බීජිං පාලනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන පක්ෂ 12 කට ආරාධනා කරන ලදී.²⁴⁵

ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජ්‍යක්ෂ මහතා “ශ්‍රී ලංකාව සඳහා චීන ආකාරයේ සංවර්ධය” සඳහා වූ තම කැමැත්ත ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කර තිබේ. CHEC හෝ සිටි ව්‍යාපෘතිය හැරුණු විට, මෙම සුපුරුදු ආකෘතියේ සාර්ථකත්වයේ යතුර සෘජු විදේශ ආයෝජන බව සමහරුන් තර්ක කරයි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් එවකට අනුමත නොකර තිබූ සයිනොලාම් එන්නත් ආනයනය කිරීමේ තීරණයක් ගැන ප්‍රශ්න කිරීම හේතුවෙන් රජය ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරියේ නිලධාරීන් ඉවත් කළ බව වාර්තා වේ. කෙසේ වෙතත් වැඩි කල් නොගොස් මාත්‍රා 600,000 ක් ආනයනය කරන ලදී.²⁴⁶ මේ අතර රජයට අයත් ප්‍රධාන පෙලේ ඉඩම් වැඩි ප්‍රමාණයක් CHEC සහ එහි ප්‍රාදේශීය අතරමැදියන් සඳහා විකිණීමේ ක්‍රියාවලියක් රජය විසින් සකස් කරමින් සිටින බව සමහරුන් ප්‍රකාශ කරන ලදී.²⁴⁷

ලංකාවේ සිවිල් සමාජය තුළ චීන මැදිහත් වීම

දේශපාලනඥයින්ට විකල්පව, පොදු කතිකාව හරහා තම අදහස් ගෙනයාම වෙනුවෙන් චීනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාශීලී හා ශක්තිමත් මාධ්‍ය ආයතනවල ප්‍රධාන පුද්ගලයින් ග්‍රහණයට ගැනීමට හා

බලපෑම් කිරීමට තැත් කර තිබේ. ඒනගේ ප්‍රතිරූපයට හානිකර යැයි සැළකෙන වාර්තා ඉවත්කර ගැනීම හෝ පැහැදිලි කිරීම් ඉල්ලා සිටීම සඳහා ඒන නානාපති කාර්යාලය සෘජුවම හෝ රජය හරහා හෝ බලපෑම් කර තිබෙන බව සම්මුඛ පරීක්ෂණයන්ට සහනාභී වූවන් සඳහන් කරයි. සමහර අවස්ථාවලදී, නානාපති කාර්යාලය විසින් මාධ්‍ය ආයතන වල ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සහ ඔවුන් කෙරෙහි බලපෑම් කිරීම සඳහා ජනමාධ්‍යවේදීන් සමඟ අතිශය පෞද්ගලික සම්බන්ධතා වර්ධනය කර ගෙන තිබේ. නමුත්ව සෘණාත්මකව නිරූපණයවන බව ඒනගේ විශ්වාස කරන ලිපියක් මුද්‍රණයට සූදානම් වන විට කර්තෘ ක්‍රියාවලියට මැදිහත් වීමට හැකියාව ලබා ගැනීමට තරම් විවිධ ප්‍රකාශන තුළ ප්‍රමාණවත් බලපෑමක් අත්කර ගැනීම මෙහි අරමුණයි. එම බලපෑම් හරහා ඒනගේ එවැනි ලිපි මුද්‍රණය කිරීමට පෙර දැන ගැනීමට ඉඩ ලැබෙන අතර, ප්‍රසිද්ධවීමෙන් පසුව ලිපිය ඉවත්කර ගන්නා ලෙස ඉල්ලා සිටීමේ අවුල් සහගත ක්‍රියාවලිය මඟහරවා ගැනීමට මෙම බලපෑම නිසා හැකියාව ලැබේ.

විවිධ අනුවරයන් හරහා ක්‍රියාත්මක වීමේ ඵලදායී බව ඒන පාත්‍රයින් විසින් හඳුනා ගෙන තිබේ. ඒන මූලාශ්‍ර මඟින් අරමුදල් ලබන සම්ප්‍රදායික ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රවෘත්ති ආකෘතිය අනුව සකස් කළ වෙබ් අඩවි ඒනගේ ධනාත්මකව නිරූපණය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ප්‍රවෘත්ති සහ අදහස් බෙදා හරිමින් සිටී. මෙම වෙබ් අඩවි රහසිගත වන අතර ඒවායේ නිමිකාරීත්වය හෝ අරමුදල් පිළිබඳ විස්තර හෙළි නොකෙරේ. කෝවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ආදායම අඩු වීමෙන් සම්ප්‍රදායික මාධ්‍යයන්ට හානි වී තිබෙන අතර එම වෙබ් අඩවි සඳහා විශාල අරමුදල් සපයමින් බොහෝ විට වෙළඳ දැන්වීම් හෝ ඒන සමාගම් වලින් හෝ නානාපති කාර්යාලයෙන් අනුග්‍රහය ලබන බව සම්මුඛ පරීක්ෂණයට සහනාභී වූවන් පෙන්වා දෙයි.²⁴⁸

දෙරට අතර යහපත් සබඳතා සහ මිත්‍රකම වෙනුවෙන් කැපවූ සංවිධාන හා පුහු පෙළේ මාධ්‍යවේදීන් අන්තර්ජාල සහ සමාජ මාධ්‍ය තුළ ප්‍රක්‍රියාකාරීව සිටිමින් ඒනගේ පිළිබඳ ධනාත්මක හැඟීම් පුළුල් කිරීමට උපකාර කරයි. ඒනගේ සම්බන්ධ මාධ්‍යවේදීන් සමහර විට බටහිර මාධ්‍ය විසින් කෝවිඩ්-19 ගැන ප්‍රචාරය කිරීම විවේචනය කිරීමේ සිට “එක්සත් ජනපදයේ අධිරාජ්‍යවාදය” ට එරෙහි අදහස් දැක්වීම දක්වා මාතෘකා යටතේ ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රවණත්වල ලිපි ලේඛන ප්‍රකාශයට පත් කරයි.²⁴⁹ සමහර අවස්ථාවලදී, වයිනා රේඩියෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සමඟ එක්ව සුභසාර යන ත්‍රෛමාසික සඟරාව ප්‍රකාශයට පත් කරන ශ්‍රී ලංකා රතු කුරුස සමාජය ආදීන් සිය ප්‍රකාශන මගින් නම ඒන හවුල්කාරීත්වය පිළිගනී.²⁵⁰ ඒ හා සමානව, ශ්‍රී ලංකා-ඒන මාධ්‍යවේදීන්ගේ සංසදය සහ ඒන සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය මහජන ඒන ජනරජය යන ද්වි මාසික සඟරාවට අනුග්‍රහය දක්වයි.²⁵¹ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රචාර වෙත ප්‍රභාවීම් සඳහා, ඒන රාජ්‍ය සභාව හෝ CCP හා සම්බන්ධ ආයතන විසින් දැනුම හා අත්දැකීම් නුවමාරු කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධි මණ්ඩල සමඟ සෘජුවම සබඳතා ගොඩනඟා ගැනීම ආරම්භ කොට තිබේ.²⁵² රටේ දකුණු පලාතේ පිහිටි රුහුණු විශ්වවිද්‍යාලයේ ඒන-ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයට ඒන විද්‍යා ඇකඩමිය විසින් අරමුදල් සැපයීම ආදී වශයෙන් නිශ්චිත මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා ඒන පාත්‍රයින් අධ්‍යාපන ආයතනවලට සෘජුවම අරමුදල් සපයති.²⁵³

නේපාලයේ දේශපාලනික ප්‍රභූත් රෝපණය කිරීම

නේපාලයේ, මාඕවාදීන්ගේ ගරිල්ලා අරගලයේ අවසානය, රාජාණ්ඩුව බිඳවැටීම සහ 2008 දී ජනාධිපති ජනරජයක් පිහිටුවීම හේතුවෙන් නව දේශපාලන පුහු පැලැන්තියක් මතු වී තිබේ. ඉන්දියාව විසින් 2015 දී පැනවූ ආර්ථික සම්බාධක නිසා, ඉන්දියානු විරෝධී හැඟීමක් සමඟ කත්මණ්ඩු පාලනය ඒනගේ සමඟ සමීප සබඳතා ගොඩනඟා ගැනීමේ ආශාවක් ඇති දේශපාලනඥයින්

කණ්ඩායමක් ශක්තිමත් කර ගැනීමට හැකි වීමෙන් ප්‍රභූ තන්ත්‍රය තවදුරටත් වෙනස් කර තිබේ. 2018 සහ 2021 ජූලි අතර බලයේ සිටි කොමියුනිස්ට්වාදීන් ද දෘෂ්ටිවාදාත්මකව චීනයට ග්‍රාහක වූ අතරම ටිබෙට් ගැටලුවලට ඉඩ සැලසීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වා ටිබෙට් ස්වයං පාලන කලාපය සමඟ සමීප සබඳතා පෝෂණය කිරීමට උනන්දු විය. 2008 සිට සිදු වූ මෙම නාට්‍යානුසාර වෙනස්කම් එක්ව ගත් කල, ඒවා හේතුවෙන් ප්‍රභූ පැලැන්තිය චීනයේ සාමූහික සංඝටකයක් බවට පත් කරගැනීමේ සාරවත් භූමියක් නිර්මාණය කර දී තිබේ.

හේතුවෙන් ප්‍රභූ පැලැන්තිය සමඟ චීනයේ මැදිහත් වීම හරහා ඔවුන් දේශපාලන කටයුතු කෙරෙහි යොමු වී ඇති අතර, එය රටක අත්‍යන්තර කටයුතු වලට ඇඟිලි නොගැසීම පිළිබඳව වූ චීන රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකත්වයේ එක් මූලධර්මයකට පරස්පර විරෝධී වේ. 2017 දී, නව ව්‍යවස්ථාවට විරෝධය පළ කරමින් මදෙසිවරුන් සහ අනෙකුත් ආන්තිකකරණයට ලක් වූ කණ්ඩායම් මැතිවරණවලට විරුද්ධ වීමට තීරණය කිරීමත් සමඟ, ඡන්දය පැවැත්වීම සඳහා චීනය රජයට ඩොලර් මිලියනයක් ලබා දුන්නේය. බලාපොරොත්තු වූ පරිදිම, චීන නිතකාමී දහල් ප්‍රමුඛ ආණ්ඩුව තුළින් රජයට සහ නව ව්‍යවස්ථාවට ලැබුණු මෙම චීන සහයෝගය ප්‍රදර්ශනය කළේය.²⁵⁴ වඩාත් මෑතක දී, 2020 දී කොමියුනිස්ට් පක්ෂයේ දෙපිරිසක් අතර ආරවුල් ඇති වූ විට, චීන නානාපතිවරිය හූ යැන්කි විශේෂයෙන් ක්‍රියාශීලී වූ අතර, විවිධ පක්ෂ වල නායකයින් හා කණ්ඩායම් දෙකේ ප්‍රධාන වර්ත වූ දහල් සහ මිලි මුණ ගැසුණි.²⁵⁵ ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම වෙනුවෙන් ඇය පනාධිපතිවරයා ද හමුවිය; කෙසේ වෙතත්, මෙම හමුවේ හේතුව විදේශ අමාත්‍යාංශය නොදැන සිටු වීම නිසා සුළු රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සිදුවීමක් ද ඇති කළේය.²⁵⁶ (අර්බුදකාරී අවස්ථාවක දේශපාලන තත්වය අවබෝධ කර ගැනීමට නානාපතිවරයෙකු උත්සාහ කිරීම සාමාන්‍ය රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික පුරුද්දක් බවත්, හුගේ හමුවීම්වල කිසිදු අසාමාන්‍ය බවක් නොමැති බවත් චීනයේ නිටපු හේතුවල නානාපතිවරයෙක් කියා සිටියේය.²⁵⁷) ඔලි සහ දහල් සමඟ නොවක බව පැහැදිලි වූ පසු, CCP යේ ජාත්‍යන්තර දෙපාර්තමේන්තුවේ උප ඇමතිවරයාගේ නායකත්වයෙන් යුත් කණ්ඩායමක් හේතුවෙන් පැමිණි පෙරළියේ දේශපාලනඥයින් හමුවී හුගේ උත්සාහයට සහයෝගය දැක්වීය.²⁵⁸ දින පහක සංචාරයේ දී නියෝජිත පිරිස පනාධිපතිවරයා මෙන්ම දහල්, ඔලි සහ අනෙකුත් පෙරළියේ පක්ෂ නායකයින් ද හමුවී අර්බුදය විසඳීමේ අවසන් උත්සාහය ගන්නා ලදී. ඔලි රජය වෙනුවට කොමියුනිස්ට් නොවන ආණ්ඩුවක් පත් වන්නේ නම්, එවන් තත්වයකට මුහුණදීම සඳහා ඔවුන් විපක්ෂ නායකයින් වෙත ද ලඟාවෙමින් නිටපු අගමැතිවරුන් වන ෂේර් බහදූර් ඩියුබා සහ බබුරාම් භන්තාරයි හමුවිය.²⁵⁹

හේතුවෙන් චීන දේශපාලන සම්බන්ධතාවයට, විශේෂයෙන්ම CPN-UML පක්ෂවලට අයත් දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් රෝපණය කිරීම සඳහා, CCP යේ අන්තර්ජාතික දෙපාර්තමේන්තුව සංවිධානය කළ වැඩමුළු ද ඇතුළත් විය. 2020 දී චීන-ඉන්දියානු දේශසීමා ගැටලු උත්සන්න වූ අවස්ථාවේ දී ද එවැනි එක් රැස්වීමක් සංවිධානය කරන ලදී.²⁶⁰ අනෙක වූ “ෂී ජින් පින්ග් චින්තනය” පිළිබඳ දින දෙකක සම්මන්ත්‍රණය, 2019 දී ෂීගේ හේතුව සංචාරයට දින කිහිපයකට පෙර පැවැත්විණි.²⁶¹

චීන මුදල් ගලා ඒමේ විෂය පථය හා එහි පරිමාණය (සෘජු විදේශ ආයෝජන පෙර වසරේ වූ ඩොලර් මිලියන 116 සිට 2019–2020 මුදල් වර්ෂය සඳහා ඩොලර් මිලියන 220 දක්වා වැඩි වීම) වර්ධනයවීම පුද්ගල මට්ටමේ දූෂණයට හේතු විය හැකිය.²⁶² ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ රජයන් අතර ඇතිවන ගිවිසුම් වල සිට පෞද්ගලික අංශයේ ක්ෂුද්‍ර ව්‍යවසායන් දක්වා මෙම මුදල් ගලා ඒම තුළින් ව්‍යාපෘති රැසකට අරමුදල් ලැබේ. බලපෑම් හා දූෂණ පිළිබඳ ගැටලුව නිතර පැන නැඟී ඇති අතර, චීන පාත්‍රයන් සියල්ලෝම එය පිළිගෙන තිබේ. නිදසුනක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලාංකීය විශ්වවිද්‍යාලයේ වැඩමුළුවකට සහභාගී වූ චීන සමාගම් නියෝජිතයෙක් “හේතුවෙන් සෑම දේශපාලන පක්ෂයක්ම, රජයේ ආයතනයක්, ප්‍රාදේශීය බලපෑම් කණ්ඩායමක් සහ අනෙකුත්

දෘශ්‍යමාන සහ අදෘශ්‍යමාන කණ්ඩායම් සඳහා ද ගෙවිය යුතු” බව පවසා තිබේ.²⁶³ ජ්‍යෙෂ්ඨ දේශපාලන නායකයින්ගේ මට්ටමින් පවා දූෂණය පවතින බව සම්මුඛ පරීක්ෂකණයට සහභාගිවූවන් පෙන්වා දෙයි.²⁶⁴

ප්‍රධාන කොමිෂනර්ස් ජනපති නායකයින්ගේ මැතිවරණ කොට්ඨාශවල පිහිටි ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති වෙත වින ප්‍රාග්ධනය ගලා ගොස් තිබේ. එක් උදාහරණයක් නම් ඩොලර් මිලියන ගණනක වියදමින් ඔලිගේ මැතිවරණ කොට්ඨාසයේ ඉදිවන කාර්මික උද්‍යානයයි.²⁶⁵ ප්‍රසම්පාදනය ද ප්‍රභූ දූෂණ පිළිබඳ බිය වැඩි කර තිබේ. 2016 දී සහනදායී වින ණයක් මගින් විනයයෙන් ගුවන් යානා හයක් මිලදී ගැනීමට සංචාරක අමාත්‍යාංශය බල කළ විට, ගුවන් යානා බොහෝ විට ගුවන්ගත නොකිරීම මෙන්ම නඩත්තු කිරීමට සහ රක්ෂණය කිරීමට අධික වියදමක් දැරීමට සිදුවීමෙන් ගුවන් සමාගමේ ලාභදායීතාවය බලපාන බව පවසමින් ජාතික ගුවන් සේවය වන තේපාල ගුවන් සේවා සංස්ථාව එයට විරුද්ධ වී තිබුණි.²⁶⁶ අමාත්‍යාංශය අවධාරනය කිරීමෙන් පසුව, ගුවන් යානා මිලදී ගත් නමුත්, පුරෝකථනය කළ පරිදි, ඒවා ගුවන්ගත කිරීම ඉක්මනින් නැවැත්වූ අතර, ගුවන් සමාගම දැන් ඒවා සඳහා ගැනුම්කරුවන් සොයමින් සිටී.²⁶⁷ තරඟකාරී ලංසු තැබීමකින් තොරව වින සමාගම වෙත කොන්ත්‍රාත්තු ලබාදීමට කළ උත්සාහ කිරීම් ද තිබේ. 2018 දී, අග්‍රාමාත්‍ය කාර්යාලයේ ඩිජිටල් ක්‍රියාකාරී කාමරයක් සඳහා වූ කොන්ත්‍රාත්තුව අවලංගු කරන ලද්දේ පොදු ප්‍රසම්පාදන පිළිබඳ නීතියට පටහැනිව විවෘත ටෙන්ඩරයකින් තොරව ක්‍රමවේදයක් සමාගමට එය ලබා දී ඇති නිසාය. අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ උපදේශකයකුගේ සෘජු බලපෑම් මත ටෙන්ඩර් කැඳවීම මෙම අවස්ථාවෙහිදී මඟ හැර තිබුණි.²⁶⁸

තරඟකාරී නොවන කොන්ත්‍රාත් සඳහා අනෙකුත් සිදුවීම්වලට උදාහරණ වශයෙන් ඩොලර් බිලියන 2 ක් වැය වූ, මෙහා වොට් 1,200 ක බුද්ධිගන්ධකි පල විදුලි ව්‍යාපෘතිය ඇතුළත් වන අතර, එය නුසුදුසු ව්‍යාපෘතියක් බවට වෝදනා එල්ල වී තිබේ. 2017 දී දැනලියේ නායකත්වයෙන් යුත් කොමිෂනර්ස් ජනපති විසින් මෙම ව්‍යාපෘතිය වින රජයට අයත් වයිනා ගෙණේබා ගෘප් කෝපරේෂන් (CGGC) වෙත ප්‍රදානය කළේය. තරඟකාරී ලංසු තැබීමක් සිදු නොවූ අතර, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහ වින නානාපතිවරයා ඉදිරියේ මෙම ගිවිසුම ඉතා උත්කර්ෂවත් ලෙස අත්සන් තැබුණි.²⁶⁹ මෙම ගිවිසුම අවධිමත් හා නොපැහැදිලි බවට පාර්ලිමේන්තු කමිටුවක් විසින් ද නින්දා කිරීමෙන් පසුව එම වසර අවසානයේ දී, තේපාල කොංග්‍රසයේ ෂර් බහදුර් ඩියුබාගේ නායකත්වයෙන් යුත් නව රජය විසින් එය ප්‍රතික්ෂේප කළේය.²⁷⁰ කෙසේ වෙතත්, 2018 දී කොමිෂනර්ස්වාදීන්ගේ නායකත්වයෙන් යුත් ආන්ඩුවක් බලයට පත් වූ පසු වනාම ඔලි විසින් එම තීරණය අවලංගු කරන ලද අතර, තරඟකාරී ලංසුකින් තොරව ව්‍යාපෘතිය නැවත වරක් CGGC වෙත පිරිනමන ලදී. කෙටියෙන් කිවහොත්, ව්‍යාපෘති එම මොහොතේ බලයේ සිටින පුද්ගලයින්ගේ සහ දේශපාලන පක්ෂවල අවශ්‍යතා මිස ජාතික අවශ්‍යතා අනුගමනය කර නැත.²⁷¹

සමාජික වදන

ප්‍රභූත් ග්‍රහණයට ගැනීම සහ ගප්මිතුරු ධනවාදය වඩාත්ම දියුණු වී ඇති රාජ්‍යය ලෙස ශ්‍රී ලංකාව පත්ව ඇති බව මෙම විශ්ලේෂණය තුළින් පෙනී යයි. සිරිසේන ආන්ඩුව යටතේ පැහැදිලි වූ පරිදි ආර්ථිකය විදේශීය ගලා ඒම (Foreign Inflow) මත දැඩි ලෙස යැපීම නිසා වින බලපෑම් මැඩපැවැත්වීම සඳහා දරන උත්සාහයන් සීමා වී තිබේ. ඊට අමතරව, සිවිල් යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසු රාජපක්ෂ ආණ්ඩුවට විදේශීය සහයෝගය අවශ්‍ය වීම මෙන්ම, සිවිල් කතිකාව සීමා කිරීම හා හැඩ ගැස්වීම සඳහා වූ අවශ්‍යතාවය මගින් බීජිං පාලනයට සිය බලපෑම වැඩි කර ගැනීම සඳහා අඛණ්ඩ අවස්ථාවක් ලබා දී තිබේ.

දේශපාලන ක්‍රියාවලිය දැඩි ලෙස පාලනය කරන පක්ෂයක් නායකත්වය දෙන බංගලාදේශය අනෙක් අන්තයේ ඇති අතර, ප්‍රභූත් වෙත චීනයේ අනවශ්‍ය මැදිහත් වීමක් හෝ ග්‍රහණයට ගැනීමක් සිදු වන බවට යෝජනා කරන අඩුම දර්ශක කිහිපයක් තිබේ. කෙසේ වෙතත්, මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි පරිපාලන යාන්ත්‍රණයේ අනවශ්‍ය බලපෑම් පිළිබඳ ප්‍රශ්න වැඩිවීමත් සමඟ 2023 මහ මැතිවරණය තීරණාත්මක වනු ඇත. බලයට පත් රජයට පශ්චාත් මැතිවරණ අවස්ථාවකදී එහි නීත්‍යානුකූල නාවය තනවුරු කිරීම සඳහා තම බලවත් අසල්වැසියන් වෙත හැරීමට සිදුවුවහොත්, එය චීනයට තවදුරටත් ඉදිරියට යාමට ඉඩ සලසනු ඇත.

මාලදිවයින සහ නේපාලය සඳහා ද 2023 සහ 2024 දී පැවැත්වීමට නියමිත මැතිවරණ තීරණාත්මක ය. විදේශයන්ගෙන් එන ආකර්ෂණයන් නමුච්චේ දේශීය අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා මෙම රටවල් ගන්නා යොමුව අනුව එය තීරණය වනු ඇත. නේපාලයේ පසුගිය වසර කිහිපය තුළ බලයේ සිටි කොමියුනිස්ට් පාලනය චීන බලපෑමට වැඩිපුරම නතු විය. වර්තමාන නේපාල කොන්ග්‍රසය ප්‍රමුඛ රජය CCP ය සමඟ මීට පෙර වූ රජය සමයේ පැවති මතවාදී සමීපතාවයට එලෙස සම්මාදන් නොවන නමුත්, නේපාලයට තමන්ගේ සැපයුම් සහ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධකය උදෙසා ඉන්දියාව මත වැඩිපුර යැපීම වෙනුවට විකල්ප සකස් කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය එම පක්ෂයට ද උරුම වී තිබේ. ඒ හා සමානව, පශ්චාත් වසංගත පසුබිමක් තුළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට ආධාර කිරීම සහ ආර්ථිකය සඳහා වැඩි සහයෝගයක් ලබා ගැනීම වෙනුවෙන්, චීනයෙන් ඉවත් වීමේ වර්තමාන තීරණය ආපසු හැරවීමට මාලේ අනාගත රජයක් තීරණය කළ හැකිය. ඒ නිසාම සංවර්ධනය හරහා මෙම රටවල චීන පාත්‍රයන් වැඩි වශයෙන් සම්බන්ධ කර ගැනීමත්, එමඟින් චීනයට බලපෑම් කිරීමේ හා සම්බන්ධවීමේ හැකියාවන් වැඩි වනු ඇත.

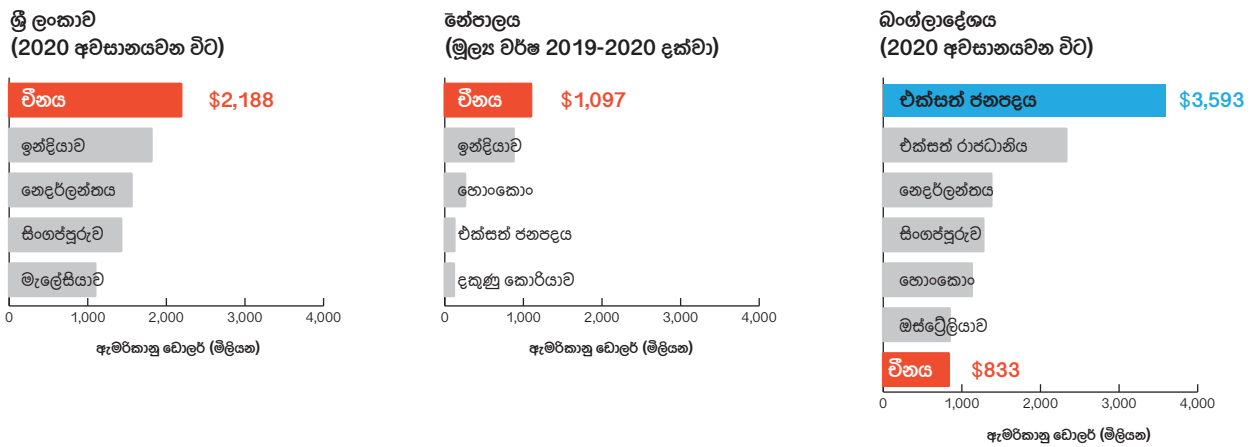
උගන් පාඩම

විනයේ අරමුණු

විනයේ ප්‍රධාන වත්කම එනි ආර්ථික බලපෑම් වන අතර වින පාත්‍රයන් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රතිශාශිලීය.

දිගු කාලීන මූලෝපායික අරමුණු සඳහා සේවය කරමින් සම්ප්‍රදායිකව ඉන්දියාවේ උපාය මාර්ගික ගෙවත්ත ලෙස සැලකෙන කලාපය තුළ තම බලපෑම පුළුල් කිරීමට උපකාරී වුව ද රටවල් තනර සඳහා බලපෑම් කිරීමේ විනයේ මූලික මෙවලම් තවමත් ආර්ථිකමය වේ. වසංගතය නොතකා 2020 දී විනය ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ඩොලර් බිලියන 4.6 ක් වූ අතර, මාලදිවයින සඳහා වූ ඩොලර් බිලියන 1.1 න් 1.4 න් අතර අගයක් යැයි විශ්වාස කෙරේ.²⁷² කලාපයේ සෑම රටකම බොහෝ විට ඔවුන් ලබාදුන් ණය මුදල් මගින් මනා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීමට විනය උදව් කරමින් සිටී. විනය පාත්‍රයන් අවස්ථා සෙවීමේ දී ප්‍රතිශාශිලී ය. රටවල් තනරේ රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික පාර්ශවකරුවන් වෙත ඔවුන් හවුල්කාරීත්වය සඳහා යෝජනා සමඟ ලඟා වූ බවට සම්මුඛ සාකච්චාවන්ට සහභාගීවූවන් විසින් විවිධ උදාහරණ සහිතව පෙන්වාදෙන ලදී.²⁷³ විනය පාත්‍රයන් අවස්ථා හඳුනාගෙන, රටවලින් මුලින්ම ඉල්ලන තෙක් බලා නොසිට යෝජනා ඉදිරිපත් කරයි. විනය නානාපති කාර්යාල, විනයේ රජයට අයත් සමාගම්, පෞද්ගලික සමාගම් විසින් මාධ්‍යවේදීන් සහ රටේ සිටින අනෙකුත් පාත්‍රයන් එකිනෙකා සමඟ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම මෙන්ම ඒවායේ නියැලීම සඳහා ඇති අපේක්ෂිත අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීම හා ඒවා දියුණු කර ගැනීම සඳහා දැනුම සම්බන්ධීකරණය කිරීම සිදුකරයි. මේ සඳහා දේශීය ධාරිතාවය ගොඩනැගීම, ව්‍යාපාර හවුල් කාරීත්වයන් හඳුනා ගැනීම හෝ තාක්ෂණික පැකේජ, උදාහරණ ලෙස 5G විදුලි සංදේශනය, පිරිනැමීම ද ඇතුළත් විය හැකිය. කලාපයේ ප්‍රක්‍රියාව ක්‍රියාත්මක වන බොහෝ විනය සමාගම් තමන් පොළඹවන විශේෂ විශාල අරමුදල් අවශ්‍ය ව්‍යාපෘති වල වැදගත්කම සහ ඡන්ද දායකයින්ට මුහුණ

9 වන රූපය. අවධානයට ලක් වූ රටවල ඉහළම සෘජු විදේශ ආයෝජන මූලාශ්‍ර

මූලාශ්‍රය: 6 වන ඇමණුම බලන්න

දිය යුතු වන්නේ දේශපාලනඥයින් වෙනුවෙන් වීන ආයෝජනවලට ඉටු කළ හැකි කාර්යභාරය ආණ්ඩු වෙනුවෙන් මැන බලා තිබේ. ව්‍යාපෘති අවසන් කිරීම බොහෝ විට එළඹෙන මැතිවරණයට සමගාමීව සිදු කෙරෙන අතර, එමගින් බලයේ සිටින පාර්ශවයන්ට සිය කාර්ය සාධනය ප්‍රදර්ශනය සඳහා අවස්ථාව ලබා දෙමින් යෝජිත වීන ව්‍යාපෘතීන්ගේ ක්‍රියාත්මකවීමට ඇති අවස්ථා ඉහළ නංවයි.

මෙම ප්‍රක්‍රියාකාරී ප්‍රවේශය වීනයට හොඳ හිත හා විශ්වාසයක් ලබා දී තිබේ.²⁷⁴ යෝජනා ක්‍රියාත්මක නොවන්නේ නම් හෝ රජයේ අනුමැතියක් දිනා නොගන්නේ නම් වීන සමාගම් රට හැර යාම වෙනුවට පහත් මට්ටමකින් සිටීමට උත්සාහ කරති. නිදසුනක් ලෙස මාලදිවයිනේ යමින්ගේ සිට සොලින් දක්වා වූ රජය වෙතස් විමෙන් පසුව, වීන කොන්ත්‍රාත්කරුවන් තම ප්‍රවේශය සීමා කර ඇති බව දැනගත් විට, තම අඛණ්ඩ ප්‍රවේශය සහතික කිරීම සඳහා නිම කරන ලද ව්‍යාපෘති සඳහා දීර්ඝ වගකීම් කාලයක් ලබා දීම සිදුවිය.²⁷⁵ ශ්‍රී ලංකාවේදී වීන කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වසර ගණනාවක් තිස්සේ මතභේදයන් සහ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් නරක ප්‍රචාරය ඉදිරියේ විශ්වාසවන්ත නවුල්කරුවන් වශයෙන් හොඳ හිත දිනා ගන්නා තෙක් දිගටම වසර ගණනක් රැඳී සිටියේය.²⁷⁶

සහයෝගීතාව සඳහා ඇති නව අවස්ථා ක්ෂණිකව හඳුනා ගැනීමට වීන පාත්‍රයන්ට නොහැකි වූ අවස්ථාවල දී, සන්කාරක රට වෙතත් රටවල් සමඟ ඒ වන විටත් පවතින සහයෝගීතාවයන් වැඩි දියුණු කිරීමට ඔවුන් ඉදිරිපත් වෙයි. නිදසුනක් වශයෙන්, හේපාලයේ දී, බොහෝ විට වීනය සංවර්ධන නවුල්කරුවෙකු ලෙස ඉන්දියාව දැනටමත් කරමින් සිටි ව්‍යාපෘති මහා පරිමාණයෙන් සිදු කිරීමටත්, ඉන්දියාවට වඩා වේගයෙන් හා අඩු වියදමකින් ඒවා නිම කිරීමටත් පොරොන්දු විය.²⁷⁷

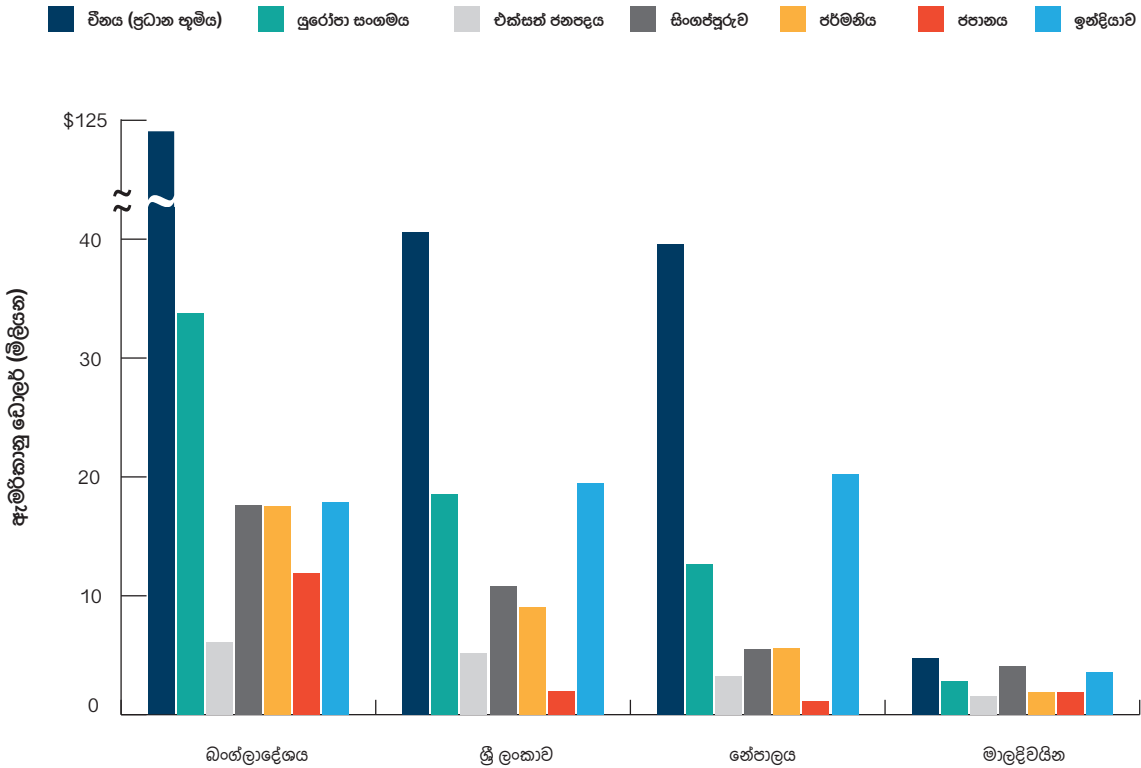
මෙම ආකෘතිය හේපාලයේ සිට බංගලාදේශය වැනි වෙනත් රටවලට යමින් ඇති බව පෙනේ.²⁷⁸ මෑත මාස කිහිපය තුළ වීනය කෝවිඩ්-19 සමඟ කටයුතු කිරීම සඳහා රටවල් ගණනාවක් තුළ සහයෝගීතා පාලයක් ස්ථාපිත කිරීමට උත්සාහ කරන ලදී. ඉන්දියාව විසින් යෝජනා කරන ලද ස්වේච්ඡා කෝවිඩ්-19 හදිසි අරමුදල දකුණු ආසියාවේ දී දියත් කිරීමට අසමත් වූ පසුව ඉන්දියානු ප්‍රයත්නය හා සමාන සහයෝගීතා ක්‍රම සාකච්ඡා කිරීම, ආර්ථික සහයෝගීතාව සහ කලාපීය සංවර්ධනය යථා තත්වයට පත් කිරීමේ මාධ්‍යයන් වශයෙන් වසංගත අවම කිරීම පුළුල් කිරීම වෙනුවෙන් විදේශ ඇමති වැන්ග් යී ඇෆ්ගනිස්ථානය, බංගලාදේශය, හේපාලය, පකිස්ථානය සහ ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල විදේශ ඇමතිවරුන් හමු විය.²⁷⁹

වීනයේ බලපෑම් කිරීමේ මෙවලම් වඩාත් විවිධාකාර වෙමින් පවතී.

බලපෑම් කිරීම සඳහා වීනය විවිධ ක්‍රම මාලාවක් භාවිතා කරයි. නමුත් ඒවා කෙසේ උපයෝගී කරගන්නේද යන්න රඳා පවතින්නේ රටක වීනය සම්බන්ධ වීමේ ප්‍රමාණය, එම රටේ ආයතන වල ශක්තිමත්තාවය සහ ප්‍රධාන පාලන තන්ත්‍රයන් සමඟ වීනයේ පෞද්ගලික සබඳතා මත යි. මෙම ක්‍රමවේදයන්ට දැන් වීන අවශ්‍යතාවන්ට හානිකර යැයි සැලකෙන ඇතැම් ක්‍රියාවන් වැළැක්වීම සඳහා දඬුවම් කිරීම හෝ අනුකූල වීම සඳහා බල කෙරෙන බලහත්කාරයන් ද ඇතුළත් වේ. ඒත්තු ගැන්වීමේ මෙවලම් සහ ධනාත්මක දිරි දීමනා ද වීනය අඛණ්ඩව භාවිතා කරයි.

දේශීය කාරකයින් ස්වයං චාරණයකට යොමු කරන දිගු දුරක සිටි කරන නර්පන ඇතුළුව, බලහත්කාරී නර්පන විවිධ ආකාරවලින් සෘණාත්මක බලපෑම් කිරීමේ මෙවලම් ලෙස භාවිතා කර තිබේ. නිදසුනක් වශයෙන්, 2020 පෙබරවාරි මාසයේ දී, හේපාල පුවත්පතක් කොරෝනා වයිරසයේ

10 වන රූපය. අවධානයට ලක් වූ රටවල් සඳහා කෝවිඩ්-19 සම්බන්ධ අපනයන, 2020

මූලාශ්‍රය: ලෝක ඒකාබද්ධ වෙළඳ විසඳුම, ලෝක බැංකුව.

මූලාරම්භයේ රහස්‍යභාවය පිළිබඳ ලිපියක් පලකළ විට, දෙරට අතර සබඳතාවලට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි ස්ථාවරයන්ගෙන් වළකින ලෙස තේජාල පුවත්පත්වලින් ඉල්ලා සිටිමින් චීනයේ තේජාල තානාපති කාර්යාලය තර්ජනාත්මක ප්‍රකාශයක් නිකුත් කිරීම දැක්විය හැකිය.²⁸⁰ මෙම අවස්ථාවෙහි දී අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය ලබා දීමට තර්ජනය අසමත් විය. ව්‍යවස්ථාවෙන් සහතික කර ඇති මාධ්‍ය නිදහස ආරක්ෂා කළ හැකි එකම ක්‍රමය එය භාවිතා කිරීම බව තානාපති කාර්යාලයට මතක් කර දෙමින් තේජාල කතු වරුන් පසුබැසීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී.²⁸¹ නමුත් එවැනි ප්‍රතික්‍රියාවකින් චීනයෙන් තවත් වැඩිදුර සෘජු තර්ජන එල්ල විය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ එක්තරා පුවත්පතක එවැනිම ලිපියක් ඉවත් කරගන්නා ලෙස ඉල්ලීමට රජය මෙහෙය වීමට චීන තානාපති කාර්යාලය පියවර ගත් අවස්ථාවක් ද වාර්තා විය.²⁸²

වෙනත් තැනක, වෙළඳ දැන්වීම් මිලදී ගැනීම, තානාපති කාර්යාලය සමඟ මාධ්‍ය ආයතනයක් සඳහා සහයෝගීභාවයක් ලබා දීම, දේශීය මාධ්‍යවේදීන්ට චීනයේ රැකියා අවස්ථා ලබා දීම හෝ චීනයේ ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම ඇතුළත් ප්‍රතිලාභ සහ දිරි දීමනා ලබාදීම තුළින් නරක බලපෑම් වළක්වා ගැනීමට චීනය යොමුවී තිබේ. බංගලාදේශයේ දී ධනාත්මක ආවරණයක් ලබා ගත හැකි යහපත් සබඳතා ගොඩනගා ගැනීමට චීන තානාපති කාර්යාලය නීතිපතා ප්‍රාදේශීය දිනපතා පුවත්පත් වල සම්පූර්ණ පිටු දැන්වීම් ලබා ගන්නා අතර, තානාපති ඇතුළු තානාපති නිලධාරීන් ප්‍රවෘත්ති කාමර වෙත ගොස් කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ නියාමනය කළ සාකච්ඡාවලට සහභාගී වීම ආදිය සිදුකර තිබේ.²⁸³

චීනය සිය සංස්කෘතික වැඩසටහන් නාවිකා කරමින් ජනතාව සමඟ සෘජුවම සම්බන්ධ වෙමින් තම බලය පැතිරවීම සඳහා ඒ ආකාරයෙන්ම කටයුතු කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ දී මෙය සිදු කර ඇත්තේ CHEC සහයෝගය ඇතිව ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලයක් ගොඩනැගීම වැනි බුදු දහම වටා සම්බන්ධතා ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙනි. වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය හරහා සමාගම විසින් කොන්රියුම්පියානු චින්තනය පිළිබඳ පොත් ද මෙම විශ්ව විද්‍යාලයට පරිත්‍යාග කර තිබේ.²⁸⁴ තේපාලයේ දී ද සංස්කෘතික සම්බන්ධතා ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන ප්‍රයෝජනවත් මෙවලම් බව ඔප්පු වී තිබේ. චීන මාධ්‍ය හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍ය ලුම්බිණි සහ තිලෝරකොට්ති සංස්කෘතික වශයෙන් වැදගත් ස්ථාන හැරුණුම සහ 2016 ලුම්බිණි මාසාදේවි විහාරස්ථානයේ දී, චීනයේ ජොන්ගුවා ගුම්බා විසින් සංවිධානය කරන ලද, 2640 වන බුද්ධ ජයන්ති වැඩසටහනට සහභාගී වීම මගින් ඒ බව පෙන්නුම් කෙරේ.²⁸⁵

දිරි දීමනා මඟින් ඒත්තු ගැන්වීමට අසමත් වූ විට, චීන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා හර්ජන නාවිකා කළු හැකිය. උදාහරණයක් වශයෙන්, 2017 දී නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම පිළිබඳ සාකච්ඡා පැවැත්වීමේ දී, චීන තානාපති කාර්යාලය විසින් අනාගත සියලුම මූල්‍ය ආධාර සඳහා එම අත්සන් කිරීමට සම්බන්ධ කළ බව මාලදිවයිනෙන් ලැබෙන වාර්තා පවසයි.²⁸⁶ ඒ හා සමානව, බංගලාදේශයේ දී, පද්මා බහුකාර්ය පාලම් ව්‍යාපෘතිය අසල ගංගා ජලය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වූ නව කොන්ත්‍රාත්තුවකට අත්සන් කිරීම සඳහා චීන රජයට අයත් සිනොනයිට්‍රෝ සමාගම ඩකා-චිනගොං අධිවේගී ව්‍යාප්ති ව්‍යාපෘතියේ නිම කිරීම සම්බන්ධ කරන ලදී.²⁸⁷ කෝටුවක ඇමිණු කැරට් උපක්‍රමය ඇතැම්විට රහස්‍ය අනුවරයින් සඳහා යොදා ගනී. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඇමරිකානු රාජ්‍ය ලේකම් මයික් පොම්පියෝ 2020 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී කළ සංචාරයේ දී ශ්‍රී ලංකාව සහ චීනය අතර පවතින ගැඹුරු සබඳතා පිළිබඳව ප්‍රසිද්ධියේ පැමිණිලි කළ විට, ශ්‍රී ලංකා-චීන මිත්‍රත්ව සංගමය එය “වැරදි තොරතුරු සැපයීම” සහ එක්සත් ජනපදය “අධිරාජ්‍යවාදය” ලෙස නුවා දක්වමින් දැඩි ප්‍රකාශයක් නිකුත් කරන ලදී.²⁸⁸ බංගලාදේශයේ දී, “මිත්‍රශීලී අසල්වැසියන්” පිළිබඳ පුවත්පත්වල ලියන ආකාරය ගැන රජයේ නිලධාරීන් විසින් අවධිමත් ලෙස උපදෙස් දුන් අවස්ථා පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් විසින් පවසන ලදී.²⁸⁹ සම්මුඛ සකාවචනාවන්ට සහභාගී වූ අයෙකු පෙන්වා දුන් පරිදි, බංගලාදේශයේ සමහර අඩු සංසරණයක් සහිත පුවත්පත් මගින් චීන කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ ඔවුන්ගේ දේශීය සේවකයින් අතර පවතින මතභේද පිළිබඳව වාර්තා කරන විට ප්‍රධාන ධාරාවේ මාධ්‍ය එම මාතෘකා ආවරණය කරන්නේ ඉතාම කලාතුරකිනි.²⁹⁰

රටවල් හතරේ “ණය උගුලක්” නැත.

සමහර රටවල් චීන ණය සඳහා වැඩි වශයෙන් නිරාවරණයවීම මත චීනය විසින් “ණය උගුල් රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකත්වය” අනුගමනය කරන බවට වූ ආබ්‍යානය ගොඩනැගේ. මෙම මතයට අනුව, ශබ්දතාවයක් නොමැති බව අවසානයේ දී සොයා ගන්නා යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා චීනය පහසුව අරමුදල් ලබා දෙයි. ණය ලබා දෙන චීන ආයතනයට එම ණය කොටස් බවට පරිවර්තනය කිරීමෙන් හෝ ඒ සඳහා නව කොන්දේසි නියම කිරීමෙන් චීන ආයතනයට එහි ස්ථාපිත වීමට හෝ වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමට එමගින් ඉඩ සලසයි.

ඒ කෙසේ වෙතත්, මෙම ආබ්‍යානය ප්‍රශ්න කළ හැකිය. උදාහරණයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ණය වලින් චීන කොටස බෙහෙවින් අතිශයෝක්තියට නංවා තිබේ. 2020 මාර්තු මාසයේ කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 6 ක් පමණක් වන අතර, අනෙක් ණය වෙනත් ණය නිමියන්ට අයත් වේ.²⁹¹ යථාර්ථය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ ණය ගැටලුවක් තිබීම වන අතර, ඔවුන්ට වඩා හොඳ ණය කළමනාකරණයක් අවශ්‍ය වීමයි. 2016 දී සිරිසේන ආණ්ඩුවේ එක්

වගුව

2013–14 සහ 2019–20 අතර තේජලය සඳහා වීන ආධාර වර්ග (ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියනවලින්)

වසර/ආකාරය	ප්‍රදාන	ණය	තාක්ෂණික සහය	එකතුව
2013/14	-	-	-	-
2014/15	28.8	9.2	0	38.0
2015/16	27.1	8.1	0.1	35.3
2016/17	41.2	0	0	41.2
2017/18	36.4	18.5	3.8	58.7
2018/19	106.0	44.4	0	150.4
2019/20	33.0	0	60.0	93.0

මූලාශ්‍රය: “2014/15 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” “2015/16 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” “2016/17 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” “2018 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” “2019 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” සහ “2019/20 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා සංවර්ධන සහයෝගිතා වාර්තාව,” තේජලයේ මුදල් අමාත්‍යාංශය, 2021 ජූලි වෙත ප්‍රවේශ විය,

සාමාජිකයෙක් ප්‍රකාශ කළ පරිදි, ඔවුන් බලයට පත් වූ විගස රටට වීනයෙන් ණය ගැනීමට සිදු වූයේ වෙන කිසිවෙකු ණය ලබා නොදුන් නිසාය.²⁹²

අනෙක් රටවල් තුනෙන්, වීන වාණිජ ණය සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස නිරාවරණය වී ඇත්තේ මාලදිවයින පමණි. වීන මුදල් මත යැපීම අවම කිරීම සඳහා තේජලය සහ බංගලාදේශය සිය අරමුදල් සපයන්නන් සහ මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රම තෝරා ගැනීමේදී ප්‍රවේශම් වී තිබේ. බංගලාදේශය වාණිජ ණය වලට වඩා මෘදු ණය ලබා ගැනීමට උත්සාහ කරන අතර තේජලය මෘදු ණය වලට වඩා ප්‍රදානයන්ට කැමති ය.

ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති දහයකට මුදල් සැපයීම සඳහා වීනය 2015 දී බංගලාදේශයේ අගමැති කාර්යාලය වෙත ප්‍රභා වූ විට, ජපානය සහ ඉන්දියාව වැනි අනෙකුත් සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ යෝජනා අනුව ඒවා ඇගයීමට රජය විසින් තීරණය කරන ලදී.²⁹³ ඒ හා සමානව තේජලය කොවිඩ් සහනය සඳහා ලෝක බැංකුව වෙත කිහිප වරක් යොමු වී තිබේ. පළමුව, එය කොවිඩ්-19 හදිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ සෞඛ්‍ය පද්ධති සුදානම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඩොලර් මිලියන 104 ක් ලබාගෙන තිබුණි.²⁹⁴ පසුව, 2020 අප්‍රේල් සහ නොවැම්බර් අතර කාලය තුළ වසංගතයෙන් පසු ආර්ථික ප්‍රතිසාධනය සඳහා සහ විවිධ යටිතල පහසුකම් සහ නාගරික නවීකරණ ව්‍යාපෘති සඳහා ඩොලර් මිලියන 800 ක් ණය ලබා ගන්නා ලදී.²⁹⁵ තේජලය පරීක්ෂණ කට්ටල, වෛද්‍ය උපකරණ සහ එන්නත් ආකාරයෙන් වීනයේ උදව් පිළිගෙන ඇති නමුත්, වසංගතය සමඟ ඇති වූ දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දීම සඳහා මූල්‍ය ආධාර ලබාගැනීමට ඔවුන් වීනයට යොමු වී තිබුණේ නැත. සම්මුඛ සාකච්චාවට සහභාගී වූ අයෙකුට අනුව, වඩාත් නිතකර පොලී අනුපාත නිසා ලෝක බැංකුවෙන් ණය ගැනීම වඩාත් අර්ථවත්ය. ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි සම්ප්‍රදායික නියෝජිතායතන සහ එක්සත් රාජධානිය, එක්සත් ජනපදය හෝ ඉන්දියාව වැනි අනෙකුත් ද්විපාර්ශ්වික හවුල්කරුවන්ගෙන් ලබා දෙන මෘදු ණය, සහනදායී ණය සහ සංවර්ධන ප්‍රදාන ඇතුළුව වෙනත් විකල්ප තේජලය සතුව තිබේ.²⁹⁶

රටවල් එකිනෙකාගෙන් ඉගෙන ගනිමින් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තමන් විසින් සබඳතා පවත්වන ආකාරය වෙනස්කර ගනිමින් සිටී.

සමහර විට මෙම අධ්‍යයනයේ වැදගත්ම නිගමනය නම් චීනය සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේදී රටවල් හතරෙන් එකක්වත් තවදුරටත් දූපතක් නොවන බවයි. චීනය මත අධික ලෙස යැපීමේ අවදානම පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැඩි ලෙස දැනුවත්ව සිටි අතර, එම අපේක්ෂාව මඟ හැරීමට ද උනන්දු වන බව වැඩිමුළු වලට සහනාභී වුවත් සහ සම්මුඛසාකච්ඡාවට සහනාභීවුවත් පැහැදිලිකරන ලදී. බීජිං පාලනය සමඟ තම රටේ සම්බන්ධය ගැන සාකච්ඡා කිරීමේ දී බොහෝ දෙනෙකු වෙනත් රටවල අත්දැකීම් ගෙන එන ලදී. විශේෂයෙන්ම, MRIA සහ නම්බන්තොට වරාය සාර්ථක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව මූලික වශයෙන් ගත් උත්සාහයන් සහ පසුව නම්බන්තොට චීන රාජ්‍ය සමාගමක ආයෝජන, සෙසු රටවල් තුනේ පාත්‍රයන් විසින් බොහෝ විට ඉදිරියට ගෙන එන ලදී. පැහැදිලිවම, ශ්‍රී ලංකාවේ අත්දැකීම් සැලකිය යුතු යොමු ලක්ෂයක් බවට පත් වී තිබේ.

පොදු වැරදි වැටහීම් තිබියදීත්, රටවල් හතර තමන් සබඳතා පවත්වන ආකාරය තමන් විසින්ම තීරණය කරන අතර අවසානයේදී චීනය සමඟ ඔවුන්ගේ සබඳතාවල කොන්දේසි ඔවුන්ම තීරණය කරයි. සිදුකළ නොහැකි යැයි පෙනෙන නිශ්චිත ව්‍යාපෘති ඔවුන් ප්‍රතික්ෂේප කර තිබේ., මෘදු ණය සිට වාණිජමය ණය වශයෙන් අරමුදල් සැපයීමේ කොන්දේසි චීනය වෙතස් කිරීමෙන් පසු 2020 දී බංගලාදේශය සොනාඩියා ගැඹුරු මුහුදු වරාය අවලංගු කිරීම උදාහරණයකි.²⁹⁷ ඒ වෙනුවට සොනාඩියා සිට කිලෝ මීටර් විසිපහක් පමණ ඈතින් පිහිටි මාතරබාරි නි ගැඹුරු මුහුදේ වරායක් ඉදි කිරීම සඳහා බංගලාදේශය ඉදිරියට ගොස් තිබේ. බංගලාදේශ රජයට අනුව, නව ව්‍යාපෘතියට අරමුදල් සපයනු ලබන්නේ ජපානයෙන් ලැබෙන ඩොලර් බිලියන 3.7 ක ණයක් මඟින් වන අතර, ඒ මූලික වසර දහයක සහන කාලයක් සමඟ වසර නිහක කාලයක් සඳහා සියයට 0.1 ක පොලියකටය.²⁹⁸ මෙම වසර මුලදී, අග්‍රාමාත්‍ය කාර්යාලය චීන ණය වලින් ඉදිකරන තීරණාත්මක දුම්රිය මාර්ග ව්‍යාපෘති දෙකක වියදම ඉතාම විශාල බව දැනගත් පසුව අයවැය කප්පාදු කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. චීනය ව්‍යාපෘතියෙන් ඉවත් වන බව ඩකානි තානාපති කාර්යාලය පවසා තිබේ.²⁹⁹

ව්‍යාපෘති අවලංගු කර තිබෙන්නේ බංගලාදේශය පමණක් නොවේ. කොන්ත්‍රාත්කරුවා වූ ගුවාංසි විසින් සම්ප්‍රේෂණ හා උපපොළ ඉදිකිරීම් කටයුතු වලින් සියයට 8 ක් පමණක් නියමිත කාල සීමාව තුළ නිම කිරීම නිසා හේතුව වීදුලිබල අධිකාරිය විසින් තමකෝමි -කන්මණ්ඩු ඉහළ සම්ප්‍රේෂණ මාර්ගයේ පළමු කොටස සඳහා වූ කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් කර දමන ලදී.³⁰⁰ ඉන් අනතුරුව, චීන තානාපතිවරයා සමඟ පැවති හමුදකදී බලශක්ති ඇමතිවරයා චීන සමාගම්වල එරට කාර්ය සාධනය පිළිබඳව ප්‍රශ්න කළ අතර, ලෝකයේ වෙන තැනක වැඩ කරන වඩා කාර්යක්ෂම වෙනත් චීන සමාගමකට ඒ වෙනුවට ව්‍යාපෘති සඳහා වගකීම ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටියේය.³⁰¹

චීනය සමඟ කටයුතු කිරීමේ අනෙකුත් අංශයන්හිදී රටවල් හතර ස්ථාවරභාවය සහ අධිෂ්ඨානය විදහා දක්වා තිබේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, CCP සහ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන පක්ෂ අතර දේශපාලන මැදිහත් වීම් ඉහළ යමින් තිබියදීත්, සමහර පාත්‍රයන් මතවාදී සම්බන්ධතාවය කෙසේ වෙතත් ඈත් වීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. රටේ ප්‍රධාන වාමාංශික පක්ෂය වන ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ CCP හි සියවස් සැමරුම සඳහා 2021 ජුනි මාසයේ දී පැවති අනුස්මරණ උළෙලට සහනාභී වූයේ නැත. කොළඹ වරාය නගරයේ මෙහෙයුම් කටයුතු මෙහෙයවීම සඳහා රාජපක්ෂ රජය එකඟ වූ කොන්දේසිවලට ඔවුන් විරුද්ධ වී ඇති අතර වර්තමාන කොන්දේසි යටතේ වරාය නගරය “චීනයේ තවත් පළාතක්” වනු ඇතැයි ඔවුන් තර්ක කරයි.³⁰²

පැහැදිලි ප්‍රතිලාභ ලෙස ඔවුන් දකින බොහෝ දේ සඳහා චීනය සමීප කරවාගෙන ඇත්තේ රටවල් හතරේ ආණ්ඩු ය. චීනය සමඟ සබඳතා පැවැත්වීමෙන් මැතිවරණයට පෙර දේශීය දේශපාලන වාසියක් ලබා ගත හැකි අතර, විපක්ෂය අපහසුතාවයට පත්කරමින් පොදු වැඩ සහ අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ ඡන්ද දායකයින්ට ලබා දිය හැකිය. මහින්ද රාජපක්ෂගේ මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ ඉදිකරන ලද හම්බන්තොට වරාය, නිටපු ජනාධිපතිවරයාගේ නැට පස් වන ජන්ම දිනය යෙදෙන මොහොතේ ක්‍රියාත්මක විය.³⁰³ ඒ හා සමානව, ඉඩම් සඳහා වන්දි වශයෙන් මුදල් ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් විරෝධතා පැන නැගීමත් සමඟ නිටපු අගමැති ඔලිගේ මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ චීනය විසින් අරමුදල් සපයන කාර්මික උද්‍යානය නේපාලයේ ප්‍රවෘත්තිවලට භාජනය විය.³⁰⁴ පොදුවේ ගත් කල, චීනය ව්‍යාපෘති සඳහා දැඩි පාලනය හා සම්බන්ධ දැඩි කොන්දේසි පනවා නැති අතර, ඉක්මන් ප්‍රතිඵල ලබා දීමට කැමති දේශපාලනඥයින්ට ඒවා වඩාත් ආකර්ෂණීය වේ. අවතැන් වන පුද්ගලයන් හා නාති වන පරිසරය පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘති වල හොඳම භාවිතයන් නොමැති වන අතර, ඊටත් වඩා, මානව හිමිකම් හෝ මැතිවරණ භාවිතයන් සම්බන්ධ ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කරන්නේ ද නැත.³⁰⁵

චීනය සහ එහි නවුල්කරුවන් මේ වන විට ප්‍රාරම්භක අවධියේ අර්බුදයන්ට මුහුණ දී සිටී.

චීනය දකුණු ආසියාවට සාපේක්ෂව මෑතක දී පිවිස ඇති අතර, අවධානය යොමු වී ඇති රටවල නිබේන ආයතන සහ ඒවායේ ආයතනික සංස්කෘතීන් පිළිබඳව තවමත් පැහැදිලිව අවබෝධ කරගත යුතුව ඇත. පාර්ශවකරුවෙකු සඳහන් කරන පරිදි, චීනය ඔවුන්ගේ “පද්ධතිය, භාෂාව හෝ සංස්කෘතිය” නොදින් නොදනිති.³⁰⁶ එසේම, මෙම රටවල් මෑතකදී චීනය සමඟ තම බැඳීම ගැඹුරු කර ගැනීමට පටන් ගෙන ඇති අතර ඔවුන් චීනය සිතන ආකාරය සහ ක්‍රියා කරන ආකාරය ගැන තවමත් ඉගෙන ගනිමින් සිටී. ඔවුන් අවශ්‍යතා සහ ප්‍රමුඛතා අතර පවත්නා අවබෝධයේ හා සන්නිවේදනයේ නිවැස සඳහා මෙය හේතු වේ. ක්වාඩ් සමඟ බංගලාදේශය සම්බන්ධ වීමේ හැකියාව පිළිබඳව බංගලාදේශයේ චීන තානාපතිවරයා විසින් නිෂේධාත්මකව අදහස් දැක්වීමේ සිද්ධිය මීට එක් උදාහරණයකි. ඊළඟ දවසේම, බීජිං හි සිනොගාර්ම් කෝවිඩ්-19 එන්නත් මාත්‍රාවන් 500,000 ක් ලබා දුන් උත්සවයක දී චීන තානාපතිවරයා සහ බංගලාදේශ විදේශ ඇමතිවරයා ඡායාරූප සඳහා පෙනී සිටින ලදී.³⁰⁷ ඕනෑම සම්බන්ධතාවයක දී මෙන්ම, මෙහිදී ද දෙපාර්ශවයේම වැරදි සිදු විය හැකි නමුත්, කලාපයේ චීනයේ වැදගත්කම සහ රටවල් හතරේ සංවර්ධන ගමනේ චීනයේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගෙන, මේවා නොසලකා හැර එකට වැඩ කිරීමට දෙපාර්ශවයම ඉගෙන ගනු ඇත.

ඉන්දියාව තවමත් චීනයට වඩා සැලකිය යුතු උපාය මාර්ගික පාත්‍රයෙකි.

බලතුලනය ක්‍රමානුකූලව චීනය දෙසට මාරු වෙමින් පැවතුන ද, රටවල් හතරේ තේරීම්, අවශ්‍යතා සහ හැසිරීම් කෙරෙහි වැඩිම බලපෑමක් ඇති කරමින් සිටිය රාජ්‍යය ලෙස ඉන්දියාව දිගටම සිටී. ඉන්දියාව මෙම බොහෝ රටවල් සඳහා ඉතා වැදගත් වෙළඳ හවුල් කරුවෙකුට වඩා විශාල දෙයක් වන අතර එය ඔවුන්ගේ ඉහළම සෘජු විදේශ ආයෝජන ප්‍රභවයක් ද වේ.³⁰⁸ ඉන්දියාව සිය ඓතිහාසික හා සමාජ සම්බන්ධතා ද භාවිතා කරන අතර, සියල්ලටත් වඩා, සරලවම චීනය නොවන ආකාරයකින් ඔවුන්ගේ දේශීය දේශපාලනය තුළ දැඩි ලෙස තනවුරු වී තිබේ. විවිධ කාල වකවානුවලදී නිල සහ නිල නොවන ඉන්දියානු සහයෝගයෙන් විවිධ දේශපාලන පාත්‍රයන් ප්‍රතිලාභ ලබා තිබේ. එපමණක් නොව, ඉන්දියානු නමුදුව කලාපයේ විශාලතම නමුදුව වන අතර කලාපය පුරා ඔවුන් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරී වේ. 1987 දී මාලදිවයිනේ කුමන්ත්‍රණයක් වැළැක්වීමට සහ

බංගලාදේශය 1971 දී ස්වාධීන ජාතියක් ලෙස නනවුරු කර ගැනීමට උදව් කිරීම යනාදී වශයෙන් එය සමහර රටවලට ප්‍රයෝජනවත් වී තිබේ.

මෙම සියලු සාධක එකට ගත් කල, කලාපය තුළ චීනයට කෙතරම් ගැඹුරු ලෙස මුල් බැස ගත හැකිද යන්න පිළිබඳ සීමාවන් පෙන්නුම් කරයි. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඉන්දියාවේ විරෝධතා හේතුවෙන් බීජිං පාලනයට රාජ්‍යන් නතර සමඟ සමීප මෙහෙයුම් ආරක්ෂක සබඳතා වර්ධනය කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, ඉන්දියාව ඔවුන්ගේ සමාජ, දේශපාලන හා ආර්ථික ජීවිතයේ සමීපව සිටීම නිසා මැදිහත් වීමේ චෝදනා ඇතුළුව එය ඉහළ මට්ටමේ විවේචනවලට විවෘත වී තිබේ. ඒ සඳහා මෑත උදාහරණ අතරට 2015 නේපාලයට ආර්ථික අවහිර ඇති කිරීමෙන් පසු ඉන්දියාවට එරෙහි ජනතා ආකල්පය වෙතස් වීම හෝ 2015 දී ඔහුගේ මැතිවරණ පරාජයට ඉන්දියාවේ බාහිර බුද්ධි අංශ වගකිව යුතු බවට මහින්ද රාජපක්ෂ චෝදනා කිරීම ඇතුළත් වේ.³⁰⁹

එක්සත් ජනපදය සහ එහි උපායමාර්ගික නවුල්කරුවන් සඳහා නිර්දේශ

චීනයේ කලාපීය මැදිහත්වීම සඳහා මූලිකම ප්‍රවේශය වන්නේ ස්ථිර අනුකූලතාවයි; එය එක්සත් ජනපදයේ ද ප්‍රධාන යතුර විය යුතුය.³¹⁰

එක්සත් ජනපදය සහ එහි නවුල්කරුවන්ගේ ස්ථාවර මැදිහත් වීම මෙම දකුණු ආසියානු රාජ්‍යයන් හතරම තවමත් බෙහෙවින් අපේක්ෂා කරයි. චීනය සමඟ කටයුතු කිරීමට වඩාත් ඉහළ නැඹුරුතාවයක් ඇති දේශීය ප්‍රතු පැලැන්තියක් සිටින ශ්‍රී ලංකාව ද මෙයට ඇතුළත් ය. 2019 මැතිවරණයේදී මහින්ද රාජපක්ෂගේ ප්‍රධාන උපදේශකයෙකු පැවසූ පරිදි: “සිතිය යුතු දේ වන්නේ, අපි චීනය අපහසුතාවයට පත් කළහොත් බටහිරයන් නිමක් නැති රත් මලු රැගෙන අප වෙත එනු ඇත... නමුත් රත්තරන් මලු කිසි විටෙකත් යථාර්තයක් වූයේ නැත.”³¹¹ මෙම ගැටලුවට විසඳුම නම් කලාපය සඳහා එක්සත් ජනපදයේ ස්ථාවර පෙනීසිටීමක් සහ දිගු කාලීන ප්‍රතිපත්තියක් සහතික කිරීමෙන් චීන අභියෝගයට මුහුණ දීමයි. මෙම රාජ්‍යවල අත්දැකීමට අනුව බටහිර මැදිහත් වීම ඉතා සුළු හා කෙටි ය, එය බොහෝ විට වෛෂිංචනයේ මේ කලාපයට යොමු කර ඇති පුද්ගලයන්ගේ හා එක්සත් ජනපද තානාපති කාර්යාලයේ වැඩ කරන පුද්ගලයින් මත රඳා පවතී. දකුණු ආසියාව සමඟ වැඩි සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීමට පාර්ශවකරුවන් බයිඩන් පරිපාලනය දෙස බලාපොරොත්තු සහගතව බලමින් ක්වාඩ් වැනි විධිවිධාන සඳහා කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරන ලදී. දකුණු ආසියාවට ආධාර කිරීම සඳහා චීනය විශාල ලෙස යොදා ගන්නා ක්ෂේත්‍රයන් තුනක් වන එන්නත්, නැගී එන තාක්ෂණ සහ දේශගුණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට පළමු ක්වාඩ් සමුළුවේදී ගත් තීරණය මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රයෝජනවත් වේ.³¹²

රාජ්‍ය නොවන ස්ථාපිතයන් හරහා එක්සත් ජනපදයට චීනය සමඟ තරඟ කළ හැකි බවට ද පාර්ශවකරුවන් තර්ක කරන ලදී. සමහර අවස්ථාවලදී නිල නොවන නාලිකාවලට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූයේ එමඟින් කලාපයේ එක්සත් ජනපද භූමිකාව, බීජිං පාර්ශවයට එරෙහිව වෛෂිංචනයේ පැත්ත හෝරා ගැනීමේ ප්‍රශ්නයට ඉඩ නොතබමින්, වැඩිදියුණු කරගැනීමට ඉඩ ලැබෙන නිසාය. එය ජාතීන් හරහා ඉගෙනීමකට ද උපකාරී වේ. නිදසුනක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතියේදී, වැඩිමුළුවට සහභාගිවන්නන් නිතරම එකිනෙකාගෙන් ප්‍රශ්න අසනු ලැබූ අතර අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගනු ලැබුණි.

රාජ්‍යයන් හතරට අවශ්‍ය යැයි හැඟෙන දේ සඳහා වීන ව්‍යාපෘති අවධානය යොමු කරයි - ඇමරිකාව ද ඒ ආකාරයෙන් සබඳතා ඇතිකරගත යුතුය.

එකවර දකුණු ආසියාතික රටවල් බොහෝමයක් සමඟ ගිවිසුම් ගත වීම ඉහළ නැංවීමට චීනයට හැකිවීමේ එක් තීරණාත්මක සාධකයක් වන්නේ නිතර නිතර ප්‍රදානයන් සහ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට කැමැත්තෙන් සිටීමත්, පසුව නවුල්කරුවන්ට අවශ්‍ය දේ පිළිබඳව නොඳිත් සවන් දීමත් ය. සම්බන්ධතාවයන් සහ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති දකුණු ආසියාවේ සියලුම රජයන් හි අපේක්ෂා ලැයිස්තුවේ ඉහළින්ම ඇති අතර, එය චීනය සමඟ පවතින සහයෝගීතාවයේ ප්‍රධාන අංශයක් බවට පත් වී තිබේ. කලාපය තුළ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිරූපය ඉහළ නංවා ගැනීම වෙනුවෙන්, එක්සත් ජනපදය සහ එහි නවුල්කරුවන් විසින් එම රටවල් ඉල්ලා සිටින දේ පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය. 2021 ජුනි මාසයේ දී ජී 7 නායකයින්ගේ රැස්වීමේ දී නිවේදනය කරන ලද යහපත් ලොවක් නැවත ගොඩනැගීමේ (Build Back Better World) වැඩසටහන මෙම දිශාව යොමු වූ ඵලදායී පියවරකි.³¹³ බලු ඩොට් ජාලය සමඟ එක්ව, මෙම රාජ්‍යයන් තමන්ට අවශ්‍ය යැයි චීනයට පවසා ඇති ආකාරයට ම සම්බන්ධතාවක් ලබා දීමේ හැකියාව එයට තිබේ.³¹⁴ මේ කලාපයේ රටවල් මධ්‍ය ආදායම් තත්වයට මාරුවීම හේතුවෙන් සහනදායී ආධාර බොහොමයක් සඳහා නුසුදුස්සන් බවට පත්විය. එනිසා මෙම රාජ්‍යන්ට අවශ්‍ය සංවර්ධන ආධාරවලට අවශ්‍ය විකල්ප මාවන් සකසා ගැනීමට එක්සත් ජනපදය බටහිර බහුපාර්ශ්වීය සංවිධාන කෙරෙහි වන තමන් සතුව පවතින අනුබලය භාවිතා කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත්, එසේ කිරීමේදී, දේශපාලන පක්ෂ සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ පුළුල් පරාසය පුරා එක්සත් ජනපදය නිරන්තරයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. නිදසුනක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ සහ හේපාලයේ වැඩමුළුවලට සහභාගී වූ අය, එවැනි බහු පාර්ශ්වීය එක්සත් ජනපද ප්‍රවේශයක් නොමැති වීමට පළමුව එක්සත් ජනපද MCC ගිවිසුම අසාර්ථක වීමටත්, දෙවනුව දේශපාලන ආකර්ෂණය අනිමි වීමටත් එය හේතු වූ බව ප්‍රකාශ කරන ලදී.³¹⁵

චීනයට අත්‍යන්තරවුව එම රටවල හැකියාවන් වැඩිදියුණු කර ගැනීමට උදව් කිරීමෙන් ද එක්සත් ජනපදයට සිය බලපෑම වැඩි දියුණු කළ හැකිය. නිදසුනක් වශයෙන්, ණය කළමනාකරණය සඳහා තාක්ෂණික ආධාර සැපයීමට එක්සත් ජනපදයට උදව් කළ හැකිය. බහුපාර්ශ්වීය ණය සහන මූලපිරීම වැනි, බහුපාර්ශ්වක වැඩසටහන්වල දී අපේක්ෂා කරන පරිදි, මෙමගින් විධිමත් ණය සහනයක් අදහස් කළ යුතු නොවේ. ඒ වෙනුවට, චීන ණය ගැනීමට එකඟ වීමට පෙර සහ පසු රටවල් සඳහා ආධාර කිරීමට එක්සත් ජනපදයට ඉදිරිපත් විය හැකිය.

ප්‍රායෝගිකව, මෙයින් අදහස් කරන්නේ ශ්‍රී ලංකාව සහ මාලදිවයින වැනි රාජ්‍යයන්ට චීන පාත්‍රයන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමේ දී ඔවුන්ගේ කේවල් කිරීමේ බලය ශක්තිමත් කර ගැනීමට හැකි නියමයන් නා කොන්දේසි වර්ධනය කර ගැනීමට සහය වීම සහ ඔවුන්ගේ සමස්ත විදේශ ණය කළමනාකරණය කර පුනිව්‍යුහගත කිරීමට පමණක් නොව ශක්තිමත් සාකච්ඡාකරුවන් වීමට ද උපකාර වීමයි. තම මූල්‍ය නිලධාරී තත්ත්වය කෙතරම් අද්දැකිම් අඩු හෝ සංකීර්ණ මූල්‍ය උපකරණ හැසිරවීමේ හැකියාවක් නොමැති අය දැයි පාර්ශවකරුවන් නිතරම සඳහන් කර ඇති අතර, ඒ නිසාම චීනය ගනුදෙනුවල පසුබිම් කටයුතු කර ගැනීමට උදව් කිරීමට ඉදිරිපත් වී බලපෑම් කර තිබේ.³¹⁶ කෙසේ වෙතත්, මේ නිසා ස්වෛරී ඇප සහිත පුද්ගලික ණය ලබා ගැනීම හෝ සමහර විට ණය ගන්නා රටට අනිතකර කොන්දේසි සහිත ගිවිසුම් ඇතිවීමට එය හේතු වී තිබේ. අනාගතයේදී එවැනි ප්‍රතිඵල වළක්වා ගත හැකි ධාරිතාවයක් පුනුණු කිරීමට හා ගොඩනැගීමට එක්සත් ජනපදයට ආධාර කළ හැකිය.

අවසාන වශයෙන්, දකුණු ආසියානු රටවල් මධ්‍යම මට්ටමේ ආදායම් තත්ත්වය ලබා ගැනීමේ මාවතට පිවිස තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව මේ වන විටත් ජනපද මධ්‍යම මට්ටමේ ආදායම් ලබන රටක් බවට

පත්ව ඇති අතර, බංගලාදේශය 2026 ඉටුකර ගැනීමට අපේක්ෂිත වූ තම ඉලක්කය කරා ඊට පෙර, එනම් 2021 අවසානය වන විට, ළඟා වීමට සැලසුම් කර තිබේ.³¹⁷ ණය සඳහා වීනයට වඩාත් සමීප කරවමින් බොහෝ සහන ආධාර ලබා ගැනීමට මෙය ඔවුන්ව නුසුදුස්සන් බවට පත් කරනු ඇත. බංගලාදේශය සහ වීනය නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමක් පිළිබඳව සාකච්ඡා ආරම්භ කර ඇති අතර, එවැනි ගනුදෙනුවක් “බංගලාදේශය පහළ මධ්‍යම මට්ටමේ ආදායම් ලබන රටක් බවට පත්වීමෙන් මනුෂ්‍ය අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමට උපකාරී වනු ඇති” බව බංගලාදේශයේ වාණිජ ඇමතිවරයා කියා සිටියේය.³¹⁸ මේ කලාපයේ රටවල් මධ්‍ය ආදායම් තත්වයට මාරුවීම සහ සහනදායී ආධාර බොහොමයක් සඳහා නුසුදුස්සන් බවට පත්වීම නිසා මෙම රාජ්‍යන්ට අවශ්‍ය සංවර්ධන ආධාරවලට අවශ්‍ය විකල්ප මාවත් සකසා ගැනීමට එක්සත් ජනපදය සතුටු පවතින බවට බහුපාර්ශ්වීය සංවිධාන කෙරෙහිවන තම අනුබලය නාවිතාකළ හැකිය.

කලාපය තුළ ඇමරිකානු සබඳතා වීන ගැටලුව සමඟ සුවිශේෂීකරණය නොකර, ඉන් නිදහස්ව ඉදිරිපත් කිරීම.

පෝර්ස් ඩබ්ලිව් බුෂ්ගේ පාලන කාලය තුළ එක්සත් ජනපදය කියා සිටියේ ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය සමඟ පවතින සබඳතා සුවිශේෂීකරණය කිරීමෙන් ඉවත් විය යුතු බවයි. ඒ අනුව වීනය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ලෙස දකුණු ආසියාව සමඟ වන එක්සත් ජනපදය මැදිහත් වීම සුවිශේෂීකරණය කිරීම වෙනස් කිරීමට කාලය දැන් පැමිණ තිබේ. තම රටවල තීරණ ගන්නන්ගෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් තමන්ව එක්සත් ජනපද ආධාර ගැනීම සඳහා වීනයට නිරාවරණය වීම අඩු කර ගන්නා රටවල් වශයෙන් කොන්දේසි ගතකිරීමට අකමැති බව පාර්ශ්වකරුවන් විසින් තර්ක කරන ලදී. හේතු ගණනාවක් නිසා එය සිදු නොකළ යුතුය.

කුඩා රටවල් වශයෙන් බංගලාදේශයට, මාලදිවයිනට, හේපාලයට හෝ ශ්‍රී ලංකාවට විශාල බලවතුන් සමඟ පවත්නා සබඳතා තුළ පැහැදිලිව තම තෝරා ගැනීම් සිදුකළ හැකි යැයි සිතිය නොහැක. අතිරේක වශයෙන්, කුඩා රටක් එක් ප්‍රධාන බලයක් සමඟ “සියල්ලටම” එකඟව, කණ්ඩායමක් තුළ රැඳී සිටීමත් ඔවුන්ගේ විකල්ප හා අවස්ථා අඩු කර ගැනීම ඉතා කලාතුරකින් සිදු වන ප්‍රශස්ත උපාය මාර්ගයකි.³¹⁹ ඔවුන්ගේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා සඳහා මුදල් යෙදවීම සඳහා හොඳම ගනුදෙනු ලබා ගැනීම සඳහා මෙම සමහර රාජ්‍යයන් ඉන්දියාව සහ වීනය අතර සමච ක්‍රීඩාකර තිබීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. එක්සත් ජනපදය “වීනයට එරෙහිව” සටනට අවතීර්ණ වුවහොත් එය වළක්වා ගත යුතු වූ සුවිශේෂීකරණ උපක්‍රමය ඉස්මතු වනු ඇත. තුදේශපාලනය මඟින් රටවල් සිය උපායමාර්ගික ගණනය කිරීම් හා සංකීර්ණ ගැලපීම් සිදු කිරීමට ද මඟ පෑදිය හැකිය.³²⁰ සෘණාත්මක නොවන ධනාත්මක න්‍යාය පත්‍රයක් සන්නිවේදනය කිරීම මඟින් රජයන්, ව්‍යාපාර සහ මහජනතාව අතර වැඩි ප්‍රසාදයක් දිනා ගනු ඇත.

වීනයට ඇති අවකාශය අඩු කිරීම සඳහා දේශීය ගාමකයින් පිළිගැනීම සහ ඔවුන්ගේ හැකියාවන් නැංවීම.

අවධානයට යොමු වී ඇති රටවල් සියල්ල මැදිහත් නොවීමේ වීන ප්‍රතිපත්තිය තමන්ට වාසිදායක යැයි සලකයි. “වීනය කිසි විටෙකත් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය දේශපාලනයට බලපෑම් කිරීමට උත්සාහ කර නැත” යනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ නිටපු විදේශ ඇමතිවරයා ඉතා ගෞරවයෙන් එය සඳහන් කළේය.³²¹ සමාජ, ජනවාර්ගික හා ආගමික වශයෙන් බහුවිධ ගෘහස්ථ බෙදීම් සමඟ කටයුතු කළ යුතුව ඇති රටවල්වලට මැදිහත් නොවීමේ වීන ආකල්පය ඉතාම ආකර්ශණීය වේ. එක්සත් ජනපදය මෙම

රටවල් සමඟ සම්බන්ධ වීමට අදහස් කරන හෙයින්, එහිදී එක හා සමාන නරක විකල්ප දෙකකට මුහුණ දීමට සිදු වේ: අන්තර්ජාතික පාලනය පිළිබඳ දැඩි ප්‍රශ්න ඇසීම සහ ඒ නිසා තමන්ගේ අවස්ථාව විනයට “අනිමි වීමේ” අවදානම හෝ මෙම ප්‍රශ්න මඟ හැරීම මගින් ආණ්ඩුකරණ (Governance) අභියෝග ගැඹුරු වීමට ඉඩ දීම. ආණ්ඩුකරණ කොන්දේසි මත අරමුදල් සපයන ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ලෝක බැංකුව වැනි සාම්ප්‍රදායික බහුපාර්ශ්වික සංවිධාන ද මේ ආකාරයේම ගැටලුවකට මුහුණ දෙයි.

මේ ගැටලුව මඟ හැරිය හැකි එක් මාර්ගයක් වන්නේ මෙම අවධානයට යොමු වී ඇති රටවල දේශීය ධාරිතාවය ගොඩනැගීම සහ සිවිල් සමාජය ශක්තිමත් කිරීම එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස ගැනීමයි. විනය එක්සත් ජනපදය තරම් මෙවන් බොහෝ දේ නොකරන අතර ඒ වෙනුවට දෘඩ යටිතල පහසුකම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට කැමැත්තක් දක්වයි. මෙම අධ්‍යයනට ලක්වන රටවල් තනරේම ඔවුන්ගේ පාලන තන්ත්‍රයන්ගේ මානව හිමිකම් වාර්තාවල සිට වින කොන්ත්‍රාත් භාවිතයන්ගේ විනිවිද නොපෙනෙන සුලු භාවය පිළිබඳව වූ යහපාලනය පිළිබඳ ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන මාධ්‍ය ආයතන සහ සිවිල් සංවිධාන තිබේ. මෙම කණ්ඩායම් බංගලාදේශයට හෝ මාලදිවයිනට වඩා ශ්‍රී ලංකාවේ සහ තේපාලයේ දී වඩාත් කාර්යක්ෂමය. ඔවුන්ට සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රේක්ෂකයින්ට දැඩිව ප්‍රශ්න කිරීමට සහ විනිවිදභාවය ඉල්ලා සිටීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රදානයන් සහ පුහුණුවීම්වලින් ඔවුන් නඳුනා ගැනීමට හා සන්නද්ධ කිරීමට එක්සත් ජනපදයට හැකියාව තිබේ. කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ධාරිතාවය ගොඩනැගීම තුළින් මෙම රටවල වැඩි පාර්ශ්වකරුවන්ට පාරදෘශ්‍ය නොවන ගනුදෙනු සහ පාරිසරික හා වෙනත් ගැටලු නොසලකා හැරීමේ අවදානම දැක ගැනීමට හැකි වේ. තිරසරභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර යනපත් භාවිතයන් සඳහා කැප වූ අය සමඟ පමණක් නම රජයේ නවුල්කරුවන් වශයෙන් යොදාගන්නා ලෙස ඔවුන් ඉල්ලා සිටින අතර, එමඟින් විනයට ඇති පීඩනය ඉහළ ගොස් එක්සත් ජනපදයට සහ එහි නවුල්කරුවන්ට නව අවස්ථා උදා වනු ඇත.

අවසාන වශයෙන්, විනය ව්‍යාපෘති මූල්‍යකරණය හා සෘජු ආයෝජන කෙරෙහි දැඩි ලෙස නැඹුරු වන්නේ ඔවුන් සංවර්ධන ආධාර ලබා දීමට සාපේක්ෂව නවකයින් බැවිනි.³²² රටවල් තනරේම බොහෝ විට ව්‍යාපෘති සිදු කරනු ලබන්නේ වින ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සහයෝගිතා ඒජන්සිය හෝ එහි අනුචරයන් විසින් නොව විශේෂිත කලාප කෙරෙහි පමණක් අවධානය යොමු කිරීම සඳහා පිහිටුවා ඇති විවිධ වින රජයේ සමාගම්වල හස්තයන් විසිනි. වින සමාගම් සංවර්ධන ආධාර සඳහා ප්‍රදාන ලබා දෙන විට, වැරදි සන්නිවේදනය, ප්‍රමාදයන් සහ එකඟ වූ කොන්දේසි සපුරාලීමට අපොහොසත් වීම ආදියට බොහෝ විට ඔවුන්ගේ මෙම භූමිකාවේ පවතින නුහුරුකම හේතු විය හැකිය. වැඩිදියුණු කළ ධාරිතා වර්ධනය තුළින්, වින කාරකයින් පොරොන්දු වූ දේ ඉටු කිරීමට අසමත් වූ විට මෙම රටවල පාර්ශ්වකරුවන් වැඩි වැඩියෙන් ඔවුන්ව ප්‍රශ්න කරන බවට එක්සත් ජනපදයට සහ එහි නවුල්කරුවන්ට සහතික විය හැකිය.

කතු වරයා ගැන

දීප් පාලේ යනු ජාත්‍යන්තර සාමය සඳහා කානගී එන්ඩොව්මන්ට් හි ආසියා වැඩසටහනේ නවුල්කරුවෙකි. ඔහුගේ පර්යේෂණ සහ ප්‍රකාශන ඉන්දු පැසිෆික් කලාපය, ඉන්දියාවේ ආසන්නතම සහ සමීපතම අසල්වැසි රටවල සමඟ එහි විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සහ චීනය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් දකුණු ආසියානු කලාපීය ආරක්ෂාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. ඔහු ජාතික ආසියානු පර්යේෂණ කාර්යාංශය (National Bureau of Asian Research) සහ වොෂින්ටන් ඩීසී හි උපායමාර්ගික හා ජාත්‍යන්තර අධ්‍යයන මධ්‍යස්ථානය (Center for Strategic and International Studies, Washington DC) සමඟ වැඩ කර ඇති අතර ඉන්දියාවේ දූෂකයක පළපුරුද්දක් ඇති මාධ්‍යවේදියෙකු ලෙස ද කටයුතු කර තිබේ. ඔහුගේ පර්යේෂණ වයිනා බ්‍රිග්, හින්දුස්ථාන් ටයිම්ස්, ෆෝරින් පොලිසි, වයර් සහ නවත් ඒවායේ පළ වී තිබේ.

ස්තූතිය

පූර්ව කෙටුම්පත් සහ පර්යේෂණ අවධීන් සම්බන්ධ ප්‍රයෝජනවත් ප්‍රතිචාර ලබා දීම වෙනුවෙන් නෝමස් කැරොනර්ස්, ඉවන් ගයිජන්බෝම්, රුද්‍රා වෞද්දරි සහ එරික් බ්‍රැට්බර්ග්ට ද, පර්යේෂණ සහය සඳහා ඇලෙක්සැන්ඩර් ටේලර් සහ ලිමින් ලින් වෙත ද කතු වරයා ස්තූති කිරීමට කැමතිය. මෙම වාර්තාව අවසන් කිරීමේදී සහේබ් සිං වාදා විසින් ලබා දුන් සැලකිය යුතු දායකත්වයට ද කතු වරයා ස්තූති කරයි. අවසාන වශයෙන්, නමුත් කිසිවක් අඩු නොවී, ජොසිලින් සොලිගේ ඉවසීමට සහ මෙම පත්‍රිකාවේ ග්‍රැෆික්ස් සඳහා ඇයගේ වැඩ කටයුතු වලට ස්තූතිවන්ත වන අතරම, ලේඛනය දෝෂ රහිතව සකස් කිරීම කෙරෙහි සැමුවෙල් බ්‍රේස් දක්වන සියුම් අවධානයටත් ස්තූතිවන්ත විය යුතුය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අරමුදල් සපයනු ලැබුවේ එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රදානයක් මගිනි.

සටහන්

- 1 UNB Dhaka, “Relations With China Will Be Damaged If Bangladesh Joins US-Led ‘Quad’: Envoy,” *Daily Star*, May 10, 2021, <https://www.thedailystar.net/bangladesh/news/relations-china-will-be-damaged-if-bangladesh-joins-us-led-quad-envoy-2091345>.
- 2 “China Has Crossed the Line When Talking About Quad: Foreign Minister,” *Prothom Alo English*, May 11, 2021, <https://en.prothomalo.com/bangladesh/government/china-has-crossed-the-line-when-talking-about-quad-foreign-minister>.
- 3 See Appendix 1: China—South Asia Bilateral High-Level Visits.
- 4 මෙම මාතෘකාව දැඩි විශ්ලේෂණයට භාජනය වී ඇත. නමුත් බොහෝ විට එම අධ්‍යයනයන් එකවර එක් රටක දෘෂ්ටි කෝණයෙන් හෝ BRI බලපෑම හෝ චීන ජාතික බලය ඉහළ යාම ආදී විශේෂිත කරුණු වලට සීමා වී ඇත. ඒවායෙන් මෙම අධ්‍යයනය සුවිශේෂී වන්නේ චීන-දකුණු ආසියානු සබඳතාව පිළිබඳ වූ සංසන්දනාත්මක ප්‍රවේශය නිසාය. මේවාට ඇතුළත් වන්නේ—monographs: Amish Raj Mulmi, *All Roads Lead North: Nepal’s Turn to China* (Context, 2021); Asanga Abeyagoonasekera, *Conundrum of an Island: Sri Lanka’s Geopolitical Challenges* (World Scientific Publishing, 2021). Recent reports and projects: Andrew Small, “Regional Dynamics and Strategic Concerns in South Asia: China’s Role,” Background Paper (Washington, DC: Centre for Strategic and International Studies, January 2014), https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/140127_Small_RegionalDynamics_China_Web.pdf; “A World Safe for the Party—China’s Authoritarian Influence and the Democratic Response” (International Republican Institute, February 2021), https://www.iri.org/sites/default/files/bridge-ii_fullreport-r7-021221.pdf; “China’s Influence on Conflict Dynamics in South Asia,” USIP Senior Study Group Final Report (Washington, DC: United States Institute of Peace, December 2020), <https://www.usip.org/publications/2020/12/chinas-influence-conflict-dynamics-south-asia>; Ganeshan Wignaraja et al., “Chinese Investment and the BRI in Sri Lanka” (Chatham House, March 2020), <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/CHHJ8010-Sri-Lanka-RP-WEB-200324.pdf>; Jeff M. Smith, “China and the Maldives: Lessons from the Indian Ocean’s New Battleground” (Asian Studies Center, Heritage Foundation, October 2020), <https://www.heritage.org/sites/default/files/2020-10/BG3546.pdf>; John Hurley, Scott Morris, and Gailyn Portelance, “Examining the Debt Implications of the Belt and Road Initiative From a Policy Perspective,” Policy Paper (Washington, DC: Center for Global Development, March 4, 2018), <https://www.cgdev.org/publication/examining-debt-implications-belt-and-road-initiative-a>

-policy-perspective; Katharine Adeney and Filippo Boni, “How China and Pakistan Negotiate,” *China Local Global* (Carnegie Endowment for International Peace, May 24, 2021), <https://carnegieendowment.org/2021/05/24/how-china-and-pakistan-negotiate-pub-84592>; “Mapping the Belt and Road Initiative: Reach, Implications, Consequences” (Observer Research Foundation, February 2021), <https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2021/02/BRI-report-FINAL.pdf>; Nadège Rolland et al., “Where the Belt Meets the Road: Security in a Contested South Asia,” *Asia Policy* 14, no. 2 (April 29, 2019): 1–41; “Navigating India-China Rivalry: Perspectives From South Asia,” South Asia Discussion Papers (Institute of South Asian Studies, National University of Singapore, September 2020), <https://www.isas.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2020/09/SADP-Navigating-India-China-Full-Final.pdf>; Nilanthi Samaranyake, “China’s Engagement With Smaller South Asian Countries” (United States Institute of Peace, April 2019), https://www.usip.org/sites/default/files/2019-04/sr_446-chinas_engagement_with_smaller_south_asian_countries.pdf; Rupak Sapkota, “Nepal in the Belt and Road: New Vista on Building a China-India-Nepal Economic Corridor,” *China International Studies* 67 (November 2017): 105–21; “Sambandh: Regional Connectivity Initiative” (Centre for Social and Economic Progress), accessed June 11, 2021, <https://csep.org/sambandh-initiative/>; Galen Murton and Austin Lord, “Trans-Himalayan Power Corridors: Infrastructural Politics and China’s Belt and Road Initiative in Nepal,” *Political Geography* 77 (March 2020), <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2019.102100>.

- 5 Shubhajit Roy, “Gowher Rizvi: ‘(NRC) Internal Exercise, Why Should We Raise It?,’” *Indian Express*, March 26, 2021, <https://indianexpress.com/article/india/bangladesh-foreign-affairs-advisor-gowher-rizvi-nrc-internal-exercise-why-should-we-raise-it-7245509/>.
- 6 මෙම ව්‍යාපෘතියේ විශ්ලේෂණ රාමුවට අනුව, මෙම ලිපිය විශේෂයෙන්ම මහජන චීන ජනරජය සමඟ බංග්ලාදේශය, තේජාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව පැවැත් වූ සබඳතාවල මෑතකාලීන අපගමනය ලක්ෂ්‍යයන් පරීක්ෂා කරන ලදී. ඉන්පසුව ඒවා එම රටවල පැහැදිලිවම ප්‍රකාශමාන වන අයුරින් ඒවායේ ආවේණික දුර්වලතාවයන් තුනක් පුළුල්ව නිරාවරණය කර තිබේ. මාලදිවයින පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයන් හි පවතින නිඛතාවය නිසා මෙම ව්‍යාපෘතියේදී එක්රැස් කරන ලද දත්ත සලකා බලමින් මාලදිවයින මෙම ලේඛනය පුරාම තේමාත්මක හා සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයේ කොටසක් ලෙස පවතිනු ඇත.
- 7 See Appendix 2: Chinese Assistance in Focus Countries.
- 8 “China Remains Largest Source of FDI for Nepal for 6 Consecutive Years,” Xinhua, July 21, 2021, http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2021-07/21/c_1310075557.htm; Krishana Prasain, “Investment Pledges Plunge as Virus, Messy Politics Scare Away Investors,” *Kathmandu Post*, July 21, 2021, <https://kathmandupost.com/money/2021/07/21/investment-pledges-plunge-as-virus-messy-politics-scare-away-investors>.
- 9 Abhishek G Bhaya, “Chinese Envoy Encourages Nepal Tourism in Stunning Social Media Post,” CGTN, January 7, 2020, <https://news.cgtn.com/news/2020-01-07/Chinese-envoy-encourages-Nepal-tourism-in-stunning-social-media-post-N3u86QqAx2/index.html>.
- 10 Virtual interview with stakeholder 3A on Maldives, February 2021.
- 11 Sabitri Dhakal, “Mandarin Made Mandatory in Many Schools,” *Himalayan Times*, June 15, 2019, <https://thehimalayantimes.com/nepal/mandarin-made-mandatory-in-many-schools>.
- 12 “Communist Parties of China and Nepal Hold High-Level Workshop on Party Governance and State Administration Experience,” International Department Central Committee of CPC, June 19, 2020, https://www.idcpc.gov.cn/english/news/202006/t20200628_139118.html; “Communist Party of China and SLPP Hold Virtual Advanced Seminar on Governance,” *Daily FT*, November 6, 2020, <http://www.ft.lk/news/Communist-Party-of-China-and-SLPP-hold-virtual-advanced-seminar-on-governance/56-708551>.
- 13 Fazlur Rahman Raju, “Awami League, Communist Party of China Ink MoU,” *Dhaka Tribune*, March 22, 2019, <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/foreign-affairs/2019/03/22/awami-league-communist-party-of-china-ink-mou>.
- 14 See Appendix 3: China’s COVID-19 Diplomacy in Focus Countries.
- 15 එන්නත් සඳහා අවසන් අදියරේ අත්හදා බැලීම් සඳහා බොලර් බිලියන 7 ක සම අරමුදල් සැපයීම වෙනුවෙන් සිනෝවැක් එන්නත් ලබා ගැනීම බංග්ලාදේශය ප්‍රතික්ෂේප කළේය. වැඩි විස්තර මෙතැනින් බලන්න: Ruma Paul,

- "Bangladesh Will Not Co-Fund Sinovac's Vaccine Trial, Health Minister Says," Reuters, October 13, 2020, <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-bangladesh-china-idUSKBN26Y265>.
- 16 Deep Pal and Rahul Bhatia, "The BRI in Post-Coronavirus South Asia" (Carnegie India, May 26, 2020), <https://carnegieindia.org/2020/05/26/bri-in-post-coronavirus-south-asia-pub-81814>.
- 17 Pieter D. Wezeman, Alexandra Kuimova, and Siemon T. Wezeman, "Trends in International Arms Transfers, 2020," SIPRI Fact Sheet (Stockholm International Peace Research Institute, March 2021), https://sipri.org/sites/default/files/2021-03/fs_2103_at_2020.pdf.
- 18 "১৫০০০ কোটি টাকার অস্ত্র-সরঞ্জাম ক্রয়" (Purchase of Arms and Equipments Worth Tk 15,000 Crore), *Prothom Alo*, August 24, 2013.
- 19 "১৫০০ কোটি টাকায় দুটি সাবমেরিন আসছে" (Two Submarines Are Coming at the Cost Tk 1500 Crore), *Prothom Alo*, September 20, 2014; "নৌবাহিনী প্রধান চীন গেছেন" (Navy Chief Has Gone to China), *Bangladesh Pratidin*, November 14, 2016.
- 20 Virtual interview with stakeholder 1E on Bangladesh, April 2021.
- 21 "রোহিঙ্গা ফেরাতে ভূমিকা রাখবে চীন- চীনের জননিরাপত্তা বিষয়ক মন্ত্রী" (China Will Play Its Role in Returning Rohingya - Chinese Public Security Minister), *Bangladesh Pratidin*, October 27, 2018, <https://www.ebdpratidin.com/arc/archive/2018-10-27>.
- 22 "Country/Commodity Wise Export Receipts," Bangladesh Bank, accessed August 9, 2021, https://www.bb.org.bd/econdata/export/exp_rcpt_country_commodity.php.
- 23 Rezaul Karim, "Bangladesh to Seek Relaxed China Rules for Increasing Exports," *Financial Express*, November 17, 2020, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/economy/bangladesh-to-look-for-relaxed-china-rules-for-increasing-exports-1605585295>.
- 24 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021.
- 25 Virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, February 2021.
- 26 "\$1.54 Billion Released for 7 Projects," *New Age*, August 25, 2020, <https://www.newagebd.net/article/114444/154-billion-released-for-7-projects>; "নতুন ইতিহাসে বাংলাদেশ-চীন" (Bangladesh-China in a New History), *Bangladesh Pratidin*, October 15, 2016.
- 27 "চীনা ইকোনমিক এন্ড ইন্ডাস্ট্রিয়াল জোন বদলে দেবে চট্টগ্রাম" (Chinese Economic and Industrial Zone Will Change Chittagong), *Bangladesh Pratidin*, March 30, 2017, https://www.ebdpratidin.com/arc/pre_page/2017-03-30/12.
- 28 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021.
- 29 Virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, February 2021.
- 30 "Payra Power Plant Coal-Fired Bangladesh 1,320MW," NS Energy, accessed August 9, 2021, <https://www.nsenergybusiness.com/projects/payra-power-plant/>.
- 31 Mushfiqur Rahman, "Energy & Power Magazine," *Energy & Power Magazine*, February 5, 2021, <https://ep-bd.com/view/details/article/NTc2Mw%3D%3D/title?q=Payra+Coal+Fired+Power+Plant%3A++Delivering+Power+at+Competitive+Price+with+Environment+Care>.
- 32 Kamran Reza Chowdhury, "China to Play Important Role in Bangladesh's First 'Smart City,'" *Benar News*, November 27, 2019, <https://www.benarnews.org/english/news/bengali/Chinese-smart-city-11272019164842.html>; "Bangladesh Chittagong China Economic Industrial Park Project - Details on ZAWYA MENA Edition," ZAWYA.com, accessed August 9, 2021, <https://www.zawya.com/mena/en/project/050619033931/bangladesh-chittagong-china-economic-industrial-park-project/>.
- 33 "মূল কাজটি পেল চীনা কোম্পানি" (A Chinese Company Got the Main Job), *Prothom Alo*, May 23, 2014.
- 34 "China's Lending to Bangladesh Surges," *Financial Express*, January 30, 2021, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/economy/chinas-lending-to-bangladesh-surges-1611975747>.
- 35 "শেয়ারবাজারের অংশীদার হলো চীনা জোট" (China Consortium Becomes a Stakeholder in the Sharemarket), *Bangladesh Pratidin*, May 4, 2018, https://www.ebdpratidin.com/arc/pre_page/2018-05-04/12; virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021.

- 36 Virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, February 2021; Ahsan Habib, “3yrs Into Chinese Partnership: DSE Yet to See Notable Tech Advancement,” *Daily Star*, February 24, 2021, <https://www.thedailystar.net/business/news/dse-yet-see-notable-tech-advancement-2050145>.
- 37 “চিনকে কাছের বন্ধু বললেন আশরাফ” (Ashraf Called China a Close Friend), *Prothom Alo*, June 16, 2015.
- 38 “Xi Jinping Meets With Chairperson of Bangladesh Nationalist Party Khaleda Zia,” Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China, October 14, 2016, https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/XJPDJPZMJLJGJXGSFWBCXZYDGAJXDJZGJLDRDBCHW/t1406620.shtml.
- 39 “চিনে ফখরুল, যাচ্ছে আওয়ামী লীগের প্রতিনিধি দলও” (Fakhrul in China, Representative of Awami League Will Also Be There), *Bangladesh Pratidin*, November 30, 2017, <https://www.ebdpratidin.com/arc/archive/2017-11-30>; “চীন সফরে আওয়ামী লীগের ১৬ সদস্যের প্রতিনিধি দল” (16 Members Awami League Team Visit China), *Bangladesh Pratidin*, October 29, 2018, https://www.ebdpratidin.com/arc/pre_page/2018-10-29/3.
- 40 Virtual interview with stakeholder 1C on Bangladesh, March 2021.
- 41 “৪৫০ কোটি ডলার বিনিয়োগ আসবে” (\$450 Crore Investment Is Coming), *Prothom Alo*, October 2, 2015.
- 42 “সুষ্ঠ নির্বাচনে সক্ষম হবে বাংলাদেশ” (Fair Election Is Possible in Bangladesh), *Bangladesh Pratidin*, December 9, 2018.
- 43 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021.
- 44 “কূটনৈতিক সম্পর্কের ৪০ বছর উদযাপনে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান” (Cultural Function to Celebrate 40 Years of Diplomatic Relation), *Bangladesh Pratidin*, February 3, 2015.
- 45 “চিনের টাকায় পূর্বাচলে প্রদর্শনী কেন্দ্র চিন দিচ্ছে ৬৭৫ কোটি টাকা, চুক্তি সই” (Exhibition Centre in Purbachal With Chinese Money China Is Giving TK 675 Crore, Deal Signed), *Prothom Alo*, August 26, 2015.
- 46 Virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, November 2020.
- 47 “150 BD Students Join Youth Camp in China,” *Financial Express*, September 4, 2018, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/education/150-bd-students-join-youth-camp-in-china-1536056021>.
- 48 “চিনের স্বপ্নপূরণের চেষ্টা কখনো থেমে থাকেনি” (China Never Stopped Trying to Fulfil Its Dreams), *Prothom Alo*, May 26, 2015; “তরুণরাই দুই দেশের মৈত্রির রাষ্ট্রদূত” (The Youth Are the Ambassadors of Friendship Between the Two Countries), *Prothom Alo*, May 27, 2015.
- 49 “China Harbour Celebrates Volunteers’ Day with Mirsarai School Students,” *Financial Express*, December 7, 2019, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/trade/china-harbour-celebrates-volunteers-day-with-mirsarai-school-students-1575701453>.
- 50 “বন্দরে চীনের হাসপাতাল জাহাজ আর্ক পিস” (Chinese Hospital Ship, Ark Peace, at the Port), *Prothom Alo*, August 20, 2013.
- 51 “চিনের টাকায় পূর্বাচলে প্রদর্শনী কেন্দ্র চিন দিচ্ছে ৬৭৫ কোটি টাকা, চুক্তি সই” (Exhibition Center in Purbachal With Chinese Money China Is Giving TK 675 Crore, Deal Signed), *Prothom Alo*, August 26, 2015.
- 52 “Cultural Counselor Sun Yan Hands Over Anti-COVID-19 Medical Materials to Bangladesh Local Cultural and Art Organizations,” Embassy of the People’s Republic of China in the People’s Republic of Bangladesh, April 29, 2020, <http://bd.china-embassy.org/eng/zmjw/t1774904.htm>; “China Continued Providing Assistance to Bangladesh in the Fight Against COVID-19,” Embassy of the People’s Republic of China in the People’s Republic of Bangladesh, June 5, 2020, <http://bd.china-embassy.org/eng/zmjw/t1786211.htm>.
- 53 “Use of Ritonavir, Resochin, Ribavirin, Arbidol Can Be Effective: Chinese Experts,” *Financial Express*, June 14, 2020, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/health/use-of-ritonavir-resochin-ribavirin-arbidol-can-be-effective-chinese-experts-1592131775>.
- 54 “Foreign Minister AK Abdul Momen Has Written a Letter to Jack Ma [sic], Thanking Him for Providing 30 Thousand Testing Reagents and 300 Thousand Masks to the Friendly People of Bangladesh in the Fight Against Covid-19,” Embassy of the People’s Republic of China in the

People's Republic of Bangladesh, April 29, 2020, <http://bd.china-embassy.org/eng/zmjw/t1774900.htm>.

- 55 "China-Backed AIIB Approves \$250 Million Loan for Bangladesh's COVID-19 Response," Reuters, May 21, 2020, <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-aiib-bangladesh-idINKBN22X08Z>; "China-Backed AIIB Approves \$100 Million Loan to Bangladesh to Fight Covid-19," *News18*, August 28, 2020, <https://www.news18.com/news/world/china-backed-aiib-approves-100-million-loan-to-bangladesh-to-fight-covid-19-2827205.html>.
- 56 Moudud Ahmmed Sujan, "Chinese Vaccine Trial in Bangladesh: Sinovac Now Wants Co-Financing," *Daily Star*, October 3, 2020, <https://www.thedailystar.net/frontpage/news/chinese-vaccine-trial-bangladesh-sinovac-now-wants-co-financing-1971417>.
- 57 "2 BAF Aircraft Leaving for China Tonight to Bring 6 Lakh Sinopharm Vaccines," *Daily Star*, June 12, 2021, <https://www.thedailystar.net/coronavirus-deadly-new-threat/news/2-baf-aircraft-leaving-china-tonight-bring-6-lakh-sinopharm-vaccines-2109521>.
- 58 "Momen: Bangladesh Will Buy 15 Million Doses of Covid Vaccine From China," *Dhaka Tribune*, May 25, 2021, <https://www.dhakatribune.com/health/coronavirus/2021/05/25/covid-19-bangladesh-to-buy-15-million-doses-of-vaccine-from-china>.
- 59 "বোহিঞ্জিয়া ইস্যুতে চীনের বিশেষ দূত ঢাকায়" (Chinese Special Envoy in Dhaka on Rohingya Issue), *Bangladesh Pratidin*, April 25, 2017, <https://www.ebdpratidin.com/arc/archive/2017-04-25>.
- 60 Kamal Uddin Ahmed, "Chinese Leadership Assures Hasina of Prompt Resolution of Rohingya Crisis," *Financial Express*, July 6, 2019, <https://www.thefinancialexpress.com.bd/views/chinese-leadership-assures-hasina-of-prompt-resolution-of-rohingya-crisis-1562423744>.
- 61 Virtual interview with stakeholder 1C on Bangladesh, March 2021.
- 62 Virtual interview with stakeholder 6A on Nepal, March 2021.
- 63 "China May 'Misuse MLAT Against Tibetan Refugees,'" *Himalayan Times*, October 15, 2019, <https://thehimalayantimes.com/nepal/china-may-misuse-mlat-against-tibetan-refugees>.
- 64 "चिनियाँ सामान भारतमा थक्किए" (Chinese Goods Left Stored in India), *Kantipur*, October 18, 2015, <https://ekantipur.com/printedition/2015/10/18/20151018092000.html>.
- 65 Rewati Sapkota and Roshan S. Nepal, "Nepal, China to Pen Transit Trade Pact Protocol During President's Beijing Visit," *Himalayan Times*, April 10, 2019, <https://thehimalayantimes.com/business/nepal-china-to-pen-transit-trade-pact-protocol-during-presidents-beijing-visit>.
- 66 "PM Oli Returns Home From China," *Himalayan Times*, March 27, 2016, <https://thehimalayantimes.com/kathmandu/kp-sharma-oli-returns-home-china>.
- 67 Virtual interview with stakeholder 4A on Nepal, November 2020.
- 68 "चीनद्वारा राजनीतिक पार्टीको माध्यमबाट नेपाललाई चिकित्सा सामग्री उपलब्ध गराइने" (Medical Supplies Will Be Provided to Nepal by China Through Political Parties), CRI Online | नेपाली, May 27, 2021, <http://nepal.cri.cn/20210527/74d25c82-af6f-c790-f834-c9db9fa3aa94.html>.
- 69 Anil Giri, "In a Series of Meetings, Chinese Envoy Calls for Unity Among Ruling Party Members," *Kathmandu Post*, May 2, 2020, <https://kathmandupost.com/politics/2020/05/02/in-a-series-of-meetings-chinese-envoy-calls-for-unity-among-ruling-party-members>.
- 70 "Chinese Delegation Led by Guo Yezhou Lands in Nepal," *Himalayan Times*, December 28, 2020, <https://thehimalayantimes.com/nepal/chinese-delegation-led-by-guo-yezhou-lands-in-nepal>.
- 71 "PM Miffed at Delay in Tabling MCC Agreement," *Himalayan Times*, April 15, 2021, <https://thehimalayantimes.com/nepal/pm-miffed-at-delay-in-tabling-mcc-agreement>.
- 72 "नेपालतिर नजिकिँदै चिनियाँ रेल" (Chinese Rail Nearing Nepal), *Kantipur*, July 30, 2014, <https://ekantipur.com/printedition/2014/07/30/326419.html>.
- 73 "चिनियाँ लगानी भित्रियो - ३६ अर्ब लगानीमा सिमेन्ट उद्योग" (Chinese Investment Entered - Cement Industry in NRs. 36 Billion Investment), *Kantipur*, May 25, 2016, <https://ekantipur.com/business/2016/05/25/20160525170932.html>; also see Appendix 8, specifically Chinese projects in Nepal.

- 74 “Statistics,” Department of Customs of Nepal, accessed June, 2021, <https://www.customs.gov.np/>, data is calculated based on exchange rates of each year’s value in Annual Report by Nepal Rastra Bank.
- 75 Rewati Sapkota, “China Proposes Joint Security Mechanism Along Border With Nepal,” *Himalayan Times*, December 26, 2017, <https://thehimalayantimes.com/nepal/china-proposes-joint-security-mechanism-along-border-nepal>.
- 76 “Agreements, MoUs Signed Between Nepal and China,” *Himalayan Times*, October 13, 2019, <https://thehimalayantimes.com/kathmandu/agreements-and-mous-signed-between-nepal-and-china>.
- 77 “कोरोनाविरुद्ध चिनियाँ मोडलको तयारी भइरहेको छ : मन्त्री भट्ट” (Chinese Model Being Prepared Against Corona: Minister Bhatta), *Kantipur*, March 22, 2020, <https://ekantipur.com/news/2020/03/22/15848728304897392.html>.
- 78 Saloni Murarka, “COVID-19: 800,000 Doses of Chinese Vaccine Arrive in Nepal,” *WION*, June 1, 2021, <https://www.wionews.com/south-asia/covid-19-800000-doses-of-chinese-vaccine-arrive-in-nepal-388808>.
- 79 “आयुर्वेदिक चिकित्सकलाई चिनियाँ तालिम” (Chinese Training for Ayurvedic Doctors), *Kantipur*, September 8, 2015, <https://ekantipur.com/printedition/2015/09/08/20150908082902.html>.
- 80 Krishna Acharya, “चिनियाँ राष्ट्रपति भ्रमण : पूर्वाधारका सम्झौता हुँदै” (Chinese President’s Visit: Infrastructure Agreement Being Reached), *Kantipur*, October 11, 2019, <https://ekantipur.com/news/2019/10/11/15707603355859643.html>; Kriti Joshi, “Agreements, MoUs Signed Between Nepal and China,” *Himalayan Times*, October 13, 2019, <https://thehimalayantimes.com/kathmandu/agreements-and-mous-signed-between-nepal-and-china>.
- 81 See Appendix 4: Chinese Education Initiatives With Focus Countries.
- 82 Virtual interview with stakeholder 4B on Nepal, February 2021.
- 83 Chandrashekhar Adhikari, “चिनियाँ राष्ट्रपतिद्वारा नेपाल भ्रमणको वचनबद्धता” (Chinese President Commits to Visit Nepal), *Kantipur*, April 1, 2015, <https://ekantipur.com/printedition/2015/04/01/343642.html>.
- 84 “Over 100 Nepali Students to Study in China Under Government Scholarship,” Xinhua, August 28, 2019, http://www.xinhuanet.com/english/2019-08/28/c_138343188.htm.
- 85 See Appendix 5: Chinese Training Programs for Focus Countries.
- 86 “मिडियामा सहकार्य गर्ने चिनियाँ प्रतिबद्धता” (Chinese Commit to Cooperate in Media), *Kantipur*, December 29, 2014, <https://ekantipur.com/printedition/2014/12/29/336760.html>; “चिनियाँ पत्रकार भ्रमणमा” (Chinese Journalists on Visit), *Kantipur*, May 25, 2014, <https://ekantipur.com/printedition/2014/05/25/321995.html>.
- 87 “China Radio International Launches Confucius Class in Nepali Capital,” *ChinaDaily*, June 30, 2010, http://www.chinadaily.com.cn/china/2010-06/30/content_10042253.htm.
- 88 “चिनियाँ विदेशमन्त्री पनि आउँदै” (Chinese Foreign Minister Also Coming), *Kantipur*, December 19, 2014, <https://ekantipur.com/news/2014/12/19/400543.html>.
- 89 “चिनियाँ राष्ट्रपति आउने ‘निश्चित जस्तै’” (Chinese President Almost Certain to Come), *Kantipur*, August 10, 2016, <https://ekantipur.com/printedition/2016/08/10/20160810105005.html>.
- 90 “दक्षिण एसियाको ‘हब’ नै नेपाल : चिनियाँ प्राध्यापक” (South Asia’s ‘Hub’ Nepal: Chinese Professor), *Kantipur*, April 27, 2017, <https://ekantipur.com/news/2017/04/27/20170427202429.html>.
- 91 Nirmal Shrestha, “६ कुकुरसहित चिनियाँ उद्धार टोली केहीबेरमा काठमाडौं अवतरण गर्दै” (Chinese Rescue Team Including 6 Dogs Landing in Kathmandu Shortly), *Kantipur*, April 26, 2015, <https://ekantipur.com/other/2015/04/26/408007.html>.
- 92 Rishiram Poudel, “सिन्धुपाल्चोकका गाउँमा चिनियाँ प्राविधिक” (Chinese Technicians in the Village of Sindhupalchowk), *Kantipur*, June 9, 2015, <https://ekantipur.com/printedition/2015/06/09/348188.html>.

- 93 Chandrashekhar Adhikari, “चिनियाँ विदेशमन्त्री टुंडिखेल पुग्दा . . .” (When the Chinese Foreign Minister Reached Tundikhel . . .), *Kantipur*, June 25, 2015, <https://ekantipur.com/news/2015/06/25/411512.html>.
- 94 Kriti Joshi, “Agreements, MoUs Signed Between Nepal and China,” *Himalayan Times*, October 13, 2019, <https://thehimalayantimes.com/kathmandu/agreements-and-mous-signed-between-nepal-and-china>.
- 95 See Appendix 6: Top Sources of FDI in Focus Countries.
- 96 “කොළඹ නොවේ අසිරි පුරයක්” (A Wonderful City in the Colombo Port), *Dinamina*, September 17, 2014, http://archives.dinamina.lk/epaper/art.asp?id=2014/09/17/pg01_1&pt=p&h=#.
- 97 “After Port City, Gota Set to Sell Colombo Fort, Slave Island Heritage Buildings to China-Backed Firms,” *Colombo Telegraph*, May 28, 2021, <https://www.colombotelegraph.com/index.php/after-port-city-gota-set-to-sell-colombo-fort-slave-island-heritage-buildings-to-china-backed-firms/>; Wade Shepard, “The Story Behind The World’s Emptiest International Airport,” *Forbes*, May 28, 2016, <https://www.forbes.com/sites/wadeshepard/2016/05/28/the-story-behind-the-worlds-emptiest-international-airport-sri-lankas-mattala-rajapaksa/>.
- 98 Ananth Krishnan, “China Backs Sri Lanka on UNHRC Resolution,” *The Hindu*, March 22, 2012, <https://www.thehindu.com/news/international/china-backs-sri-lanka-on-unhrc-resolution/article3088478.ece>.
- 99 Virtual interview with stakeholder 5B on Sri Lanka, February 2021; “Xi Jinping Speaks With Sri Lankan President Gotabaya Rajapaksa on the Phone,” Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China, March 29, 2021, https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1865471.shtml.
- 100 “අගමැති ඊළිගන්න චීනය සුදානම්” (China Ready to Welcome PM), *Dinamina*, March 5, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/03/05/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/%E0%B6%85%E0%B6%9C%E0%B6%B8%E0%B7%90%E0%B6%AD%E0%B7%92-%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B7%85%E0%B7%92%E0%B6%9C%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%B1-%E0%B6%A0%E0%B7%93%E0%B6%B1%E0%B6%BA-%E0%B7%83%E0%B7%96%E0%B6%AF%E0%B7%8F%E0%B6%B1%E0%B6%B8%E0%B7%8A>.
- 101 “Sri Lanka Revives Stalled Chinese-Funded Projects,” *Yahoo News*, December 17, 2015, <https://news.yahoo.com/sri-lanka-revives-stalled-chinese-funded-projects-161848870.html>.
- 102 “Sirisena Backs Xi’s Maritime Silk Road Project,” *Business Standard*, February 7, 2017, https://www.business-standard.com/article/pti-stories/sirisena-backs-xi-s-maritime-silk-road-project-117020700853_1.html.
- 103 Chinese Embassy in Sri Lanka (@ChinaEmbSL), Twitter Post, June 17, 2021, 8:18 p.m., <https://twitter.com/ChinaEmbSL/status/1405537797319008262>.
- 104 Chandani Kirinde, “P’ment Supremacy Over Port City,” *Daily FT*, May 19, 2021, <https://www.ft.lk/top-story/P-ment-supremacy-over-Port-City/26-718054>.
- 105 Charumini de Silva, “Govt. Calls on Global, Local Firms to Invest in Port City,” *Daily FT*, May 22, 2021, <https://www.ft.lk/top-story/Govt--calls-on-global--local-firms-to-invest-in-Port-City/26-718266>.
- 106 “Performance Report - 2017” (Department of External Affairs, Ministry of National Policies and Economic Affairs, Sri Lanka, 2018), <http://www.erd.gov.lk/images/Publications/ERDReport2017/ERDReport2017-English.pdf>.
- 107 “Chinese Loans Not Main Source of Debt Trap, Says Think Tank,” *Daily Mirror*, January 14, 2019, <https://www.dailymirror.lk/article/Chinese-loans-not-main-source-of-debt-trap-says-think-tank-161047.html>.
- 108 “Annual Report 2019” (Colombo, Sri Lanka: Ministry of Finance, Sri Lanka, n.d., pp 113–114), <http://oldportal.treasury.gov.lk/documents/10181/12870/Annual+Report+2019-20200625-rev2-eng/5952fd01-ba62-4186-a270-fe87fd87fd5c>.

- 109 “Annual Report 2020” (Colombo, Sri Lanka: Ministry of Finance, Sri Lanka, n.d., p 117), <http://oldportal.treasury.gov.lk/documents/10181/12870/AnnualReport-2020/6b2a56e6-80ff-41d6-aec9-76b479f86fb9>.
- 110 Ganeshan Wignaraja et al., “Chinese Investment and the BRI in Sri Lanka” (Chatham House, March 24, 2020), <https://www.chathamhouse.org/2020/03/chinese-investment-and-bri-sri-lanka>.
- 111 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 112 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 113 Virtual interview with stakeholder 5B on Sri Lanka, February 2021.
- 114 “Annual Statistical Report 2013,” Sri Lanka Tourism Development Authority, 2013, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/826914be6b2f346c08d0e66db21809cb.pdf>; “Annual Statistical Report 2015,” Sri Lanka Tourism Development Authority, 2016, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/87e6120675b19fecce8c986006200ecf.pdf>; “Annual Statistical Report 2017,” Sri Lanka Tourism Development Authority, 2018, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/0f7443899b258fa5bfff2ecc54e27.pdf>; “Annual Statistical Report 2019,” Sri Lanka Tourism Development Authority, 2020, https://srilanka.travel/SLTDA_documents/ASR%202019.pdf.
- 115 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, November 2020; “Six Decades on, Sri Lankan Brothers Carry on Family Legacy of Friendship With China,” Xinhua, June 3, 2019, http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2019-06/03/c_138114004.htm.
- 116 Pushpa Rowell, “චීනයේ අසිරියෙන් බිඳුක්” (A Bit of Chinese Wonder), *Dinamina*, August 9, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/08/09/20621>; “Visit to Institutes of Chinese Academy of Sciences,” China-Sri Lanka Joint Center for Research and Education [CSL-CER], accessed August 9, 2021, <https://www.ruh.ac.lk/Uni/cslcer/mainmenu.php?menu=Events&evntid=8>.
- 117 “Pathfinder Ties Up With Communist Party of China,” *Daily News*, November 24, 2020, <http://www.dailynews.lk/2020/11/24/finance/234281/pathfinder-ties-communist-party-china>.
- 118 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 119 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 120 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 121 Meera Srinivasan, “China Extends \$500 Million Loan to Lanka,” *The Hindu*, April 12, 2021, <https://www.thehindu.com/news/international/china-extends-500-million-loan-to-lanka/article34305277.ece>.
- 122 “Sri Lanka Secures \$1.5 Bn Chinese Loan,” *The Hindu*, March 23, 2021, <https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-secures-15-bn-chinese-loan/article34144236.ece>.
- 123 “Chinese Aid a Burst of Spring in Sri Lanka’s COVID-19 Fight,” Xinhua, April 8, 2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-04/08/c_138956763.htm; Suranjana Tewari, “Sri Lanka: Covid Increases China Influence in India’s Backyard,” *BBC News*, May 20, 2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-57167091>.
- 124 “Strong Opposition Is a Must: PM Hasina,” *Prothom Alo - English*, January 31, 2021, <https://en.prothomalo.com/bangladesh/politics/strong-opposition-is-a-must-pm-hasina>.
- 125 “Khaleda Zia to Stay Out of Jail for 6 More Months,” *Dhaka Tribune*, March 15, 2021, <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/politics/2021/03/15/khaleda-zia-to-stay-out-of-jail-for-another-6-months>.
- 126 Shamsul Huq Zahid, “The Landmark Credit Swap,” *Financial Express*, May 30, 2021, <https://thefinancialexpress.com.bd/views/the-landmark-credit-swap-1622387865>.
- 127 Suvojit Bagchi, “Election Was Free and Fair: Hasina,” *The Hindu*, December 31, 2018, <https://www.thehindu.com/news/international/election-was-free-and-fair-hasina/article25874607.ece>.
- 128 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021; virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, February 2021.

- 129 Tisarane Gunasekara, "And Then They Ruled Happily Ever After?," *Groundviews*, September 20, 2020, <https://groundviews.org/2020/09/20/and-then-they-ruled-happily-ever-after/>.
- 130 End to Sri Lanka's Democracy: Shouldn't It Be Resisted?," *Daily FT*, September 24, 2020, <https://www.ft.lk/columns/End-to-Sri-Lanka-s-democracy—Shouldn-t-it-be-resisted-/4-706483>.
- 131 Ali Faaiq, "Nasheed Informs President Solih of His Interest to Become Prime Minister!," *Times of Addu*, April 19, 2021, <https://timesofaddu.com/2021/04/19/nasheed-informs-president-solih-of-his-interest-to-become-prime-minister/>; Aishath Hanaan Hussain Rasheed, "Maldives Once Again Faces Question of Parliamentary Governance," *Raajje*, April 19, 2021, <https://raajje.mv/98565>.
- 132 Nirnaya Bhatta and Maximilian Morch, "Citizenship, Identity and Nepal's Contested 2015 Constitution," *The Diplomat*, September 19, 2019, <https://thediplomat.com/2019/09/citizenship-identity-and-nepals-contested-2015-constitution/>.
- 133 "Oli Appointed Prime Minister, Days After He Lost Confidence Vote in House," *Kathmandu Post*, May 13, 2021, <https://kathmandupost.com/politics/2021/05/13/oli-appointed-prime-minister-days-after-he-lost-confidence-vote-in-house>.
- 134 "Government to Extend Southern Highway," *Colombo Gazette*, May 30, 2015, <https://colombogazette.com/2015/05/30/government-to-extend-southern-highway/>.
- 135 Wijayani Edirisinghe, "දිනමිණ: - සංචාරක විසාමලට ව්‍යාපාර ඇඟිනිය දිල" (Continuous Investigations Into Corrupt Officials in the Department of Companies Register), *Dinamina*, February 25, 2013, http://archives.dinamina.lk/2013/02/25/_art.asp?fn=n1302251.
- 136 Ram, "පරණ පව් ගෙවීම" (Paying for Past Sins), *Dinamina*, June 8, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/06/08/17434>; "වරාය දියේ ගිල්ලු තෙල් ටැංකි විවෘතය" (The Oil Tanks That Were Submerged in the Harbor Waters Have Been Opened), *Dinamina*, June 10, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/06/10/17504>; "වරාය ගිවිසුම අපට වාසි කියල පොඩි ළමයාටත් තේරෙනවා" (Even a Small Child Understands That the Port Agreement Is to Our Advantage), *Dinamina*, August 4, 2017, <http://www.dinamina.lk/2017/08/04/%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B7%81%E0%B7%9A%E0%B7%82%E0%B7%8F%E0%B6%82%E0%B6%9C/38602>.
- 137 Virtual interview with stakeholder 5H on Sri Lanka, November 2020; virtual interview with stakeholder 5D on Sri Lanka, November 2020; virtual interview with stakeholder 5B on Sri Lanka, February 2021.
- 138 "Rajapaksa Comeback Bid Checked by Sri Lanka Bribery Probe," Reuters, July 24, 2015, <https://www.reuters.com/article/us-sri-lanka-rajapaksa-idUSKCN0PY1PK20150724>.
- 139 "Corruption Charges Dropped as Gotabaya Rajapaksa Has Immunity as New Sri Lanka President," *Straits Times*, November 21, 2019, <https://www.straitstimes.com/asia/south-asia/corruption-charges-dropped-against-immune-new-sri-lanka-president-gotabaya-rajapaksa>.
- 140 Karunarathne Amaratunga, "පාවුච්ච කඩිනම් පිරිනිකාර" (Immediate Treatment for Loss), *Dinamina*, June 18, 2019, <http://www.dinamina.lk/2019/06/18/%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B7%81%E0%B7%9A%E0%B7%82%E0%B7%8F%E0%B6%82%E0%B6%9C/75384/%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B6%A9%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%A7-%E0%B6%9A%E0%B6%A9%E0%B7%92%E0%B6%B1%E0%B6%B8%E0%B7%8A-%E0%B6%B4%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B6%AD%E0%B7%92%E0%B6%9A%E0%B7%8F%E0%B6%BB>.
- 141 "පරිසර චෝදනාවෙන් පෝට් සිටිය නිදහස්" (Port City Acquitted of Environmental Charges), *Dinamina*, January 22, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/01/22/%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B7%81%E0%B7%9A%E0%B7%82%E0%B7%8F%E0%B6%82%E0%B6%9C/%E0%B6%B4%E0%B6%BB%E0%B7%92%E0%B7%83%E0%B6%BB-%E0%B6%A0%E0%B7%9D%E0%B6%AF%E0%B6%B1%E0%B7%8F%E0%B7%80%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B6%B4%E0%B7%9D%E0%B6%A7%E0%B7%8A-%E0%B7%83%E0%B7%92%E0%B6%A7%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%B1%E0%B7%92%E0%B6%AF%E0%B7%84%E0%B7%83%E0%B7%8A>.
- 142 Samanmalee Priyashanthi, "රුපියල කඩා වැටුණේ පසුගිය පාලන සමයේදී" (The Rupee Collapsed During the Last Regime), *Dinamina*, October 24, 2020, <http://www.dinamina.lk/2018/10/24/%E0%B6%B4>

%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/62553/%E0%B6%BB%E0%B7%94%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B6%BD-%E0%B6%9A%E0%B6%A9%E0%B7%8F%E2%80%8D-%E0%B7%80%E0%B7%90%E0%B6%A7%E0%B7%94%E0%B6%AB%E0%B7%9A-%E0%B6%B4%E0%B7%83%E0%B7%94%E0%B6%9C%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B6%BD%E0%B6%B1-%E0%B7%83%E0%B6%B8%E0%B6%BA%E0%B7%9A%E0%B6%AF%E0%B7%93.

- 143 “Environmentalists and Development Projects,” *Daily FT*, July 16, 2014, <https://www.ft.lk/Columnists/environmentalists-and-development-projects/4-323026>.
- 144 Simon Mundy and Kathrin Hille, “Maldives Seeks to Renegotiate With China Over Belt and Road Debt,” *Financial Times*, January 31, 2019, <https://www.ft.com/content/fcab0410-2461-11e9-8ce6-5db4543da632>.
- 145 Sanjeev Miglani, “Maldives’ New President Warns State Cooffers ‘Looted’ After China-Led Boom,” Reuters, November 17, 2018, <https://www.reuters.com/article/us-maldives-politics-idUSKCN1NM0K8>.
- 146 “Airport Bridge Will Not Cause Lasting Damage to Malé’s Surf Point, Says Minister,” *Maldives Independent*, April 12, 2016, <https://maldivesindependent.com/politics/chinese-bridge-will-not-cause-lasting-damage-to-males-surf-point-says-minister-123472>; “Chinese Workers Defy Shark Fishing Ban,” *Maldives Independent*, October 21, 2018, <https://maldivesindependent.com/environment/chinese-workers-defy-shark-fishing-ban-142191>.
- 147 “Bridge Subcontractor’s Boat Stopped With Illegally Mined Sand,” *Maldives Independent*, May 26, 2019, <https://maldivesindependent.com/environment/bridge-subcontractors-boat-stopped-with-illegally-mined-sand-145554>.
- 148 “The China-Maldives Free Trade Agreement Is Officially ‘Dead,’” *Maldives Times*, October 8, 2020, <https://maldivestimes.com/the-china-maldives-free-trade-agreement-is-officially-dead/>.
- 149 Virtual interview with stakeholder 3C on Maldives, October 2020; virtual interview with stakeholder 3A on Maldives, February 2021.
- 150 “India Offers US\$1 Billion in Exchange for Military Presence,” *Maldives Independent*, November 28, 2018, <https://maldivesindependent.com/politics/india-offers-us1-billion-in-exchange-for-military-presence-142961>.
- 151 “A Tale of Two Bridges: India and China Vying for Influence in the Maldives,” *Maldives Times*, November 25, 2020, <https://maldivestimes.com/a-tale-of-two-bridges-india-and-china-vying-for-influence-in-the-maldives/>.
- 152 Ahmed Aiham, “Ahmed Siyam Holdings Pays off Sovereign Loan to EXIM Bank: Finance Ministry,” *The Edition*, August 6, 2020, <https://edition.mv/news/18325>.
- 153 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021; virtual interview with stakeholder 1E on Bangladesh, February 2021.
- 154 “World Bank Statement on Padma Bridge,” World Bank, Press Release, June 29, 2012, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2012/06/29/world-bank-statement-padma-bridge>.
- 155 ලෝක බැංකුවේ අඛණ්ඩතාව පිළිබඳ උප සභාපති (INT) විසින් පරීක්ෂණයක් අවසන් කිරීමට පෙර, ලෝක බැංකුව විසින් නිකුත් කරන සම්බාධක ක්‍රියාවලියේ “මුල් කාලීන තාවකාලික අවධියේ” ඒ වන විට සිනොනයිඩ්‍රෝ පැවතුණි. විෂමාවාරයක් යැයි නිශ්චය කළ හැකි භාවිතයක් සිදුවී ඇති බවට නිගමනය කිරීම සඳහා දැනටමත් ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි තිබේ නම්, සහ ඒවැනි විෂමාවාර සඳහා සුදුසු සම්බාධක අවම වශයෙන් අවුරුදු 2 ක අවම කාල සීමාවකට ඇතුළත් නම් මෙය නිකුත් කළ හැකිය. මෙම අදියරේ දී අන්තිවුවන ලද සමාගම ලෝක බැංකුව අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති සඳහා ලංසු තැබීමට සුදුසුකම් නොලබයි. බංග්ලාදේශ ව්‍යාපෘතියේ ටෙන්ඩර් ලේඛනයට අනුව, සාර්ථක ලංසුකරු ලෝක බැංකු ව්‍යාපෘති සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට අවශ්‍ය වී තිබුණි. අතිරේකව, තාවකාලිකව අන්තිවුවීමේ ක්‍රියාවලිය රනසිගත වුවත්, අනෙක් ලංසුකරුවන් දෙදෙනා ලෝක බැංකුව මඟින් තහවුරු කර ගත හැකි සිනොනයිඩ්‍රෝ තත්වය පිළිබඳව රජයට දැනුම් දී තිබේ. වැඩි විස්තර මෙතැනින්: “Early Temporary Suspension of Companies Involved in World Bank-Financed Projects” (World Bank, n.d.), <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/c44ad03494ae6a2fbf1180e0ca67fafa-0090012021/original/Early-Temp>

- Suspension-Announcement.pdf; Sharier Khan and M. Abul Kalam Azad, “Failed Company to Get \$0.78b Padma Job,” *Daily Star*, July 11, 2014, <https://www.thedailystar.net/failed-company-to-get-0-78b-padma-job-32820>.
- 156 “নদীশাসনের কাজ পেল সেই সিনোহাইড্রো” (Sinohydro Got the Job of River Management), *Prothom Alo*, September 11, 2014; “Sinohydro Gets Contract,” *Daily Star*, September 11, 2014, <https://www.thedailystar.net/sinohydro-gets-contract-41178>.
- 157 “এসবিজিতে মাটি ভরাটে চুক্তি চীনা কোম্পানির সাথে” (Agreement With Chinese Company in Ground Fill Up at SBG), *Bangladesh Pratidin*, January 31, 2019, https://www.ebdpratidin.com/arc/pre_page/2019-01-31/3.
- 158 “No Job for China Harbour in Future,” *Daily Star*, January 17, 2018, <https://www.thedailystar.net/frontpage/no-job-china-harbour-future-1520917>.
- 159 “অর্থ চিনের, ঠিকাদারও ঠিক করে দেয় চিন” (Chinese Investment and They Fix the Contractors), *Prothom Alo*, November 8, 2015; “চীনের জন্য বিশেষ অর্থনীতিক অঞ্চল” (Special Economic Zone for China), *Bangladesh Pratidin*, October 10, 2016.
- 160 “A Tale of Two Bridges: India and China Vying for Influence in the Maldives,” *Maldives Times*, November 25, 2020, <https://maldivestimes.com/a-tale-of-two-bridges-india-and-china-vying-for-influence-in-the-maldives/>.
- 161 “Feydhoo Finolhu Leased to Chinese Company for US\$4m,” *Maldives Independent*, December 24, 2016, <https://maldivesindependent.com/business/feydhoo-finolhu-leased-to-chinese-company-for-us4m-127572>.
- 162 “Majlis Approves Foreign Freeholds in Second Amendment to Constitution,” *Maldives Independent*, July 22, 2015, <https://maldivesindependent.com/politics/majlis-authorizes-foreign-ownership-of-land-in-second-constitutional-amendment-101193>.
- 163 Samanmalee Priyashanthi, “පසුගිය රජයට පාරවල් නදන්න ටෙන්ඩර් පටිපාටියක් නිවුණේ නැහැ” (The Previous Government Did Not Have a Tender Procedure to Build Roads), *Dinamina*, April 20, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/04/20/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/15275>; Ram, “පරණ පව් ගෙවීම” (Paying for Past Sins), *Dinamina*, June 8, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/06/08/17434>.
- 164 “Ceypetco Suspends Oil Contracts Worth Millions,” *Colombo Gazette*, July 2, 2015, <https://colombogazette.com/2015/07/02/ceyptco-suspends-oil-contracts-worth-millions/>.
- 165 Samanmalee Priyashanthi, “රුපියල කඩා වැටුණේ පසුගිය පාලන සමයේදී” (The Rupee Collapsed During the Last Regime), *Dinamina*, October 24, 2020, <http://www.dinamina.lk/2018/10/24/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/62553/%E0%B6%BB%E0%B7%94%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B6%BD-%E0%B6%9A%E0%B6%A9%E0%B7%8F%E2%80%8D-%E0%B7%80%E0%B7%90%E0%B6%A7%E0%B7%94%E0%B6%AB%E0%B7%9A-%E0%B6%B4%E0%B7%83%E0%B7%94%E0%B6%9C%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B6%BD%E0%B6%B1-%E0%B7%83%E0%B6%B8%E0%B6%BA%E0%B7%9A%E0%B6%AF%E0%B7%93>.
- 166 “පරිසර වේදනාවෙන් පෝට් සිටිය නිදහස්” (Port City Acquitted of Environmental Charges), *Dinamina*, January 22, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/01/22/%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B7%81%E0%B7%9A%E0%B7%82%E0%B7%8F%E0%B6%82%E0%B6%9C/%E0%B6%B4%E0%B6%BB%E0%B7%92%E0%B7%83%E0%B6%BB-%E0%B6%A0%E0%B7%9D%E0%B6%AF%E0%B6%B1%E0%B7%8F%E0%B7%80%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B6%B4%E0%B7%9D%E0%B6%A7%E0%B7%8A-%E0%B7%83%E0%B7%92%E0%B6%A7%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%B1%E0%B7%92%E0%B6%AF%E0%B7%84%E0%B7%83%E0%B7%8A>.
- 167 Virtual interview with stakeholder 4A on Nepal, November 2020.
- 168 Deepak Pariyar and Bina Thapa, “बुनावपछि विमानस्थल निर्माण सुरु : चिनियाँ राजदूत” (Construction of Airport Begins After Election: Chinese Ambassador), *Kantipur*, May 9, 2017, <https://ekantipur.com/business/2017/05/09/20170509092709.html>.

- 186 Anil Giri, "Three Journalists Are Under Investigation Over Publishing News About the Dalai Lama," *Kathmandu Post*, May 12, 2019, <https://kathmandupost.com/national/2019/05/12/three-journalists-face-probe-over-publishing-dalai-lama-news>.
- 187 Subash Acharya, "Tibetan Refugee Issues in Nepali Press," *Tibet Journal* 43, no. 2 (2018): 41–63.
- 188 Virtual interview with stakeholder 6B on Nepal, March 2021.
- 189 Yeshi Dorje and Rajani Tamang, "Nepalese Journalists Pushed to Avoid Reporting on China, Tibet," *Voice of America*, June 29, 2019, <https://www.voanews.com/south-central-asia/nepalese-journalists-pushed-avoid-reporting-china-tibet>.
- 190 "चिनियाँ दुताबासअघि आन्दोलन गर्न खोजे पक्राउ" (People Trying to Protest in Front of the Chinese Embassy Arrested), *Kantipur*, March 10, 2014, <https://ekantipur.com/news/2014/03/10/385486.html>.
- 191 Matrika Dahal, "चिनियाँ राष्ट्रपति सीको भ्रमणमा विरोध गर्ने २ तिब्बती शरणार्थीसहित ३२ जना पक्राउ" (Thirty-Two People, Including Two Tibetan Refugees Protesting Against Chinese President Xi Jinping's Visit, Have Been Arrested), *Kantipur*, October 13, 2019, <https://ekantipur.com/news/2019/10/13/157097477814436832.html>.
- 192 Santosh Ghimire, "Samajbadi Party Suspends Its Lawmaker for Taking Part in Event Related to 'Free-Tibet Movement,'" *My Republica*, June 25, 2019, <https://myrepublica.nagariknetwork.com/news/samajbadi-party-suspends-its-lawmaker-for-taking-part-in-event-related-to-free-tibet-movement/>.
- 193 "2019 Civil Society Organization Sustainability Index - Asia" (United States Agency for International Development, December 2020, 44-53), <https://www.fhi360.org/resource/civil-society-organization-sustainability-index-reports>.
- 194 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021; virtual interview with stakeholder 1F on Bangladesh, April 2021.
- 195 "China to Further Consolidate Relations With Bangladesh," *Daily Star*, February 2, 2009, <https://www.thedailystar.net/news-detail-74042>; "Ambassador Li Jiming Visits Daily Sun and NEWS24," Embassy of the People's Republic of China in the People's Republic of Bangladesh, February 27, 2020, <http://bd.chineseembassy.org/eng/dshd/t1749954.htm>.
- 196 "Dhaka Art Summit Covers up Tibetan Art," *Prothom Alo - English*, February 9, 2016, <https://en.prothomalo.com/entertainment/Dhaka-Art-Summit-covers-up-Tibetan-art>.
- 197 "Center for International Media Assistance," *Media Ownership in Bangladesh: Why More Media Outlets Does Not Mean More Media Freedom* (blog), April 15, 2021, <https://www.cima.ned.org/blog/media-ownership-in-bangladesh-why-more-media-outlets-does-not-mean-more-media-freedom/>.
- 198 "Bangladesh: Tougher Politics, More Press Freedom Violations | Reporters Without Borders," RSF, accessed August 5, 2021, <https://rsf.org/en/bangladesh>.
- 199 Zyma Islam, "Scars of Torture All Over Him," *Daily Star*, March 5, 2021, <https://www.thedailystar.net/frontpage/news/scars-torture-all-over-him-2055265>; "Tortured in Custody," *Daily Star*, August 7, 2018, <https://www.thedailystar.net/city/whereabouts-shahidul-alam-still-unknown-family-1616650>; "Journalist Sent to Jail Under Digital Security Act in Jhalakathi," *Daily Star*, May 11, 2021, <https://www.thedailystar.net/crime/news/journalist-sent-jail-under-digital-security-act-jhalakathi-2092069>.
- 200 "2019 Civil Society Organization Sustainability Index - Asia" (United States Agency for International Development, December 2020, 7-16), <https://www.fhi360.org/resource/civil-society-organization-sustainability-index-reports>.
- 201 "Maldives : Encouraging Results, Promises to Keep | Reporters Without Borders," RSF, accessed August 5, 2021, <https://rsf.org/en/maldives>.
- 202 Nafaahath Ibrahim, "President Solih Ratifies Bill to Repeal Contentious Defamation Act," *The Edition*, November 22, 2018, <http://edition.mv/news/7973>.
- 203 "Maldives Police Arrest Reporters at Press Freedom Rally," *Al Jazeera*, April 4, 2016, <https://www.aljazeera.com/news/2016/4/4/maldives-police-arrest-reporters-at-press-freedom-rally>; "Seven

- Journalists Arrested From Opposition Protest,” *Maldives Independent*, July 27, 2017, <https://maldivesindependent.com/politics/seven-journalists-arrested-from-opposition-protest-131726/>; “Indian, British Journalists Arrested in Maldives for ‘Violating’ Immigration Rules,” *Hindustan Times*, February 9, 2018, <https://www.hindustantimes.com/india-news/indian-british-journalists-arrested-in-maldives-for-violating-immigration-rules/story-A8EnruVe4JZR9Eclby0e1L.html>.
- 204 Mehr Gill, “Explained: The Case Against Maldivian Ex-President Abdulla Yameen,” *Indian Express*, December 2, 2019, <https://indianexpress.com/article/explained/explained-who-is-abdulla-yameen-the-maldivian-ex-president-sentenced-to-5-years-in-jail-6144271/>.
- 205 Virtual interview with stakeholder 3C on Maldives, October 2020.
- 206 “Maldives Independent Suspends Operations,” *Maldives Independent*, January 31, 2020, <https://maldivesindependent.com/feature-comment/maldives-independent-suspends-operations-149760>.
- 207 Ahmedulla Abdul Hadi, “Commission to Regulate Media by Govt, Parliament Proposed,” *SunOnline International*, August 10, 2020, <https://en.sun.mv/62261>.
- 208 Virtual interview with stakeholder 5B on Sri Lanka, February 2021.
- 209 “Sri Lanka,” Media Ownership Monitor, accessed August 5, 2021, <https://www.mom-rsf.org/en/countries/sri-lanka/>.
- 210 “2019 Civil Society Organization Sustainability Index - Asia” (United States Agency for International Development, December 2020, 63-70), <https://www.fhi360.org/resource/civil-society-organization-sustainability-index-reports>.
- 211 Ahimsa Wickrematunge, “My Father Was Assassinated 12 Years Ago. Sri Lanka’s Leaders Are Still Denying Us Justice,” *Washington Post*, March 2, 2021, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/03/02/lasantha-wickrematunge-ahimsa-rajapaksa/>.
- 212 “Open Wounds and Mounting Dangers” (Human Rights Watch, February 1, 2021), <https://www.hrw.org/report/2021/02/01/open-wounds-and-mounting-dangers/blocking-accountability-grave-abuses-sri-lanka>; “CPJ Alarmed at Threat to Lankan Journalists,” *Sunday Times*, June 15, 2008, <https://www.sundaytimes.lk/080615/News/timesnews007.html>.
- 213 “Expose: Media Heads to Bow; Rajapaksa Gives 547 Journos Interest Free Car Loans,” *Colombo Telegraph*, January 20, 2014, <https://www.colombotelegraph.com/index.php/expose-media-heads-to-bow-rajapaksa-gives-547-journos-interest-free-car-loans/>.
- 214 Hariharan, “செக்” வைக்கும் சீனா” (Checkmate China), *Virakesari*, March 18, 2018; Hariharan, “இலங்கையும் இரண்டு வாள்களும்” (Sri Lanka and Two Swords), *Virakesari*, September 6, 2020.
- 215 Meera Srinivasan, “News Analysis | A Perception Shift in Relations Between Sri Lanka and China?,” *The Hindu*, July 9, 2021, <https://www.thehindu.com/news/international/news-analysis-a-perception-shift-in-relations-between-sri-lanka-and-china/article35240800.ece>.
- 216 Virtual interview with stakeholder 5E on Sri Lanka, April 2021.
- 217 Hassaan Shazuli, “UPDATE: Twitter Lifts Suspension on Chinese Embassy Handle; China Accuses of ‘Double Standards,’” *NewsFirst*, April 13, 2020, <https://www.newsfirst.lk/2020/04/13/twitter-suspends-account-of-chinese-embassy-in-colombo/>.
- 218 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021; virtual interview with stakeholder 5E on Sri Lanka, April 2021.
- 219 “China Radio International’s Tamil Service Completes 50 Years,” *The Hindu*, August 3, 2013, <https://www.thehindu.com/news/international/world/china-radio-internationals-tamil-service-completes-50-years/article4985482.ece>; Administrator, “Tamil Broadcast Service Most Popular of China Radio International’s 60+ International Channels,” *Dbsjeyaraj.com* (blog), July 30, 2012, <http://dbsjeyaraj.com/dbsj/archives/8868>.
- 220 “සිංහල සේවය” (Sinhala Service), CRIOnline | සිංහල, September 18, 2020, <http://sinhalese.cri.cn/aboutus/sinhalese.html>.

- 221 “IMF Survey: Sri Lanka to Use IMF Loan to Reform Economy After Conflict,” July 29, 2009, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2015/09/28/04/53/soint073009a>.
- 222 Nimmi Gowrinathan and Zachariah Mampilly, “Aid and Access in Sri Lanka,” *Humanitarian Practice Network*, July 2009, <https://odihpn.org/magazine/aid-and-access-in-sri-lanka/>.
- 223 Janaka Wijayasiri and Nuwanthi Senaratne, “China’s Belt and Road Initiative (BRI) and Sri Lanka,” in *China: BRI o El Nuevo Camino de La Seda*, ed. Arturo Oropeza García (Universidad Nacional Autónoma de México / Instituto de Investigaciones Jurídicas, 2018).
- 224 C.J. Amaratunga, “අයිසේ මල්ලි... රට පවා දී ඡන්ද කළ හැටි” (Come on Brother... How He Did the Election While Betraying the Country), *Dinamina*, July 5, 2018, <https://www.dinamina.lk/2018/07/05/%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B7%81%E0%B7%9A%E0%B7%82%E0%B7%8F%E0%B6%82%E0%B6%9C/56395/%E0%B6%85%E0%B6%BA%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B7%9D-%E0%B6%B8%E0%B6%BD%E0%B7%8A%E0%B6%BD%E0%B7%92-%E0%B6%BB%E0%B6%A7-%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B7%80%E0%B7%8F-%E0%B6%AF%E0%B7%93-%E0%B6%A1%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%AF-%E0%B6%9A%E0%B7%85-%E0%B7%84%E0%B7%90%E0%B6%A7%E0%B7%92?page=1028>.
- 225 “After Port City, Gota Set to Sell Colombo Fort, Slave Island Heritage Buildings to China-Backed Firms,” *Colombo Telegraph*, May 28, 2021, <https://www.colombotelegraph.com/index.php/after-port-city-gota-set-to-sell-colombo-fort-slave-island-heritage-buildings-to-china-backed-firms/>.
- 226 Sudha Ramachandran, “China and Sri Lanka: In Choppy Waters,” *China Brief* 15, no. 10 (May 15, 2015): 10–13, <https://jamestown.org/program/china-and-sri-lanka-in-choppy-waters/>.
- 227 Samanmalee Priyashanthi, “රුපියල කඩා වැටුණේ ජනප්‍රිය පාලන සමයේදී” (The Rupee Collapsed During the Last Regime), *Dinamina*, October 24, 2020, <http://www.dinamina.lk/2018/10/24/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/62553/%E0%B6%BB%E0%B7%94%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B6%BD-%E0%B6%9A%E0%B6%A9%E0%B7%8F%E2%80%8D-%E0%B7%80%E0%B7%90%E0%B6%A7%E0%B7%94%E0%B6%AB%E0%B7%9A-%E0%B6%B4%E0%B7%83%E0%B7%94%E0%B6%9C%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B6%BD%E0%B6%B1-%E0%B7%83%E0%B6%B8%E0%B6%BA%E0%B7%9A%E0%B6%AF%E0%B7%93>.
- 228 “CPA Commentary on the Port City Bill,” Centre for Policy Alternatives, May 3, 2021, <https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2021/05/CPA-commentary-on-the-Port-City-Bill-03.05.2021-1.pdf>.
- 229 Saman Indrajith, “Proposed Law Will Turn Port City Into a Province of China—JVP,” *Island Online*, April 13, 2021, <http://island.lk/proposed-law-will-turn-port-city-into-a-province-of-china-jvp/>; Nabiya Vaffoor, “Port City Project: Country Will Become Servile to Foreigners—Sajith,” *CeylonToday*, April 19, 2021, <https://ceylontoday.lk/news/port-city-project-country-will-become-servile-to-foreigners-sajith>; “Opposition: Is Port City a Separate State?,” *Island Online*, April 12, 2021, <http://island.lk/opposition-is-port-city-a-separate-state/>.
- 230 “Certain Provisions of Clauses of the Port City Commission Bill Are Unconstitutional, Supreme Court Rules,” *ColomboPage*, May 18, 2021, http://www.colombopage.com/archive_21A/May18_1621319795CH.php.
- 231 “SL Govt Decides Not to Sign \$480mn MCC Agreement,” *Outlook*, February 29, 2020, <https://www.outlookindia.com/newscroll/sl-govt-decides-not-to-sign-480mn-mcc-agreement/1747783>; Thameenah Razeek, “Stand on ECT: Govt Yet to Notify India,” *CeylonToday*, February 10, 2021, <https://ceylontoday.lk/news/stand-on-ect-govt-yet-to-notify-india>.
- 232 “Rajapaksa Comeback Bid Checked by Sri Lanka Bribery Probe,” Reuters, July 24, 2015, <https://www.reuters.com/article/us-sri-lanka-rajapaksa-idUSKCN0PY1PK20150724>.
- 233 “Basil Loses His 240 Million Worth Luxury Villa in Malwana,” *Colombo Telegraph*, October 14, 2016, <https://www.colombotelegraph.com/index.php/basil-loses-his-125-million-worth-luxury-villa-in-malwana/>.

- 234 “Sri Lanka’s Gotabhaya Rajapaksa Charged With Corruption,” *BBC News*, August 31, 2016, <https://www.bbc.com/news/world-asia-37234654>.
- 235 Lahiru Fernando, “‘Rajapaksas Sold Off State Land to Foreigners in Mega Land Deals’ - Champika,” *Daily News*, November 12, 2019, <https://www.dailynews.lk/2019/11/12/local/202630/%E2%80%98rajapaksas-sold-state-land-foreigners-mega-land-deals%E2%80%99-champika>.
- 236 “Corruption Charges Against Sri Lanka President Gotabaya Rajapaksa Dropped, Travel Ban Lifted,” *New Indian Express*, November 21, 2019, <https://www.newindianexpress.com/world/2019/nov/21/corruption-charges-against-sri-lanka-president-gotabaya-rajapaksa-dropped-travel-ban-lifted-2065068.html>.
- 237 James Kynge and Gabriel Wildau, “China: With Friends Like These,” *Financial Times*, March 18, 2015, <https://www.ft.com/content/2bb4028a-cbf0-11e4-aeb5-00144feab7de>.
- 238 “Xi Jinping Meets Sirisena: Works to Mend Sri Lanka Ties,” *AsianMIRROR*, March 26, 2015, <https://asianmirror.lk/news/item/7797-president-xi-jinping-works-to-mend-sri-lanka-ties>.
- 239 “No Other Place to Go Barring India or China: Sri Lankan PM Ranil Wickramasinghe,” *Financial Express*, October 6, 2016, <https://www.financialexpress.com/india-news/no-other-place-to-go-barring-india-or-china-sri-lankan-pm-ranil-wickramasinghe/408259/>.
- 240 “China-Sri Lanka Cooperation Rooted in the Friendship of the Two Peoples,” Embassy of The People’s Republic of China in Sri Lanka, April 5, 2016, <http://lk.china-embassy.org/eng/xwdt/t1353067.htm>.
- 241 “China’s Xi Offers Fresh \$295 Million Grant to Sri Lanka,” Reuters, July 22, 2018, <https://www.reuters.com/article/us-sri-lanka-china-grant-idUSKBN1KC0D8>.
- 242 Swarna Wijekoon, Roshan Thushara, and Mahinda Aluthgedara, “නැව් එන වරායක් කෙළේ යහපාලන ආණ්ඩුවයි” (It Was the Good Governance Government That Made the Port a Shipping Port), *Dinamina*, July 6, 2018, <http://www.dinamina.lk/2018/07/06/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/56461/%E0%B6%B1%E0%B7%90%E0%B7%80%E0%B7%8A-%E0%B6%91%E0%B6%B1-%E0%B7%80%E0%B6%BB%E0%B7%8F%E0%B6%BA%E0%B6%9A%E0%B7%8A-%E0%B6%9A%E0%B7%99%E0%B7%85%E0%B7%9A-%E0%B6%BA%E0%B7%84%E0%B6%B4%E0%B7%8F%E0%B6%BD%E0%B6%B1-%E0%B6%86%E0%B6%BA%E0%B7%8A%E0%B6%A9%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%BA%E0%B7%92>.
- 243 Virtual interview with stakeholder 5B on Sri Lanka, February 2021; virtual interview with stakeholder 5D on Sri Lanka, November 2020.
- 244 Shihar Aneez, “Chinese Query Sri Lanka Allegations of Corruption in Contracts,” Reuters, November 2, 2016, <https://www.reuters.com/article/sri-lanka-china-idUSL4N1D256S>.
- 245 Chinese Embassy in Sri Lanka (@ChinaEmbSL), Twitter, June 17, 2021, 8:18 p.m., <https://twitter.com/ChinaEmbSL/status/1405537797319008262>.
- 246 “Opposition Criticizes Government for Bringing Chinese COVID-19 Vaccine Not Approved by WHO,” *ColomboPage*, April 4, 2021, http://www.colombopage.com/archive_21A/Apr04_1617559939CH.php; virtual interview with stakeholder 5E on Sri Lanka, April 2021.
- 247 “After Port City, Gota Set to Sell Colombo Fort, Slave Island Heritage Buildings to China-Backed Firms,” *Colombo Telegraph*, May 28, 2021, <https://www.colombotelegraph.com/index.php/after-port-city-gota-set-to-sell-colombo-fort-slave-island-heritage-buildings-to-china-backed-firms/>.
- 248 Virtual interview with stakeholder 5E on Sri Lanka, April 2021; virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 249 “කොරෝනා වෛරසය ගැන බටහිර මාධ්‍යය ගෙන යන ජර්වාර නීත්‍යානුකූලය” (The Propaganda About the Coronavirus in the Western Media Is Disgraceful), *Dinamina*, January 29, 2020, <http://www.dinamina.lk/2020/02/17/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/89112/%E0%B6%9A%E0%B7%9C%E0%B6%BB%E0%B7%9D%E0%B6%B1%E0%B7%8F-%E0%B7%80%E0%B7%9B%E0%B6%BB%E0%B7%83%E0%B6%BA>

-%E0%B6%9C%E0%B7%90%E0%B6%B1%E0%B6%B6%E0%B6%A7%E0%B7%84%E0%B7%92%E0%B6%BB-%E0%B6%B8%E0%B7%8F%E0%B6%B0%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BA-%E0%B6%9C%E0%B7%99%E0%B6%B1-%E0%B6%BA%E0%B6%B1-%E0%B6%B4%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B6%A0%E0%B7%8F%E0%B6%BB-%E0%B6%B1%E0%B7%92%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%AF%E0%B7%92%E0%B6%AD%E0%B6%BA%E0%B7%92.

- 250 “සුගත් රත්නායකගේ “තොරතුරු විප්ලවය හා ජ්‍යෙෂ්ඨතාව” කෘතිය එළිදැක්වීම” (Sugath Ratnayake’s Book “Information Revolution and News” Released), *Dinamina*, May 24, 2019, <http://www.dinamina.lk/2019/05/24/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/74038/%E0%B7%83%E0%B7%94%E0%B6%9C%E0%B6%AD%E0%B7%8A-%E0%B6%BB%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E0%B6%B1%E0%B7%8F%E0%B6%BA%E0%B6%9A%E0%B6%9C%E0%B7%9A-%E2%80%9C%E0%B6%AD%E0%B7%9C%E0%B6%BB%E0%B6%AD%E0%B7%94%E0%B6%BB%E0%B7%94-%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B6%B4%E0%B7%8A%E0%B6%BD%E0%B7%80%E0%B6%BA-%E0%B7%84%E0%B7%8F-%E0%B6%B4%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B7%80%E0%B7%98%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E0%B6%AD%E0%B7%92%E2%80%9D-%E0%B6%9A%E0%B7%98%E0%B6%AD%E0%B7%92%E0%B6%BA-%E0%B6%91%E0%B7%85%E0%B7%92%E0%B6%AF%E0%B6%9A%E0%B7%93>.
- 251 “මහජන චීනය’ ද්විමාසික සඟරාවේ අලුත්ම පිටපත පිළිගැන්වූ අවස්ථාව” (Presentation of the Latest Edition of the Bi-Monthly Magazine “People’s China”), *Dinamina*, August 5, 2019, <http://www.dinamina.lk/2019/08/05/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/78081/%E2%80%9C%E0%B6%B8%E0%B7%84%E0%B6%A2%E0%B6%B1-%E0%B6%A0%E0%B7%93%E0%B6%B1%E0%B6%BA%E2%80%9D-%E0%B6%AF%E0%B7%8A%E0%B7%80%E0%B7%92%E0%B6%B8%E0%B7%8F%E0%B7%83%E0%B7%92%E0%B6%9A-%E0%B7%83%E0%B6%9F%E0%B6%BB%E0%B7%8F%E0%B7%80%E0%B7%9A-%E0%B6%85%E0%B6%BD%E0%B7%94%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E0%B6%B8-%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B6%A7%E0%B6%B4%E0%B6%AD-%E0%B6%B4%E0%B7%92%E0%B7%85%E0%B7%92%E0%B6%9C%E0%B7%90%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B7%80%E0%B7%96-%E0%B6%85%E0%B7%80%E0%B7%83%E0%B7%8A%E0%B6%AE%E0%B7%8F%E0%B7%80>.
- 252 “Pathfinder Foundation Opens ‘China-Sri Lanka Cooperation Studies Centre,’” *Daily FT*, December 18, 2018, <https://www.ft.lk/news/Pathfinder-Foundation-opens---China-Sri-Lanka-Cooperation-Studies-Centre-/56-669107>; “Pathfinder Ties Up With Communist Party of China,” *Daily News*, November 24, 2020, <http://www.dailynews.lk/2020/11/24/finance/234281/pathfinder-ties-communist-party-china>.
- 253 “China-Sri Lanka Joint Center for Research and Education (CSL-CER) Was Declared Open,” China-Sri Lanka Joint Center for Research and Education [CSL-CER], accessed August 9, 2021, <https://www.ruh.ac.lk/Uni/cslcer/mainmenu.php?menu=Events&evntid=5>.
- 254 Jhinuk Chowdhury, “Here’s Why China Is Financing Local Elections in Nepal,” *Hindustan Times*, April 3, 2017, <https://www.hindustantimes.com/opinion/here-s-why-china-is-financing-local-elections-in-nepal/story-KFMsnEcGxX8u2Sh2BL9ddN.html>.
- 255 Jagdishwar Pandey, “नेकपा विवाद चर्किएके बेला अध्यक्ष दाहाललाई भेटिन् चिनियाँ राजदूतले” (The Chinese Ambassador Met Dahal, While the CPN Dispute Was Raging), *Kantipur*, July 9, 2020, <https://ekantipur.com/news/2020/07/09/159429745240916006.html>.
- 256 Jagdishwar Pandey, “नेकपा विवादमा चिनियाँ ‘सहजीकरण’” (Chinese ‘Facilitation’ in Nepal Communist Party [CPN] Dispute), *Kantipur*, July 8, 2020, <https://ekantipur.com/news/2020/07/08/159417798998474954.html>.
- 257 Devendra Bhattarai, “चिनियाँ भेटघाट सामान्य प्रचलन कि सरोकार ?” (Are Chinese Meetings Common Practice or a Concern?), *Kantipur*, May 2, 2020, <https://ekantipur.com/news/2020/05/02/158838213623349942.html>.
- 258 Anil Giri, “Chinese Team Gets down to Business as It Arrives,” *Kathmandu Post*, December 28, 2020, <https://kathmandupost.com/national/2020/12/28/chinese-team-gets-down-to-business-as-it-arrives>.

- 259 “Chinese Delegation Led by CPC Vice-Minister Guo Yezhou Returns Home,” *Himalayan Times*, December 30, 2020, <https://thehimalayantimes.com/kathmandu/chinese-delegation-led-by-cpc-vice-minister-guo-yezhou-returns-home>.
- 260 “Nepal Communist Party Holding a Virtual Workshop With Chinese Communist Party,” *Kathmandu Post*, June 19, 2020, <https://kathmandupost.com/politics/2020/06/19/nepal-communist-party-holding-a-virtual-workshop-with-chinese-communist-party>.
- 261 Anup Kaphle, “A Blueprint for Consolidating Power: China Exports Xi Jinping Thought to Nepal,” *Kathmandu Post*, September 24, 2019, <https://kathmandupost.com/2/2019/09/24/a-blueprint-for-consolidating-power-china-exports-xi-jinping-thought-to-nepal>.
- 262 Dhanwati Yadav, “Is the Growth of Sino-Nepal Relations Reducing Nepal’s Autonomy?,” *China Brief* 21, no. 5 (March 15, 2021): 27–32, <https://jamestown.org/program/is-the-growth-of-sino-nepal-relations-reducing-nepals-autonomy/>.
- 263 Chetnath Acharya, “बूढीगण्डकी खोसिएपछि चिनियाँ रोष” (Chinese Rage After the Abrogation of Budhigandaki), *Kantipur*, December 1, 2017, <https://ekantipur.com/opinion/2017/12/01/20171201070511.html>.
- 264 Virtual interview with stakeholder 4H on Nepal, October 2020; virtual interview with stakeholder 4H on Nepal, November 2020; virtual interview with stakeholder 4C on Nepal, March 2021.
- 265 “How Much Is China Investing in Nepal, Where, and How?,” *The Record*, September 13, 2019, <https://www.recordnepal.com/how-much-is-china-investing-in-nepal-where-and-how>.
- 266 Suraj Kunwar, “चिनियाँ दुई विमान पुसभित्रै ल्याइने” (Two Chinese Planes to Be Brought Within Mid January 2017), *Kantipur*, November 30, 2016, <https://ekantipur.com/business/2016/11/30/20161130084558.html>.
- 267 Sangam Prasain, “Nepal Airlines to Lease Out Grounded Chinese Planes,” *Kathmandu Post*, April 4, 2021, <https://kathmandupost.com/money/2021/04/04/nepal-airlines-to-lease-out-grounded-chinese-planes>.
- 268 Sunil Sapkota, “Govt Calls Bids to Set Up Digital Action Room at PMO,” *My Republica*, January 25, 2019, <https://myrepublica.nagariknetwork.com/news/govt-calls-bids-to-set-up-digital-action-room-at-pmo/>.
- 269 “Nepal, China Sign Deal for Budhi-Gandaki Hydroelectric Project,” *Business Standard*, June 5, 2017, https://www.business-standard.com/article/pti-stories/nepal-china-sign-deal-for-budhi-gandaki-hydroelectric-project-117060501243_1.html; “Nepal Signs Mega Hydro Project Deal With Chinese Firm,” *Economic Times*, June 5, 2017, <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/world-news/nepal-signs-mega-hydro-project-deal-with-chinese-firm/articleshow/58996236.cms>.
- 270 “बूढीगण्डकी आयोजना बनाउन चिनियाँ कम्पनीसँग भएको सम्झौता मन्त्रिपरिषदद्वारा खारेज” (The Agreement With the Chinese Company to Build the Budhi Gandaki Project Was Abrogated by the Council of Ministers), *Kantipur*, November 13, 2017, <https://ekantipur.com/news/2017/11/13/20171113125753.html>.
- 271 “Nepal Signs Mega Hydro Project Deal With Chinese Firm,” *The Hindu*, June 5, 2017, <https://www.thehindu.com/news/international/nepal-signs-mega-hydro-project-deal-with-chinese-firm/article18721870.ece>; “NC Takes Exception to Govt Decision to Award Budhi Gandaki Project to Gezhouba,” *Kathmandu Post*, October 8, 2018, <https://kathmandupost.com/national/2018/10/08/nc-takes-exception-to-govt-decision-to-award-budhigandaki-project-to-gezhouba>.
- 272 “Annual Report 2020,” Central Bank of Sri Lanka, April 2021; “China Debt Dogs Maldives’ ‘Bridge to Prosperity,’” *Maldives Times*, September 17, 2020, <https://maldivestimes.com/china-debt-dogs-maldives-bridge-to-prosperity-bbc-news/>.
- 273 Virtual interview with stakeholder 1A on Bangladesh, February 2021; virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, February 2021; virtual interview with stakeholder 3A on Maldives, February 2021.
- 274 Virtual interview with stakeholder 1B on Bangladesh, November 2020.
- 275 Virtual interview with stakeholder 3A on Maldives, February 2021.

- 276 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021.
- 277 Virtual interview with stakeholder 4A on Nepal, November 2020.
- 278 Kallol Bhattacharjee, “The Hindu Explains | What Does Chinese Interest in the Teesta Mean for India?,” *The Hindu*, August 23, 2020, <https://www.thehindu.com/news/international/the-hindu-explains-what-does-chinese-interest-in-the-teesta-mean-for-india/article32420205.ece>.
- 279 Arindam Roy, “Saarc Covid Fund: No Indian Money for Pakistan; Nepal Biggest Beneficiary,” *Business Standard*, November 30, 2020, https://www.business-standard.com/article/current-affairs/saarc-covid-fund-no-indian-money-for-pakistan-nepal-biggest-beneficiary-120113001116_1.html; “Wang Yi Hosts Video Conference of Foreign Ministers of China, Afghanistan, Bangladesh, Nepal, Pakistan and Sri Lanka on COVID-19,” Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China, April 27, 2021, https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1872178.shtml.
- 280 “Statement of the Embassy of the People’s Republic of China in Nepal,” Embassy of the People’s Republic of China in Nepal, February 18, 2020, <http://np.chineseembassy.org/eng/News/t1746464.htm>.
- 281 “Nepali Editors Condemn Chinese Embassy’s Statement Regarding the Post,” *Kathmandu Post*, February 19, 2020, <https://kathmandupost.com/2/2020/02/19/nepali-editors-condemn-chinese-embassy-s-statement-regarding-the-post>.
- 282 Virtual interview with stakeholder 5E on Sri Lanka, April 2021.
- 283 “China to Further Consolidate Relations With Bangladesh,” *Daily Star*, February 2, 2009, <https://www.thedailystar.net/news-detail-74042>; “Ambassador Li Jiming Visits Daily Sun and NEWS24,” Embassy of the People’s Republic of China in the People’s Republic of Bangladesh, February 27, 2020, <http://bd.chineseembassy.org/eng/dshd/t1749954.htm>.
- 284 “සිසු දරුවන් සලකා පෝෂිතයන් සමාජ සත්කාරක වැඩසටහනක්” (A Social Care Program From Potsdam for Students), *Dinamina*, December 8, 2018, <http://www.dinamina.lk/2018/12/08/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/65009/%E0%B7%83%E0%B7%92%E0%B7%83%E0%B7%94-%E0%B6%AF%E0%B6%BB%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B7%83%E0%B6%B3%E0%B7%84%E0%B7%8F-%E0%B6%B4%E0%B7%9D%E0%B6%A7%E0%B7%8A%E0%B7%83%E0%B7%92%E0%B6%A7%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B7%83%E0%B6%B8%E0%B7%8F%E0%B6%A2-%E0%B7%83%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E0%B6%9A%E0%B7%8F%E0%B6%BB%E0%B6%9A-%E0%B7%80%E0%B7%90%E0%B6%A9%E0%B7%83%E0%B6%A7%E0%B7%84%E0%B6%B1%E0%B6%9A%E0%B7%8A>.
- 285 “लुम्बिनीमा चिनियाँ मन्त्री” (Chinese Minister in Lumbini), *Kantipur*, May 15, 2016, <https://ekantipur.com/printedition/2016/05/15/20160515081227.html>.
- 286 “China Arm Twists Maldives into Signing a Free Trade Agreement,” *Maldives Times*, December 19, 2017, <https://maldivestimes.com/china-arm-twists-maldives-into-signing-a-free-trade-agreement/>.
- 287 “নদীশাসনের কাজ পেল সেই সিনোহাইড্রো” (Sinohydro Got the Job of River Management), *Prothom Alo*, September 11, 2014.
- 288 “ශ්‍රී ලංකාව ඉටි රාජ්‍යවාදී ජර්වාරක යන්ත්‍රණයට නසු වන්නේ නැති බව ක්‍රියාවෙන් පෙන්වා දී තිබෙනවා” (Sri Lanka Through Its Actions Has Shown That It Will Not Get Caught in the Imperialist Propaganda Mechanisms), *Dinamina*, November 2, 2020, <http://www.dinamina.lk/2020/11/02/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/108071/%E0%B7%81%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B7%93-%E0%B6%BD%E0%B6%82%E0%B6%9A%E0%B7%8F%E0%B7%80-%E0%B6%85%E0%B6%B0%E0%B7%92%E0%B6%BB%E0%B7%8F%E0%B6%A2%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BA%E0%B7%80%E0%B7%8F%E0%B6%AF%E0%B7%93-%E0%B6%B4%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B6%A0%E0%B7%8F%E0%B6%BB%E0%B6%9A-%E0%B6%BA%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B6%AB%E0%B6%BA%E0%B6%A7-%E0%B7%84%E0%B7%83%E0%B7%94-%E0%B7%80%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%B1%E0%B7%9A-%E0%B6%B1%E0%B7%90%E0%B6%AD%E0%B7%92>

-%E0%B6%B6%E0%B7%80-%E0%B6%9A%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BB%E0%B7%92%E0%B6%BA%E0%B7%8F%E0%B7%80%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A.

- 289 Virtual interview with stakeholder 1F on Bangladesh, April 2021.
- 290 Virtual interview with stakeholder 1F on Bangladesh, April 2021.
- 291 Ganeshan Wignaraja et al., “Chinese Investment and the BRI in Sri Lanka” (Chatham House, March 24, 2020, 10–11), <https://www.chathamhouse.org/2020/03/chinese-investment-and-bri-sri-lanka>.
- 292 Swarna Wijekoon, Chameera Elladeniya, and Subhashini Senanayake, “ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කරමින් ජාත්යන්තර සබඳතා පුළුල් කරනවා” (Defending Sovereignty and Expanding International Relations), *Dinamina*, January 27, 2016, <http://www.dinamina.lk/2016/01/27/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/%E0%B7%83%E0%B7%8A%E0%B7%80%E0%B7%8F%E0%B6%B0%E0%B7%92%E0%B6%B4%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BA%E0%B6%BA-%E0%B6%86%E0%B6%BB%E0%B6%9A%E0%B7%8A%E0%B7%82%E0%B7%8F-%E0%B6%9A%E0%B6%BB%E0%B6%B8%E0%B7%92%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B6%A2%E0%B7%8F%E0%B6%AD%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BA%E0%B6%B1%E0%B7%8A%E0%B6%AD%E0%B6%BB-%E0%B7%83%E0%B6%B6%E0%B6%B3%E0%B6%AD%E0%B7%8F-%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%85%E0%B7%94%E0%B6%BD%E0%B7%8A-%E0%B6%9A%E0%B6%BB%E0%B6%B1%E0%B7%80%E0%B7%8F>.
- 293 “বড় ১০ প্রকল্পে এক লাখ কোটি টাকা দিতে চায় চিন” (China Wants to Give 1 Lakh Crore in 10 Big Projects), *Prothom Alo*, February 19, 2015.
- 294 World Bank, “Government of Nepal and World Bank Sign \$75 Million Additional Financing Agreement for COVID-19 Vaccines,” Press Release, April 2, 2021, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/04/02/government-of-nepal-and-world-bank-sign-75-million-additional-financing-agreement-for-covid-19-vaccines>.
- 295 World Bank, “World Bank’s \$450 Million Road Support in Nepal to Spur COVID-19 Recovery,” Press Release, June 10, 2020, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/06/09/new-world-bank-strategic-roads-project-to-aid-economic-recovery-post-covid-19-in-nepal>; World Bank, “Government of Nepal and World Bank Sign Financing Agreements of \$350 Million (Around NPR 42 Billion) to Support Urban Development and Financial Sector Stability in Nepal to Boost Economic Recovery,” Press Release, November 18, 2020, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/11/18/government-of-nepal-and-world-bank-sign-financing-agreements-of-350-million-around-npr-42-billion-to-support-urban-development-and-financial-sector-stability-in-nepal-to-boost-economic-recovery>.
- 296 Virtual interview with stakeholder 4E on Nepal, April 2021.
- 297 Md Shariful Islam, “China’s So-Called “Debt Trap” and Bangladesh,” *Financial Express*, October 21, 2020, <https://thefinancialexpress.com.bd/views/opinions/chinas-so-called-debt-trap-and-bangladesh-1603292664>.
- 298 “EXCLUSIVE-Bangladesh Favours Japan for Port and Power Plant, in Blow to China,” Reuters, September 10, 2015, <https://www.reuters.com/article/bangladesh-japan-china-idUKL4N11G2NG20150910>.
- 299 Tuhin Shubhra Adhikary, “Two Rail Projects Face Uncertainty,” *Daily Star*, June 10, 2021, <https://www.thedailystar.net/frontpage/news/two-rail-projects-face-uncertainty-2107933>.
- 300 “न्यु खिम्ती-बाह्रबिसे प्रसारण लाइन : चिनियाँ कम्पनीसँग ठेक्का तोडियो” (New Khimti-Barhabise Transmission Line: Contract With Chinese Company Terminated), *Kantipur*, December 31, 2018, <https://ekantipur.com/business/2018/12/31/154622789017363649.html>.
- 301 “ऊर्जामन्त्रीले राजदूतलाई सोधे, ‘चिनियाँ कम्पनीले नेपालमा किन काम ढिला गर्छन्?’” (The Energy Minister Asked the Ambassador, ‘Why Do Chinese Companies Delay Work in Nepal?’), *Kantipur*, June 25, 2019, <https://ekantipur.com/news/2019/06/25/1561464897555623.html>.
- 302 Saman Indrajith, “Proposed Law Will Turn Port City Into a Province of China—JVP,” *Island Online*, April 13, 2021, <https://island.lk/proposed-law-will-turn-port-city-into-a-province-of-china-jvp/>.

- 303 Nicholas Muller, "Rajapaksa's Town: A Visit to Hambantota," *The Diplomat*, January 9, 2019, <https://thediplomat.com/2019/01/rajapaksas-town-a-visit-to-hambantota/>.
- 304 "Locals Protest China-Sponsored Project in Damak," *Himalayan Times*, January 1, 2021, <https://thehimalayantimes.com/nepal/locals-protest-china-sponsored-project-in-damak>.
- 305 Virtual interview with stakeholder 1D on Bangladesh, November 2020; virtual interview with stakeholder 5D on Sri Lanka, February 2021.
- 306 Virtual interview with stakeholder 4C on Nepal, March 2021.
- 307 "Bangladesh Thanks China, Seeks Larger Amount of Covid Vaccine Doses," *Dhaka Tribune*, May 12, 2021, <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/2021/05/12/china-hands-over-half-a-million-doses-of-sinopharm-vaccine-to-bangladesh>.
- 308 See Appendix 6: Top Sources of FDI in Focus Countries.
- 309 Narayan Adhikari, "Memories of 2015 Blockade Will Haunt Modi's Nepal Visit," *People's Review*, May 9, 2018, <https://www.peoplesreview.com.np/2018/05/09/memories-of-2015-blockade-will-haunt-modis-nepal-visit/>; Shreya Paudel, "The 'Unofficial Blockade' Has Precipitated a Significant Shift in Nepal's Relationship With Its Neighbours," *South Asia@LSE* (blog), November 12, 2015, <https://blogs.lse.ac.uk/southasia/2015/11/12/the-unofficial-blockade-has-propagated-a-significant-shift-in-nepals-relationship-with-its-giant-neighbours/>; "Rajapaksa Says RAW Rallied Opposition to His Presidency," *Ada Derana*, March 14, 2015, <http://www.adaderana.lk/news/30125/rajapaksa-says-raw-rallied-opposition-to-his-presidency>.
- 310 See Appendix 11: Comparative ODA in Focus Countries.
- 311 Shihar Aneez, "UPDATE 1-Sri Lanka Presidential Nominee Rajapaksa Would Restore Relations With China -Adviser," Reuters, September 20, 2019, <https://www.reuters.com/article/sri-lanka-gotobaya-china-idINL3N26B19J>.
- 312 "Fact Sheet: Quad Summit," White House, Statements and Releases, March 12, 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/12/fact-sheet-quad-summit/>.
- 313 "FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership," White House, Statements and Releases, June 12, 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>.
- 314 "Blue Dot Network," U.S. Department of State, accessed August 6, 2021, <https://www.state.gov/blue-dot-network/>.
- 315 Virtual interview with stakeholder 5A on Sri Lanka, February 2021; virtual interview with stakeholder 4C on Nepal, March 2021.
- 316 Virtual interview with stakeholder 5H on Sri Lanka, November 2020; virtual interview with stakeholder 3A on Maldives, November 2020.
- 317 "Bangladesh on Track to Achieve Middle-Income Status By 2021," UN Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and the Small Island Developing States, Press Release, accessed August 6, 2021, <http://unohrrls.org/news/bangladesh-on-track-to-achieve-middle-income-status-by-2021/>.
- 318 "Chinese Ambassador: About Time Bangladesh, China Signed FTA with Investment Deal," *Dhaka Tribune*, June 9, 2021, <https://www.dhakatribune.com/business/2021/06/09/chinese-ambassador-about-time-bangladesh-china-signed-fta-with-investment-deal>.
- 319 Darren J. Lim and Rohan Mukherjee, "Hedging in South Asia: Balancing Economic and Security Interests Amid Sino-Indian Competition," *International Relations of the Asia-Pacific* 19, no. 3 (September 1, 2019): 493–522, <https://doi.org/10.1093/irap/lcz006>.
- 320 Rupak Sapkota, "Nepal's Conundrum in the Indo-Pacific Amidst the Emergence of the Great Power Rivalry," *Stosunki Międzynarodowe* 56, no. 2 (2020): 111–24.

- 321 Asanga Abeyagoonasekera, "COVID-19: International and Domestic Challenges Await Sri Lanka," Observer Research Foundation, May 15, 2020, <https://www.orfonline.org/expert-speak/sri-lanka-facing-geopolitics-of-covid-19-to-cold-war-2-0-66169/>.
- 322 Kristen A. Cordell, "Chinese Development Assistance: A New Approach or More of the Same?," Carnegie Endowment for International Peace, March 23, 2021, <https://carnegieendowment.org/2021/03/23/chinese-development-assistance-new-approach-or-more-of-same-pub-84141>.

Appendix 1

China-South Asia Bilateral High-Level Visits

NEPAL

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Nepali Leader(s)	Title	Topic	Link
April 18, 2013	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Pushpa Kamal Dahal	President of Communist Party of Nepal (Maoist)	Bilateral/interparty relations	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1032734.shtml
June 24, 2013	Kathmandu	Yang Jiechi	State Councillor	Madhav Prasad Ghimire	Minister for Home and Foreign Affairs	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1052919.shtml
June 24, 2013	Kathmandu	Yang Jiechi	State Councillor	Parmanand Jha	First Vice President of Nepal	Bilateral cooperation/territorial integrity (Tibet)	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1053186.shtml
September 27, 2014	New York City	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Mahendra Bahadur Pandey	Minister of Foreign Affairs	Bilateral cooperation/territorial integrity	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1195883.shtml
December 27, 2014	Kathmandu	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Ram Baran Yadav	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1223230.shtml
December 27, 2014	Kathmandu	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Sushil Koirala	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1223231.shtml
March 19, 2015	Beijing	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Mahendra Bahadur Pandey	Minister of Foreign Affairs	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1246760.shtml
March 29, 2015	China Hainan Bo'ao	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Ram Baran Yadav	President	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1249740.shtml
June 24, 2015	Kathmandu	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Sushil Koirala	President/Prime Minister	Disaster management (4.25 Earthquake)	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1275716.shtml
December 24, 2015	Beijing	Li Yuanchao	Vice President	Kamal Thapa	Foreign Minister/Vice Prime Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1327833.shtml

NEPAL (continued)

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Nepali Leader(s)	Title	Topic	Link
December 25, 2015	Beijing	Wang Yi	Minister of Foreign Affairs	Kamal Thapa	Foreign Minister/Vice Prime Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11328023.shtml
March 21, 2016	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	K.P. Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11349371.shtml
March 23, 2016	Beijing	Yu Zhengsheng	Member of Politburo Standing Committee/Chairman of Chinese People's Political Consultative Conference	K.P. Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11350024.shtml
October 15, 2016	India Goa	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Pushpa Kamal Dahal	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11406026.shtml
March 27, 2017	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Pushpa Kamal Dahal	Prime Minister	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11449057.shtml
May 14, 2017	Beijing	Wang Yang	Vice Premier	Krishna Bahadur Mahara	Financial Minister/Vice Prime Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11461451.shtml
August 15, 2017	Kathmandu	Wang Yang	Vice Premier	Bijay Kumar Gachhadar	Deputy Prime Minister and Minister of Federal Affairs and Local Development	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11484954.shtml
August 16, 2017	Kathmandu	Wang Yang	Vice Premier	Bidhya Devi Bhandari/Sher Bahadur Deuba	President/Prime Minister	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11485258.shtml
September 7, 2017	Beijing	Yang Jiechi	State Councillor	Krishna Bahadur Mahara	Foreign Minister/Vice Prime Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11490962.shtml
April 19, 2018	Beijing	Wang Qishan	Vice President	Pradeep Kumar Gyawali	Foreign Minister	Political transition in Nepal	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11552348.shtml
June 20, 2018	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	K.P. Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral relations	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/11570241.shtml

NEPAL (continued)

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Nepali Leader(s)	Title	Topic	Link
June 21, 2018	Beijing	Li Keqiang	Premier	K.P.Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1570706.shtml
April 29, 2019	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Bidhya Devi Bhandari	President	Bilateral relations/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1659514.shtml
July 3, 2019	Beijing	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	Pradeep Kumar Gyawali	Foreign Minister	Bilateral relations/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1678163.shtml
September 9, 2019	Kathmandu	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	K.P.Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral relations/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1696119.shtml
September 9, 2019	Kathmandu	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	Pradeep Kumar Gyawali	Foreign Minister	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1696121.shtml
September 9, 2019	Kathmandu	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	Bidhya Devi Bhandari	President	Bilateral relations/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1696274.shtml
September 10, 2019	Kathmandu	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	Pushpa Kamal Dahal	President of Communist Party of Nepal	Bilateral cooperation/territorial integrity (Hong Kong)/BRI/Against Indo-Pacific Strategy	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1696292.shtml
September 10, 2019	Kathmandu	Wang Yi	State Councilor/Minister of Foreign Affairs	Sher Bahadur Deuba	President of Nepali Congress	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1696302.shtml
October 13, 2019	Kathmandu	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Bidhya Devi Bhandari	President	Bilateral relations	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1707479.shtml
October 13, 2019	Kathmandu	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Pushpa Kamal Dahal	President of Communist Party of Nepal	Bilateral/interparty relations	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1707493.shtml
October 13, 2019	Kathmandu	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	K.P.Sharma Oli	Prime Minister	Bilateral cooperation/territorial integrity/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676812/xgxw_676818/t1707494.shtml

SRI LANKA

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Sri Lanka Leader(s)	Title	Topic	Link
May 28, 2013	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral relations/ cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1044834.shtml
May 29, 2013	Beijing	Li Keqiang	Premier	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1045165.shtml
May 30, 2013	Xi'an	Li Yuanchao	Vice President	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1045649.shtml
September 10, 2013	Colombo	Liu Yunshan	Member of Politburo Standing Committee/ Secretary of CCP Secretariat	Mahinda Rajapaksa/D.M. Jayaratne	President/Prime Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1075118.shtml
February 11, 2014	Beijing	Wang Yi	Foreign Minister	G.L. Peiris	Special Envoy of President/Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1127400.shtml
February 11, 2014	Beijing	Li Yuanchao	Vice President	G.L. Peiris	Special Envoy of President/Foreign Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1127474.shtml
April 25, 2014	Colombo	Liu Zhenmin	Vice Foreign Minister	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1150299.shtml
May 22, 2014	Shanghai	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral cooperation/ BRI/FTA	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1158517.shtml
August 11, 2014	Naypyidaw	Wang Yi	Foreign Minister	G.L. Peiris	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1181581.shtml
September 16, 2014	Colombo	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Mahinda Rajapaksa	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1191912.shtml
September 17, 2014	Colombo	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	D.M. Jayaratne	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1192020.shtml
September 17, 2014	Colombo	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Chamal Rajapaksa	Speaker of the Parliament	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1192024.shtml
February 27, 2015	Beijing	Wang Yi	Foreign Minister	Mangala Samaraweera	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1241279.shtml
February 27, 2015	Beijing	Li Keqiang	Premier	Mangala Samaraweera	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1241314.shtml
March 26, 2015	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Maithripala Sirisena	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1248862.shtml
March 26, 2015	Beijing	Zhang Dejiang	Member of Politburo Standing Committee/ Chairman of the Standing Committee of the National People's Congress	Maithripala Sirisena	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1248910.shtml

SRI LANKA (continued)

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Sri Lanka Leader(s)	Title	Topic	Link
March 26, 2015	Beijing	Li Keqiang	Premier	Maithripala Sirisena	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1249053.shtml
October 9, 2015	Colombo	Liu Zhenmin	Vice Foreign Minister	Maithripala Sirisena	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1304434.shtml
October 9, 2015	Colombo	Liu Zhenmin	Vice Foreign Minister	Ranil Wickremesinghe	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1304610.shtml
February 6, 2016	Colombo	Wang Yi	Foreign Minister	Mangala Samaraweera	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1339229.shtml
April 7, 2016	Beijing	Li Keqiang	Premier	Ranil Wickremesinghe	Prime Minister	Colombo Port City/Hambantota Port/FTA	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1353972.shtml
April 8, 2016	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Ranil Wickremesinghe	Prime Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1354203.shtml
July 9, 2016	Colombo	Wang Yi	Foreign Minister	Maithripala Sirisena	President	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1378888.shtml
July 9, 2016	Colombo	Wang Yi	Foreign Minister	Mangala Samaraweera	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1378889.shtml
October 17, 2016	India Goa	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Maithripala Sirisena	President	Colombo Port City/Hambantota Port/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1406087.shtml
April 8, 2017	Colombo	Yu Zhengsheng	Member of Politburo Standing Committee/Chairman of Chinese People's Political Consultative Conference	Maithripala Sirisena/Ranil Wickremesinghe/Karu Jayasuriya	President/Prime Minister/Speaker of the Parliament	Colombo Port City/Hambantota Port/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1452374.shtml
May 16, 2017	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Ranil Wickremesinghe	Prime Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1462244.shtml
May 16, 2017	Beijing	Li Keqiang	Premier	Ranil Wickremesinghe	Prime Minister	Colombo Port City/Hambantota Port/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1462277.shtml
October 30, 2017	Beijing	Wang Yi	Foreign Minister	Tilak Marapana	Foreign Minister	Bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1505780.shtml
May 14, 2019	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Maithripala Sirisena	President	Anti-terrorism (Easter Bombings)/bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1663315.shtml
May 14, 2019	Beijing	Li Keqiang	Premier	Maithripala Sirisena	President	Anti-terrorism (Easter Bombings)/bilateral cooperation/BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1663745.shtml

SRI LANKA (continued)

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Sri Lanka Leader(s)	Title	Topic	Link
January 14, 2020	Colombo	Wang Yi	Foreign Minister	Dinesh Gunawardena	Foreign Minister	Colombo Port City/Hambantota Port/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1732123.shtml
January 14, 2020	Colombo	Wang Yi	Foreign Minister	Gotabaya Rajapaksa/Mahinda Rajapaksa	President/Prime Minister	Colombo Port City/Hambantota Port/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676884/xgxw_676890/t1732071.shtml

BANGLADESH

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Bangladesh Leader(s)	Title	Topic	Link
September 21, 2013	Kunming	Li Yuanchao	Vice President	Shiirin Sharmin Chaudhury	Speaker of the Parliament	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1079222.shtml
October 21, 2013	Beijing	Li Yuanchao	Vice President	Dipu Moni	Foreign Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1091627.shtml
May 22, 2014	Shanghai	Wang Yi	Foreign Minister	Abul Hassan Mahmud Ali	Foreign Minister	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1158329.shtml
June 9, 2014	Beijing	Li Keqiang	Premier	Sheikh Hasina	Prime Minister	Cooperation in economy, agriculture, BCIM Economic Corridor	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1163619.shtml
June 10, 2014	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Sheikh Hasina	Prime Minister	BR/BCIM	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1164145.shtml
November 8, 2014	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/President	Abdul Hamid	President	BR/BCIM/Welcome Bangladesh to AIB	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1208628.shtml
November 8, 2014	Beijing	Li Yuanchao	Vice President	Abdul Hamid	President	Bilateral cooperation/BCIM	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1208632.shtml
December 29, 2014	Dhaka	Wang Yi	Foreign Minister	Abul Hassan Mahmud Ali	Foreign Minister	BCIM/BR/cooperation in culture exchange and climate change	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1223544.shtml
December 29, 2014	Dhaka	Wang Yi	Foreign Minister	Sheikh Hasina	Prime Minister	BR/BCIM/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1223547.shtml
May 25, 2015	Dhaka	Liu Yandong	Vice Premier	Sheikh Hasina	Prime Minister	BR/BCIM/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t126463.shtml

BANGLADESH (continued)

Date	Location	Chinese Leader(s)	Bangladesh Leader(s)	Title	Title	Topic	Link
September 27, 2015	New York City	Xi Jinping	Sheikh Hasina	General Secretary of CCP/ President	Prime Minister	BCIM/BR/cooperation in culture exchange and climate change	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1300897.shtml
October 14, 2016	Dhaka	Xi Jinping	Sheikh Hasina	General Secretary of CCP/ President	Prime Minister	BR/BCIM/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1405808.shtml
October 15, 2016	Dhaka	Xi Jinping	Abdul Hamid	General Secretary of CCP/ President	President	BR/BCIM/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1405951.shtml
November 18, 2017	Dhaka	Wang Yi	Abul Hassan Mahmud Ali	Foreign Minister	Foreign Minister	BR/BCIM/Rohingya crisis	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t151955.shtml
November 18, 2017	Dhaka	Wang Yi	Sheikh Hasina	Foreign Minister	Prime Minister	BR/BCIM/Rohingya crisis	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t151956.shtml
June 29, 2018	Beijing	Wang Yi	Abul Hassan Mahmud Ali	Foreign Minister	Foreign Minister	BR/Rohingya crisis	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1572805.shtml
June 29, 2018	Beijing	Wang Qishan	Abul Hassan Mahmud Ali	Vice President	Foreign Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1572893.shtml
July 4, 2019	Beijing	Li Keqiang	Sheikh Hasina	Premier	Prime Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1678461.shtml
July 5, 2019	Beijing	Xi Jinping	Sheikh Hasina	General Secretary of CCP/ President	Prime Minister	BR/BCIM	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1678864.shtml
July 5, 2019	Beijing	Wang Yi	AK Abdul Momen	Foreign Minister	Foreign Minister	Rohingya crisis	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676764/xgxw_676770/t1678951.shtml

MALDIVES

Date	Location	Chinese Leader(s)	Title	Maldives Leader(s)	Title	Topic	Link
January 7, 2014	Malé	Liu Zhenmin	Vice Foreign Minister	Abdulla Yameen	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t115098.shtml
August 16, 2014	Nanjing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Abdulla Yameen	President	BRI/climate change/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1183284.shtml
September 15, 2014	Malé	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Abdulla Yameen	President	BRI/climate change/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1191245.shtml
September 15, 2014	Malé	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Abdulla Maseeh Mohamed	Speaker of the Parliament	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1191425.shtml
June 12, 2015	Kunming	Li Yuanchao	Vice President	Abdulla Yameen	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1272605.shtml
September 17, 2015		Liu Zhenmin	Vice Foreign Minister	Mohamed Saeed	Minister of Economic Development	Maldives Investment Forum	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1297332.shtml
January 6, 2017	Beijing	Wang Yi	Foreign Minister	Mohamed Asim	Foreign Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1428606.shtml
December 7, 2017	Beijing	Li Keqiang	Premier	Abdulla Yameen	President	Bilateral cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1517503.shtml
December 7, 2017	Beijing	Xi Jinping	General Secretary of CCP/ President	Abdulla Yameen	President	BRI/other cooperation	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1517504.shtml
February 9, 2018	Beijing	Wang Yi	Foreign Minister	Mohamed Saeed	Minister of Economic Development	Political situation in Maldives	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1533331.shtml
September 19, 2019	Beijing	Wang Qishan	Vice President	Abdulla Shahid	Foreign Minister	BRI	https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/yz_676205/1206_676692/xgxw_676698/t1700007.shtml

Appendix 2

Chinese Assistance in Focus Countries, 2013–2019

Date	Target Country	China-Based Donor	Contents of Donation/ Assistance	Donor Type	Connections to Target Country	Recipient	Recipient Type	Link	Note
January 13, 2013	Nepal	Nepal Chinese Temple	Daily supplies	Religious group	Local students in need at Butwal	Local citizens	Local citizens	http://www.fjnet.com/cssym/201301/t20130120_203933.htm	
January 24, 2013	Sri Lanka	Red Cross China	Money (\$50,000)	Quasi-NGO	Red Cross Sri Lanka	Quasi-NGO	Quasi-NGO	http://news.12371.cn/2013/01/24/ART11359022771698829.shtml	
March 29, 2014	Nepal	Arniko Society, Shenzhen Qingchaohui, Nepal Chinese Temple	Free clinic	Religious group; NGO	Local citizens in rural areas	Local citizens	Local citizens	http://np.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1141920.htm	Arniko Society is composed of Nepali students who studied in China
June 24, 2014	Sri Lanka	China Railway Engineering Corp	Medical and daily supplies	State-owned enterprise	Sri Lanka National Cancer Hospital	Hospital	Hospital	https://pdf.dfcfw.com/pdf/H2_AN201509170010823398_1.pdf	
July 8, 2014	Nepal	Buddhist Association of China/ Nepal Chinese Temple	School facilities	Religious group	Lumbini Charity Primary School	Local citizens	Local citizens	https://fo.ifeng.com/news/detail_2014_07/14/37325135_0.shtml	
September 2014	Sri Lanka	China Merchants Group	Free cataract surgery campaign	State-owned enterprise		Local citizens	Local citizens	https://www.cmhk.com/main/a/2015/k13/a14960_15015.shtml?2	
November 1, 2014	Sri Lanka	Ceylon Chinese Paper; not-specified Chinese private companies	Disaster relief fund	State-owned enterprise; private sector	Sri Lanka Parliament	Central government	Central government	http://news.sina.com.cn/n/news/roll/2014-11-03/142131087122.shtml	
November 23, 2014	Nepal/ Thailand	China International Culture Communication Center with Chinese companies (not-specified)	Scholarship/ fund for school construction	Quasi-NGO/private sector	College Students 100 per country/ Nepal Lumbini University	Local citizens/ academia	Local citizens/ academia	http://world.people.com.cn/n/2014/1124/c1002-26083850.html	
December 4, 2014	Maldives	China Mechanical Engineering Corp	Potable water	State-owned enterprise				https://pdf.dfcfw.com/pdf/H2_AN201509170010823398_1.pdf	
April 7, 2015	Nepal	Chinese Buddhist Delegation	School/ daily supplies; scholarship; school building	Religious group				http://www.xinhuanet.com/world/2015-04/07/c_1114880420.htm	
December 11, 2015	Nepal	Ceraflo China	Daily supplies	Private sector		Local citizens	Local citizens	http://www.ceraflo.cn/page18?article_id=11	
2015	Nepal	Hainan Airline	Disaster relief fund; dispatch rescue team	Private sector				https://travel.163.com/15/0430/10/AOEMDB4H00064M2L.html	http://csr.hnagroup.com/hna-common-weal/news-detail.jsp?id=59

Date	Target Country	China-Based Donor	Contents of		Connections to		Recipient Type	Link	Note
			Donation/ Assistance	Donor Type	Target Country	Recipient			
2015	Nepal	China Foundation for Poverty Alleviation	Disaster relief; school building; hygiene service	Quasi-NGO	Local citizens, school			http://www.ceweekly.cn/2018/04/27/223983.shtml	
2015	Nepal	China Medical Pharmaceutical Material Association	Disaster relief fund	Quasi-NGO				http://www.ce.cn/cyssc/sp/info/201505/01/t20150501_5258546.shtml	
2015	Nepal	Red Cross China	Disaster relief fund and materials	Quasi-NGO				http://news.crb.com/jxsw/201504/t20150427_1500366.html	
2015	Nepal	China Social Welfare Foundation	Dispatch rescue team	Quasi-NGO				https://www.csweif.org/csweif/news/detail/id/176.html	
2015	Nepal	Shanghai Yufo Temple	Raise money	Religious group				https://rufodao.qq.com/a/20150427/022401.htm	
2015	Nepal	Wanda Group	Money	Private sector				http://www.tibet.com/tbch/2015zt/nbrqz/shgz/201504/t20150428_298856.html	
2015	Nepal	Foryou Charitable Foundation	Disaster relief fund and materials	Private sector				https://www.foryoucf.com/article/343	
2015	Nepal	Chinese companies in Nepal: ZTE; Gezhouba Group; Hongxiang Hotel; Shanghai Construction Group	Infrastructure repair; daily supplies; disaster relief by volunteers	Private sector; state-owned enterprise	BRI			http://roll.sohu.com/20150505/n412434637.shtml	
June 3, 2016	Sri Lanka	China Harbor Engineering Corp	Daily supplies	State-owned enterprise	BRI			https://m.sohu.com/n/452644465/?wscrid=32576_2	
July 9, 2016	Sri Lanka	Buddhist Temples from Fujian Province	Disaster relief fund; scholarship	Religious group				http://www.jffj.com/h-nd-181.html	
February 28, 2017	Bangladesh	Chinese Buddhist Delegation	Money (100,000 RMB) and a statue of Amitabha	Religious group	Bangladesh Buddhism Revival Society			http://www.jxfx.org/news_info.asp?nid=933	
April 4, 2017	Sri Lanka	China Aviation International	Daily/school supplies	State-owned enterprise	BRI			https://www.sohu.com/a/132720430_115926	The event recurred annually from 2014 at least until 2019
June 3, 2017	Sri Lanka	Chinese Buddhist Delegation	Disaster relief fund; scholarship	Religious group	Disaster Relief National Fund; Buddhist and Pali University of Sri Lanka			http://www.shandongfojiao.cn/xinwenzhongxin/duiwaijiaoliu/2017-06-07/719.html	
July 4, 2017	Bangladesh	Red Cross China	Money (\$100,000)	Quasi-NGO	Red Cross cent Bangladesh			http://toutiao.chinaso.com/gj/detail/20170704/710002003297576149917706299456243_1.html	

Date	Target Country	China-Based Donor	Contents of Donation/ Assistance		Donor Type	Connections to Target Country			Note
			Donation/ Assistance	Donor Type		Recipient	Recipient Type	Link	
July 28, 2017	Bangladesh	Yunnan Province Buddhist Association	A tower for Atisa	Religious group	Bangladesh Buddhism Revival Society	Religious group		https://tufodao.qq.com/a/20170728/017474.htm	
September 1, 2017	Bangladesh	Red Cross China	Hemodialysis equipment	Quasi-NGO	Red Crescent Bangladesh	Quasi-NGO		http://www.chinanews.com/gn/2017/09-29/8343969.shtml	
September 20, 2017	Nepal	Suning Group; China Foundation for Poverty Alleviation	Yuba Sahabhiagita School	Private sector; quasi-NGO				http://www.chinafrica.cn/chinese/mrxw/201709/t20170920_800104983.html	
December 8, 2017	Sri Lanka	Tianjin Tockcheck Puji Foundation	Money	Private sector	Pinnawala Elephant Orphanage	Quasi-NGO		https://www.sohu.com/a/209317545_434342	
April 14, 2018	Nepal	China Aviation Planning and Design Institute	Durbar Middle School	State-owned enterprise				http://www.avic-apc.com/Content-30-71.html	Began to build
April 26, 2018	Nepal	China Foundation for Poverty Alleviation; Nepal Chinese Companies Association	School supplies	Quasi-NGO; business association					
June 8, 2018	Sri Lanka	Nepal Chinese Federation	Disaster relief fund	Local citizens	Ministry of Disaster Management	Central government		http://www.chinaqi.org/ml/2018/0622/c419650-30075706.html	
July 30, 2018	Nepal	China Association for NGO Cooperation; 25 Chinese NGOs (not specified)	School supplies	Quasi-NGO; NGOs	MAV School	Local citizens		http://www.chinadevelopmentbrief.org.cn/news-21709.html	These NGOs also sought cooperation partners during the visit
November 6, 2018	Bangladesh	China Petroleum Pipeline Engineering	School supplies	State-owned enterprise	A local primary school	Local citizens		http://www.xinhuanet.com/world/2018-11/06/c_129985788.htm	
November 28, 2018	Sri Lanka	Volunteers from Chinese companies (not specified)	School supplies	Business (not specified)	Colombo calligraphy class	Chinese organization		http://www.xinhuanet.com/overseas/2018-11/28/c_1210004214.htm	
December 20, 2018	Nepal	Enlai Foundation	Fund for Ananda Kuti School	NGO	Ananda Kuti School	Local citizens		https://news.sina.com.cn/o/2018-12-20/doc-ih-qhqcir8615850.shtml	
December 29, 2018	Bangladesh	China Railway Engineering Corp (Padma Bridge Team)	Fix the underdrainage system in Dhaka old city	State-owned enterprise				http://www.xinhuanet.com/world/2018-12/29/c_1210026833.htm	
January 1, 2019	Bangladesh	Red Cross China, Weigao Group	Hemodialysis equipment	Quasi-NGO; private sector	Red Crescent Bangladesh	Quasi-NGO		http://www.kmctis0366.com/a/guomeizixun/2019/0101/169778.html	
June 4, 2019	Bangladesh	Chinese Embassy/ Chinese Companies	School supplies	State-owned enterprise	Local schools/orphanage	Local citizens		http://www.xinhuanet.com/world/2019-06/04/c_1210149978.htm	

Contents of Donation/ Assistance

China-Based Donor

Target Country

Date

Donor Type

Connections to Target Country

Recipient

Recipient Type

Note

June 16, 2019	Nepal	Chengdu City	Street sweepers	Local government	Sister cities	Kathmandu City	Local government	http://www.xinhuanet.com/world/2019-06/16/c_1124630716.htm	
July 23, 2019	Bangladesh	China Communication Construction	Blood separation collection equipment	State-owned enterprise	BRI	Local hospitals	Local citizens	http://www.xinhuanet.com/world/2019-07/23/c_11210207424.htm	
August 28, 2019	Nepal	China Foundation for Poverty Alleviation	School supplies	Quasi-NGO		A local school for deaf	Local citizens	http://www.xinhuanet.com/world/2019-08/28/c_1124931904.htm	

Appendix 3

China's COVID Diplomacy in Focus Countries

BANGLADESH

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment (test kits, thermometers, disinfectant, etc.)	Medical Clothing (gloves, masks, etc.)	Vaccines	Loan/Debt Restructuring	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
February 21, 2020	China Railway Construction Corp.	Local orphanages	Donation							School supplies, school bags, stationery	http://www.crcc.cn/art/2020/2/21/art_205_3058974.html
March 26, 2020	Chinese embassy	Bangladesh	Donation		10,000 test kits, 1,000 thermometers	10,000 PPEs					https://www.ebdpratidin.com/arc/archive/2020-03-25
March 26, 2020	Huawei	Ministry of Health and Family Welfare/ CDC/hospitals	Donation							Remote video conferencing systems and AI solutions	http://m.xinhuanet.com/2020-03/27/c_1125776729.htm
March 29, 2020	Overseas Chinese Association in Bangladesh	Bangladesh Police Department	Donation		5,000 nucleic acid test kits, 100 kg of disinfectant, 50 kg of hand sanitizer	100,000 dis- posable medical masks, 5,000 disposable med- ical protective clothing					http://www.chinaqw.com/hqhr/2020/03-30/251510.shtml
April 6, 2020	Sinohydro 3rd Bureau	Dhaka Department of Water	Donation		Thermometers	30,000 medical masks, 3,000 KN90 masks, 545 sets of protective clothing, goggles					http://www.cteb.com/art/2020/4/10/art_7336_774308.html
April 8, 2020	China Railway Engineering Corp (Padma Bridge Project)	Bangladesh Military Hospital	Donation							"Medical Supplies"	http://www.xinhuanet.com/world/2020-04/08/c_1210548785.htm
April 9, 2020	China Merchants Port Holding	Ministry of Health and Family Welfare	Donation		2 temperature measuring devices	2,000 pieces of protective clothing worth \$80,000, 50,000 medical masks					https://www.163.com/dy/article/FAT1EGAB050A54Z.html

BANGLADESH (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment (test kits, thermometers, disinfectant, etc.)	Medical Clothing	Vaccines	Loan/Debt Restructuring	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
April 10, 2020	Beijing XABT/ Chinese Academy of Medical Sciences/BRI Chinese Medicine Development Forum	Bangladesh Embassy in China	Donation		2,000 coronavirus nucleic acid detection reagents, worth 360,000 yuan						http://www.bjchp.gov.cn/cpqzf/315734/bmdt/524542/index.html
April 17, 2020	Bangladesh Association of Chinese Enterprises	Local families in need	Donation						10 tons of rice, 2,000 litres of edible oil, money		http://www.xinhuanet.com/world/2020-04/13/c_1210556296.htm
April 17, 2020	China Railway Engineering Corp. 4th Bureau	Bhanga Highway Police Station	Donation		15 bottles of disposable disinfectant	500 protective masks					http://www.ctcecc.com/content-581-30929-1.html
April 17, 2020	Green Zhejiang	Institute of Epidemiology, Disease Control & Research	Donation			1,000 goggles, 3,640 medical isolation clothing, 18,000 civilian protective masks					https://www.163.com/dy/article/FAG36DV00511AVHF.html
April 17, 2020	China	Bangladesh	Donation	Thermometers		Surgical masks, N95 masks, protective gloves, safety goggles, PPEs					https://www.ebdpratidin.com/arc/archive/2020-04-20
April 22, 2020	China Railway Construction Corporation 2nd Bureau	Local contractors/ Local people	Donation		2 temperature- measuring devices	13,700 masks					http://www.sc.chinanews.com.cn/bwbd/2020-04-22/126630.html
April 23, 2020	Hunan Archaeology Research Center	National Museum/ some other culture related NGOs	Donation								http://www.hnkg.com/show_news.aspx?id=2377
April 25, 2020	China Machinery Import & Export Corp.	Ministry of Health and Family Welfare	Donation			Masks, protective clothing					http://www.xinhuanet.com/world/2020-04/25/c_1125904646.htm

BANGLADESH (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment (test kits, thermometers, disinfectant, etc.)	Medical Clothing	Vaccines	Loan/Debt Restructuring	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
May 14, 2020	Sinopec	Bashundhara Petroleum and Gas	Donation			500 disposable medical masks, 50 sets of protective clothing, 100 goggles					https://www.sohu.com/a/395229669_818167
May 25, 2020	Fujian Yongfu Holding	Mymensingh	Donation		100 temperature measuring devices	110,000 dispo- sable masks, 500 sets of medical protective clothing, 5,000 pairs of medical gloves					http://fzgxq.fuzhou.gov.cn/xwz/zw/gk/yqdt/202005/t20200528_3290105.htm
June 8, 2020	China	Bangladesh		Team from the Chinese National Health Council, comprising doctors, nurses, and scientists							https://www.ebdpratinid.in.com/arc/archive/2020-06-09
July 19, 2020	Huatai Insurance/Fuxing Foundation/ Fuxing Medicine	Not Specified	Donation		2592 nucleic acid test reagents	40,000 medical surgical masks, 20,460 KN95 masks					http://www.ehuatai.com/news/1232.html
May 12, 2021	China	Bangladesh	Donation				500,000 doses of Sinopharm				https://www.thehindu.com/news/international/bangladesh-receives-500000-doses-of-chinese-covid-19-vaccine-as-gift/article34542748.ece
June 12, 2021	China	Bangladesh	Donation				600,000 doses of Sinopharm				https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/china-gives-bangladesh-another-600-000-doses-of-covid-19-vaccine/2272534
June 29, 2021	China	Bangladesh	Sale				Purchase, amount, and vaccine unclear				https://www.dhakatribune.com/health/coronavirus/2021/06/29/envoy-first-batch-of-purchased-chinese-vaccines-to-arrive-soon

MALDIVES

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Loan/Debt Restructuring etc.)	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
May 6, 2020	Beijing Urban Construction Group	Maldives National Disaster Management Agency	Donation					Tents		"Anti-epidemic materials"	https://www.sohu.com/a/393289196_267106
March 26, 2021	China	Maldives	Donation				200,000 Sinopharm vaccines, out of which 100,000 have been received				https://www.gov.mv/en/news-and-communications/china-donates-20000-doses-of-sinopharm-vaccine-to-the-maldives

NEPAL

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (Doctors, Training Manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Loan/debt restructuring hospital, etc.)	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
March 25, 2020	Beijing Savant Biotechnology Company	Nepal Government	Donation		2,000 kits						https://ekantipur.com/news/2020/03/25/158514917062314.html
March 27, 2020	Tibet Garzi	Pokhara	Donation			20,000 medical masks					http://www.gzz.gov.cn/gzzrmzf/c100044/202004/538f08bd21e46b18685dfe5c7f1759f.shtml
May 2020	Zhonghua Temple (Chinese Temple in Nepal)	Not specified	Donation			260,000 masks					https://baijiahao.baidu.com/s?id=1678945617276176724&wfr=spider&for=pc
April 1, 2020	Tibet Shanyuan Foundation	Nepal Consulate in Lhasa	Donation			50,000 medical masks					https://www.chinacourt.org/article/detail/2020/04/4878677.shtml
May 3, 2020	Shenzhen Hongfa Temple, Tibet	Nepal Government/ Lumbini Park	Donation			250,000 disposable medical masks, 10,000 N95 masks					https://foi.ifeng.com/c/7wENza77BYW
May 13, 2020	People's Liberation Army	Nepal Army	Donation								https://ekantipur.com/news/2020/05/13/158935664674764f.html "16,984 pieces of health items"

NEPAL (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (Doctors, Training Manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Loan/debt restructuring	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
May 13, 2020	China International Culture Communication Center	Not specified	Donation			1,000 sets of medical protective clothing, 3,000 pairs of medical goggles					http://news.sznews.com/content/mb/2020-05/13/content_23149525.htm
May 26, 2020	Tibet Nyingchi	Pokhara	Donation		100 non-contact infrared thermometers	10,000 masks, 300 PPEs, 5,000 pairs of disposable rubber gloves, 1,000 disposable medical caps, 300 medical protective masks, 300 medical isolation goggles, 300 medical isola- tion masks, 1,000 medical isolation shoe covers					http://www.linzhi.gov.cn/linzhi/xwzx/202005/6e36b27eb8247aba55db-2c048a1ae88.shtml
May 2020	Zhejiang Luban Alumni Association	Not specified	Donation			490,000 masks, protective clothing, goggles, medical gloves, protective masks					https://baijiahao.baidu.com/s?id=1678945617276176724&wfr=spider&for=pc
July- August 2020	Nepal Chinese Temple/Shenzhen Nazi Charity Foundation	Lumbini Development Trust/Trans- Himalayan Charity Foundation	Donation			620,000 masks					https://baijiahao.baidu.com/s?id=1678945617276176724&wfr=spider&for=pc
August 2, 2020	Overseas Chinese Association in Nepal/ Xian Yaji Academy	Village in Rasuwa	Donation						170 households, in which each villager received 25 kg of rice and 1,000 NPR cash		https://baijiahao.baidu.com/s?id=1674145893642154366&wfr=spider&for=pc
August 4, 2020	Nanjing City	Kathmandu City	Donation		5,000 testing kits, 2 nucleic acid amplification and detection analyzers, 5,000 sampling kits						http://wb.nanjing.gov.cn/xwz/202008/t20200804_2321071.html

NEPAL (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (Doctors, Training Manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Loan/debt restructuring	COVID			
									Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source	
August 2020	Shenzhen Kingworld Group	Not specified	Donation			200,000 disposable medical masks						https://baijiahao.baidu.com/s?id=1678945617276176724&wfr=spider&for=pc
August 2020	Jiangxi Heying Pharmaceutical Co. Ltd.	Not specified	Donation			100,000 disposable medical masks; 6,000 N95 masks						https://baijiahao.baidu.com/s?id=1678945617276176724&wfr=spider&for=pc
March 2021	China Railway Construction Corporation 14th Bureau	Moonlight Children's House	Donation			4,200 masks			School supplies			https://www.163.com/dy/article/G590RHRJ0514R9KD.html
March 2021	China	Nepal	Donation				800,000 doses of Sinopharm - grant (probably)					https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/china-gift-1-million-covid-19-vaccine-doses-nepal-2021-05-26/
June 2, 2021	China	Nepal	Donation				1,000,000 doses of Sinopharm vaccine					https://www.business-standard.com/article/current-affairs/nepal-receives-800-000-doses-of-coronavirus-vaccine-from-china-121060200071_1.html
July 9, 2021	China	Nepal	Sale				Undisclosed amount of Sinopharm					http://www.xinhuanet.com/english/2021-07/09/c_1310052208.htm
July 16, 2021	China	Nepal	Donation				1,600,000 doses of Sinopharm donation pledged					https://kathmandupost.com/national/2021/07/16/china-to-donate-additional-1-6-million-doses-of-covid-19-vaccines-to-nepal
July 16, 2021	China	Nepal	Sale				4,000,000 doses of Sinopharm/ Vero Cell bought, 800,000 delivered					https://kathmandupost.com/national/2021/07/16/china-to-donate-additional-1-6-million-doses-of-covid-19-vaccines-to-nepal

SRI LANKA

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Financial Assistance	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
January 29, 2020	Zhejiang Shuren University	University of Sri Jayawardenapura	Donation			8,000 masks					https://www.zjshu.edu.cn/info/1042/7887.htm
March 2020	China	Sri Lanka						\$500,000,000 loan			https://www.thehindu.com/news/international/china-ex-tends-500-million-loan-to-lanka/article34305277e
March 26, 2020	Sinopec	Sri Lanka Embassy in China	Donation			10,000 medical masks					http://www.sinopecgroup.com/group/xwzx/gsyw/20200331/news_20200331_370350709722.shtml
March 28, 2020	AVIC (Aviation Industry Corporation of China) International	Colombo Police Department	Donation			3,000 masks					https://www.imsilkroad.com/news/p/407761.html
March 29, 2020	Kaison (Xiamen)	Sri Lanka Embassy in China	Donation			10,000 disposable protective masks				Hopeng tea products worth 100,000 yuan	http://fj.sina.com.cn/news/b/2020-03-30/detail-imxsth2593881.shtml
March 31, 2020	Xiangyuan County/China International Chamber of Commerce for the Private Sector	Business and Industry Association of Sri Lanka	Donation			20,000 face masks, 2,000 N95 masks, 2,000 protective suits, 200 quarantine suits					http://www.xiangyuan.gov.cn/xwzx/jrxy/202004/t20200402_1944193.html
April 1, 2020	Chinese Embassy	Health Ministry	Donation			50,000 medical masks					https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjb_663304/zw/jg_665342/zwbd_665378/t1765095.shtml
April 1, 2020	China Metallurgical Group Corporation	Prime Minister Office	Donation			1,008 nucleic acid diagnostic kits (test kits)					http://www.xinhuanet.com/world/2020-04/03/c_1210540936.htm
April 1, 2020	Chongqing Beian Electric Engineering Equipment	Singer (Sri Lanka) PLC	Donation			20,000 medical masks					https://www.cndc.org.cn/mjzy/tztl/hdzt/kjyq_mjzxd/_1471376/1510021/index.html
April 1, 2020	Alibaba Foundation and Jack Ma Foundation	Colombo Department of Health	Donation			100,000 KN95 masks					https://www.163.com/dy/article/F97C0LQ00525TCS0.html

SRI LANKA (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Financial Assistance	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
April 17, 2020	Licheng City	Sri Jayawardenapura- Kotte	Donation		100 ear thermometers	20,000 disposable medical masks					http://fj.sina.com.cn/news/2020-04-17/detail-ir-cuyvhh8331963.shtml
April 23, 2020	Sichuan	Western Province	Donation			Medical surgical masks, medical protective clothings					https://cbgc.scol.com.cn/home/275213?from-related-news
April 28, 2020	Chinese government	Ministry of Health and Indigenous Medicine	Donation		20,016 nucleic acid diagnostic kits	10,000 medical protective face masks, 10,000 disposable coveralls, 1,000 medical goggles, 5,000 single-use rubber surgical gloves					http://www.dinamina.lk/2020/04/28/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%D%E0%B7%8A/94278/%E0%B6%A0%E0%B7%93%E0%B6%B1-%E0%B6%BB%E0%B6%A2%E0%B6%BA%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B6%B8%E0%B7%92%E0%B6%BD%E0%B6%9A-%E0%B6%86%E0%B6%BB%21%E0%B6%9A%E0%B7%82%E0%B7%92%E0%B6%AD-%E0%B7%84%E0%B7%80%E0%B7%9B%E0%B6%AF%E0%B7%8A%E2%80%8D%E0%B6%BA-%E0%B6%88%E0%B6%4A%E0%B6%9A%E0%B6%BB%E0%B6%AB
May 26, 2020	Chinese embassy	Education Minister				125,000 face masks					https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjw_663304/zwjg_665342/zwbw_665378/t1783538.shtml
June 2, 2020	China Machinery Import & Export Corp.	Ministry of Civil Transportation	Donation			75,000 masks of various types, 500 sets of protective clothing, 1,000 pairs of goggles					https://www.chinacourt.org/index.php/article/detail/2020/06/id/5282457.shtml

SRI LANKA (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Financial Assistance	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
June 3, 2020	Hangzhou Hikvision Digital Technology Co. Ltd in coordination with IT Gallery Computers Pvt. Ltd. (SL Company)	Bandaranaike International Airport	Donation		Temperature-testing heat camera						http://www.dinamina.lk/2020/05/27/?/EO%80%B7%80%EO%B7%80%EO%80%8D%EO%80%B6%8A%EO%B7%8F%8F%EO%B6%9A/95974/ft-gallery-%EO%B7%83%EO%B7%84%EO%8F%8F%EO%B6%8A-%EO%B6%BB%EO%B6%AB%EO%B7%8A%EO%B6%A9%EO%B7%8F%EO%B6%BB%EO%B6%B1%EO%B7%8F%EO%B6%8A-%EO%B6%A2%E0%B7%8F%EO%B6%AD%EO%B7%8A%EO%80%8D%EO%B6%8A%EO%B6%B1%EO%B7%8A%EO%B6%AD%EO%B6%BB-%EO%B6%9C%EO%B7%94%EO%B7%80%EO%B6%B1%EO%B7%8A%EO%B6%AD%EO%B7%9C%EO%B6%A7%EO%B7%94%EO%B6%84%EO%B7%9C%EO%B6%A7
June 2020	Ma'an shan Local Government	Sri Lanka China Association	Donation		5,000 disposable medical masks						http://news.hmr.cn/202007/03/130634.html
July 24, 2020	Zhejiang Shuren University	University of Sri Jayawardenapura	Donation		10,000 anti-epidemic masks						https://www.zjst.edu.cn/info/1042/7837.htm
September 15, 2020	China	Sri Lanka	Donation (note: this could be cumulative)		73,000 testing kits	4,500,000 face masks, 54,000 PPE suits				"Other equipment"	http://www.dinamina.lk/2020/09/15/?EO%86%84%EO%B7%94%EO%B6%AD%EO%B7%8A/104095/?EO%B7%81%EO%B7%8A%EO%80%8D%EO%B6%BB%EO%B7%93-%EO%B6%BD%EO%B6%82%EO%B6%9A%EO%B7%8F-%EO%B6%AD%EO%B7%93%EO%B6%B1-%EO%B7%83%EO%B6%B6%EO%B6%B3%EO%B6%AD%EO%B7%8F-%EO%B6%86%EO%B6%BB%EO%B7%8A%EO%B6%AE%EO%B7%92%EO%B6%9A%EO%B6%8A-%EO%B6%A7-%EO%B6%B4%EO%B6%88%EO%B6%A9%EO%B6%9A%EO%B7%8A-%EO%B7%83%EO%B7%93%EO%B6%88%EO%B7%8F-%EO%B7%80%EO%B7%93-%EO%B6%B1%EO%B7%91

SRI LANKA (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Financial Assistance	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
October 12, 2020	China	Sri Lanka						\$90,000,000 grant			https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-in-talks-to-secure-500-mm-in-chinese-loans/article32837581.ece
October 27, 2020	Chinese Embassy	Sri Lanka	Donation		25,000 PCR test kits						http://www.dinamina.lk/2020/10/24/%E0%B6%B4%E0%B7%94%E0%B7%80%E0%B6%AD%E0%B7%8A/107404-%E0%B6%A0%E0%B7%93%E0%B6%B1%E0%B6%BA%E0%B7%99%E0%B6%B1%E0%B7%8A-%E0%B6%B8%E0%B7%99%E0%B6%BB%E0%B6%A7%E0%B6%A7%pcr-%E0%B6%9A%E0%B6%A7%E0%B6%0%B7%8A%E0%B6%A7%E0%B6%0%B7%8A
November 19, 2020	Linfen Local Government	Anuradhapura	Donation			30,000 disposable medical anti-epidemic masks					https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_10065256
March 18, 2021	Beijing, Shanghai, and Chengdu	Colombo	Donation		Testing reagents, ventilators	Masks, protective clothing					https://www.fmprc.gov.cn/ce/ck/cnn/xwdt/t1862319.htm
March 2021	Ma'an Shan Local Government	Sri Lanka China Association	Donation						Funds and donations to drop out school children		http://ahfao.ah.gov.cn/xwzx/wsdt/120274401.html
March 22, 2021	Demai International (Shandong)	Sri Lanka Embassy in China	Donation		30 sets of flat face mask-making machines, 60 sets of welding earband machines, altogether a value of 17.64 million yuan						http://ex.chinadaily.com.cn/exchange/partners/82/rss/channel/cn/columns/sz8sm/stories/WS60598225a3101e7ce974557e.html
March 2021	China	Sri Lanka						\$1.5 billion USD currency swap deal			https://www.thehindu.com/news/international/sri-lanka-secures-15-bn-chinese-loan/article34144236.ece
March 2021	China	Sri Lanka	Donation			600,000 Sinopharm vaccines					https://timesofindia.indiatimes.com/world/rest-of-world/sri-lanka-gets-2nd-vaccine-donation-from-china/articleshow/82965756.cms
April 12, 2021	China	Sri Lanka						\$500,000,000 loan			https://www.thehindu.com/news/international/china-extends-500-million-loan-to-lanka/article34305277.ece

SRI LANKA (continued)

Date	From	To	Donation/ Sale	Medical Expertise (doctors, training manuals)	Medical Equipment	Medical Clothing	Vaccines	Financial Assistance	COVID Infrastructure (field hospital, etc.)	Other	Source
May 26, 2021	China	Sri Lanka	Donation				500,000 Sinopharm vaccines				https://timesofindia.indiatimes.com/world/rest-of-world/sri-lanka-gets-2nd-vaccine-donation-from-china/articleshow/82965756.cms
July 16, 2021	China	Sri Lanka	Sale				6,000,000 Sinopharm doses bought; 2,000,000 bought doses to be delivered in the third week of July; 2,000,000 more doses to be bought in the last week of July				https://www.thehindu.com/news/international/china-to-pump-in-more-vaccines-as-sri-lanka-widens-coverage/article35365446.ece
July 27, 2021	China	Sri Lanka	Donation				1,600,000 Sinopharm doses				https://twitter.com/GotabayaR/status/1419996008272916481

Appendix 4

Chinese Education Initiatives With Focus Countries

NEPAL

Culture and Education Cooperation

- Kathmandu University Confucius Institute
  - Founded in 2007 in cooperation with Hebei University of Economics and Business
  - Until 2017, this center has taught Mandarin for over 20,000 Nepali students
  - It currently has four Chinese teachers with unknown number of volunteers
- Confucius Classroom (affiliated to Kathmandu University Confucius Institute)
  - Opened in Nepal Academy of Tourism and Hotel Management in 2016
- Tribhuvan University Confucius Institute
  - Received permission in April 2020 in cooperation with East China University of Technology and Qinghai Nationalities University
- Learning Realm International School Confucius Classroom
  - Opened in 2011 in cooperation with Beijing International Chinese College
- China Radio International Radio Confucius Classroom
  - The radio program teaches Mandarin and discusses news in China
- Hainan College of Vocation and Technique Nepal Campus
  - Opened in 2019, offering courses in hotel management
- Qingdao Electronics School Nepal Campus
  - Opened in January 2020

Scholarships

Up to 2019, Chinese government has sponsored 3,000 students from Nepal with 100 new scholarship holders added in 2019. The total number of Nepali students in China in 2019 was more than 6,400.

Joint Degree Program

- Master's in Public Health: Kathmandu University School of Medical Sciences-Nanjing Medical University

Joint Research Center

- Himalayan Hydropower Research Center: Kathmandu University-Wuhan University
- Kathmandu Center for Research and Education: Chinese Academy of Science-Tribhuvan University
- Nepal Research Center: Yunnan Nationalities University-Tribhuvan University
- Nepal Research Center: Zhejiang Gongshang University

Student Exchange Program

- Northwestern Polytechnical University-Tribhuvan University

MoU on Cooperation

- Tribhuvan University-Yunnan University
- Central South University Xiangya Nursing School-Bharatpur City
- China Federation of Literary and Art Circle-Nepal Academy
- University of South China-Pokhara University
- Leshan Normal University-Nepal Institute for Strategy Studies
- Sun Yat-Sen University-Nepal Health Research Council
- Central South University-Nepal Ministry of Health and Population

Research Project

- China-Nepal Joint Experiment of RETROFIT Sponsored by International Center for Collaborative Research on Disaster Risk Reduction

BANGLADESH

Culture and Education Cooperation

- North South University Confucius Institute
  - Opened in 2006 in cooperation with Yunnan University
  - Up to 2015, it offered Mandarin courses to more than 12,000 Bangladeshi students
  - It currently has 2 full-time, 1 part-time, and 4 voluntary Chinese teachers
- University of Dhaka Confucius Institute
  - Opened in 2016 in cooperation with Yunnan University
- Shanto-Mariam University of Creative Technology Confucius Classroom
  - Opened in 2010 in cooperation with China Radio International
  - Has both a radio program and an in-person Chinese classroom
- Under Negotiation: Luoyang Normal University Bangladesh Campus in cooperation with Comilla University

Scholarships

- Chinese government offered 52 slots for scholarships to study in China in 2019
- Technical and Vocational Education and Training (TVET) scholarship program
- This program began to recruit students from Bangladesh since 2017 and offered scholarships for 1,149 students and 50 candidates for master and PhD programs in 2017 and 2018. In 2019, the program estimated to award 300 students with scholarships.

Joint Degree Program

- Wuhan Textile University-Southeast University; BGMEA University of Fashion & Technology

MoU

- Shenyang Sports University-Bangladesh Institute of Sports
- Huazhong Agricultural University-University of Rajshahi
- Guangdong University of Foreign Studies-Dhaka University (agreement on cooperation but no mention of MoU)
- Yunnan University of Finance and Economics-Eastern University-Southeast University
- University of International Business and Economics-Bangladesh University of Professionals
- Beijing University of Foreign Studies-Dhaka University
- Kunming Botanical Research Institute-Dhaka University
- Research Center for Eco-Environmental Sciences-Bangladesh University of Engineering and Technology

Joint Center

- Center for Chinese Language and Culture: Yunnan Normal University-Eastern University
- Center for Chinese and Bangladesh Studies: Yunnan University-Dhaka University

SRI LANKA

Culture and Education Cooperation

- Colombo University Confucius Institute
  - Opened in 2016 in cooperation with Beijing Foreign Studies University and Yunnan Honghe University
  - It currently has 4 Chinese teachers (no information on volunteers)
- Kelaniya University Confucius Institute
  - Opened in 2007 in cooperation with Chongqing Normal University
  - It currently has 3 Chinese teachers (no information on volunteers)

- China Radio International Confucius Classroom
  - Opened in 2009 in cooperation with a local Sri Lanka audience association
  - Offered courses in cooperation with China Construction Third Engineering Bureau
- Confucius Classroom at Sabaragamuwa University of Sri Lanka
  - Began to operate in early 2020 in cooperation with Huanggang Normal University
- Dalian Maritime University Sri Lanka Campus
  - Opened in 2017

Scholarships

- 24 students from Sri Lanka received scholarships from the Chinese government to study in China

Joint Center

- China-Sri Lanka Water Technology Research and Demonstration Center: Chinese Academy of Sciences-University of Peradeniya
- Huaqiao University Maritime Silk Road South Asian Research Center

MoU

- University of Sanya-Horizon College of Business and Technology
- China Buddhist Academy Putuoshan College-Kelaniya University
- Leshan Normal University-Pathfinder Foundation
- KAATSU International University Sri Lanka-Yunnan University of Finance and Economics
- Shandong Foreign Trade Vocational School-Sri Lanka National Institute of Labor Studies

Appendix 5

Chinese Training Programs for Focus Countries

NEPAL

Training Programs/Student Exchanges

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2017	Sichuan Association for Civil Engineering	Quasi-NGO	China (Sichuan Province)-Nepal Cultural Heritage Restoration Seminar	20
2018	Shanyuan Foundation	NGO	Job training program for Nepali adults (computer use), first class	20
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on Mandarin and Chinese culture at Kathmandu	100
2019	Shanyuan Foundation	NGO	Job training program for Nepali adults (computer use), second class	25
	Shanyuan Foundation	NGO	Job training program for Nepali adults (computer use and Mandarin), third class	20
	China Foundation for Poverty Alleviation/Laoniuxiongmei Foundation (joined in 2021)	Quasi-NGO	Electricians and plumbers training program at Kathmandu in cooperation with Chinese companies in Nepal	75 for each year aims for 3 years

NEPAL

Training Programs for Officials

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2015	Ministry of Foreign Affairs/China Youth University of Political Studies	Central government/party organization	Seminar for young Nepali officers in the Communist Party (United Marxist-Leninist)	20
2016	Sichuan government	Local government	Nepali health officers' seminar in Sichuan	19
	Qingdao Communist Youth League School	Party organization	Seminar for young Nepali officers (no party affiliation specified)	20
	Sichuan University	Academia	Advanced seminar on government affairs (first class)	15
	Sichuan University	Academia	Advanced seminar on government affairs (second class)	15
	Sichuan University	Academia	Advanced seminar on government affairs (third class)	20
2017	Panzhihua College	Academia	Nepali health officers' seminar in Sichuan	35
	Tibet Foreign Affairs Office/Xizang Minzu University	Local government/academia	Seminar for young Nepali officers (no party affiliation specified)	N/A
	Local governments across China	(no main organizer mentioned, the students just travel around China)	Seminar on anti-corruption	N/A
2018	Tibet Foreign Affairs Office/Xizang Minzu University	Local government/academia	Seminar for young Nepali officers (no party affiliation specified)	9
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on anti-corruption	21
	Supreme Court of PRC	Central government	Seminar for Nepali judges	N/A
	General Administration of Press and Publication	Central government	Seminar on translation	N/A

NEPAL

Training Programs for Officials (continued)

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2019	Tibet Foreign Affairs Office/ Xizang Minzu University	Local government/academia	Seminar for young Nepali officers (no party affiliation specified)	N/A
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on anti-corruption	Around 20
2020	Tibet Foreign Affairs Office/ Xizang Minzu University	Local government/academia	Seminar for young Nepali officers (claimed to be coming from different political parties)	30

BANGLADESH

Training Programs/Student Exchanges

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2015	Ministry of Commerce/Public Safety	Central government	Seminar on public safety management for Bangladesh	20
	Chinese Embassy in Bangladesh/ Yunnan Provincial government	Embassy and local government	Visiting program for think tank scholars from Bangladesh	6
2016	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on natural disaster response for Bangladesh	23
	National Academy of Governance	Party organization	Workshop for senior civil servants from Bangladesh	N/A
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on customs management for Bangladesh	17
2017	Ministry of Public Safety	Central government	Seminar on public safety and anti-terrorism for Bangladesh	20
	Chinese Embassy in Bangladesh	Central government	2nd China-Bangladesh senior civil service officials seminar	60
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on alleviating poverty in Bangladesh	30
2018	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on PPP project management in Bangladesh	27
	N/A		Seminar on smart grid and urban grid upgrade for Bangladesh	N/A
	Shandong Police College (purveyor) Supposed to be initiated by Ministry of Public Safety though		Seminar for Bangladesh senior police officers	N/A
2019	Huazhong University of Science and Technology	Academia	Seminar for senior officials of Bangladesh Ministry of Public Administration	32
	Quanzhou Medical College	Academia	Seminar on maritime resources management and "blue" economy development for Bangladesh	N/A
	Ministry of Commerce/State Council Information Office	Central government	Seminar for Bangladesh media practitioners	19
	Ministry of Public Safety	Central government	BRI seminar on security management	15
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on public administration for Bangladesh	20
	N/A		Seminar for Bangladesh junior and senior police officers	10+
2021	Supreme Court	Central government	Seminar for Bangladesh judges	N/A
	Yunan University	Academia	Bangladesh Foreign Service Academy online Mandarin seminar	N/A

SRI LANKA

Training Programs

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2015	Ministry of Public Safety	Central government	Seminar for junior and senior policemen from Sri Lanka	14
2016	Yunan Police College	Local government	Seminar on internet crime prevention and detection for Sri Lanka	N/A
	Sri Lanka Ministry of Public Administration/Beijing Foreign Studies University	Foreign government/academia	BRI seminar for Sri Lanka senior officials	30
	Sinohydro 14th Bureau	State-owned enterprise	Training course on hydropower operation and maintenance	N/A
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on condiment plantation and production	N/A
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on agricultural information technology application	20
	Chinese Embassy in Sri Lanka	Embassy	Dentist training for Chinese Sri Lankans	6
2018	Chinese Academy of Science	Academia	Seminar on field epidemiology	10
	China Harbor/Changsha University of Technology	State-owned enterprise/academia	Seminar on port and shipping engineering	N/A
2019	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on transportation infrastructure planning and development	19

MALDIVES

Training Programs/Student Exchanges

Year	Organizer	Type of Organizer	Program	Number of Participants
2014	Ministry of Commerce/Ministry of Public Safety	Central government	Seminar on police affairs for Maldives police	20
2015	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on solar energy appliance and management	20
	Not specified	Central government	China-Maldives seminar on police affairs	20
2016	Chinese Embassy in Maldives/National Academy of Governance	Central government/party organization	Overseas seminar on public management for officials from Maldives	409
2017	Chinese Academy of Discipline Inspection and Supervision	Central government/party organization	Seminar on anti-corruption for Maldives officials	N/A
2018	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on strategic planning of human resources for Maldives officials	19
	Ministry of Commerce/National Academy of Governance	Central government/party organization	Overseas seminar on public management for officials from Maldives	19
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on smart sanitation and harmless treatment of garbage for Maldives	19
	Hainan Department of Commerce	Local government	Seminar on tourism management professional cultivation	11
2019	Shandong provincial government	Local government	Seminar on anti-corruption for Maldives officials	20
	Ministry of Commerce	Central government	Seminar on public management for officials from Maldives (two classes)	N/A
	Chinese Embassy in Maldives/National Academy of Governance	Central government/party organization	Overseas seminar on public management for officials from Maldives	N/A
	Jiangxi provincial government (purveyor)	Local government	Seminar for local representatives of Maldives	N/A
	Ministry of Commerce/Ministry of Public Safety	Central government	Seminar on criminal investigation capability for Maldives police	20

Appendix 6

Citations for Figure 9, “Top Sources of FDI in Focus Countries”

Foreign Investment & External Debt (FIED) Division, Statistics Department, Bangladesh Bank; Government of Nepal, Ministry of Industry, Commerce and Supplies, Department of Industry, Planning, Monitoring & Industrial Statistics Section, Industrial Statistics for FY 2019/20 <https://www.doind.gov.np/uploads/notices/Notices-20210424190332609.pdf>; “Annual Report 2017,” Central Bank of Sri Lanka, 2018, <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/economic-and-financial-reports/annual-reports/annual-report-2017>; “Annual Report 2020,” Central Bank of Sri Lanka, April 2021, <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/economic-and-financial-reports/annual-reports/annual-report-2020>.

Appendix 7

China-Focus Country Interactions Between Governments and Political Parties

Party
 Government
 Hybrid

NEPAL

Date	Type	Topic	China	Nepal	Content	Note	Source
March 21, 2016	Meeting	Political/party affairs	Chairman of International Department of Communist Party of China (IDCPC) Tao Song	Chairman of Nepal Communist Party/PM Oli	Discussed inter-party cooperation/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114068.html
August 18, 2016	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Special envoy of PM, Krishna Bahadur Mahara (was in Maoist faction)	Discussed inter-party cooperation/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114337.html
March 26, 2017	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	PM Pushpa Kamal Dahal	Inter-party/bilateral cooperation		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114680.html
September 8, 2017	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Vice PM/Foreign minister Krishna Bahadur Mahara	Bilateral cooperation/BRI	Mahara: Nepal follows "One China Policy" and does not allow any faction to carry on anti-China operation in Nepal	https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114922.html
December 20, 2017	Meeting	Political/party affairs	Delegation of CCP officials led by President of CSSA, Weiguang Wang	Former PM Sher Bahadur Deuba	Introduce 19th National Congress of CPC		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115129.html
February 19, 2018	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Chairman of Nepal Communist Party/PM Oli, Chairman of Maoist Communist Party Pushpa Kamal Dahal, Chairman of Nepali Congress Sher Bahadur Deuba, and Chairman of Federal Socialist Forum, Upendra Yadav	Discussed inter-party cooperation/bilateral relations	IDCPC's trip to Nepal was part of campaign to introduce the gist of 19th National Congress of CCP	https://www.idcpc.org.cn/ztwy/zytz/sjdxj_1/dwxjt/gyzxt/nbe/xw/201912/t20191226_136238.html
April 3, 2018	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Delegation of Federal Socialist Forum	Inter-party/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115215.html
April 9, 2018	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yajun Wang	Former PM Madhav Kumar Nepal	Inter-party/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115222.html
May 28, 2018	Meeting	Party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Members of Central Commission of Nepal Communist Party	Celebration and seminar of 200th anniversary of Karl Marx's birth		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115322.html
July 29, 2018	Meeting	Political/Party affairs	Delegation of CCP officials led by Vice Chairman of IDCPC, Yajun Wang	PM Oli	Inter-party/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115430.html
September 13, 2018	Meeting	Political/Party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Hongshan Qian	Delegation of Nepali Congress	Inter-party/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115501.html

NEPAL (continued)

Date	Type	Topic	China	Nepal	Content	Note	Source
September 18, 2018	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Chairman of Nepal Communist Party, Pushpa Kamal Dahal	Inter-party/bilateral cooperation		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115520.html
September 20, 2018	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Hongshan Qian	Delegation of Nepal Communist Party led by former vice PM Narayan Kaji Shrestha	Inter-party/bilateral cooperation		https://www.idcpc.org.cn/ldt/201912/t20191216_115529.html
November 23, 2018	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Permanent member of Central Commission of Nepal Communist Party, Subhas Nemwang	Bilateral relations and party cooperation		https://www.idcpc.org.cn/ldt/201912/t20191216_115642.html
February 26, 2019	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Delegation of Nepal Communist Party	Bilateral relations/BRI	The meeting is part of briefing on China's ethnic policy that took place in Xinjiang	https://www.idcpc.org.cn/ztwy/hytl/ztjxh2019/hj0227/201902/t20190228_125551.html
April 1, 2019	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Delegation of Nepal Communist Party	Bilateral relations and party cooperation		https://www.idcpc.org.cn/ldt/201912/t20191216_115814.html
April 10, 2019	Seminar	Political/party affairs	Central Party School	Delegation sent by Nepal Communist Party	"Rule of Law within CCP"		https://www.ccps.gov.cn/bmxw/201904/t20190410_130862.shtml
July 4, 2019	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Foreign minister Pradeep Kumar Gyawali	Inter-party/bilateral cooperation/territorial integrity	Song Tao: CPC supports Nepal to protect territorial integrity and maintain the independence of foreign policy	https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115945.html
September 2019	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	President, PM, Secretary of Communist Party	Bilateral relations/party cooperation		https://www.idcpc.org.cn/ztwy/zytz/tyn2019_1/fwjj/201909/t20190925_123034.html
September 2019	Meeting	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	President, PM, Secretary of Communist Party	Bilateral relations/party cooperation		https://www.idcpc.org.cn/ztwy/zytz/tyn2019_1/fwjj/201909/t20190925_123034.html
October 25, 2019	Meeting	Political/party affairs	Vice president of Central Party School, Zhanmin Zhen	Principal of Nepal Communist Party school, who is also vice PM and head of DoD	Cooperation between two parties	Officials from CPC International Department (IDCPC) also attended	https://www.ccps.gov.cn/bmpd/gjhzbxwdt/201910/t20191025_135176.shtml
April 2020	Video conference	COVID-19	IDCPC	Secretary of Nepal Communist Party	Experience on fighting against COVID-19	Other party leaders across Asia attended the conference	https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202004/t20200430_138441.html
April 29, 2020	Video conference	COVID-19	IDCPC officials/ Public health experts	Nepal Communist Party leaders/public health experts	Shared experience on fighting against COVID-19/ Inter-party cooperation/ bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202004/t20200430_138441.html

NEPAL (continued)

Date	Type	Topic	China	Nepal	Content	Note	Source
June 19, 2020	Video seminar	Political/party affairs	Chairman of IDCPC Tao Song, Secretary of CCP of Tibet Yingjie Wu	Chairman and Secretary of Nepal Communist Party, Pushpa Kamal Dahal and Giriraj Mani Pokharel	Party/statecraft		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202006/t20200620_138901.html
September 30, 2020	Video conference	Political/party affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Secretary of Nepal Communist Party	Socialism under COVID-19	15 left-wing parties leaders from South Asia also attended	https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202009/t20200930_140242.html
October 20, 2020	Video conference	Political/party affairs	Chairman of IDCPC Tao Song, Secretary of CCP of Tibet Yingjie Wu	Chairman of Federal Parliament of Nepal, Chairman of Nepal Communist Party, Party leader of Nepal Socialist Party	Party communication mechanism on China-Nepal cooperation over Himalayas network		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202010/t20201020_140474.html
November 3, 2020	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Ambassador to China			https://www.idcpc.org.cn/lldt/202011/t20201104_140567.html
December 11, 2020	Video conference	Political/party affairs	Ambassador to Nepal, Yanqi Hou; Chairman of Foreign Affairs Office of Tibet, vice president of Tibet Party School	Young officials	6th seminar for Nepali young officials		http://np.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1839498.htm
January 28, 2021	Meeting	Political/party affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Nepali Ambassador to China	Discussed inter-party cooperation/bilateral relations		https://www.idcpc.org.cn/lldt/202101/t20210129_141301.html

BANGLADESH

Date	Type	Topic	China	Bangladesh	Content	Note	Source
December 2, 2017	Meeting	Political affairs	Assistant to Chairman of IDCPC, Yajun Wang	Secretary of Bangladesh Peace Council	Bilateral relations	Former Australian foreign minister Bob Carr also attended	https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115078.html
December 7-8, 2017	Meeting	Party/political affairs	Delegation of CPC officials led by Assistant to Chairman of IDCPC, Yajun Zhou	General Secretary of Awami League, Obaidul Quader and Chairperson of Nationalist Party, Khaleda Zia/other politicians, journalists, think tanks, and business/labor associations	Introduce the results of 19th National Congress of CCP		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115099.html
February 25, 2019	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yazhou Guo	Vice speaker of parliament/ leader of Awami League	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI	The meeting is part of briefing on China's ethnic policy that took place in Xinjiang	https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115748.html
March 21, 2019	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leader of Awami League/ PM Sheikh Hasina	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115790.html
March 22, 2019	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Deputy general secretary of Awami League	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115792.html
March 22, 2019	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Left wing party leaders in opposition	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115791.html
July 5, 2019	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leader of Awami League/ PM Sheikh Hasina	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_115946.html
September 6, 2019	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yazhou Guo	President of Workers Party Rashed Khan Menon	Inter-party cooperation/ bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_116022.html
February 4, 2020	Phone call	COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Foreign Minister Momen, Foreign Secretary, Permanent Secretary of Health and Family Welfare	Introduced the situation of COVID-19 in China		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1739927.htm
February 26, 2020	Media	COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Health and Family Welfare, Zahid Maleque	Press conference about COVID-19 and bilateral cooperation on COVID-19		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1749538.htm
March 23, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Health and Family Welfare, Zahid Maleque	Discussed the cooperation between the two countries during the pandemic		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1759972.htm
April 7, 2020	Phone call	Political affairs	Foreign Minister Wang	Foreign Minister Momen	Bilateral relations/COVID/ Rakhine State Problem		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1767275.htm
April 2020	Video conference	COVID-19	Professor Wenhong Zhang	Bangladesh Ministry of Health	Shared experience on fighting against COVID-19		http://bd.chineseembassy.org/chn/zmjw/t1774898.htm

BANGLADESH (continued)

Date	Type	Topic	China	Bangladesh	Content	Note	Source
May 19, 2020	Video conference	COVID-19	Vice Chairman of IDPCPC, Yazhou Guo, health officials and experts from Hubei	Senior officials of Awami League, Minister of government health and family welfare	COVID, economic recovery and BRI		https://www.idcpc.org.cn/ldt/202005/t20200520_138501.html
June 20, 2020	Media	COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	RTV/Minister of Health and Family Welfare, Zahid Maleque	Jointly interviewed by RTV about COVID-19/Chinese health experts delegation/ BRI		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1790776.htm
July 20, 2020	Video conference	COVID-19/ Political/ Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Secretary of Ministry of Finance Economic Relations Bureau	COVID-19 and economic recovery		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1799297.htm
July 22, 2020	Video conference	COVID-19/ Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Information, Muhammad Hasan Mahmud	Cooperation in media industry and COVID-19		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1800155.htm
August 16, 2020	Video conference	Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Foreign Affairs, AK Abdul Momen & Minister of Justice, Anisul Huq	Participated in an memorial meeting for Sheikh Mujibur Rahman	Ambassadors from various countries also attended	http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1806738.htm
August 20, 2020	Ceremony	Cultural affairs/ COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Bangladeshi people	Awarded winners for China-Bangladesh Poster Competition		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1807728.htm
August 22, 2020	Video conference	Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Center for Research and Information/Awami Leagues' officials/Minister of Foreign Affairs, AK Abdul Momen	Attended an online panel in memorial of Sheikh Mujibur Rahman		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1808390.htm
September 3, 2020	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Chairman of Parliament's standing committee on Ministry of Foreign Affairs, Muhammad Faruk Khan	Cooperation in COVID-19 and natural disaster		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1811883.htm
September 11, 2020	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Chairman of Parliament's standing committee on Ministry of Housing and Public Works, Eng. Mosharraf Hossain	COVID-19 and infrastructure		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1814227.htm
September 28, 2020	Video conference	Political affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Bangladesh National Defense Academy	Delivered a speech about Chinese foreign policy	Military officials from China, Bangladesh, Oman, Nigeria, Mali, Tanzania, India, Nepal, Saudi Arabia, Indonesia, Sri Lanka, Egypt, Pakistan, and other countries attended the event	http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1819545.htm

BANGLADESH (continued)

Date	Type	Topic	China	Bangladesh	Content	Note	Source
September 30, 2020	Video conference	Political/party affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Leaders of Bangladesh Communist Party (Marxist-Leninist), Labor Party, Bangladesh Nationalist Party, Jatiya Samajtantrik Dal	Delivered a speech about CCP's reign and accomplishment		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1820498.htm
October 4, 2020	Media	Political affairs	President Xi, Premier Li and Foreign Minister Wang	President Hamid and PM Hasina	Published messages of leaders from each country on 45th anniversary of establishing diplomatic relationship		http://bd.chineseembassy.org/chn/zmjw/t1822410.htm
October 11, 2020	Meeting	COVID-19/ Political/ Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Foreign affairs, Momen	Political, economic, and cultural cooperation after the pandemic		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1823194.htm
October 13, 2020	Meeting	Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Posts, Telecommunications and Information Technology, Mustafa Jabbar	Potential cooperation in information technology		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1823491.htm
October 14, 2020	Video conference	Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Railway, Md. Nurul Islam Sujon	Current situation and future of Joint railway projects		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1824047.htm
October 22, 2020	Phone call	Political affairs	Foreign Minister Wang Yi	Foreign Minister Momen	Bilateral relations/BRI/ COVID-19/Rakhine State Problem	Both sides agree to establish a trilateral working group with Myanmar	http://bd.chineseembassy.org/chn/zmjw/t1826451.htm
November 24, 2020	Video conference	Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Permanent Secretary of Ministry of Road Transport and Bridges	Ongoing and potential infrastructure project		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1835834.htm
December 31, 2020	Video conference	COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Health and Family Welfare, Zahid Maleque	Cooperation during the pandemic		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1843893.htm
January 10, 2021	Video conference	Political/party affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Leaders of Bangladesh Communist Party (Marxist-Leninist), Communist Party, Labor Party, Bangladesh Nationalist Party, Jatiya Samajtantrik Dal, Former Ambassador to China, Editor of Financial Express	Delivered a speech about 5th meeting of 19th CCP Central Committee		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1845458.htm
February 1, 2021	Video conference	Political/party affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Foreign Minister Momen	Attended a seminar about 2th anniversary of Awami's League administration	Diplomats from India, North Korea, Vietnam, Turkey also attended the event	http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1849980.htm
February 9, 2021	Video conference	Economic affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Permanent Secretary of Ministry of Diaster Management and Relief	Ceremony for Chinese donation of foods to Bangladesh		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1847545.htm

BANGLADESH (continued)

Date	Type	Topic	China	Bangladesh	Content	Note	Source
February 9, 2021	Video conference	Culture affairs	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Minister of Commerce Tipu Munshi	Launch event for Bangladesh-China Friendship Exhibition Center		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1852942.htm
March 10, 2021	Meeting	Political affairs/COVID-19	Chinese Ambassador to Bangladesh, Jiming Li	Foreign Minister Momen	Celebrated the 50th anniversary of the independence of Bangladesh and discussed the cooperation on vaccines		http://bd.chineseembassy.org/chn/dshd/t1859947.htm

SRI LANKA

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
March 1, 2016	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Delegation of United National Party led by Samarawickrema	Inter-party cooperation/21st century maritime silk road		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114035.html
April 7, 2016	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leader of United National Party/PM Ranil Wickramasinghe	Inter-party cooperation		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114095.html
May 31, 2016	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	General Secretary of United National Party Kabir Hashim	Bilateral relations/South China Sea	Song Tao: China insists on using bilateral negotiation to solve territorial disputes peacefully. Hashim: Regional (SCS) issues should be solved by regional countries and not be interfered by countries outside the region. China should use bilateral channel to negotiate.	https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114219.html
November 30, 2016	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Former president Mahinda Rajapaksa	Maritime silk road		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114534.html
February 24, 2017	Meeting	Political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	President Sirisena and PM Wickremesinghe	Bilateral relations/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191216_114635.html
June 30, 2017	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Xiaosong Zheng	Delegation of United National Party led by Kabir Hashim	Inter-party/bilateral cooperation/BRI		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_114830.html

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
September 12, 2017	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Xiaosong Zheng	Delegation of United National Party led by Minister of government's land and parliament reform affairs	Inter-party/bilateral cooperation/BRI		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_114929.html
September 15, 2017	Meeting	Party/political affairs	Assistant to Chairman of IDCPC, Yajun Wang	Delegation of parliament members	BRI		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_114937.html
December 12-15, 2017	Meeting	Party/political affairs	Delegation of CCP officials led by Assistant to Chairman of IDCPC, Yajun Zhou	PM Wickremesinghe, General Secretary of United National Party Kabir Hashim/other politicians, media outlets, think tanks	Introduce the results of 19th National Congress of CCP		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115115.html
May 26, 2018	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Vice General Secretary of Sri Lanka Freedom Party	Inter-party/bilateral cooperation/SCO		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115300.html
August 2, 2018	Meeting	Party/political affairs	Delegation of CCP officials led by Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	PM Wickremesinghe and leaders of Freedom Party and People's Front	Inter-party/bilateral cooperation		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115436.html
October 10, 2018	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Minister of Ports and Shipping/Vice President of Freedom Party Mahinda Samarasinghe	Inter-party/bilateral cooperation/BRI		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115550.html
June 25, 2019	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC, Yezhou Guo	Delegation of United National Party's officials	Inter-party/bilateral cooperation/BRI/terrorist attack in Sri Lanka		https://www.idcpc.org.cn/lldt/201912/t20191216_115926.html
December 18, 2019	Meeting	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leader of United National Party/Speaker of the Parliament Karu Jayasuriya	Inter-party/bilateral cooperation/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/201912/t20191220_121890.html
January 31, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng	PM Mahinda Rajapaksa			http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1737996.htm
February 7, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng	Leader of United National Party Wickremesinghe		Wickremesinghe: "United National Party will firmly support China in Parliament and other circumstances."	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1739563.htm
February 9, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng and other Chinese diplomats	Secretary to the President, Punched Banda Jayasundara	Talked about COVID-19 and China-Sri Lanka joint projects		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1742588.htm
February 13, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng	A representative of Muslims in Sri Lanka and a Muslim MP from United National Party		In addition COVID-19, Ambassador Cheng also introduced Chinese policies on Muslim minority	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1744288.htm
February 18, 2020	Meeting	COVID-19/other cooperation	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng	Governor of the Eastern Province, Anuradha Yahampath	Talked about COVID-19 and BRI projects		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1746219.htm

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
February 24, 2020	Ceremony	Economic affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng; Representatives of financial institutions and construction companies	President Gotabaya Rajapaksa, PM Mahinda Rajapaksa, and other ministers	Celebrated the opening of Southern Highway extension		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1748563.htm
February 29, 2020	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Xueyuan Cheng	President Gotabaya Rajapaksa, PM Mahinda Rajapaksa, Karu Jayasuriya, Ranil Wickremesinghe, and other influential politicians	Hosted farewell events for Ambassador Cheng		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1750829.htm
March 5, 2020	Meeting	Political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	PM Mahinda Rajapaksa with some other government officials	Talked about economic cooperation and other issues		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1752404.htm
March 13 and 23, 2020	Meeting	COVID-19	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Health, Pavithra Wanniarachchi	Exchanged information about the pandemic		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1755375.htm http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1759648.htm
March 18, 2020	Meeting	Economic affairs/ COVID-19	Charge d'affaires, Wei Hu; Vice president of National Development Bank, Xin Ma	PM Mahinda Rajapaksa	Signed the contract of 500 million USD assistance loan		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1757622.htm
April 24, 2020	Meeting	COVID-19	Charge d'affaires, Wei Hu	Foreign minister Dinesh Gunawardena	Exchanged information about the pandemic		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1773372.htm
April 29, 2020	Meeting	COVID-19/ political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	President Gotabaya Rajapaksa		Condemned the politicization and stigmatization of COVID-19	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1774915.htm
May 13, 2020	Phone call	COVID-19/ political and economic affairs	President Xi	President Gotabaya Rajapaksa	Talked about COVID-19 and BRI		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1779003.htm
May 23, 2020	Meeting	COVID-19/ political and economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	PM Mahinda Rajapaksa	Economic cooperation and recovery after the civil war		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1781600.htm
June 2, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Chairman of Ceylon Electric Board	Talked about cooperation in electric industry		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1785200.htm
June 2, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Chairman of Sri Lanka Tea Bureau	Promotion of Tea from Sri Lanka in China		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1785203.htm
June 3, 2020	Meeting	Other cooperation	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of higher education, technology and innovation, Bandula Gunawardane	Donated medical supplies and discussed potential cooperation on higher education		
June 11, 2020	Video conference	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leaders of People's Front, United National Party, Freedom Party, Communist Party and People's United Front	Established China-Sri Lanka inter-party conference on BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202006/t20200612_138644.html
June 17, 2020	Meeting	Economic/ political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	PM Mahinda Rajapaksa	COVID-19 and bilateral trade/investment and other regional/ international issues		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1789896.htm

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
June 18, 2020	Meeting	Economic/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	President Gotabaya Rajapaksa	COVID-19 and bilateral trade/investment and other regional/international issues		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1789981.htm
June 30, 2020	Meeting	Economic affairs	Dongfang Electric Corporation	Ceylon Electric Board	Signed a contract for constructing part of a hydropower station	This project was funded by Asian Development Bank and Dongfang Electric Corporation won the bid	https://finance.sina.cn/2020-07-03/detail-iirczym0362720.d.html?cre=wappage&mod=r&loc=3&r=0&rfunc=19&tj=wap_news_relate
July 2, 2020	Meeting	Party/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Justice	Judicial cooperation and bilateral relations		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1794242.htm
July 2, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Governor of the Central Bank of Sri Lanka, W. D. Lakshman	Economic and financial cooperation/economic recovery		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1794244.htm
July 3, 2020	Meeting	Economic/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Mayor of Colombo, Rosy Senanayake	Colombo Port/city management		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1794593.htm
July 14, 2020	Meeting	Political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Former speaker of the parliament, Karu Jayasuriya	COVID-19 and bilateral relations		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1797609.htm
August 24, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	State Minister of Money and Capital Market and State Enterprise Reforms	Finance, investment/ Colombo Port and Hambantota Comprehensive Development		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1808742.htm
August 24, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of education, Gamini Lakshman Peiris	Vocational training/BRI	Peiris: "Education and vocational training is crucial for national projects like Colombo Port and Hambantota Comprehensive Development. Sri Lanka expects China to provide more assistance in this area."	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1808838.htm
August 25, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Trade, Bandula Gunawardena	Bilateral trade, E-commerce, investment		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1809211.htm
August 26, 2020	Video conference	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song	Leaders of People's Front, including G. L. Peiris, Sagara Kariyawasam and Basil Rajapaksa	Inter-party/bilateral cooperation/BRI		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202008/t20200826_139610.html
August 27, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Health, Pavithra Wanniarachchi/Permanent Secretary of Ministry of Health, Sanjeewa Munasinghe	COVID-19		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1809735.htm

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
August 28, 2020	Meeting	Party/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Speaker of the Parliament, Mahinda Yapa Abeywardena	Bilateral relations		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1809972.htm
August 28, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	State Minister of Regional Cooperation, Tharaka Balasuriya	BRI/Colombo Port and Hambanthota Comprehensive Development		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1810198.htm
September 3, 2020	Meeting	Economic/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Governor of the Eastern Province, Anuradha Yahampath	Local cooperation, BRI, poverty alleviation		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1811574.htm
September 12, 2020	Meeting	Other cooperation	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Youth and Sports, Namal Rajapaksa	Sports-industry cooperation		
September 16, 2020	Meeting	Economic/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Secretary to PM and other officials in PM office	Chinese investment projects in Sri Lanka		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1815415.htm
September 16, 2020	Meeting	Economic/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Incoming Sri Lanka Ambassador to China, Palitha Kohona	Bilateral relations/BRI		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1815416.htm
September 21, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	State Minister of Money and Capital Market and State Enterprise Reforms, Ajith Nivard Cabraal	Finance, investment/big cooperation projects		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1816630.htm
September 23, 2020	Meeting	Party/political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	New General Secretary of Sri Lanka Communist Party, Dr. G. Weerasinghe	Bilateral/interparty cooperation, international/regional issues		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1817435.htm
September 23, 2020	Meeting	COVID-19	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Health, Pavithra Wanniarachchi/Permanent Secretary of Ministry of Health, Sanjeeewa Munasinghe	COVID-19 and border opening		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1817439.htm
October 9, 2020	Meeting	COVID-19/Political affairs	Member of CPC Central Politburo, Jiechi Yang	President Gotabaya Rajapaksa and PM Mahinda Rajapaksa	COVID-19/BRI	China announced a 90 million USD assistance to Sri Lanka several days after the meeting	http://www.xinhuanet.com/2020-10/09/c_1126586823.htm
October 12, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu /Head of Bank of China in Colombo, Chuan Wang	Minister of Energy, Udaya Gammanpila	Increasing investment in Sri Lanka's petroleum industry		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1823334.htm
October 13, 2020	Meeting	Political affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Head of PM office	Bilateral relations		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1823635.htm
October 14, 2020	Ceremony	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Minister of Water Supply, Vasudeva Nanayakkara	Signed the supplementary text for MoU on Chinese Academy of Science-Ministry of Water Supply Cooperation	The original MoU was signed in 2015. Since then, China helped Sri Lanka construct water purification facilities and train graduate students from Sri Lanka.	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1823977.htm

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
October 14, 2020	Meeting	Economic affairs	Chinese Embassy in Sri Lanka	Ministry of Foreign Relations/IT companies	Sino-Sri Lanka cooperation in IT industry		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1824296.htm
October 16, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	State Minister of Money and Capital Market and State Enterprise Reforms, Ajith Nivard Cabraal/ President of the Central Bank, W. D. Lakshman	Finance, investment/ Colombo Port and Hambantota Comprehensive Development		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1824578.htm
October 20, 2020	Meeting	Economic affairs	Charge d'affaires, Wei Hu	Incoming Sri Lanka Ambassador to China, Palitha Kohona	3rd China International Export-Import Expo, bilateral trade		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1825448.htm
November 4, 2020	Video conference	Party/political affairs	Chairman of IDCPC, Tao Song /CCP Secretary of Hainan Province, Cigui Liu	Speaker of the Parliament, Mahinda Yapa Abeywardena, Minister of Education G.L. Peiris and other leaders of People's Front	Senior seminar on party/ state craft		https://www.idcpc.org.cn/bzhd/wshd/202011/t20201104_140572.html
November 19, 2020	Ceremony	Economic affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	PM Mahinda Rajapaksa, Minister of Youths and Sports, State Minister of Money and Capital Market	Signed the contract of Ceylon Tire Factory in Hambantota Port	Phase one investment estimates to have 300 million USD of fund	http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1833851.htm
November 24, 2020	Video conference	Economic/ political affairs	Vice Minister of Foreign Affairs, Zhaohui Luo/ Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Secretary of Ministry of Foreign Relations	COVID-19, economic recovery, cultural exchange, security cooperation		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1834997.htm
November 24, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Minister of Health, Pavithra Wanniarachchi			http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1835000.htm
December 2, 2020	Meeting	Economic/ political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Minister of Foreign Relations, Dinesh Gunawardena	COVID-19, agriculture, tourism, trade, multilateral cooperation, and joint projects		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1837282.htm
December 7, 2020	Meeting	Party/political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Former president Sirisena	COVID-19/bilateral relations		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1838340.htm
December 14, 2020	Video conference	Economic affairs/ education	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi/ Huawei Sri Lanka	Minister of Education, G. L. Peiris	Opening of Huawei Sri Lanka's training program "Future Seed"		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1840022.htm
December 15, 2020	Meeting	Party/political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Speaker of the Parliament, Mahinda Yapa Abeywardena	Legislation cooperation		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1840306.htm
December 17, 2020	Ceremony	Economic affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi/China Harbor Engineering	State Minister of Money and Capital Market, Ajith Nivard Cabraal/ LOLC Consortium, Brown Investment	Signed agreement on Colombo International Financial Center		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1840960.htm

SRI LANKA (continued)

Date	Type	Topic	China	Sri Lanka	Content	Note	Source
January 12, 2021	Ceremony	Culture affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	PM Mahinda Rajapaksa	Donated a set of Huawei Smart Classroom solution for a middle school that is PM Mahinda Rajapaksa's old school		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1845718.htm
February 24, 2021	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	Minister of Foreign Relations, Dinesh Gunawardena	Exchanged greetings for the new year and discussed potential cooperation		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1856202.htm
February 24, 2021	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Sri Lanka, Zhenhong Qi	President Gotabaya Rajapaksa	President expressed the gratitude to China for donating vaccines. Also discussed Chinese projects in Sri Lanka and other cooperation.		http://lk.chineseembassy.org/chn/xwdt/t1856204.htm

MALDIVES

Date	Type	Topic	China	Maldives	Content	Note	Source
February 13, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Health, Abdulla Ameen	Introduced Chinese fight against COVID-19		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1745522.htm
March 5, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Exchanged information about COVID-19		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1757025.htm
March 17, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Discussed potential cooperation on COVID-19		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1757025.htm
March 21, 2020	Video conference	COVID-19	Chinese Health Experts	Ministry of Health officials	Participated in a video conference with health officials from Eurasian and South Asian countries on COVID-19	Participants came from Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Russia, India, Ukraine, Pakistan, and Afghanistan	http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1759163.htm
May 24, 2020	Video conference	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	COVID-19 and economic recovery		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1782905.htm
June 9, 2020	Video conference	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Introduced Chinese Whitebook on COVID-19		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1787289.htm
July 13, 2020	Meeting	Economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	State Minister of Foreign Affairs	Discussed fast track for Chinese personnel and economic recovery		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1797389.htm

MALDIVES (continued)

Date	Type	Topic	China	Maldives	Content	Note	Source
August 10, 2020	Meeting	Economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of National Planning and Infrastructure, Mohamed Aslam	Signed contract of providing 5 sets of sea water desalination devices		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1805296.htm
September 7, 2020	Meeting	COVID-19/ political affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Economic recovery, vaccine		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1812713.htm
September 15, 2020	Meeting	COVID-19/ economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Tourism, Dr. Abdulla Mausoom	Tourism cooperation during and after the pandemic		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1814996.htm
October 16, 2020	Meeting	COVID-19/ economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid/Minister of Finance, Ibrahim Ameer	Cooperation on vaccine and BRI		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1824990.htm
October 18, 2020	Meeting	Economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Communication Science and Technology, Mohamed Maleeh Jamaal	Digitalization and Internet construction		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1824904.htm
November 15, 2020	Meeting	Party/political affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Introduced the results of 5th meeting of 19th CPC Central Commission		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1832657.htm
November 25, 2020	Ceremony	Economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang /China Machinery Engineering Corporation	Ministry of National Planning and Infrastructure	Signed the contract for International Olympics Stadium		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1835850.htm
December 11, 2020	Video conference	Political/ economic affairs	Ministry of Foreign Affairs Asia Department/Chinese Ambassador to Maldives	Ministry of Foreign Affairs China Affairs office/ Maldives Ambassador to China	COVID-19, economic cooperation, regional issues		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1839421.htm
December 27, 2020	Meeting	COVID-19	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Health, Ahmed Naseem			http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1842840.htm
January 12, 2021	Ceremony	Economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	State Minister of Foreign Affairs	Attended the ceremony for the completion of a Chinese renovation project		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1845821.htm
January 18, 2021	Meeting	Political/ economic affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Discussed BRI and economic recovery after pandemic		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1846911.htm
January 29, 2021	Video conference	Political/ economic affairs	Vice Foreign Minister Luo Zhaohui	State Minister of Foreign Affairs	7th round of diplomatic negotiation/discussed bilateral cooperation	Some topics are worth noting: the implementation of FTA and debt relief	http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1849588.htm
February 5, 2021	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Introduced the human rights situation in Xinjiang	Foreign minister understood and supported Chinese stance on Xinjiang's issues	http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1851677.htm
March 5, 2021	Meeting	Political affairs	Chinese Ambassador to Maldives, Lizhong Zhang	Minister of Foreign Affairs, Abdulla Shahid	Introduced the accomplishment of poverty reduction in China		http://mv.chineseembassy.org/chn/sgsd/t1858817.htm

MULTILATERAL

Date	Type	Topic	China	Multilateral	Content	Source
July 8, 2017	Meeting	Party affairs	Vice Chairman of IDCPC	International Conference of Asian Political Parties		https://www.idcpc.org.cn/ldt/201912/t20191216_114836.html
September 11, 2017	Meeting	Party/political affairs	Vice Chairman of IDCPC	A group of party officials from 15 left-wing parties of Bangladesh, India, Nepal, and Sri Lanka	Meeting with participants of a seminar on left-wing party theory for party officials	https://www.idcpc.org.cn/ldt/201912/t20191216_114926.html
November 5, 2020	Video conference	Party affairs	IDCPC	Around 300 junior and senior officials of 16 parties from Myanmar, Malaysia, Nepal, Pakistan, Sri Lanka, Thailand, and Indonesia	Shared CPC's experience on developing rural areas	https://www.idcpc.org.cn/ldt/202011/t20201106_140694.html
November 10, 2020	Video conference	Political affairs	Vice minister of foreign affairs	Vice ministers of foreign affairs from Pakistan, Nepal, Sri Lanka, and Bangladesh	Discussed the strategy on fighting against COVID-19/ BRI/supply chain	https://www.fmprc.gov.cn/web/wjbxw_673019/t1831269.shtml
February 3, 2021	Video conference	Climate	Tibet Autonomous Region Government/Foreign Ministry of PRC	Representatives from Nepal, Bangladesh, and other countries, and international organizations	Pan-Himalaya International Cooperation Forum on Biological and Environmental Protection	https://www.sohu.com/a/448503484_114731

Appendix 8

Chinese Projects in Focus Countries

BANGLADESH

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
Power Grid Network Strengthening Project	Various parts of Bangladesh	Energy	Agreement	\$970 Million
Replacement of Overloaded Transformers (Power)	Unknown	Energy	Verbal discussion/pledge	\$230 Million
System Loss Reduction Project (Power)	Unknown	Energy	Verbal discussion/pledge	\$467.95 Million
Joydebpur-Ishwardi Double Line Railway Project	Joydebpur-Ishwardi	Transport, storage	Agreement	\$1.04 Billion
Conversion of Akhaura-Sylhet Meter Gauge Line to Double Gauge Line	Akhaura-Sylhet	Transport, storage	Agreement	\$1.27 Billion
Joydebpur-Mymensingh-Jamalpur Double Gauge Line	Joydebpur-Mymensingh-Jamalpur	Transport, storage	Agreement	\$581.26 Million
Inland Container Depot near Dhirasram Railway Station	Dhirasram	Transport, storage	Feasibility study	\$200 Million
Dhaka-Ashulia Expressway	Dhaka-Ashulia	Transport, storage	Agreement	\$1.15 Billion
Sitakunda-Cox's Bazar Marine Drive Expressway	Sitakunda-Cox's Bazar	Transport, storage	Suspended	\$2.85 Billion
Marine Aquarium	Cox's Bazar	Other social infrastructure and services	Completed	Unknown
Establishing Digital Connectivity Project	Various parts of Bangladesh	Communications	Agreement	\$837 Million
Modernization of Telecommunication Network for Digital Connectivity Project	Various parts of Bangladesh	Communications	Construction	\$224.96 Million
Modernizing Rural & Urban Lives Through ICT Project	Various parts of Bangladesh	Communications	Construction	\$150 Million
National ICT Infra-Network Project (Info-Sarker)	Various parts of Bangladesh	Communications	Construction	Unknown
Rajshahi WASA Water Treatment Plant	Rajshahi	Water supply, sanitation	Agreement	\$478 Million
Municipalities Water Supply, Sanitation, & Waste Management Project	Unknown	Water supply, sanitation	Unknown	\$150 Million
Balancing, Modernization, Rehabilitations, & Expansion of the Public Sector Jute Mills	Various parts of Bangladesh	Industry, mining, construction	Suspended	\$280 Million
Chinese Economic and Industrial Zone, Chittagong	Anowara Upazila	Industry, mining, construction	Agreement	\$221 Million
Six TV Stations of Bangladesh Television Project	Khulna, Rajshahi, Rangpur, Barisal, Sylhet, and Mymensingh	Communications	Agreement	\$125 Million
Mongla Port Expansion & Modernization	Mongla, Bagerhat District	Transport, storage	Agreement	\$353.52 Million
Sonadia Deep Sea Port	Sonadia	Transport, storage	Cancelled	\$14 Billion
Padma Bridge Rail Link Project	Padma Bridge	Transport, storage	Construction	\$4.62 Billion
Concrete Sleeper Factory for PBRLP	Bhanga, Faridpur	Transport, storage	Completed	Unknown
Azsalaam Coal-Fired Power Station Project	Chittagong	Energy	Construction	\$2.48 Billion
Dhaka Power Distribution Company Area Power System Network Expansion Project	Khulna	Energy	Agreement	\$1.4 Billion

BANGLADESH (continued)

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
Multilane Road Tunnel Under Karnaphuli River	Chattogram	Transport, storage	Construction	\$1.16 Billion
Padma Water Treatment Plant Project	Jashaldia, Munshiganj	Water supply, sanitation	Completed	\$406 Million
Installation of Single-Point Mooring with Double Pipeline Project	Moheshkhali Island	Energy	Construction	\$550.67 Million
China-Bangladesh Friendship Bridge I	Posthogola	Transport, storage	Completed	Unknown
China-Bangladesh Friendship Bridge VI	Munshiganj District	Transport, storage	Completed	Unknown
China-Bangladesh Friendship Bridge VII	Arial Khan crossing at Madaripur-Shariyatput-Chadpur road	Transport, storage	Completed	\$32.38 Million
China-Bangladesh Friendship Bridge VIII	Kocha River, Potuakhali	Transport, storage	Construction	\$73.01 Million
China-Bangladesh Friendship Bridge IX	Barguna Upzaila Amtali	Transport, storage	Agreement	Unknown
China-Bangladesh Friendship Bridge X	Patuakhali, Galachipa Upzaila	Transport, storage	Verbal discussion/pledge	Unknown
Extension of Existing Underground Mining Operation of Barapukuria Coal mine	Parbatipur Upzila, Dinajpur	Industry, mining, construction	Feasibility study	\$256.41 Million
Pre-Payment Metering Project for the BPDB's distribution Zone	Various parts of Bangladesh	Energy	Suspended	Unknown
Gazaria 350 MW Coal Fired Thermal Power Plant Project	Munshiganj	Energy	Suspended	\$433 Million
Dhaka-Chittagong Four lane Project	Dhaka-Chittagong	Transport, storage	Completed	\$482 Million
Shahjalal Fertilizer Factory	Fenchuganj, Sylhet	Agriculture, forestry, fishing	Completed	\$569.96 Million
Meter-Gauge passenger Coach Distribution	Unknown	Transport, storage	Suspended	Unknown
Third Meghna Bridge	Unknown	Transport, storage	Agreement	\$2.71 Million
Patuakhali Power Station, Ashuganj	Ashuganj	Energy	Cancelled	\$2 Billion
Dhaka Circular Waterway and Water Pollution Treatment Project	Dhaka	Transport, storage/ water supply, sanitation	Verbal discussion/pledge	\$16.48 Million
Airport-Gazipur Bus Rapid Transit	Gazipur-Airport	Transport, storage	Agreement	\$106.92 Million

MALDIVES

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
China-Maldives Friendship Bridge (CMFB)	Male	Transport, storage	Completed	USD 224.2 Million
Water Pipeline Through CMFB	Male	Water supply, sanitation	Agreement	Unknown
Fibre Optic Cable Through CMFB	Male	Communications	Agreement	Unknown
Velana Airport Upgrading	Hulhule Island, North Male Atoll	Transport, storage	Construction	USD 830 Million
Runway	Hulhule Island, North Male Atoll	Transport, storage	Construction	USD 400 Million
Seaplane Facilities and Velana International Airport Auxiliary Infrastructure	Hulhule Island, North Male Atoll	Transport, storage	Unknown	USD 84.07 Million
Hulhumale Social Housing Project-7,000 Units	Hulhumale	Other social infrastructure and services	Construction	USD 434 Million
1,000 Housing Units-Phase 1 of Urban Development Project	Hulhumale	Other social infrastructure and services	Completed	Unknown
1,500 Housing Units / Maldives Housing Project Phase 2	Hulhumale	Other social infrastructure and services	Construction	Unknown
Housing Phase 3	Unknown	Other social infrastructure and services	Construction	USD 187.5 Million
Gan-Funadhoo Road	Between Gan & Funadhoo islands, Laamu Atoll	Transport, storage	Construction	Unknown
1.5 Megawatt Solar Power Project	Hulhumale	Energy	Agreement	Unknown
Chinese Joint Marine Observatory	Makunudhoo Island	General environment protection	Suspended	Unknown
Fifth Power Development Project	Hulhumale	Energy	Construction	USD 79.94 Million
Greater Male Grid Connection Phase 1	Greater Male	Energy	Construction	USD 44.46 Million
Link Road Connecting Hulhule and Hulhumale	Hulhule-Hulhumale	Transport, storage	Construction	USD 36.4 Million
Electricity System & Open Access Network of Hulhumale Phase 2	Hulhumale	Energy	Unknown	USD 84 Million
2.5 Megawatt Hybrid Power Project	Five Islands	Energy	Agreement	Unknown

NEPAL

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
750 MW West Seti Hydropower Project	Dhungad	Energy	Cancelled	USD 1.8 Billion
Pokhara International Regional Airport	Pokhara	Transport, storage	Construction	USD 305 Million
Gautum Buddha International Airport	Bhairahawa	Transport, storage	Construction	USD 70 Million
Kerung-Kathmandu Cross Border Railway	Kerung-Kathmandu	Transport, storage	Agreement	USD 5.5 Billion
1,200 MW Budhigandaki Hydropower Project	Ghyalchok, Gorkha District	Energy	Suspended	USD 2.5 Billion
Kathmandu Ring Road Improvement Phase 1	Koteshwor-Kalanki	Transport, storage	Completed	USD 43.18 Million
Kathmandu Ring Road Improvement Phase 2	Kalanki-Maharajgunj	Transport, storage	Agreement	Unknown
Tatopani Frontier Inspection Station Project	Tatopani	Business and other services/ reconstruction relief, rehabilitation/disaster prevention, preparedness	Agreement	USD 13.71 Million
Timure Frontier Inspection Station Project	Timure, Rasuwagadhi	Business and other services	Agreement	Unknown
Syaprubensi-Rasuwigadhi Highway Repair and Improvement	Syaprubensi-Rasuwigadhi	Transport, storage	Agreement	USD 37.88 Million
Upgrading and Renovation Project of Civil Service Hospital	Kathmandu	Health	Construction	USD 10.94 Million
Araniko Highway Upgradation	Panchkhal-Kodari	Transport, storage	Construction	USD 12.12 Million
Xiarwa Boundary River Bridge	Hilsa, Humla	Transport, storage	Agreement	Unknown
Nepal-China Optical Fibre Link Project	Various parts of Nepal.	Communications	Completed	Unknown
Keyrong-Rasuwigadhi-Galchhi-Ratamate Transmission Line	Keyrong-Rasuwigadhi-Galchhi-Ratamate	Energy	Feasibility study	Unknown
Earthquake Monitoring Network Project	Kathmandu, Biratnagar, other parts of Northern Nepal	Disaster prevention, preparedness	Completed	Unknown
Municipal Water Supply Improvement Project	Kathmandu	Water supply, sanitation	Feasibility study	Unknown
Kathmandu-Rasuwigadhi Tunnel Road	First Stretch: Tokha, Kathmandu-Chhahare, Nuwakot Second Stretch: Mailung-Syaphrubesi, Rasuwa	Transport, storage	Agreement	Unknown
Madan Bhandari Technical University	Chitlang	Education	Construction	USD 361.96 Million
Koshi Economic Corridor	Biratnagar-Kimathanka	Transport, storage	Verbal discussion/pledge	Unknown
Karnali Corridor / Jamunaha-Hilsa Road Development Project	Jamunaha-Hilsa	Transport, storage	Feasibility study	Unknown
Hilsa-Surkhet Expressway	Hilsa-Surkhet	Transport, storage	Feasibility study	USD 538.74 Million
Tamor 756 MW Reservoir Hydropower Project	Taplejung, Terhathum, Panchthar	Energy	Agreement	USD 1.21 Billion
Madi Multipurpose Hydropower Project	Rolpa	Energy	Agreement	USD 39 Million
Durbar High School Reconstruction	Kathmandu	Education	Completed	USD 7.15 Million
Melamchi Water Supply Project	Melamchi	Water supply, sanitation	Construction	USD 235.31 Million
Upper Marsyangdi A 50 MW Hydroelectric Project	Bhulbhule, Lamjung District	Energy	Completed	USD 134.68 Million

NEPAL (continued)

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
Rasuwagadhi 111MW Hydropower Project	Gosaikunda, Rasuwa District	Energy	Construction	USD 115.15 Million
Hongshi Shivam Cements Cement Factory	Nawalparasi (Factory), Palpa (Mine)	Industry, mining, construction	Completed	USD 359.2 Million
Huaxin Cement Narayani Cement Factory	Panikharka, Dhading	Industry, mining, construction	Construction	USD 140 Million
Upper Madi 25 MW Hydropower Station	Kaski	Energy	Completed	USD 67.34 Million
Bheri-Babai Diversion Multipurpose Project	Surkhet District	Energy	Construction	USD 107 Million
Andhikhola Hydropower Project	Syangja District	Energy	Feasibility study	Unknown
102 MW Middle Bhotekoshi Hydroelectric Project	Sindhupalchowk District	Energy	Construction	USD 117.84 Million
60 MW Upper Trishuli 3A Hydropower Project	Rasuwa District	Energy	Completed	USD 125 Million
456 MW Upper Tamakoshi Hydropower Project	Bigu Rural Municipality, Dolakha	Energy	Construction	USD 707.09 Million
200 MW Tamakoshi III Hydropower Project	Dolakha and Ramechhap Districts	Energy	Agreement	USD 500 Million
102 MW Upper Trishuli 2 Hydropower Project	Guljung, Rasuwa	Energy	Verbal discussion/pledge	USD 171.55 Million
14 MW Kulekhani 3 Hydropower Project	Kulekhani, Makwanpur District	Energy	Construction	USD 38.97 Million
30 MW Nyadi Hydropower Project	Ngadi Khola, Marsyangdi	Energy	Construction	USD 51.18 Million
Kathmandu-Kulekhani-Hetauda Tunnel Highway	Kathmandu-Kulekhani-Hetauda	Transport, storage	Agreement	USD 505.06 Million
Tiptala Bhanjyang-Olangchungola Road Upgradation	Taplejung	Transport, storage	Completed	Unknown
Basantpur Durbar Complex Reconstruction	Basantapur Durbar	Reconstruction relief, rehabilitation	Construction	USD 1.26 Million
Nuwakot Palace Reconstruction	Nuwakot	Reconstruction relief, rehabilitation	Feasibility study	Unknown
National Ayurveda Research and Training Center	Kirtipur University	Health	Completed	USD 5.72 Million
Kathmandu-Pokhara-Lumbini Rail Tunnel	Kathmandu-Pokhara-Lumbini	Transport, storage	Feasibility study	Unknown
139.2 MW Lower Manang Marsyangdi Hydropower Project	Manang District	Energy	Agreement	USD 280 Million
China Nepal Industrial Park	Damak Jhapa	Business and other services/ industry, mining, construction	Construction	USD 2.8 Billion
Nepal-China Friendship Bridge / Miteri Bridge	Rasuwagadhi	Transport, storage	Completed	Unknown
Chitwan Industrial Park	Chitwan	Business and other services	Verbal discussion/pledge	Unknown
New Federal Parliament Building construction	Singha Durbar	Government, civil society	Construction	USD 42 Million
Tribuvan International Airport Upgradation	Kathmandu	Transport, storage	Agreement	USD 58.25 Million

SRI LANKA

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
Nelum Kuluna	Colombo	Tourism	Completed	USD 104.3 Million
Magapura Mahinda Rajapaksa International Port (Hambantota)	Hambantota	Transport, storage	Completed	USD 1.16 Billion
Hambantota Port Oil Tank Complex	Hambantota	Energy	Completed	USD 84 Million
400 MW Hambantota LNG Power Plant	Hambantota	Energy	Verbal discussion/pledge	USD 700 Million
Hambantota Special Economic Zone	Hambantota	Business and other services	Construction	USD 5 Billion
Shipbuilding Project near Hambantota Port	Hambantota	Transport, storage	Construction	Unknown
Hambantota Tire Factory Project	Hambantota	Industry, mining, construction	Agreement	USD 300 Million
Hambantota-Kandy Expressway	Hambantota-Kandy	Transport, storage	Construction	USD 989 Million
Colombo Port City	Colombo	Business and other services	Construction	USD 15 Billion
Port City Hotels and Golf Course	Colombo	Tourism	Agreement	USD 500 Million
Marina Square Uptown	Colombo	Other multisector	Construction	Unknown
Port City Residential Developments	Colombo	Other multisector	Agreement	USD 250 Million
Nelum Pokuna Theatre	Colombo	Other multisector	Completed	USD 15.43 Million
Mattala Airport	Mattala	Transport, storage	Completed	USD 209 Million
Mattala Airport Oil Transfer Yard Phase 1	Mattala	Energy	Construction	USD 40 Million
Jaya Container Terminal (Phase V), Colombo Port	Port of Colombo	Transport, storage	Construction	USD 32 Million
Matara to Kataragama Railway	Matara-Beliatta-Hambantota-Kataragama	Transport, storage	Construction	USD 366 Million
Phase 1: Matara-Beliatta Railway	Matara-Beliatta	Transport, storage	Completed	USD 278.2 Million
Phase 2: Beliatta-Hambantota	Beliatta-Hambantota	Transport, storage	Feasibility study	Unknown
Phase 3: Hambantota-Kataragama	Hambantota-Kataragama	Transport, storage	Agreement	Unknown
Colombo-Hambantota Expressway/Southern Expressway (E01)	Colombo-Galle-Matara-Hambantota	Transport, storage	Completed	Unknown
a. Kottawa (Colombo)-Galle (Pinnaduwa) Section	Colombo-Galle	Transport, storage	Completed	USD 700 Million
b. Galle-Matara Section	Galle-Matara	Transport, storage	Completed	USD 180 Million
c. Matara-Hambantota Section	Matara-Hambantota	Transport, storage	Completed	USD 847.05 Million
Extension of Southern Expressway Project	Matara-Beliatta-Wetiya-Andarawewa	Transport, storage	Construction	Unknown
Phase 1: Matara -Beliatta	Matara-Beliatta	Transport, storage	Construction	Unknown
Phase 2: Beliatta - Wetiya	Beliatta-Wetiya	Transport, storage	Construction	USD 360.3 Million
Phase 3: Wetiya - Andarawewa	Wetiya-Andarawewa	Transport, storage	Construction	Unknown
Phase 4: Hambantota-Andarawewa-Mattala	Hambantota-Andarawewa-Mattala	Transport, storage	Construction	Unknown
Colombo Outer Circular Highway (E02)	Kottawa-Kaduwela-Kadawatha-Kerawalapitiya	Transport, storage	Completed	Unknown
Phase 1: Kottawa-Kaduwela	Kottawa-Kaduwela	Transport, storage	Completed	USD 135 Million
Phase 2: Kaduwela-Kadawatha	Kaduwela-Kadawatha	Transport, storage	Completed	USD 224.94 Million
Phase 3: Kadawatha-Kerawalapitiya	Kadawatha-Kerawalapitiya	Transport, storage	Completed	USD 520 Million

Project Name	Location	Sector	Status	Budget
Northern Expressway	Enderamulla-Ambepussa-Mirigama-Pallandeniya-Kandy	Transport, storage	Unknown	USD 4.5 Billion
Phase 1: Enderamulla-Ambepussa	Enderamulla-Ambepussa	Transport, storage	Unknown	USD 1 Billion
Phase 2: Mirigama-Pallandeniya	Mirigama-Pallandeniya	Transport, storage	Unknown	Unknown
Phase 3: Pallandeniya-Kandy	Pallandeniya-Kandy	Transport, storage	Unknown	Unknown
Colombo Katunayake Expressway (E03)	Colombo-Katunayake	Transport, storage	Completed	USD 292 Million
Kurunegala to Habarana Railway Line	Kurunegala-Habanara	Transport, storage	Feasibility study	USD 947 Million
Municipal Solid Waste Sanitary Landfill Disposal Facility, Aruwakkalu	Aruwakkalu, Puttalam	Water supply, sanitation	Agreement	USD 101 Million
Tissapura Junior College Reconstruction Project	Andalla Weerawila, Hambantota	Education	Completed	USD 200,000
Lakvijaya / Norochchola Power Station Phase 1:	Norochchola, Puttalam	Energy	Completed	USD 455 Million
Lakvijaya / Norochchola Power Station Phase 2:	Norochchola, Puttalam	Energy	Completed	USD 891 Million
Lakvijaya / Norochchola Power Station Phase 3:	Norochchola, Puttalam	Energy	Completed	Unknown
Mahinda Rajapaksa International Cricket Stadium / Sooriyawewa International Cricket Stadium	Sooriyawewa, Hambantota	Other social infrastructure and services	Completed	USD 25.06 Million
Attanagalla Water Supply Project	Attanagalla	Water supply, sanitation	Construction	USD 34 Million
Kurunegala Water Supply Project	Kurunegala	Water supply, sanitation	Completed	USD 29.62 Million
Colombo National Hospital Outpatient Building	Colombo	Health	Construction	USD 60.75 Million
Moragahakanda - Kalu Ganga Development Project	Elahera, Matale District	Water supply, sanitation/ Energy	Completed	USD 675 Million
Broadlands Hydropower Project	Kithulgala	Energy	Construction	USD 82 Million
China-Sri Lanka Historical Relations Gallery	Galle	Government, civil Society	Construction	Unknown
China-Sri Lanka Joint Centre for Education and Research	University of Ruhuna	Education	Completed	Unknown
China-Sri Lanka Friendship Hospital / National Nephrology Hospital	Polonnaruwa	Health	Completed	USD 60 Million
Mirigama Industrial Zone	Mirigama	Industry, mining, construction	Cancelled	USD 28 Million
Aranayake China-Sri Lanka Friendship Village	Kegalle	Reconstruction and Rehabilitation	Construction	USD 15 Million
Kaduruwela Town Shopping Mall	Kaduruwela	Business and other services	Completed	USD 75.31 Million
Nagananda Buddhist University	Manelwatta, Bollegala, Kelaniya	Education	Construction	Unknown
Valachchenai Water Supply Project	Koraepattu	Water supply, sanitation	Agreement	Unknown
TRI-ZEN Project	Colombo	Other social infrastructure and services	Construction	Unknown
Free Trade Zone for Rubber Exports	Kegalle	Agriculture, forestry, fishing	Agreement	USD 300 Million

Appendix 9

Citations for Figure 2, “Import and Exports With China, by Focus Country”

“Statistics,” Department of Customs of Nepal, accessed June, 2021, <https://www.customs.gov.np/>, data is calculated based on exchange rates of each year’s value in Annual Report by Nepal Rastra Bank; “Review of Import Payments of Goods and Services, 2012-2013,” Bangladesh Bank, accessed June 7, 2021, <https://www.bb.org.bd/pub/annual/imppayment/imp1213/overview.pdf>; “Review of Import Payments of Goods and Services, 2013-2014,” Bangladesh Bank, accessed June 7, 2021, <https://www.bb.org.bd/pub/annual/imppayment/imp1314/overview.pdf>; “Review of Import Payments of Goods and Services, 2015-2016,” Bangladesh Bank, accessed June 7, 2021, <https://www.bb.org.bd/pub/annual/imppayment/imp1516/overview.pdf>; “Review of Import Payments of Goods and Services, 2017-2018,” Bangladesh Bank, accessed June 7, 2021, <https://www.bb.org.bd/pub/annual/imppayment/imp1718/overview.pdf>; “Review of Import Payments of Goods and Services, 2019-2020,” Bangladesh Bank, accessed June 7, 2021, <https://www.bb.org.bd/pub/annual/imppayment/imp1920/>; “Export Data,” Export Promotion Bureau of Bangladesh, accessed June 7, 2021, http://epb.gov.bd/site/view/epb_export_data/; “Annual Report 2019,” Central Bank of Sri Lanka, 2020, <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/economic-and-financial-reports/annual-reports/annual-report2019>; “Annual Report 2015,” Central Bank of Sri Lanka, 2016, <https://www.cbsl.gov.lk/en/publications/economic-and-financialreports/annual-reports/annual-report-2015>; “Annual Report 2020,” Maldives Monetary Authority, 2021, <http://www.mma.gov.mv/documents/Annual%20Report/2020/AR2020.pdf>; “Annual Report 2015,” Maldives Monetary Authority, 2016, <http://www.mma.gov.mv/documents/Annual%20Report/2015/AR-2015.pdf>; export Data is calculated based on data from “Customs Statistics,” Maldives Customs Service, accessed April 2021, <https://www.customs.gov.mv/Statistics> and exchange rates from Annual Report by Maldives Monetary Authority.

Appendix 10

Chinese Tourists in South Asia

NEPAL

Tourist Arrival by Major Nationalities, 2010-2019

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
China	46,360	61,917	71,861	113,173	123,805	64,675	104,005	104,664	153,633	169,543
%	7.7	8.4	8.9	12.4	15.7	12	13.81	11.1	13.1	14.2
India	120,898	149,504	165,815	180,974	135,343	75,124	118,249	160,832	194,323	254,150
%	20.1	20.3	20.6	23.2	17.1	13.9	15.7	17.1	16.57	21.2

Source: "Nepal Tourism Statistics 2019," Ministry of Culture, Tourism, & Civil Aviation of Nepal, 2020, <https://www.tourismdepartment.gov.np//files/statistics/42.pdf>.

SRI LANKA

Tourist Arrival by Major Nationalities, 2010-2019

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
China	12,234	18,507	27,316	54,288	128,166	214,783	271,577	268,952	265,965	167,863
%	1.8	2.2	2.7	4.25	8.4	11.2	13.2	12.7	11.4	8.8
India	125,112	171,374	176,340	208,795	242,734	316,247	356,729	384,628	424,887	355,002
%	19.1	20.0	17.5	16.4	16.0	17.6	17.4	18.2	18.2	18.6

Source: "Annual Statistical Report 2013," Sri Lanka Tourism Development Authority, 2013, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/826914be6b2f346c08d0e66db21809cb.pdf>; "Annual Statistical Report 2015," Sri Lanka Tourism Development Authority, 2016, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/87e6120675b19fecce8c986006200ecf.pdf>; "Annual Statistical Report 2017," Sri Lanka Tourism Development Authority, 2018, <https://sltda.gov.lk/storage/documents/0f7443899b258fa5bffb2ecc54e27.pdf>; "Annual Statistical Report 2019," Sri Lanka Tourism Development Authority, 2020, https://srilanka.travel/SLTDA_documents/ASR%202019.pdf.

MALDIVES

Tourist Arrival by Major Nationalities, 2010-2019

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
China	118,961	198,655	229,551	331,719	363,626	359,514	324,326	306,530	283,116	284,029
%	15.0	21.3	24.0	29.5	30.2	29.1	25.2	22.1	22.1	16.7
India	25,756	30,978	31,721	38,014	45,587	52,368	66,955	83,019	90,474	166,030
%	3.3	3.3	3.3	3.4	3.8	4.2	5.2	6.0	6.0	9.7

Source: "Yearbook 2015," Ministry of Tourism of Maldives, 2015, <https://www.tourism.gov.mv/statistics/publications/year-2015>;
 "Yearbook 2019," Ministry of Tourism of Maldives, 2019, <https://www.tourism.gov.mv/statistics/publications/year-2019>;
 "Monthly Statistics December 2019," Ministry of Tourism of Maldives, 2020, <https://www.tourism.gov.mv/dms/document/73b2403b4cfaedd75b977b9bb881a5e7.pdf>.

BANGLADESH

Tourist Arrival by Major Nationalities, 2010-2019

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
China	2,332	3,256	3,828	3,933	5,619	3,217	5,807	6,839	6,363	7,004
%	1.67	2.07	2.39	3.78	4.17	2.54	3.18	2.88	2.38	2.16
India	92,567	108,766	111,683	69,243	91,486	100,176	144,304	188,814	213,947	270,024
%	66.54	69.47	70.01	66.57	68.32	79.33	79.08	79.51	80.06	83.52

Source: "Foreign Tourist Arrivals in Bangladesh, Top Twelve Countries, 2010-2019," http://tourismboard.portal.gov.bd/sites/default/files/files/tourismboard.portal.gov.bd/page/a6d53fd2_42a9_454a_91db_6b37331f05e7/2020-01-13-13-43-ae468c763ffd30af8cedfcea11ed6520.pdf.

Appendix 11

Comparative ODA in Focus Countries

BANGLADESH

Top Sources of Foreign Assistance (in Millions of U.S. Dollars)

Country/Agency	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
International Development Association (IDA)	769.63	936.05	977.89	1,157.90	1,399.66	1,422.65	2,020.93	644.00
Asian Development Bank (ADB)	752.05	464.68	715.76	813.76	757.11	896.39	1,255.02	737.60
Japan	348.58	450.78	366.46	553.06	645.71	1,544.46	1,195.65	730.33
Russia	0.00	0.00	113.91	202.69	92.41	832.82	903.86	500.33
China	77.04	472.71	121.23	115.73	36.39	988.66	515.09	463.99

Source: "Bangladesh Economic Review 2020," Finance Division, Ministry of Finance of Bangladesh, 2020, <https://mof.portal.gov.bd/site/page/28ba57f5-59ff-4426-970a-bf014242179e/Bangladesh-Economic-Review-2020>.

NEPAL

Top Foreign Assistance Providers (in Millions of U.S. Dollars)

Country/Agency	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
World Bank	277	188	244	346	534	528	461
Asian Development Bank	155	148	218	254	292	292	611
UK	151	168	89	128	124	117	95
United States	45	132	119	134	118	78	125
EU	52	31	29	84	116	26	50
Japan	41	40	46	78	106	111	73
UN	27	44	114	121	66	64	44
China	41	38	35	41	59	150	93
India	48	22	36	59	57	58	94

Source: "Development Cooperation Report FY 2019/20," Ministry of Finance of Nepal, March 2021, https://nepalindata.com/media/resources/items/11/bDevelopment_Cooperation_Report_2019_20.pdf.

SRI LANKA

Top Foreign Assistance Providers (in Millions of U.S. Dollars)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Loans (Total)	1,083.363	2,014.68	2,233.853	2,798.725	2,783.426	2,703.263	2,777.382	761.6189
China	470.5896	205.5879	272.2989	265.7343	392.5359	1073.85	420.1746	534.9604
IDA	59.99862	82.49611	35.05428	149.713	117.4186	10.47333	14.6118	88.84266
ADB	131.0027	89.29512	127.1325	163.5981	193.4319	177.9317	65.40075	81.24106
India	167.3767	91.69117	30.01479	-3.95194	-1.07291	-32.7716	-69.9429	-56.387
Grants (Total)	59.40973	80.46633	71.62179	53.251	30.53879	18.76882	24.66499	36.33424
ADB	2.248514	7.134758	1.527117	0	0	0	0	12.21513
UN	13.36872	0.289969	5.594802	7.910547	4.154269	2.861835	1.76729	11.19586
Japan	12.00737	16.64268	6.649901	6.789052	9.590801	12.38304	9.172292	8.856907
United States	9.414698	10.15654	0	23.83178	0	2.478798	10.71385	0

Source: "Annual Report 2020," Central Bank of Sri Lanka, April 2021; "Annual Report 2015," Central Bank of Sri Lanka, 2016. Currency converted into USD using exchange rates in these reports.

කානගී එන්ඩෝවිමන්ට් ගෝ ඉන්ටනැෂනල් ජීස්

කානගී එන්ඩෝවිමන්ට් ගෝ ඉන්ටනැෂනල් ජීස් යනු රුසියාවේ, චීනයේ, යුරෝපයේ, මැදපෙරදිග, ඉන්දියාව සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය තුළ පිහිටා ඇති සුවිශේෂී ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන ජාලයකි. ශතවර්ෂයකටත් වඩා පැරණි අපගේ මෙහෙවර වන්නේ නැවුම් ප්‍රතිපත්තිමය අදහස් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම තුළින් රජය, ව්‍යාපාර සහ සිවිල් සමාජය තුළ තීරණ ගන්නන් සමඟ සෘජු මැදිහත් වීමක් සහ සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම තුළින් සාමය ඉදිරියට ගෙන යාමයි. එකට වැඩ කිරීම මගින් අපගේ මධ්‍යස්ථාන ද්විපාර්ශ්වික, කලාපීය සහ ගෝලීය ගැටලු සඳහා බහු ජාතික දෘෂ්ටි කෝණයන්ගෙන් මනඟු ප්‍රතිලාභ රැගෙන එයි.

ආසියානු වැඩසටහන

වොෂින්ටන් හා බීජිං හි කානගී ආසියානු වැඩසටහන මගින් ආසියා ශාන්තිකර කලාපයේ සාමයට හා වර්ධනයට තර්ජනයක් වන බාධාකාරී ආරක්ෂාව, ආණ්ඩුකරණය සහ නාකෂණික අවදානම් හා ආසියා ශාන්තිකර කලාපයේ වර්ධනය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරයි.

යුරෝපා වැඩසටහන

වොෂින්ටනයේ කානගී යුරෝපා වැඩසටහන මගින් යුරෝපයේ දේශපාලන හා ආරක්ෂක වර්ධනයන්, අන්තරාන්තික සාගර සබඳතා සහ යුරෝපයේ ගෝලීය කාර්යභාරය පිළිබඳ අවබෝධය සහ විශ්ලේෂණයන් සපයයි. බ්‍රසල්ස් හි කානගී යුරෝපා සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් වැඩ කරන මෙම වැඩසටහන මගින් එක්සත් ජනපද සහ යුරෝපීය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සහ යුරෝපය මුහුණ දෙන මූලෝපායික ගැටලු පිළිබඳව ප්‍රවීණයන් එකට එක් කරයි.

[CarnegieEndowment.org](https://www.carnegieendowment.org)